

দক্ষা ভাস্কৰ চিৰিজ—৫৫

ভাস্কৰ আৰু বিষাদ

শ্ৰীভূমি পাবলিচিং কোম্পানী

প্রথম প্রকাশ :

আগষ্ট, ১৯৭৭

দ্বিতীয় প্রকাশ :

জুলাই, ১৯৮২

প্রকাশক :

শ্রীহৃষি পাবলিটিং কোম্পানী

৭৯ মহাত্মা গান্ধী রোড

কলিকতা-৭০০ ০০২

সুত্রাকর :

শ্রীঅজিতকুমার চৌধুরী

সাধনা প্রেছ

২০৬ বিধান সর্বাধি

কলিকতা-৭০০ ০০৬

মূল্য : পাঁচ টাকা

পৃথিবীত দিনে। গত যে মানবৰ জন্ম হৈছে আৰু ক'নো লগ পাইছে তাৰ
 হিচাপ যম-ৰা-ৰ বোৰ্ডকিপাৰ স্বয়ং চিত্ৰগুপ্ত মহাশয়েও নিব নোৱাৰিব হব
 না। শুনিছো। তেওঁৰ অকিচতো আজিকালি বহুত হেমগাম চলিছে।
 যম-মৃত্যুৰ সখা। বন্ধাই হেনো কাষল। কাম বাঢ়িছ দৰ্মহা বঢ়া নাই।
 ন'বা বাঢ়িলে কাম আৰু বাঢ়িছ। কৰি অতাৰ পৰা নাই। নতুন কেৰেণীও
 ন'ব।

কাম যে বেছি দৈৰ্ঘ্য সেই কথা আমি মৰতত থাকিয়েই গম পাইছো
 ন'ব। আগতে মাজুত মৰিছিল মেলেৰিয়া, ক'লাজৰ, টাইফয়েড, তেওঁ-গ্ৰহণী,
 ক'লাৰা, বসন্ত আদি বেমাৰত। এইবোৰত পাইকাৰী হাৰত মৰিছিল
 কাৰণে হিচাপ বখাত ভ্ৰমিধা আছিল। সাপে খুঁটি, বাঘে খাই, মৰা-মৰি
 কৰিও অলপ অচৰণ মৰিছিল। তথাপি এইবোৰ খুচুৰীয়া হিচাপ বৰ বেছি
 নাছিল। আজি-কালি হেজাৰটা বেমাৰেই ওলাইছে। তাৰ উপৰি চাইকেল,
 মটৰ, বেলগাড়ী, উৰাজাহাজতো আছেই যুদ্ধবেহেনো কত অস্ত্ৰ নোলাইছে।
 ইফালে আকাল-ভেজাল, ইলেকচন, ৰাজনীতি আদি আলেখ আইটেম। এই
 আটাইবোৰৰ হিচাপ বখা কিবা ধেমালি কথা নেকি ' সেয়ে জন্মৰ বেলিকাও
 তিথি-নক্ষত্ৰ লৈ নানান ধেমেলি। বাৰ কপালত পুণিয়া বুলি জন্ম তাৰিখ
 মাৰিব লাগে তাৰ কপালত আউনীৰ বোহৰ পৰিছে। বাৰ ভূতীয়াত জন্ম
 হব লাগে সি জ্যোতিষীৰ পাচপট পাইছে।

এনেকুৱাই এটা দুৰ্ঘটনাৰ চিকাৰ হল আমাৰ হৰিকিশণ ভাসুকা।
 হিচাপমতে জন্ম হব লাগিছিল বহাগী পুণিয়াত। পণ্ডিতসকলে এই তিথিটোকেই
 হৰিকিশণৰ নিতুল জন্মতিথি বুলি ঘোষণা কৰিলে। লগতে ইয়াকো ঘোষণা
 কৰিলে যে বুদ্ধদেৱৰ জন্মৰ পাছত তিথি-নক্ষত্ৰৰ এনে স্থানৰ মিল এয়াই প্ৰথম।
 এই শিশু এজন পৰম জানী আৰু প্ৰজাপালক পুৰুষ হ'ব।

কিন্তু দৈবজ্ঞসকলক হতমান কৰিবলৈকে যেন হৰিকিষণে সম্পূৰ্ণ বাৰটা দিন লেট কৰি দিলে। দৈবজ্ঞসকল এই ঘটনাত অতিপাত মৰ্মাহত হল। হৰিকিষণৰ এই কুচূতালিৰ বাবে তাক মনে মনে অভিশম্পাত দিলে।

কিন্তু দোষ কাৰো নহয়। হৰিকিষণ বুদ্ধ পুৰ্ণিমাৰ দিনা ধৰণীত পদাপণ কৰিবলৈ সাজু আছিল। কিন্তু বিধি-পথালি দিলে স্বয়ং বিধাতাই। বিধাতা বুলিলে অৱশ্যে ভুল হ'ব। তেওঁ নাকত তেলদি সদায় যুগনিদ্বাৰে মগন থাকে। আৰ্জেক্ট কল নহলে চকু নেমেলে। যি কৰিব লাগে কৰে বুঢ়া চিত্তগুপ্তই। চিত্তগুপ্তয়ো নহয় অৱশ্যে। তেওঁৰ দপ্তৰে। দপ্তৰত বাৰে-বেমেজালিত যি হ'ব লাগে তাকেই হল। ছিল-মোহৰত গোলমাল কৰি এই অঘটন ঘটালে।

হৰিকিষণৰ দেউতাক বাহকিষণে কিন্তু বৰ সঁকাহ পালে। তেওঁৰ পণ্ডিত বা প্ৰজাপালক বজা-লৰাৰ কোনো কামনা নাছিল। তেওঁ কামনা কৰিছিল এজন পাঠকত ব্যৱসায়ী পুত্ৰৰ। সেয়ে দৈবজ্ঞক তেওঁ আশাতীতভাৱে পুৰস্কাৰ দিলে। আশাতীত পুৰস্কাৰ পাই দৈবজ্ঞই ভেবা-চেকা খাই গৈছিল। শেষত যেতিয়া ঘটনাৰ উমান পালে তেতিয়া তেওঁৰ আগত গোপন বহুত এটা উদঘাটিত হৈ পৰিল। তেওঁ বুজি পালে অন্ধ কৰি ভৱিষ্ণুবাণী কৰাতকৈ মন বুজি ভৱিষ্ণুবাণী কৰাহে বুধিয়কৰ কাম।

গণনা ভুল হওক বা শুদ্ধ হওক, দেউতাকৰ কামনা যিয়েইকি নহওক নিজৰ ভাগ্যৰ মালিক অকল হৰিকিষণহে। তেওঁৰ কপালৰ লিখন দেউতাকেও ভুজিব লগা নহল। দৈবজ্ঞৰো নহল। সেই লিখনৰ ফলাফল এদুনীয়াতকৈ ভোগ কৰিলে অকল হৰিকিষণহে।

আমাৰ এই আখ্যায়িকা তাকে লৈ।

হৰিকিষণ ভালুকা নিৰাসিত্ত মাজুহ। কাঁচীবজাৰৰ চিৰচকল পৰিবেশত তেওঁ অচকল এজন মাজুহ। যৌৱন ভাটী দিয়া বহুদিন হল। দেউতাক বাহকিষণ ভালুকা। লোকে কয় বাহকিষণ মাজুহজন হাড়ে-হিয়জুৱে এজন

ব্যৱসায়ী। ব্যৱসায়ৰ বাহিৰে অইন কোনো কথাতে তেওঁৰ বাপ নাছিল। আনকি ঘৰ-সংসাৰৰ প্ৰতিও আছিল চৰম উদাচীন। বায়কিষণ এতিয়াও জীৱিত। কিন্তু বাতিল। বাতিল কৰি পেঞ্চন দিযালে পুতেক হৰিকিষণে। তেওঁ এতিয়াও গ্ৰাহকৰ সন্মগমত গমগমাই থকা দোকানৰ এচুকত বহি থাকে। এতিয়া ডাঠ-তুলী পৰা 'গদী' নাই। জকমকোৱা মেজ-চকীয়ে তাৰ ঠাই লৈছে। কিন্তু বায়কিষণ আঁকোৰগোজ্জ। মেজ-চকীত তেওঁৰ বিশ্বাস নাই। ভক্তিও নাই। বাধ্য হৈ হৰিকিষণে এচুকত চালপীৰা এখনত তুলী পাৰি অতীতৰ স্মৃতিচিহ্ন হিচাপে 'গদী' সংৰক্ষিত কৰি থৈছে। তাতে বহি থাকে বায়কিষণ। তেওঁৰ কাষতে থাকে তাহানি দিনৰ কাঠৰ পেৰাটো। এই তিনিটা বস্তুৱে—অৰ্থাৎ বায়কিষণ, 'গদী' আৰু কাঠৰ পেৰাই—আজিও অতীতৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰি আছে হৰিকিষণৰ আধুনিক ধৰণে সুললিত 'বায়কিষণ-হৰিকিষণ এণ্ড কোম্পানী'য়ে।

বায়কিষণে 'গদী'ত বহি নতুন যুগৰ ব্যৱসায়বীতি, গ্ৰাহক আৰু তেওঁলোকৰ পোছাক-পৰিচ্ছদ, চাল-চলন, আঙ-ভাঙ চাই থাকে। বলিবেধাৰে আকীৰ্ণ মুখখনত, ঢেলা চকুহুঁতাত আজি কোনো অভিব্যক্তি নাই। কোনো ভাব প্ৰকাশ নাপায়। এটা প্ৰাণহীন মমীৰ দৰে বহি বহি চাই থাকে। কেতিয়াবা কেতিয়াবা কিবা মোকমোকায়। তাৰ কোনো অৰ্থ বোধগম্য নহয়। ওচৰে-পাজৰে কোনোবা থাকিলে কিছুমান দুৰ্বোধ্য শব্দ শুনি ঘূৰি চায়। নহলে বায়কিষণক কোনেও গ্ৰাহ নকৰে। তেওঁৰ জীৱন্ত অস্তিত্ব স্বীকাৰ নকৰে। তথাপি সকলোৱে জানে এই ব্যৱসায়, আনকি বৰ্তমানে এই ব্যৱসায়ৰ গুৰি ধৰি আছে বিজ্ঞান সন্না-তৎপৰ, চতুৰ আৰু আধুনিক কায়দাৰ ব্যৱসায়ী তেওঁ। এই বায়কিষণৰে সৃষ্টি। আগতে এই কোম্পানীৰ নাম আছিল জয়কিষণ বায়কিষণ ভালুকা কোম্পানী। জয়কিষণ আছিল বায়কিষণৰ দেউতাক আৰু হৰিকিষণৰ ককায়েক। জয়কিষণ বহুদিনৰ আগতে বায়কিষণৰ হাতত ব্যৱসায় আৰু সন্সাৰৰ দায়িত্ব গভাই বিদায়

লৈছিল। তেতিয়া হৰিকৃষ্ণৰ বয়স আছিল দহ-এঘাৰ। ৰামকৃষ্ণে লোকক দেখি হৰিকৃষ্ণকো ইচ্ছালৈ পঠিয়াইছিল। কিন্তু অষ্টম শ্ৰেণীৰ পৰীক্ষা দি উঠাৰ পাছতে হৰিকৃষ্ণৰ চাল-চলনত ৰামকৃষ্ণ বৰ চিন্তিত হৈ পৰিল। এদিন তাৰ মূখত 'স্বদেশী'-আৰু 'ইনকিলাব জিন্দাবাদ' বৰণৰ কথা-বতৰা শুনি স্কুলীয়া শিক্ষাৰ কুফল যে কিমান মাৰাত্মক হবগৈ তাৰ তাৰ প্ৰমাণ পাঠ শিয়ৰি উঠিল। তেওঁ পুৰুষ আৰু সন্তোষ-পৰিতাপৰ কথা উচিৎ বিবেচনা নকৰি।। গতিকে এনিকিণৰ পুণিগণ-বিজ্ঞানৰ সিমানত সন্নিবিষ্ট পৰিল। কিন্তু হৰিকৃষ্ণে সেইখিনি শিক্ষাৰ মাত্ৰ বৰাৰ সি সাদৰ্ম্য উদ্ধাৰ কৰিলে তাৰ ফল ফলিয়াবলৈ পলম ন'ল। ইয়াৰে ৰামকৃষ্ণে পুত্ৰকৰ ভৱিষ্যৎ চিন্তা কৰি এদিন 'গনেচ উলটা'ই দিলে। তাৰ এমাত্ৰ পাছত ৰামকৃষ্ণে নতুনকৈ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰিলে। এইবাৰ ব্যৱসায়ৰ নাম হল ৰামকৃষ্ণ-হৰিকৃষ্ণ কোম্পানী। আগতে আছিল গেলামালৰ পাটকাৰী ব্যৱসায়। এতিয়া এই কোম্পানীৰ ব্যৱসায় তালিকাত কোনটো বস্তুৰে নাই তাকেহে বিচাৰিব লাগে।

তিনি পুৰুষে ভালুক। বংশৰ হাতত কিমান ধন-সম্পত্তি গোট খাইছে তাৰ হিচাপ হয়তো স্বয়ং হৰিকৃষ্ণেও দিব নোৱাৰিব। ৰামকৃষ্ণে খুল-খুল হিচাপ এটা জানিছিল। সেয়া তেওঁৰ দিনলৈকে। তেওঁ অহমৰ লোৱা আজি পোন্ধৰ বছৰ হল। এই পোন্ধৰ বছৰৰ হিচাপ তেওঁ নাজানে। তেওঁ মাথোন দেখিছে আগৰ আধা-পকী আন্ধাৰ আৰু অস্বাস্থ্যকৰ ঘৰটো এতিয়া নাই। তাৰ ঠাইত দেখা দিছে বিতোপন প্ৰাসাদ। তলাতলি ঘৰ। আটাইবোৰ ঘৰত তেওঁ সোমায়ো পোৱা নাই। এতিয়া উঠা-নমা কৰিব নোৱাৰে। কষ্ট হয়। কিন্তু 'গদী'ত বহি বহিয়েই তেওঁ দেখিছে এটাৰ পাছত এটাকৈ নানী-কোম্পানীৰ দ্বাৰী দ্বাৰী চমুকবোৰ ওপৰলৈ ভুলি নিয়া। কোনটো ঘৰত সেইবোৰ সজাই থৈছে তাকো তেওঁ কব নোৱাৰে। তেওঁ মাথোন নিবৰ সাক্ষী।

হৰিকিষণৰ পৃথিগত বিজ্ঞা অষ্টমমানলৈকে। কিন্তু দহজন অৰ্ধবিজ্ঞাৰ ডক্টৰেটেও তেওঁ ব্যৱসায়িক বিজ্ঞাৰ তলি নাপায়।

হৰিকিষণ অমায়িক। উদাৰ। সামাজিক আৰু দানশীল। ব্যৱসায়ীৰ পক্ষে ব্যৱসায়গত সাফল্য আৰু ব্যৱসায়গত নিৰাপত্তাৰ কাৰণে এইকিটা অতি-প্ৰয়োজনীয় গুণ।

হৰিকিষণে ব্যৱসায়ক সমাজ আৰু জীৱনৰপৰা বেলেগকৈ থৈছে। তাত কোনো দুৰ্বলহীন তেওঁ আঙুলি টোৱাবলৈ নিদিষে। সেয়ে পৃথিৱীত বেচাকিনা কৰিব পৰা যিমান বস্তু আছে, সেয়া তৈয়াৰ-অতৈয়াৰ যিয়েই নহওক লাগিলে, তাৰ কোনোনাটোৱে তেওঁ হেলা নকৰে।

কিন্তু সেইবোৰ কথাত আমাৰ মূৰ ঘমাবলৈ কোনো কাৰণ নাই। কানি, ভাং এদ এইবোৰৰ কাৰণৰ চিৰদিন নিশ্চিত হৈ আহিছে। চোৰাং কাৰণৰ আকৌ চৰকাৰৰ মানৱতা দোষণীয়। দাস ব্যৱসায় সভ্য মানুহৰ ওচৰত স্থানীয় বুলি তাক কানিবিলাই নিষিদ্ধ কৰা হৈছে। নাৰী ব্যৱসায় মানৱজাতিৰ এক কলঙ্কিত চীকি। বনিয়া। অথচ সেইবোৰ জানো চলি নাই? এইবোৰ ব্যৱসায়গত জানি সভ্য মানুহ যুক্ত হৈ থকা নাই। এইবোৰ ভৱজন্তৰ ব্যৱসায়ৰ দ্বাৰা প্ৰভিত মানৱে জানো সমাজৰ গণা-মান্ত, শিক্ষিত-সৰবৰচী মানুহৰ শৰীৰ পুষ্টি হোৱা নাই? সেইবোৰ মানুহৰ তেজ-মঙহক জানো সেই পাপাৰ্জিত ধন বিপাক কৰিছে। তেওঁলোকৰ শৰীৰত জানো কুৰ্মৰোগ দেখা দিছে? গেলি-পচি থকি পৰিছে জানো হাড়-মঙহ?

তেওঁকুৱা কোনো ঘটনাৰ কথা শুনা নাই। তেওঁলোক বেছ স্নহ-সবল হৈয়ে আছে। অথচ সভ্য-ভব্য বোৱাই। সমাজত মান পাইছে, আদৰ পাইছে।

গতিকে হৰিকিষণেও যদি পায় সেই কথাত আপত্তি কৰিবলগীয়া কি আছে? কৰিছেইবা কোনে? কৰিলেইবা তালৈ কাণ দিওতা কোন আছে? বৰ নিচৰ কাণ কটা বোৱাৰহে ভয়।

গতিকে সেইবোৰ মহৎ চিন্তা সজ বাইজে আজিকালি কৰিবলৈ এৰিলে।
 প্ৰত্যেকৰে কাণকিখন নিজৰ ওচৰত বহুত বেছি দামী। বিশেষকৈ কাণৰ
 গুৰি ধৰি থকা মূৰটো। কাণত ধৰিলে মূৰটোলৈ অনপহে বাকী থাকে।
 গতিকে সেইবোৰ মহৎ চিন্তাৰ বুৰবুৰণি কাটি থাকিবলৈ বহুতেই মান্তি নহয়।

হৰিকিষণ গণ্যমান্য লোক। নামজলা লোক। ধাৰ্মিক আৰু সববৰণ
 লোক। তেনেকুৱা মানুহজনেকৈ শেগত খুন হল। তেওঁৰ জীৱনৰো জীৱন
 আৰু লাখ লাখ মানুহৰ জীৱনৰ গোটমৰা বসোৰ যেন্তমৰা তিনিটা চন্দুকৰ
 অঙ্গিত তেওঁৰ মৃতদেহটো পৰি ৰ'ল। চন্দুককিটাই যেন সিহঁতৰ সমুখতে
 এটা হত্যাকাণ্ড হোৱা দেখি পেপুৱা লাগি মুখ মেনি চাই আছে। এতিয়া
 চন্দুককিটা শূন্য। হঠাতে সিহঁত আঁচি নিচনা কৈ পৰিছে।

পাছদিনা পুৱা ভায়েক ৰাধাকিষণৰো কোনো সামুদ্ৰ পোৱা নগ'ল।

এই কথাই ৰহস্য বেছি ঘনীভূত কৰি তুলিলে। সকলোৰে চকুত এটা
 অব্যক্ত প্ৰশ্ন—ঘটনা কি? কিন্তু সেইটো সম্পূৰ্ণ প্ৰশ্ন নহয়। সেই অব্যক্ততাৰ
 আৰম্ভণি বাকী যিকণ লুকাই আছে সেইটো হল—তেন্তে ভায়েকেই :

হৰিকিষণৰ এনে অপঘাত মৃত্যুত বহুতেই বেজাৰ পালে। পোৱা কথাই।
 মৰা মানুহৰ লগত কাৰো বিবাদ নাথাকে। কোনো বিবাদী নাথাকে।

কিৰীটি শইকীয়াৰ কথা বেলেগ। তেওঁ আজি-কালি খুন হোৱাৰ
 ঘটনাবোৰ একেবাৰে পচন্দ নকৰা হৈছে। হৰিকিষণ তেওঁৰ বন্ধু নাছিল।
 অথচ শত্ৰুও নাছিল। অন্ততঃ জীৱিত থাকোতে তেনেকৈ ভবাৰ কোনো
 থল নাছিল। অথচ বেচেৰা মৰাৰ লগে লগে কিৰীটি শইকীয়াৰ মনত সেই
 সন্দেহ উপজিল। তেওঁৰ দৃঢ় বিশ্বাস হল জীয়াই থাকোতে হৰিকিষণে তেওঁক
 ছলনা কৰি ভালৰি বোলাই আছিল। মৰি তেওঁৰ বুকুত শতক-শেল শানি
 গ'ল।

আচল কথাটো হৈছে শইকীয়াই আজি-কালি কথাবোৰ নতুন ধৰণে
 ভাবিবলৈ ধৰিছে। তেওঁ এই কথা থিৰাংকৈ বুজি পাইছে যে পুলিচৰ শত্ৰু

হত্যাকাৰী নহয়। আচল শত্ৰু হত হোৱাজনহে। এই কথাত তেওঁ কোনো যুক্তি নাথানে। কোনো প্ৰমাণ গ্ৰাহ্য নবৰে। এয়া হেনো তেওঁৰ জীৱনৰ অভিজ্ঞতা। অভিজ্ঞতাৰ ওচৰত তত্ত্ব তেনেই অসাৰ বস্তু।

আমিও নহয় বুলিবলৈ ঠাৱৰ পোৱা নাই অৱশ্যে। কাৰণ এই যে হৰিকৃষ্ণৰ দোনা মাহুহজন মৰিল এই মৰণৰ জানো আন কোনো উপায় নাছিল? বেমাৰ-আঙৰবোৰ কিবা দেশত্যাগী হ'ল নে? যদি বেমাৰত মৰিবলৈ বেয়া পাঠিছিল তেতিয়া হ'লে মটৰ একচিডেণ্ট হৈ মৰাত কিম্বা আপত্তি আছিল? ৰেনৰ তলত পৰিযেইবা মৰিব নোৱাৰিলে হেতেন নে? গুপ্ত ঘাতকৰ হাতত মৰিবলৈ বাট চাই থকাৰ কাৰণ কি? কাৰণ অইন একো নহয়। কাৰণ হল তেওঁক জ্বৰ কৰা। জীয়াই থাকোঁতে সেইটো কৰিব নোৱাৰি মৰি গৈ মনোবাছা সিদ্ধি কৰিলে।

কিৰীটি শইকীয়াই সেইকাৰণেই হৰিকৃষ্ণৰ কাৰণে শোক কৰিব নোৱাৰিলে। মুঠেই বেজাৰ নকৰিলে। বৰং খং কৰিলে। পৰিহণা দিলে। এবাৰ ইচ্ছা হৈছিল হৰিকৃষ্ণৰ দেহাশ্ৰবী হোৱা আত্মাটোক চোচৰাই আনি তেওঁৰ থকা-সৰকা দেখুওৱাত ভৰাই গ্ৰেপ্তাৰ কৰি এই শত্ৰুতাৰ প্ৰতিশোধ লবলৈ। সেই আশা অৱশ্যে বাধ্য হৈ ত্যাগ কৰিব লগা হ'ল। সেই বিজ্ঞাটো তেওঁ নাজানে।

ঘাতকবোৰৰ বিৰুদ্ধে শইকীয়াৰ কোনো অভিযোগ নাই বুলিলেও সমূলি সঁচা কোৱা নহয়। অভিযোগ আছে। অভিযোগ হুবুলি অভিমান বুলিলেহে বোধ কৰোঁ সঠিক হ'ব। এবিধ মাহুহ আছে যিবোৰে অনায়াসে মাহুহক হত্যা কৰিব পাৰে। অৱশ্যে হত্যাৰ দ্বিবিধ উপায় আছে। প্ৰত্যক্ষ হত্যা, পৰোক্ষ হত্যা। প্ৰত্যক্ষ হত্যাকাৰীক আমি বোধ কৰোঁ বেছি স্থগা কৰোঁ। পৰিহণা দিওঁ। যদিও এই ধৰণৰ হত্যাৰ চিকাৰ হয় একোবাৰত এজন বা দুজন। কিন্তু অপ্ৰত্যক্ষ হত্যাকাৰীৰ প্ৰতি আমাৰ স্থগা সিয়ান তীব্ৰ নহয়। কেতিয়াবা কেতিয়াবা আমি তাৰ অন্তিমকৈ ধৰিব নোৱাৰোঁ। অথচ অপ্ৰত্যক্ষভাৱে কিন্তু

‘গণহত্যা’ চলিছে। সেইবোৰক আমি কণ্ঠ অপুষ্টি, অনাহাৰ, বেমাৰ বা বিদ্যাক্ষাৰত গ্ৰহণ জনিত মৃত্যু। প্ৰত্যক্ষ হত্যাকাৰীৰ প্ৰতি আইনো কঠোৰ। পৰিণাম মৃত্যুদণ্ড। কিন্তু ‘গণহত্যাকাৰী’ অদৃশ্য আৰু বিলম্বিত ঘাতকহঁত থাকে আইনৰ মুঠিৰ বাহিৰত। কেতিয়াবা মুঠিৰ ভিতৰত সোমালেও সামান্য শাস্তিৰ ব্যৱস্থা কৰিয়েই আইন সঙ্কট থাকে।

থাকক। আইনৰ সাঁচৰ ভাঙিবলৈ হাৰাথৰি থোৱাৰ আমাৰ দৰ্কাৰ নাই। এতিয়া হৰিকিমণ শালকাৰ হত্যা বহুশ্ৰু ভেদ বৰাটোহে বিশেষ দৰ্কাৰ।

আমাৰ প্ৰশ্ন দুটা। হৰিকিমণক হত্যা কৰা হ’ল কিয়? হত্যাৰ প্ৰমাণ কোন

অদৃশ্য ঘাতক

ফিৰীটি শইকীয়াৰ নিচিনা চতুৰ আৰু কুটবুদ্ধি এজন চোৰা চোৱা বিষয়াসকলে কৰাৰ বাধ্য হ’ল যে এয়া কোনো অদৃশ্য ঘাতকৰ দাম।

শইকীয়াই মিছা কোৱা নাই। যিবোনে স্তানী মানুহেই এই কথা ক’ব। কাৰণ খাতবে তাৰ কোনো স্ত্ৰকে এৰি গৈ যোৱা নাই। সমগ্ৰ ঘটনাটো যেন যাদুৰ দ্বাৰাহে সমাধা হ’ল। তাত মানুহৰ কোনো পোন টোনা যোগাযোগ নাই। দূৰৰ দৰা মন্ত্ৰৰ দ্বাৰা যে যেন কামটো কৰা হ’ল। তিনিটা চকু চন্দুৰ শুভা হ’ল। ঘৰৰ বগ-বস্তু থান-বান কৰা হ’ল। এটা মানুহ হত্যা কৰা হ’ল অচ বাঁহৰা কোনো মানুহ যে ঘৰত সোমাইছিল তাৰ সামান্য প্ৰমাণো নাহ।

নাই যে সেই কথা ফিৰীটি শইকীয়াই বুজিছে। বিবাহ বন্ধনো স্বামীৰ কৰিছে। কিন্তু পৃথিৱীৰ আটাইবোৰ মানুহৰ মন, বুদ্ধি আৰু অভিজ্ঞতা ফিৰীটি শইকীয়া বা বিকাশ বৰুৱাৰ দৰে পৈণত নহয়। অভিজ্ঞতাও বৰণ নহয়। লোকে জানে যে হত্যা বা চুৰি-ডকাইটি আপোনা-আপুনি নহয়। তাত মানুহৰ হাত থাকে। মানুহৰ প্ৰত্যক্ষ উপস্থিতি অবশ্যস্বাৰী। তেনেহলত শইকীয়াৰ

কথাত পতিয়ন যোৱা বা পতিয়ন নিওৱা অলপ টানহেই। কথা হল তেনেকুৱাই।

আগতে কৈ আহিছো যে হৰিকিষণ ডালুকা এলা-পেছা মানুহ নহয়। তেওঁ ধনীতো হযেই, সামাজিকো। সেয়ে সকলোৰে মুখে মুখে সদায় একেটা মাথোন প্ৰশ্ন—হত্যাকাৰী ধৰা পৰিলনে? আৰু তাৰ উত্তৰো মাথোন একেটাই—নাট পৰা। তাৰ পাছতে মানুহৰ মুখত দেখা দিয়ে বহুস্তম্ভৰ এক বিক্ৰমৰ হাঁহি। সেই হাঁহিত শঙ্ক নাই। কিন্তু শূল আছে। মৰ্মত বিদ্ধি যা সেই শূল।

শূন্যহত হৈ কিবীটি শইকীয়াৰ মিজাজ দিনক-দিনে যেন তিডিৰি তুলাৰ দৰে হৈ উঠিছে। নবু কথাতো দপটক জ্বলি উঠে। ঘৰতো অশান্তি। ঘৰ বুনিবলৈ গৈগৈকে। আৰু চাকৰলৰা মহেন।

এহেনটো পিছে আফ্ৰিকানি বৰ টেটন হৈ উঠিছে। শইকীয়াৰ গৌম্বৰ চেহেৰা দেখিলেই মনৰ কথা গম পাই যায়। কথাতো আছে নহয়, চিবাৰী মেৰুৰীৰ গৌফতে চিন। শইকীয়াৰ বেলিনাও সি সেই গৌফকেই চিগনাল কৰি লৈছে। আমি হলে পৰীক্ষা কৰি চোৱা নাই। সি কোৱা মতে শইকীয়াৰ মিজাজ ভালৈ থাকিলে তেওঁৰ গৌফ হেনো পৰি থাকে। বোয়া হোঠৰঙা-বৰ হৈ পৰে। ঠিগ আফ্ৰিকানি বেলৰ চিগনালৰ দৰে। সেই চিগনালৰ উঠন-পতনলৈ চকু ৰাখিয়েই সি তেওঁৰ আলপৈচান ধৰে। যেন যেতিয়া চিগনাল আপ দেখে তেতিয়া বকি দিবলৈ আগতে মুখখন এনেকুৱাহে কৰে যেন তাৰ মাকহে মৰিছে। আকৌ চিগনাল যেতিয়া ডাউন থাকে তেতিয়া সি এনেকুৱা ভাব দেখুৱায় যেন এইমাজ সি অসম ৰাজ্যিক লটাৰীৰ প্ৰথম পুৰুষৰ পোৱাৰ খবৰ পাইছে।

এই বিষয়ে সি সৰ্বস্বৰীকো সতৰ্ক কৰি দিয়ে। এই ফালৰপৰা তাৰ অল্পভূতি সৰ্বস্বৰীভাঁও চোকা। সিহে কিবীটি শইকীয়াৰ মনৰ উজান-গাটী ধৰিব পাৰে।

এই কেদিন সৰ্বেশ্বৰীয়ে শটকীয়াৰ মনৰ গতি যে কেনিবাৰি বৈছে গম পোৱা নাছিল। আহৰিকে পোৱা নাছিল। চৰত বিয়া-বাৰুৰ ধুম পৰিছে। বিয়া ঠাই ফুবোভেই তত পোৱা নাট। মহেনেও সেইকাৰণে সঁকীয়নিও দিয়া নাট। দিনে তাৰহে লেঠা। দুয়ো কাঁজিয়া কৰিব। জাল জাৰিব তাৰ ওপৰত। বোলে অমুকটো নাট কিয়, তমুকটো কি কৰিলি, ভুছুকটো নানিলি কিয়? তাককৈ এটাদৰে চলাই দিব পাৰিলেই বক্ষা। ডাঙৰ কিবা ঘটনা হলে গৃহস্থজন জপুক। মাৰি থাক। খাবলৈ দিলে খায়। নিদিলেও দোষ নধৰে। এইফালৰপৰা মহেনৰ হেমগাম একো নাই।

পিছে ঘৰতে থাকি ঘৰৰ মানুহজনৰ গঢ়-গতি গম নোপোৱাকৈ জানো থাকিব পাৰি? সৰ্বেশ্বৰীয়েও গম পাই গ'ল। সাধাৰণ ঘটনা এটাতে গম পালে।

সেইদিনা সন্ধিয়া বেলিকা সৰ্বেশ্বৰী সাজি-কাচি এখন বিয়ালৈ যাবলৈ ওলাল। যাবৰ সময়ত শইকীয়া ক'ব। দৰ্কাৰী কথা এটা সোঁৱৰাই দিবলৈ বুলি আগফালৰ কোঠালৈ আহিল। তেতিয়াই ঘটনাৰ বুজ পাই গ'ল।

শইকীয়াই বৰ্মা চুৰট খায়। চুৰট এটা সদায় ঠঠৰ ফাকত নহলে আঙুলিৰ কেৰেপাত থাকেই। কিন্তু সেইদিনা ঘটনা দেখি সৰ্বেশ্বৰী বিচুতি। শইকীয়াৰ এডাল বঙা-সেইজীয়া পেঞ্চিল আছে। পেঞ্চিলডাল বৰ্মাচুৰটৰ নিচিনাই শকত। সেইডাল সদায় টেবুলতে থাকে। টেবুল-পুৱনী। মাছে মাছে দৰ্কাৰ হয়। বহুতদিনৰ পৰাই আছে। ক্ষয়-গৈ গৈ এতিয়া ইকি মানহে অৱশিষ্ট আছে। শইকীয়াই সেইডালকে এতিয়া ঠঠত লগাই চিগাৰেট লাইটাৰেৰে জলাবলৈ চেষ্টা কৰিছে। কিন্তু কাঠৰ বস্তুটো শক্তকাই জলিব কিয়? তেওঁ কিন্তু লাইটাৰটো ধৰিয়েই আছে। সেই ক্ষণমাত্ৰে সৰ্বেশ্বৰী গৈ পালে। কাণ্ড দেখি তেওঁৰ চকু খৰ হ'ল। খন্তেক ততক লাগি ব'ল। তাৰ পাছত কাষ চাপি গৈ পেঞ্চিলডাল টান মাৰি একটাই আনিলে।

কৰিছে কি? সৰ্বেশ্বৰীয়ে কলে।

শইকীয়াই চক খাই সৰ্বেশ্বৰীলৈ চালে। এনেকৈ চালে যে সৰ্বেশ্বৰী কোনোবা অচিনাকি মাত্ৰত। আগতে কাহানিও এইগৰাকী মহিলাক তেওঁ দেখা নাই।

হৈছে কি আপোনাৰ, সৰ্বেশ্বৰীয়ে শইকীয়াৰ কান্ধ ভোকাৰি শুধিলে।
এইবাৰ এটা হুমুনিয়া কাটিলে শইকীয়াই। তেওঁ যেন মনে মনে ক'ববলৈ গুচি গৈছিল। সৰ্বেশ্বৰীয়ে তেওঁক ঘূৰাই আনিলে।

আপুনি ইমান আপোন-পাহৰা হৈ পৰিছে যে চুবট আৰু পেক্সিৰ পাৰ্থকাণ্ড গম নাপালে? সৰ্বেশ্বৰীয়ে পেক্সিডাল দেখুবাই কলে।

এ, হয়নকি? হা: হা: হা:। শইকীয়াই হাঁহিলে।

কি ভাবিছিলে

আমাৰ যি ভাবনা তাকেই ভাবিছিলো।

আপুনি মজিন্দাবৰ তালৈ নাযায় নেকি?

বিয়াক নোৱাৰিম। বহুত কাম আছে।

আপোনাৰ কাম আঁক তুণ্ডিল। সমাজ-সাংস্কৃতিক কাম কৰিলে।

আমাৰ কাম তেনেকুৱাই। মজিন্দাবৰ বুজাই কৰা। শইকীয়াই কলে।

এই সময়তে পহুলিৰুখত এখন জীপ আহি বৈ দিলে।

বকৰা চাহাব আহিছে। বৰ্কাৰী আলোচনা আছে।

জানিছো নহয়। হেৰি, মোৰ যদি অলপ পলম হয় তেতিয়া হলে থাবলৈ বৈ নাথাকিব। মই মনেকৈ কৈ থৈছো। নটাতে থাবলৈ দিব।

বিকাশ বকৰা সোমাই আহিল।

কেনিবা যায় হবলা? বকৰাই সৰ্বেশ্বৰীক শুধিলে।

মজিন্দাবৰ ছোৱালীৰ বিয়া। নগলেই নহয়। এখেত নাযায় বোলে। তাকে কৈছিলো, বোলে কি চাকৰিনো ললে যে সমাজো এৰিব লগীয়া হল।

সঁচাই। মোৰো সেই অৱস্থা। বহুত কঁজিয়াই হল। তেওঁক কলো বোলে তুমিয়েই যোৱা। মই নোৱাৰিম যাব। ৫০ কৰি তেওঁৰ ওফোৰ

পাতিছে। জুবিলি উপায় কি? আশাৰ কামেই তেনেকুৱা। এয়া কিবা নতুন কথা নেকি? অৱশ্যে মজিন্দাৰৰ গোৱালীৰ বিয়াত নোযোৱাটো বেয়া দেখায়। তথাপি কৰ্তব্য প্ৰধান।

ভালেই হল তেন্তে। মই তেখেতকে লগ ধৰোঁগৈ। সৰ্বেশ্বৰীয়ে কান।

এৰ ভাল হব তেতিয়াহলে। অনুগ্ৰহ কৰি তাকে কৰক। মই এখন গৃহ-কলনৰ পৰা বন্ধ। পাম।

বহক তেন্তে। মহেনক কফি দিবলৈ কৈ যাওঁ। সৰ্বেশ্বৰী গুচি গ'ল।

সৰ্বেশ্বৰী যোৱাৰ পাছতো দুইজন প্ৰকাৰীয়া বিষয়াই প্ৰসঙ্গটো আৰম্ভ কৰিব নোৱাৰিলে। দুয়ো জনে যে তেওঁলোকে এতিয়াও আন্ধাৰতে হেঁপিয়াই ফুৰিছে। পোহৰ নাই। ~~কোনো~~ সূত্ৰ বা সংকেতো নাই।

~~কিছুমান~~ শেষত বিকাশ বকুৱাই প্ৰসঙ্গতো তুলিলে।

~~কিছুমান~~ 'শি'বেতিয়াও কোনো সূত্ৰ এৰি থৈ নাযায়। ~~কিছুমান~~ কথাত ফ্ৰেম্ব অৰ্থক ঘূণা প্ৰকাশ পালে।

শইকীয়াৰ কথাত ~~কিছুমান~~ বিকাশ বকব। আগ্ৰহী হল।

হত্যাকাৰীক চিনি পাইছে তেন্তে? বকুৱাই সন্ধান।

নিশ্চয়। চিনাকি হত্যাকাৰীক চিনি নোপোৱাৰ কি কাৰণ থাকিব পাৰে? কিন্তু এই গাঢ়কৰক ধৰা জা.না সম্ভৱ।

কোন।

কোন আৰু। মানৱসমাজৰ কলহ, সভা, শান্তিপ্ৰিয় মানুহৰ পৰম শত্ৰু দম্ভা ভাস্কৰ।

দম্ভা ভাস্কৰ। উচাপ খাই উঠি কলে বিকাশ বকুৱাই।

নিশ্চয়। নহলে সকলো প্ৰমাণ লোপ কৰি এইধৰণৰ নৃশংস হত্যাকাণ্ড কাৰো ঘাৰা সম্ভৱ নহয়।

এথাই জানো প্ৰমাণ বুলি গণ্য হ'ব পাৰে শইকীয়া?

কিয় নোৱাৰিব? পাৰিপাৰ্শ্বিক পৰিস্থিতিয়ে এই সিদ্ধান্তলৈকে আঙুলিয়ায়। মোৰ অভিজ্ঞতায়ে ইয়াকে সমৰ্থন কৰে।

বিকাশ বৰুৱাই বোধ কৰো শইকীয়াৰ কথাত মান্তি হ'বলৈ টান পালে। তেওঁ তলমূৰ হৈ বহি থাকিল। সেই সময়তে কিবা বস্তু এটা টপৰকৈ তেওঁৰ ভৰিৰ গুৰিতে পৰিল। সেই শব্দত দুয়ো চকু খাই শব্দ অনুসৰণ কৰি চালে। বস্তুটো হ'বত এটা বাইফেলৰ বুলেটৰ নিচিনা। দুয়ো বাহিৰলৈ চাই পঠিয়ালে। প্ৰতিমুখত পহৰাজনৰ বাহিৰে কাকো নেদিখিলে। কিন্তু পহৰাজনক অলপ বিস্তৰ আৰু বিচলিত যেন অনুমান হল। তেওঁ বাইফেলটো দাঙি ইফালে-সিফালে চাইছিল।

শইকীয়াক বস্তুটো বুটলিবলৈ যোৱা দেখি বৰুৱাই কলে, ব'ম শইকীয়া। আহক আমি অলপ আঁতৰি যাওঁ। আজি-কালি অচিনাকি বস্তু জখমৰে ছুৰ নাপায়। কোনে জানে, হয়তো এইটো এটা টাইম বোম।

শইকীয়াই হুচুলে। দুয়ো আগফালে পাৰ্টিক'লৈ ওলাই গ'ল।

পাৰ্টিকতো চকী আছিলে তাতে বহিলে। শইকীয়াই পহৰাজনক মাতিলে।

কিবা হৈছে নেকি? শইকীয়াই সুধিলে।

ওচৰতে ক'বাবত গুলী কৰাৰ নিচিনা শব্দ হল। আৰু মোৰ মূৰত ওপৰেদি চোঁকৈ কিবা এটা উৰি যোৱা যেন লাগিল।

গুলী নহয়। কটকা-চটকা কিবা হ'ব পাৰে। অলপ আঁতৰ লৈ থাকা। ধোৱা।

পাঁচ মিনিট সময় উকলি গ'ল। একো নহল। ভেতিয়া দুয়ো আকৌ ভিতৰলৈ গ'ল। এইবাৰ বিকাশ বৰুৱাই বস্তুটো বুটলি ললে। বহুতপৰ পৰীক্ষা কৰাৰ পাছত বস্তুটো ধৰা পৰিল। বস্তুটো বুলেটো, আকৌ কেপছুলো। সামান্য বাকুদ আছিলে। সেইকাৰণে বুলেটৰ দৰে বস্তুটোক ফাৰাৰ কৰি পঠিয়া সত্তৰ হৈছে। তলত থাকুৱে সজা বস্তুটো পকাই দিয়াৰ লগে লগে

এবাই গল। বাকী একা প্লাষ্টিকৰ চূড়াটোৰপৰা এটা কেপচুল ওলাই পৰিল। কেপচুলটোৰ জোৰাটো একুৱাই দিয়া হল। তাৰ ভিতৰত এখন ভাজকৰা বঙা কাগজ পোৱা গ'ল। দীঘলে চাৰি ইঞ্চি, বহলে আঠে ইঞ্চিমান হ'ব। কাগজখিনা ই.ৰাজীত টাইপকৰা এখন চিঠি। বিকাশ বৰুৱাই চিঠিখন প্ৰথমতে নিজেই মনে মনে পঢ়ি পেলালে। তাৰপাছত চিঠিখন শইকীয়াক দিলে। শইকীয়ায়ো একে উশাহে পঢ়ি পেলালে। চিঠিখন পঢ়ি যেন দুয়ো ঘোৰা হৈ গ'ল।

নিষাদ। শব্দটো অকস্মাতে যেন বৰুৱাৰ মূখৰপৰা ওলাই আহিল।

নিষাদ। দোহাৰিলে শইকীয়াই। দুয়ো দুয়োলৈ চালে। নিৰৱ ভাষা। একেটা প্ৰশ্ন—কি? কোম-?

হায়। এই প্ৰশ্নৰ উত্তৰ যি কোনেও নাজানো

দ্বিভক্ত মনত যেতিয়া প্ৰশ্ন থাকে অথচ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ নাথাকে তেতিয়া মূৰত তাপ উঠে। তাপ পাই পাই সঁচা-মিছা উত্তৰবোৰ উতলে। উতলি উতলি বাষ্প হয়। বাষ্প হৈ ওলাই আহিব খোজে। সেই সময়টো বৈয়া। বৰ বৈয়া। অলপ বেছি হলে, সংঘৰ্ষৰ অভাব হলে নানান দুৰ্ঘটনা ঘটে। শইকীয়াৰ ক্ষেত্ৰতো তেনেকুৱাই ঘটিল। বাষ্পৰ পৰিমাণ বেছি হৈ গ'ল। অৱশ্যে সংঘৰ্ষৰ লেকামডাল এৰি দিয়া নাছিল। সেয়ে টেবুলত বুজন ওজনৰ তুকু এটা মাৰি বাষ্পৰ চাপ সঘৰণ কৰিলে।

এই 'নিষাদ'ক আপুনি এতিয়াও চিনি পোৱা নাই মিঃ বৰুৱা?

কোন? আচৰিত হৈ স্মৃধিলে বিকাশ বৰুৱাই।

এতিয়াও কোন বুলি স্মৃধিছে?

মই ধৰিব পৰা নাই।

নৰকৰ কীট, মানৱজাতিৰ বিভীষিকা, নৰনানৰ সেই দস্যৱ বাহিৰে আক কোন হ'ব পাৰে? এই 'নিষাদ'ৰ আন নাম দিয়া ভাস্কৰ।

এইসময়ত মহেন্দ্ৰে কফি লৈ আহিলে। বিবাদত মলিন ভাৱ মুখখন।

উত্তেজিত শইকীয়াক কেঁৰাহি দৃষ্টিৰে এবাৰ চাই ললে। সি ছয়োকো
দুৰূপ কফি বাকি দিলে।

দেউতা, আৰু কিবা লাগিব নেকি ? মই দোকানলৈ যাব লাগে। মহেনে
বিষাদৰ স্তবত কলে।

দোকানলৈ ? কিয় ? দোকানলৈ কিয় যাব লাগে ?

ঘিউ আনিবলৈ।

ঘিউ ? ঘিউ কিয় ?

আয়ে আপোনালৈ লুচি ভাজিবলৈ কৈছে।

লুচি ভাজিবলৈ কৈছে ? লুচি কিয়, মোকে ভাজি পেলা।

আয়ে কলে যে আপোনাৰ গা বেয়া।

অ। মোৰ গা বেয়া। মোক লুচি খুৱাবি। তইতে থা। বুইছ ? লুচি
খা, পৰোটা খা, পোলাও খা, মাংস খা, কেক খা, চকলেট খা, ফুৰাব বট
খা, মাংসৰ বিৰিয়ানি খা, বিয়া খা। বুইছ ? বিয়া খা গৈ। তোৰ
আয়েৰক কৈ দিবি—মোৰ অইন একোকে খাই তৃপ্তি নহয়। পেট নভৰে।
বদমাচটোৰ মূৰ নোখোৱালৈকে মোৰ গা ভাল নহয়। বুইছ ?

হয় দেউতা। কাইলৈ পুৱা বজাৰৰপৰা আনিয় গৈ।

কি আনিবি ? তই কি আনিবিতৈ বজাৰৰপৰা ?

বাহ মাছৰ মূৰ।

কি ?

বাহ মাছৰ মূৰ খাব

স্বাট আপু। তই মোক বাহ মাছৰ মূৰ খুৱাবি ? হাবাৰজাৰা, তুত
আপুনি কলে যে...

মই বাহ মাছৰ মূৰ খাব বুলি কলো ?

মহেনে তুল ভনিছিলে। উত্তেজনাৰ মুখত 'বদমাচ' শব্দটো ভালকৈ
ছকুটাৰ কাৰণেই এই ভণ্ডি বিঘাট হল।

মহেন বৰ বিমোহিত পৰিল। সি কন্দনাম্বুৱাকৈ শইকীয়াৰ ফালে চালে
ভয়ে ভয়ে।

গেট আউট। গেট আউট। তোক মই বৰ্থাস্ত কৰিছো। তোৰ
চানৰি নাই।

চাকৰি তাৰ প্ৰায়েই যায়। গতিকে চাকৰি যোগালে তাল বনটো চিহ্নিত
কেন দেখা নগ'ল।

টকা পোন্ধৰটা। নাগিব দেউতা। মহোদয় চকু চুৱাচুৱায়া দি কলে।

টকা? কিব টকা?

ঘিউৰ দাম।

ইমান সমস্যাৰ মাজতো বিকাশ বকুৱাই হাঁহি পেলালে।

দি দিয়ক শইকীয়া। আপোনাক লুচি মুখুৱাকৈ সি বৰ্থাস্ত নহব,
বকুৱাই কলে।

ই কেনেকুৱা চাকৰ। একৱালেও যি নেৰে। খেদিলেও নাযায়, তাক
লৈ উপায় কি?

উপায় সঁচাকৈয়ে নাই। অন্তত: কিবীটি শইকীয়াই উপায় নাপালে।
টকা পোন্ধৰটা দিবলৈ তেওঁ বাধ্য হল। এই পৰাজয়ত তেওঁ আনন্দ পাইছিল
নে বেজাৰ পাইছিল বুজা টান। কিন্তু মহেনে যাবৰ সময়ত বিকাশ বকুৱালৈ
চাই ফিচিকটো হাঁহি এটা মাৰিছিল। সেই হাঁহি কিবীটি শইকীয়াই বোধ
কৰে নেদেখিলে। কিন্তু তাক তেওঁৰ প্ৰতিজ্ঞাৰ কথা আকৌ এবাৰ জনাই দি
কলে, তোক মই কাহানিবা সঁচাসিখি খেদিম, তই চাই লবি।

মাজতে এটা উৎপাতৰ দৰে মহেনৰ আৰিষ্ঠাৱে তেওঁলোকৰ দৰ্কাৰী কথাত
বিধি-পথালি দিয়াত কোনেও ভাল পোৱা নাছিল। কিন্তু এটা মানসিক
যাতনাৰ মাজত মহেনৰ চকুৰ অভিনয়কণ বিকাশ বকুৱাৰ বৰ ভাল লাগিল।
সেয়ে তেওঁ বেতিয়া পুনৰ প্ৰসঙ্গটোৰ উল্লেখ কৰিলে বেতিয়া তেওঁৰ গাভীৰ
বহুতখিনি লাঘব হৈছিল।

আপুনি তেন্তে কব খুজিছে যে দস্যু ভাঙবে বতুন নাম লৈছে 'নিবাদ' ?

একেবাৰে ধুকপ। সি নজৰ পাপ আনৰ ওপৰত জাপি নিজে শুদ্ধাশ্রম
তৈ দেখুৱাব খুজিছে। কিন্তু সি নাজানে যে ভবিষ্য নথবপৰা যুবৰ চুলিলৈকে
ভাক মই চিনি পাওঁ। হৰিকৃষ্ণক হত্যা কৰি নিশ্চয় বহুত ধন-সোণ নিলে।
এইকেদিন সি মনে মনে চাই আছিল আমি কি কৰো। সি যেতিয়া দেখিলে
যে আমি কোনো প্ৰকৃত সূত্ৰ নাপালো তেতিয়া সি নিজৰ বাহাদুৰী দেখুৱাই
আক আমাক বাদ কৰি এই চিঠি পঠিয়াইছে।

তেন্তে চিঠিখন বাছৰ বাহিৰে আন একো নহয় বুনিয়েই আপুনি ভাবিছে ?

নিশ্চয়। শইকীয়া বেন সবজান। সবজানৰ দৰেই নিশ্চিতকৈ কলে।

বিকাশ বৰুৱাই বড় কাগজখিল। তুলি লৈ আকৌ এবাৰ পঢ়িলে—শ্ৰিয়বদ্ধ
শইকীয়া চাহাব, জানিব পাৰিলো আপুনি হৰিকৃষ্ণক ভালুক হত্যা কৰাত
যোৰ ওপৰত থা কৰিছে। তনি বেজাৰ কৰিয় নে আনন্দ কৰিয় বুজিব পৰা
নাই। সঁচা কথা কবলৈ গলে আপোনালোকৰ কাৰণে ককণা হয়। কাৰণ
আপোনালোক প্ৰকৃততে বুদ্ধিহীন। অন্ততঃ আৱাৰ তুলনাত। কিন্তু
বুদ্ধিতকৈ আপোনালোকৰ মুখবোৰ চোকা। আক মুখ চোকা কাৰণেই বাইজক
ঠগি শকত শকত দৰ্শনা থাই থাকিব পাৰিছে। খুব বেয়া পাইছে নহয় ? ঠিক
আছে, মই আপোনাক আক এটা স্লোপ দিম। মই সোনকালেই আন এজন
ধনকুৰেবৰ ধন-ভৰাল উৎ কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছো। হয়তো মুখ হৰিকৃষ্ণ
সি কাৰণত মৰিল এই ক্ষেত্ৰতো ধন-কুৰেবৰজন মৰিব পাৰে। অৱন্তে মৰা-নমৰা
ভেটৰ জান-বুজৰ ওপৰতে কিৰূপ কৰিব ? যিকি নহওক, এই ক্ষেত্ৰতো যদি
কোক ধৰিবলৈ ব্যৰ্থ হয় তেতিয়াহলে ইয়াৰ পাছত যিবোৰ ঘটনা ঘটিব তাৰ
কাৰে দায়ী হব আপুনি আক আপোনাৰ অপৰাধ সহকাৰীসকল। ইন্ধবে
আপোনালোকৰ বুদ্ধিৰ শুকিত কিছু মাৰ-কাৰৰ দিয়ক। ইতি। অৱশ্যে
শুভাকাঙ্ক্ষী— নিবাদ'

বৰুৱাই চিঠিখন দুটাই পঢ়িলে। আৰু লগত পঢ়িলে। বিশেষ বিশেষ
নিবাদ—২

শব্দবোৰৰ ওপৰত ধোঁৱ দিলে। বিকাশ বৰুৱাই শইকীয়াৰ কথা মানি ল'ব নোৱাৰিছিল। কিন্তু সেই কথা মুখৰ ওপৰত কৈ দিবলৈকো সঙ্কোচ কৰিছিল। সেই কাৰণেই মনৰ ভাব চিঠিখন পঢ়াৰ মাজেৰে তেওঁ জনাই দিলে। চিঠিখন পঢ়া হ'লত দুয়ো খস্কেক নিৰৱে থাকিল। তাৰ পাছত বিকাশ বৰুৱাই নিজেই কলে, এইধৰণৰ চিঠি জানো দস্তা ভাস্কৰৰ দ্বাৰা লিখা সম্ভৱ? প্ৰশ্ন কৰি বৰুৱাই শইকীয়াৰ মুখলৈ চালে।

চাওক মি: বৰুৱা যি নিজৰ জীৱিকাৰ কাৰণে দস্তাবৃত্তি গ্ৰহণ কৰে সেও দুস্তাৱে নৰহত্যা কৰিবলৈ সাজ পাৰ বুলি ভবাটো অলীক কল্পনাৰ বাহিৰে আন একো নহয়।

আপোনাৰ কথাই সঁচা বুলি যদি ধৰি লোৱা যায় তেতিয়াহলে আক এটা ডকাইতি আৰু তাৰ লগতে হত্যাকাণ্ডও হ'ব বুলি ভাবে নেকি?

হ'ব পাৰে। এবাৰ ডকাইতি কৰি তাৰ ধনলৈ লোভ বাঢ়ি যোৱাটো প্ৰশ্নো নো আচৰিত কথা নহয়।

তেতিয়াহলে আমি নিৰৱ দৰ্শক হৈ তাকে চাব লাগিব নেকি? বিকাশ বৰুৱাই প্ৰশ্ন কৰিলে।

আমি সতৰ্কতামূলক লকলো ব্যৱস্থা লৈছো। সিমানতো যদি হয় তেতিয়াহলে সেয়া ভাগ্যৰ লিখন বুলিয়েই ধৰি ল'ব লাগিব। শইকীয়াই কলে।

সেই কথা বাইজ বা চৰকাৰে মানি নলয়। চহৰৰ চহকী মাহুহবোৰৰ দৰত চকু বন্ধাৰ ব্যৱস্থা আৰু কটকটীয়া কৰা ভাল হ'ব বোধ কৰো।

সেই ব্যৱস্থা বই আগতেই কৰিছো। যি যদি আকৌ চোঁৱা কৰে তেতিয়াহলে আমি তাক জীৱিত অৱস্থাত দেখিবলৈ নাপালেও মৃত অৱস্থাত অৱতীৰ্ণ দেখিবলৈ পাম। শইকীয়াৰ কথাত অহঙ্কাৰৰ স্তম্ভ থাকিলেও আত্মবিশ্বাসৰ কোনো নাটনি নাছিল।

তাৰপাছত মনত ধু-ছৰি লৈ বিকাশ বৰুৱাই বিদায় ললে।

সকলোৱে যাক বৰ্জন কৰিলে

আকাশখনে আজি হঠাতে ড়য়কৰ কপ ধৰিলে। বতাহ বৰুৱা আৰু বিজুলী-চেৰেকণিয়ে এনেকুৱা কদ কপ ধাৰণ কৰিলে যে ধাৰণা হয় আকাশৰ দেৱতাই যেন মৰতৰ মানুহৰ কিবা অপৰাধৰহে শাস্তি বিহিব খুজিছে। ঘনে ঘনে বিজুলী মাৰিছে। মুখৰপৰা তলিলৈকে আকাশখনক কালি পেলাইছে। বিদীৰ্ণ আকাশখনে যেন যাতনাত আৰ্ত্তনাদ কৰিছে। সেই আৰ্ত্তনাদৰ শব্দত পৃথিৱীখন ঠকঠককৈ কঁপি কঁপি উঠিছে। কঁপিছে বিশ্ব-ব্ৰহ্মাণ্ড। অজিতেশ বৰুৱাৰ টোপনি ভাগি গ'ল।

অজিতেশ বৰুৱাৰ টোপনি এনেয়েও পাতল বুলিলে বোধ কৰো অলপ লঘুহে কৰা হয়। বৰং টোপনি নাই বুলি কলেহে উচিত কোৱা হয়।

টোপনি নোহোৱাটো একো আচৰিত কথা নহয়। ইমান চিন্তাৰ বাৰ তাৰ টোপনি আহিবও নোৱাৰে। টোপনিৰ কাৰণে এটা শাস্ত শুলিল মন আৰু পৰিবেশ লাগে। অজিতেশ বৰুৱাৰ সেই মন আৰু পৰিবেশ নাই।

অজিতেশ বৰুৱা বিপত্নীক। এটা মাত্ৰোণ লৰা। সিও থাকে এম্বেৰিকাত। লৰাটোও যেন কিবাধৰণৰ হৈ গ'ল। বৰ আশা কৰিছিল তাৰ ওপৰত। তেওঁৰ শিল্প সাম্ৰাজ্যৰ অধিন্ধৱ হোৱাৰ উপযুক্ত কৰি গঢ়িবলৈ বিচাৰিছিল। সেই কাৰণেই তাক এম্বেৰিকালৈ পঠিয়াইছিল। কিন্তু তেওঁৰ আশাৰ কোনো মধ্যাহ্ন নাৰাখিলে অনিমেঘে। আজি তিনিবছৰ হল সি বোৱা। ছবছৰৰ মূৰত তাক ঘূৰাই আনিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু নোৱাৰিলে। ঘূৰি আহিবলৈ সক্ষম নহল সি। ভৰ বোৱনত তৰি দিছে অনিমেঘে। তাৰ দাবীৰ সত্তা এটা ঠৰ ধৰি উঠিছে। জীৱনটোৰ এক বন্ধন অৰ্ধ বিচাৰি পাইছে। যি অৰ্ধ দেশৰ বাটত নাপাই। সেয়াও এক চিন্তা অজিতেশৰ।

কিন্তু তাতোকৈ গুৰুতৰ চিন্তা এটাও আছে তেওঁৰ। অজিতেশ বৰুৱাই ককাই-তাই তিনিজন। তেওঁৰ জ্ঞানৰ। ভায়েক অজিতেশ, বিজিতেশ। ককাই-তাই তিনিও একেলগে থাকে।

অজিতেশ্বৰ বৰুৱাইতাৰ পৰিয়ালটো চাহ ব্যৱসায়ৰ লগত তিনি পুৰুষৰূপে যুক্ত। কিন্তু দেউতাক প্ৰভাতেশ বৰুৱাৰ মৃত্যুৰ পাছত ব্যৱসায়ৰ দায়িত্ব পৰিল অজিতেশ্বৰ ওপৰত। ভায়েকহঁত তেতিয়া সৰু। তাৰ পাছত একুৰি পাচটা বছৰ বাগৰি গ'ল। এই সময়ছোৱাত অজিতেশ্বৰে ব্যৱসায় ডাঙৰ কৰিলে। আজি বৰুৱা পৰিয়াল দেশৰ শ্ৰেষ্ঠ চহকী পৰিয়ালবোৰৰ এটা। কিন্তু সেই পৰিমাণে তেওঁলোৰৰ যশ নাই। থিয়াতি নাই। বৰং অপযশ আৰু অখিয়াতিহে আছে। কিন্তু সেয়াও কোনো কথা নহয়। অজিতেশ্বৰে থিয়াতি-অখিয়াতি লৈ মূৰ নঘৰায়। তেওঁৰ ওচৰত কথা হল টকা। তেওঁৰ যে কিমান টকা আছে ভায়েকহঁতেও নাজানে। আৰু নজনাটোৱেই হৈছে সমস্তাৰ মূল।

সৰু বিজিভেশ্বৰ এতিয়াও অবিবাহিত। টকা পইচাৰ কাৰণে তেওঁৰ কোনো ধাউতি নাই। তেওঁ সাহিত্যিক। তেওঁ বেলেগ জগতৰ মানুহ। তেওঁ ভীৰৱ-শিল্পী। তেওঁ সত্যদ্রষ্টা। কিন্তু মাছু অমিতেশ্বৰ বোৰ-সংসাৰী। তেওঁ টকা ভাল পায়। তেওঁ নিজৰ অধিকাৰখিনি ভালকৈয়ে বুজি পায়। সেই অধিকাৰ কিন্তু অজিতেশ্বৰ স্বীকাৰ নকৰে। এই কৰা-নকৰা লৈয়ে ককাই-ভাইৰ মাজত সংঘাত। অমিতেশ্বৰ ধাৰণা অজিতেশ্বৰে স্তেৰ্টক আৰু বিজিভেশ্বৰক ঠগাৰ ভালত আছে।

সন্দেহৰ খলো আছে। কাৰণ অজিতেশ্বৰে টকা-সিকাব হিচাপ কাকো নেনেখুৱায়। নজনায়। তাকে লৈ বৰত এটা অশান্তি লাগিয়েই থাকে।

এই কৰ-নকৰ মাজত বিজিভেশ্বৰে নিবিকাৰ থাকিবলৈ চেষ্টা কৰে। কিন্তু চেষ্টা কৰিলেই জানো মানুহৰ কামনা সিদ্ধি হয়? হয় হয়তো। কিন্তু নোহোৱা ঘটনাও আছে। বিজিভেশ্বৰ বেলিকা ভেনেবুৱাই হল। আচলতে বিজিভেশ্বৰেও অহুভৱ কৰে যে অজিতেশ্বৰে স্তেৰ্টলোকৰূপে কিবা পোপন কৰি বৈছে। আৰু এই পোপন কৰাৰ উদ্দেশ্য হয়তো সৰু নহয়। নিজৰ বেলিকা তেওঁ তাৰ বাবে মূঠেই চিন্তা নকৰে। কিন্তু অমিতেশ্বৰ কাৰণে তেওঁ মাজে-মাজে

বেজাৰ পায়। কিবা এটা সন্মান বিচাৰে। কেতিয়াবা অজিতেশৰ বিৰুদ্ধে মনটো বিদ্ৰোহী হৈ উঠে। অথচ পোনপটীয়াৰকৈ এই কাঁজিয়াত নাঙুৰ খাই পৰিবলৈকো মন নাযায়। আৰু নাযায় কাৰণেই তেওঁ বেলেগে থাকে। যাতে যাজ্ঞ আহে। অমিতেশৰ লৰা-ছোৱালী ছুটিক ভাল পায় বিজিতেশে। সিহঁতক চাবলৈ আহে। অজিতেশক কেতিয়াবা লগ পায়, কেতিয়াবা নাপায়।

এইদৰে আহোতেই এদিন হাজু আৰু ডাঙৰ ককায়েকৰ মাজত হোৱা কাঁজিয়া এখনত নাঙুৰ খাই পৰিবলগীয়া হ'ল। বাধ্য হৈ তাত মাত নাযাতি নোৱাৰিলে বিজিতেশে। কাৰণ অজিতেশে বৰ অপমানজনক মন্তব্য এটা কৰিলে। কৰিলে ছয়োকে নাঙুৰি। কলে, অমিতেশ আৰু বিজিতেশ তেওঁৰ পোহনীয়া কুকুৰ। তেওঁলোকৰ নিজস্ব কোনো সত্তা নাই। মাই কোনো অধিকাৰ। এই কথাৰ প্ৰতিবাদ কৰিছিল বিজিতেশে। তীব্ৰ প্ৰতিবাদ কৰিছিল। আৰু সেয়াই অজিতেশৰ লগত তেওঁৰ শেষ সাক্ষাৎ। নিজে যাচি আৰু কাহানিও অজিতেশক লগ ধৰা নাই বিজিতেশে। তথাপি এবাৰ লগ পাইছিল। সেইবাৰ অজিতেশে নিজেই মতাই আনিছিল।

কাৰণ আছিল এটা গল্প। গল্পটোৰ নাম আছিল “কটকিনাৰ কুকুৰ”। বিজিতেশৰ এই গল্পটোৰ নামক আছিল ককায়েক অজিতেশ। অজিতেশৰ ধন-লোভ, নীতিহীনতা আৰু স্বাৰ্থপৰতাক তীব্ৰ ব্যঙ্গ কৰা হৈছিল তাত।

অজিতেশে গল্প-উপন্যাস নপঢ়ে। পঢ়াৰ ডিঙৰত বাতৰিকাকতৰ ছুই এটা শিতানত চকু ফুৰায় মাথোন। সকলো ব্যৱসায়ীয়েই বাতৰি কাকতত চকু ফুৰায়। তেওঁলোকৰ পঠন-পাঠনৰ কাৰ্য লিয়ানতেই লীয়াবহু। কিন্তু অজিতেশে নপঢ়িলেও তেওঁৰ হৈ পঢ়া মানুহ আছে। সকলো ডাঙৰ মানুহৰে ছুই-চাৰিজন চাটুকাৰ থাকে। সিহঁতে নিজ স্বাৰ্থ সিদ্ধিৰ কাৰণে লগলগী-ভটনী কৰে। ভেনেবুৱা এজনেই গল্পটো পঢ়ি শুনালে অজিতেশক। সেই হুজুতে তেওঁ বিজিতেশক মাতি পঠিয়ালে আৰু সেই চাটুকাৰজনৰ আগতে তেওঁক অকথা ভাৱে অপমান কৰিলে।

তাৰ পাছতো বিজিতেশ আহিছে। কিন্তু অজিতেশৰ লগত কোনো সম্পৰ্ক
ৰখা নাই। সেয়াও এমাহৰ আগৰ কথা। আৰু আজিও আহিছিল। বতৰ
বেয়া কাৰণে থাকি গৈছিল। অজিতেশে হয়তো গম পোৱা নাছিল। হয়তো
পাইছিল। জানিব পাৰিছিল নিজৰ বিশ্বাসী-চাকৰটোৰ পৰা।

অজিতেশৰ চিলমিল টোপনি ভাগি গ'ল। তেওঁ বিচনাৰপৰা নামি
খিৰিকীৰ কাষলৈ গৈ কাঁচৰ মাঙেৰে জুমি চালে বাহিৰলৈ। কিন্তু একো
নেদেখিলে। খিৰিকীৰ পানীৰে কাঁচবোৰ অন্ধচ্ছ হৈ পৰিছে। তেওঁ
খিৰিকীখন মেলি দিলে। প্ৰকৃতিৰ তাণ্ডব নৃত্য এবাৰ চাই লবৰ মন গ'ল।
খিৰিকীখন মেলাৰ লগে লগে যেন শত-সহস্ৰ দৈত্যহে ল'পিয়াই পৰিল তেওঁৰ
ওপৰত। বিজুলীৰ পোহৰত তেওঁ দেখা পালে প্ৰকৃতিৰ উলঙ্ঘ উন্মাদিনী ৰূপ।
সেয়া ভয়ানক, ভয়ঙ্কৰ। তেওঁৰ ভয় ভয় লাগিল। ইমানখিনি বয়স হল।
প্ৰকৃতিৰ ইমান ভয়ঙ্কৰ ৰূপ আগতে তেওঁ দেখা নাই। হঠাতে তেওঁৰ ধাৰণা
হল তেওঁ বৰ অকলশৰীয়া। বৰ নিঃসঙ্গ। এই পৃথিৱীত আপোন বুলিবলৈ তেওঁৰ
কোনো নাই। তেওঁৰ কোনো মিত্ৰ নাই। মনটো বিষন্ন হৈ পৰিল।

খিৰিকীখন মাৰি তেওঁ ঘূৰি আহি বিছনাত বহিলে। কিন্তু মনৰ বিবাদৰ
লগতে শৰীৰৰ অস্বস্তিও হবলৈ ধৰিলে। তেওঁৰ বহুযুগ বেমাৰ আছে। বাবে
বাবে পানীছোব লাগে। বাথকমৰটো তেওঁৰ শোৱা কোঠাৰ গাতে লগা।
কিন্তু তাৰ দুৱাৰখন বাৰাণ্ডাৰ ফালে। এতিয়া দুৱাৰ মেলি বাৰাণ্ডালৈ যাবলৈ
তেওঁৰ ভয় লাগিছে। কাষৰ ঘৰ এটাত চাকৰটো শোৱে। তাক জগাবলৈ
হলেও দুৱাৰ মেলি ওলাব লাগিব। ঢকা বাৰাণ্ডা হলেও তেওঁ ওলাই যাবলৈ
ভয় কৰিছে। আনকালে তেওঁ অকলে অকলেই যায়। বাবে বাবে যায়।

কিন্তু ভয় যিমানেই প্ৰবল নহওক লাগিলে প্ৰকৃতিৰ আদেশ ল'বন কৰা
অসম্ভৱ। অৱশেষত অজিতেশে বাথকমলৈ যাবৰ কাৰণে দুৱাৰ মেলিলে।
বাহিৰত প্ৰকৃতিৰ হংকাবক শব্দ যেন আক প্ৰবল শুনাগৈ। বাৰাণ্ডাৰ লাইটৰ

পোহৰ হৈ পৰাত মনত অলপ বল পালে। চাকৰটোক নজগালে। ডেওঁ বাথকম'ল সোমাই গ'ল।

অজিতেশ বাথকমৰপৰা ঘূৰি আহিল। ছুৰাখন মাৰিলে। ভালকৈ পৰীক্ষা কৰিলে। কিন্তু ডেওঁ নাজানিলে যে দুটা কুংসিং ছায়ামূৰ্তি ডেওঁৰ বিচনাৰ তলত শুই আছে।

অজিতেশৰ ঘৰৰ ভিতৰতে আৰু এটা ঘৰ আছে। সেইটো ঘৰ যে আছে সেই কথা বাহিৰা মাহুহে বুজিব নোৱাৰে। সেই ঘৰটোৰ দেৱালত দুটা আলমাৰি আছে। আলমালিবোৰ পৰ্দাৰে ঢকা।

বাহিৰত প্ৰকৃতিৰ তাণ্ডব বাঢ়িয়েই গৈছে। হঠাতে গধুৰ কিবা এটা উৰি আহি খিৰিকীত পৰিল। এটা ভয়ঙ্কৰ শব্দ হল। খিৰিকীৰ কাঁচবোৰ ভাগি মিটৰিত হৈ পৰিল। কাঁচবোৰ নথকাত হো হোঁকৈ বতাহ সোমাবলৈ ধৰিলে। লগতে পানী। বতাহৰ সেই শব্দ বে কিমান বিভীষিকাময়, কিমান ভয়ানক সেয়া ভুক্তভোগীৰ বাহিৰে আনে অহুভৱ কৰিব নোৱাৰে। অজিতেশে বিশ্বয়-বিমোহ হৈ খিৰিকীখনৰ ফালে থৰ লাগি চাই ব'ল। সুখখন শেঁতা পৰি গৈছে। নাইকিয়া হোৱা ভয়টোৱে আকৌ জুৰি দি ধৰিলে। নিঃসজ্জতা আৰু বেছিকৈ অহুভৱ কৰিবলৈ ধৰিলে। পুতেকৰ কথা মনত পৰিল। ভায়েকহঁতৰ কথা মনত পৰিল। সকলোৱে ডেওঁক ত্যাগ কৰিছে। কিন্তু কিয়? কিয় ত্যাগ কৰিলে? ডেওঁৰ স্বাৰ্থপৰতাৰ কাৰণে? ধনলৈ ডেওঁৰ অস্বাভাৱিক লোভৰ কাৰণে? তেনেকৈয়ে কৈছিলে বিজিতেশে। কৈছিলে— তুমি মৰিলেও ধনজলৈ হৈ থাকিব। জীৱনটো হাহাকাৰ কৰি কটাব।

অজিতেশৰ আজি বহুত কথা মনত পৰিবলৈ ধৰিলে। বিমানে মনত পৰিলে সিহানে নিঃসজ্জতাবোধ বাঢ়ি গ'ল। ডেওঁ আৰু সজ্জ কৰিব নোৱাৰা হল। এজন সঙ্গী, এখন মৰমী অন্তৰৰ কাৰণে ডেওঁ আকলুৱা হৈ উঠিল। কিন্তু কোনে এতিয়া ডেওঁক লং দিব? কোনে লাঞ্ছনা দিব? এই ভীষণ ভয়ঙ্কৰ পৃথিৱীত ডেওঁ যেন একেবাৰে নিষ্ঠকৰ। ডেওঁ বুখখন হেঁচি ধৰিলে।

কিবা এক আবেগে বৰ আমনি কৰিছে বুকুৰ ভিতৰত। এবাৰ বিজুলী মাৰিলে। বিকট এটা শব্দ হল তেওঁৰ মূৰৰ ওপৰত। তেওঁ এটা ভয়াল চিঞৰ মাৰি চকু মুদি দিলে। প্ৰায় এক মিনিট চকু মুদি থাকিল। তাৰপাছত ভয়ে ভয়ে চকু মেলিলে। সোঁটো কি? আ: কি ভীষণ, কি ভয়ঙ্কৰ প্ৰাণী সেইটো। তেওঁৰ ভগা থিৰিকীৰ ক্ষেত্ৰত বহি আছে এটা শগুণ পোৱালি। হয়তো গছৰ মুখত বাহুটো উকুৱাই নিলে। সেয়ে শগুণ পোৱালিটোৱে থিৰিকীত আশ্ৰয় লৈছে। নোমহীন বডা ধীঘল কুংসিং ডিঙিটো মেলি তেওঁলৈকে চাই আছে ত তৰ্কে। কাৰণ তাত অজিভেশৰ বাহিৰে আন কোনো জীৱিত প্ৰাণী নাছিল। অজিভেশৰ গাৰ নোম ডাল ডাল হল। তেওঁ শগুণটোৰ আগবপৰা পেলাই বাবলৈ লৰা-চাপৰা লগালে। হঠাতে তেওঁ গোপন ঘৰৰ আলমাৰিৰ পৰ্দাখন খামুচি ধৰিলে। পৰ্দাখনত কিবা একধৰণৰ উষ্ম অঙ্কুৰ কৰ্মিলে।

‘এই সময়ত শগুণ পোৱালিটোক বতাহে কোবাই থিৰিকীৰপৰা পেলাই দিলে। পৰোতে পোৱালিটোৱে ইমান বিকট শব্দ কৰি চিঞৰিলে যে অজিভেশে আতঙ্কত পৰ্দাখনৰ আঁৰত লুকাল। তেওঁ নেদেখা হৈ পৰিল।

শগুণ পোৱালিটো উৰি আহি তেওঁৰ বিছনাতে পৰিল।

অজিভেশৰ হাতত সোণৰ মোহৰ

‘নিষাদ’ৰ ভাবুকি যে মাথোন ত্ৰিছ ঘণ্টাৰ ভিতৰতে সত্য হব সেই কথা কিবীটি শইকীয়া বা বিকাশ বকুৱাই সপোনতো ভবা নাছিল। মাথোন হুহুদিনৰ ব্যৱধানত হুটাকৈ নৃশংস হত্যাকাণ্ডই চহৰবাসীক স্তম্ভিত কৰি পেলালে। আৰু এনে দুজন বান্ধৱক হত্যাৰ কাৰণে বাচি লোৱা হয় যি দুজন বান্ধৱ সকলোৰে সুপৰিচিত। দুয়োজনেই শ্ৰেষ্ঠ ধনী। তেওঁলোকৰ পাত কলহৰ ঢেকা আছে গঁচা। সেই ধৰণে কিছু সুখ্যাতিও আছে।

কলহহীন বান্ধৱ ক’ত আছে? অন্তত: অজিভ পৃথিৱীত ভেৰেকুৱা বান্ধৱ

থকা বুলি কোনেও কব নোৱাৰে। সেইবুলি ইমান ক্লেশভাৱে হত্যা কৰিব লাগেনে ?

হত্যাকাৰীয়ে এইবোৰ যুক্তি নামানে। মৰা হলে কোনো হত্যাকাণ্ডই নহলহেঁতেন।

অজিতেশ বৰুৱা খুন হল।

সঁচাই বৰ ককণ এই হত্যাকাণ্ড। বৰ নিষ্ঠুৰ।

সবাতোকৈ আচৰিত কথা যে সেই নিশাৰপকাই বিজিতেশ বৰুৱাও নিকৰ্দ্দেহ।

এব ভয়ঙ্কৰ আছিল নিশাটো। নিশাটোৱে দিশে দিশে ধ্বংস আৰু নৃত্য উল্হাৰ দি গ'ল। বাতিপুৰা ধ্বংস আৰু নৃত্যৰ মাজত ধ্বিতা পৃথিৱীয়ে উচুপি আছিল।

প্ৰথমতে দেখিলে কষ্টবামে। সেই দৃশ্য দেখি টেটু ফলা চিঞৰ এটাতে মাথোন মাৰিব পাৰিছিল সি। তাৰ পাছত একো কব নোৱাৰে। কষ্টবাম অজিতেশৰ চাকৰ।

কিন্তু সেই চিঞৰটোৱেই সমগ্ৰ পৃথিৱীক জনাই দিলে অজিতেশ বৰুৱাৰ মৃত্যু সংবাদ।

অজিতেশ বৰুৱাৰ স্থান পৰিয়ালৰ ভিতৰত যেনেকুৱাই নহওক লাগিলে সমাদৃত তেওঁৰ এটা বিশিষ্ট স্থান আছিল। চহৰৰ এজন গণ্য-মান্ত লোক। সমাদৰ এজন মুণিয়াল। গতিকে বাতৰিটো গোটেই চহৰত ততালিকে জনাজাত হৈ পৰিল। জুমে জুমে মাহুহ গোট খালে ঘৰৰ আগত। পুলিচৰ বিৰাট বাহিনী এটাই বেৰি ধৰিলে ঘৰটো। ওখখাপৰ বিষয়ালকল মহানৈকে বটনাখলীত সকলোৰে প্ৰবেশ নিষিদ্ধ কৰা হল।

বিষয়ালকল বেতিয়া আছিল জেতিয়া বেছি ভালেখিনি উঠি আঢ়িছে। অৱশ্যে ভাৱবৰ আঁৰত ঢকা-চয়ক। বাজ্যধনৰ প্ৰধান শাস্তিবন্ধী বিষয়া দুজন। বিকাশ বৰুৱা আৰু কিৰীটি শইকীয়া। জেওঁলোকৰ লগত জলখাপৰ বিষয়া

খনচেৰেক। অলপ আগতে 'ডগ কোৱাড্', অৰ্থাৎ পুলিচ কুকুৰ এটাকো অনা হৈছিল। তাত গোট খোৱা বহুত মানুহে তাকো চাইছে। বেচ সম্মানজনক দৃশ্যৰূপৰা চাইছে।

কুকুৰটো নিৰ্বিকাৰ। সিও ঘেকেটা খোৱা হৈ পৰিছে। সি জানে সি কিয় আহিছে। ইমানবোৰ মানুহৰ মনত যি আতঙ্ক আৰু কৌতূহল জন্ম কোনো প্ৰভাৱ তাৰ ওপৰত পৰা নাই। এনেকুৱা ভিৰ সি আগতেও বহুতবাৰ দেখিছে। দেখি দেখি তাৰ নিজৰ কোনো কৌতূহল নাইকিয়া হৈছে। সি জানে যে বহুতে তাক চাইছে। তাক দেখি বহুতেই অজিতেশ বৰুৱাৰ কথা পাহৰি গৈছে। মানুহবোৰে যথেষ্ট জ্ঞানৰে সৈতে তাক চাইছে।

খুনৰ তদন্ত কৰা পুলিচ বিষয়াসকল খুন হোৱা মানুহটোতকৈ খুনিৰ আৰু খুনৰ কাৰণ সম্পৰ্কেহে বেচিকৈ চিন্তা কৰে, কুকুৰটোৰ বেলিকাও একে কথা। সি উদাসীনভাৱে বৈ আছে। কিৰীটি শইকীয়াক দেখি এবাৰ নেজডাল জ্বিকাবিলে। শইকীয়াই কিন্তু আজি তাক মূৰত হাত ফুৰাই মৰম নকৰিলে। এবাৰ চালে মাথোন। সেইবাবে তাৰ বেজাৰ নাই। সি জানে। কিছুমান ক্ষেত্ৰত চিনাকি মানুহবোৰে যে এনেকুৱা আচৰণ কৰে সেই কথা সি জানি গৈছে। সেইবাবে তাৰ কোনো খেদ নাই।

গহীন খোজত বিষয়াসকল ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল।

অজিতেশ বৰুৱাৰ স্মৃতিদেহটো গোপন ঘৰটোৰ ভিতৰত পৰি আছিল। সেই ঘৰটো আছিল তেওঁৰ ধনভঁৰাল।

অজিতেশ ধল পুৱাতে উঠে। উঠি প্ৰাতঃকৃত আৰু পূজা-পাটল সাং কৰে মানে ঘৰৰ বাকীবোৰ সাৰ পাই যায়। ইতিমধ্যে কক্কীৰামে তেওঁৰ কাৰণে একাপ চেনি নিদিয়া ফিকা চাহ আৰু খনচেৰেক চেনি আৰু নিমখ নোহোৱা বিস্কুট খাবলৈ দিয়ে। অজিতেশে ফিকা চাহত দুটা চেকাৰিনৰ বডি নিক্ষেপে পেলাই দিয়ে। চান্দচেৰে লবাই বডি দুটা গলাই লয়। বহুদূৰ বেমাৰ থকা কাৰণে চেনি খোৱা নিষেধ। চেনিৰ লক্ষণ চেকাৰিনেৰে চাহ মিঠা কৰি

লয়। চেকাৰিনৰ মিঠাটো বৰ বিদ্ৰাৱ। অলপ ভিত্তিকি ভিত্তিকি লাগে। এই দৰেই বহুতদিন ধাই আছে। ধোৱা-বোৱাত ভেঙৰ খালচ নাই। ব্ৰাড-প্ৰেছাৰ থকা বাবে নিমখে খোৱা বাৰণ। সেই কাৰণে মিঠা আৰু নিমখ নোহোৱা বিস্কুট খায়। ৰাতি চেনি আৰু নিমখ নোহোৱা পাউকটী খায়। এইবোৰ পাউকটী কলিকতাৰপৰা অনায। দৈনিক এক পাউণ্টক পাউকটী আছে উৰাজাহাজত।

কঙ্গীৰামো অজিতেশৰ লগে লগে সাৰ পায়। সাৰ পাই প্ৰাভাভিক কামবোৰ সাং কৰি গা-পা ধুই লয়। ইতিমধ্যে অজিতেশৰো গা-ধোৱা হৈ যায়। অজিতেশে তলা খুলি শোৱা কোঠাত সোমালে পাছে পাছে কঙ্গীৰামো সোমাই যায়। ঘৰ অঁতায়। বিছনা ঢাকে। ইটো-সিটো কৰে। অজিতেশ পূজাত বহাৰ আগতে সি ওলাই যায়। কাৰণ পূজাত বহাৰ আগতে অজিতেশে দুৱাৰ মাৰি দিয়ে। পূজা কৰি অঁতাই দুৱাৰ মেলি দিয়ে। তেতিয়া কঙ্গীয়ে চাহ-জলপান লৈ আছে।

সেইদিনা কঙ্গীয়ে গা-পা ধুই অঁতাই দুৱাৰ মুখত আহি থমকি ব'ল। বাহিৰত তলা নাই। বাধকমতো কোনো সাৰ-মুৰ নাই। ডাৰিলে হয়তো গা বেয়া কাৰণে আজি উঠা নাই। হয়তো দুৱাৰখন এনেই মপাই থৈ ভেঙি গুই আছে। সি দুৱাৰখন নাহেঁকৈ ঠেলি দিলে। দুৱাৰখন মেল খাই গ'ল। ভিতৰলৈ জুৰি চালে। অজিতেশ বিছনাত নাই। শগুন পোৱালি এটা মৰি আছে। সি সোমাই গ'ল। ভিতৰখন নিষাভ, নিভাল। চহাতে এটা বস্ত্ৰে তাৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিলে। বস্ত্ৰটো এটা লোণৰ মোহৰ। দেৱাল আলমাবি এটাৰ ওচৰত পৰি আছিল বস্ত্ৰটো। অকল সেয়ে নহয়, সি দেখিলে পৰ্ণাখন ফাক হৈ আছে। সেই ফাকেদি পোহৰ দেখা গৈছে। বিজলীৰ পোহৰ। সি আলমাবিৰ কাষ চাপি গ'ল। মোহৰটোৰ কথা সি পাহৰি গ'ল। তাৰ ধাৰণা আছিল পৰ্ণাৰ ওজত এটা আলমাবি আছে। আলমাবিক ভিতৰত কি আছে সি কাহানিও দেখা নাই। সন্ধ্যা বন্ধ থাকে আলমাবিটো।

অজিতেশে এই আলমাৰিবোৰ কাহানিও ধোলা দেখা নাই। আজি প্ৰথম দেখিলে যে তাত আলমাৰি নাই। আলমাৰিটো এটা খৰৰ দুৱাৰ। সি ভয়ে ভয়ে ডিঙি মেলি ভিতৰলৈ জুৰি চালে। চাওতে যি দৃশ্য দেখিলে সেই দৃশ্য দেখি তাৰ মূৰ আচম্বাই কৰিবলৈ ধৰিলে। তাৰ চেতনা লোপ পোৱাৰ উপক্ৰম হল। লৰমাৰি ওলাই আহি চিঞৰ এটা মাৰি পৰি গ'ল। সেই চিঞৰৰ তীব্ৰতা ইমান বেচি আছিল যে তাৰ শৰ্মাই বিশাল অট্টালিকাটোকে জিনি পেলালে। অমিতেশ তেতিয়াও শুই উঠা নাই। উঠো উঠো কৰি আছিল। কিন্তু কণীৰামৰ সেই ভয়ঙ্কৰ চিঞৰৰ শব্দ তেৱেঁ শুনিলে। খস্কে টলকা মাৰি থাকি বগলৈ উঠিলে। চিঞৰটো কোন ফালৰপৰা আহিছে টলকিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। অজুমান কৰিলে যে শব্দটো যেন অজিতেশৰ মহলৰপৰাহে আহিছে। তেওঁ সেইফালেই লৰ মাৰিলে। তেওঁলোকৰ দুটা মহলৰ মাজত এখন দুৱাৰ আছে। দুৱাৰখনত সিফালৰপৰা অজিতেশেই তলা লগাই থয়। কথাটো অমিতেশে পাহৰি গ'ল। কিন্তু তাৰ বাবে কোনো অনুবিধা নহল। কাৰণ দুৱাৰখন মেল খায়ে আছিল। পূৱা এই সময়ত দুৱাৰখন মেল খাই থকা বাবে তেওঁৰ মনত তেতিয়া কোনো প্ৰশ্ন হুঠিল। তেওঁ অজিতেশৰ মহলত লোমাই পোনে পোনে তেওঁৰ শোৱা কোঠাতে সোমালে গৈ।

তেৱেঁ অচেতন হৈ পৰি যাব লাগিছিল। অচেতন হোৱাৰ পৰ্যায়ত উপস্থিতো হৈছিল। কিন্তু নহল। কাৰণ তেওঁ কণীৰাম নহয়। কণীৰামে ঘটনাটো দেখাৰ পাছত আন একো ভাবৰ প্ৰয়োজন বোধ নকৰিলে। ঘটনাৰ ওচৰত আত্মসমৰ্পণ কৰাৰ বাহিৰে তাৰ কোনো কৰ্তব্য নাছিল। কিন্তু অমিতেশৰ মনত সেই প্ৰয়োজন বোধ আপোনা-আপুনি আছিল। তেওঁ নিজৰ কৰ্তব্য বুজিব পাৰিলে। চুয়োৰো মাজত মনোভাবৰ এনে প্ৰভেদৰ কাৰণ শিকা। শিকাই অমিতেশক যি কৰ্তব্য আৰু হুক্তিবোধ দিলে শিকাহীনতাই কণীৰামক সেই কৰ্তব্য আৰু হুক্তিবোধৰপৰা দিলে হুক্তি। অমিতেশে আত্ম-সংযতন কৰি শুৎকপাং ধানাত টেলিকোন কৰি ঘটনাৰ কথা জনাই দিলে।

সেই সূত্রে পুণিচৰ আগমন। এই আগমনত এটা আকস্মিক আছে।
হৰিকিষণ ভালুকাৰ মৃত্যুৰ তদন্ততো এনেকুৱাই আকস্মিক আছিল।

বিকাশ বৰুৱা আৰু কিৰীটি শইকীয়াই গহীন ধোজত ঘটনা-খলীৰ ফালে
গ'ল। তেওঁলোকক বাট দেখুৱাই নিলে অমিতেশ বৰুৱাই।

হেমাৰ হলেও সহোদৰ ককাই। মনাস্তৰ বা মতাস্তৰ হলেও সম্পৰ্কটো
মচ নাযায়। মচ নাযায় সৰু কালৰ মৰম-বেথা। ঘটনাৰ চামনিৰ তলত
লুকাই থাকে। সময়ত বাকীবোৰ চামনি থহি পৰে। ওলাই আহে চিৰন্তন
বন্ধ সম্পৰ্কৰ আকৰ্ষণ। অমিতেশৰ বেলিকাও তাকেই হল। তেওঁক বৰ
দুৰ্বল আৰু বিযাণাজ্ঞ হোৱাইছিল। সেই বিবাদ-বেদনাত বিজিতেশৰ কথা
একেবাৰে পাহৰি গৈছিল।

তেওঁলোক গৈ অজিতেশৰ কোঠালীৰ দুৱাৰ মুখত বৈ দিলে। বাথৰুমৰ
ওচৰত বাৰাণ্ডাত কঠিৰামক গুচুৱা কৰি আছিল অমিতেশৰ চাকৰ দুটাই।
ডাক্তৰ এজনো ওচৰতে আছিল।

কিৰীটি শইকীয়াই ডাক্তৰক কঠিৰামৰ বিষয়ে সুধিলে।

ভয়ৰ বিশেষ কাৰণ নাই। বৰ বেছি ভয় ধোৱা কাৰণেই শব্দটো কেঁচি
হৈছে। ডাক্তৰে কলে।

বিষয়ালকলে দুৱাৰ মুখৰপৰাই ভিতৰখন ভালকৈ এবাৰ চাই ললে।
এখেতৰেই চকুত পৰিল অজিতেশৰ বিচনাত পৰি থকা দৰা শস্তা পোৱালিটো।
বিষয়ালকৰ গা শিয়ৰি উঠিল দৃষ্টটো দেখি। অমিতেশেও চবাইটোকে
অভিযায়ে দেখিলে। তেওঁ থৰ লাগি ল'গ। কেইটাবান মুহূৰ্ত্ত গুচি গ'ল। ডাক্তৰ
পাছত ভিতৰলৈ সোমাই গল। আলফাৰিৰ ওচৰত আকৌ বৈ দিলে। ভিতৰলৈ
জুৰি চালে। ভিতৰত এটা শক্তিশালী বাধা আছিল। তেওঁলোকে ডেৰ-মুঠ
ভাঠ দেৱালৰ সিপাৰে থকা গোপন কোঠালীটোৰ ভিতৰলৈ জুৰি চালে।

এই বিষয়ালকলে জীৱনত বহুত হত্যাৰও দেখিছে। কোনো ধৰণৰ
কলুষৰেই এতিয়া তেওঁলোকক অকণো বিভ্ৰান্ত নকৰে। কৰিব নোৱাৰে

অন্ততঃ তেনেকুৱাই তেওঁলোকৰ ধাৰণা। কিন্তু আজি যি বৃত্ত্যৰ বিভীষিকাময় ৰূপ দেখিলে সেই দৃশ্য দেখি তেওঁলোকৰ দৰে আৰ্হ মনৰ মাহুহো গিহৰিত নহৈ থাকিব নোৱাৰিলে। হয়তো অন্তৰবোৰ বেদনাতো কাতৰ হৈছিল। স্তম্ভ প্ৰমাণ তেওঁলোকৰ মুখবোৰ। ঠাট্ঠ কামুৰি যেন প্ৰবল আবেগ এটাক বাঁহি থৈছে।

প্ৰথমতে ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল বিকাশ বৰুৱা তাৰ পাছত কিবীটি শইকীয়া। তাৰ পাছত অজিতেশ।

বীভৎস দৃশ্য। যি ধনৰ কাৰণে অজিতেশ বৰুৱাই সমগ্ৰ জীৱন উছৰ্গ কৰিলে - সেই ধন তেওঁ বাঁধিব নোৱাৰিলে। তেওঁৰ হাতৰ মূৰ্তি থাকি গ'ল মাথোন ছুমুটি সোণৰ মোহৰ।

মাথা দিছিল তেওঁ! জীৱনতকৈও মৰমৰ ধনখিনি বক্ষা কৰিবলৈ যে তেওঁ বুকু পাতি আগুটি ধৰিছিল তাৰ প্ৰমাণ একেবাৰে স্পষ্ট।

অজিতেশ বৰুৱাই নোটৰ জাপেৰে চন্দুক ভৰোৱা নাছিল। নোটেৰে তেওঁ স্তম্ভ কিনি কিনি দ'ম কৰিছিল। সোণৰ মোহৰৰ দ'ম। মোহৰ-বোৰেই আছিল তেওঁৰ লগৰী, তেওঁৰ বন্ধু। সেয়ে প্ৰকৃতিৰ প্ৰলয় বিভীষিক। দেখি ভয় খাই সেই মোহৰবোৰৰ স'ং বিচাৰি গ'ল। চন্দুক খুলি মোহৰবোৰ ছুই তেওঁ ভাৰসা পাইছিল, মনত বল পাইছিল। কিন্তু তেওঁ লগোনতো ভয়া নাছিল যে যি ভয়ৰ হাত সাৰিবলৈ তেওঁ এই গোপন ককত সোমাইছিল তাতে তেওঁলৈ বাট চাই আছিল আৰু বেছি ভয়। স্বয়ং তেওঁৰ বৃত্ত্যদৃত। অজিতেশ বৰুৱাৰ ওপৰটো আছিল চন্দুকৰ ভিতৰত। হাত দুখনেৰে প্ৰাকৃতিক ধৰি আছিল ছুমুটি মোহৰ। তেওঁৰ কান্ধত বিন্ধি আছিল প্ৰায় একুটি সীঁকল এখন ডেগাৰ। মূৰটো আছিল হাতী দাঁডৰ। ডাত খোদাই কৰি লিখা আছিল 'নিবাদ'।

অজিতেশ বৰুৱাৰ বৃত্ত্যদেহৰ ওচৰত কিবীটি শইকীয়াৰ মূৰটো দো খাই পৰিছিল। বিকাশ বৰুৱাই সেইকালৰ পৰা চকু বুজাই আইনকালে চালে।

শাবী শাবী চন্দুক। সেইবোৰৰ ভিতৰত বা কি বহুত লুকাই আছে কোনে কব পাৰে ?

গুহাবাজ্যত উগুজ-ধুগুজ

ওপৰা-উপৰি দুটা হত্যাকাণ্ডই মানুহৰ স্মৃতিৰ নিম্নৰত স্মীৰনত অকস্মাতে খেলি-মেলি লগাই দিলে। মানুহক বিমোহ-বিচূতি কৰি পেলালে।

সেই খেলি-মেলিৰ টো লাগিছে গুহাবাজ্যতো। দিনেৰেইকৰ পৰা তাতো কোনো তৰঙ্গ নাছিল। নাছিল কোনো চিন্তা-ভাবনা। এয়েই যেন বছৰেকীয়া ছুটীহে। গুহাবাজ্যত ছুটীৰ মিজাজ বিৰাজ কৰিছিল।

আনকালৰ দৰে সেইদিনাও পুৱা আগফালৰ নিকা চোকাৰুত খাটাইবোৰ গোট খাইছে। পুৱাৰ চাহ-জলপান দিয়া হৈছে। কিন্তু এতিয়াও বান্ধৰ-ডাক আহি পোৱা নাই। পুৱাৰ বাতৰিকাকতবোৰ ঘাঁৰ্ণৰ তাঁকৱালাই সৈ আছে।

কাকত আহি নোপোৱালৈকে চাহৰ মজলিছ বৰ মেৰমেরীয়া হৈ থাকে। কথা পাতিবলৈ গুলজ বিচাৰি হাবাখুৰি ধাব লাগে। তাতে আজি কেহুও নাই।

অৱশেষত ডাক আহিল। বাতৰি কাকতো আহিল। বাতৰি কাকতেই আজি গুহাবাজ্যত ধুমুহা বোৱালে।

নাই, হৰিকিষণৰ হত্যাকাৰীৰ কোনে স্মৃতিৰে বিচাৰি মাথালে পুলিচে। তীৰ্থই আগ্ৰহেৰে কাকতত চকু বুজাই কলে।

বৰ আচৰিত লাগিছে। অচহ হৰিকিষণৰ ভায়েকক যে এতিয়াও বিচাৰ পোৱা নাই এই কথাৰ ওপৰত কোনো গুৰু দিয়া হোৱা নাই। কলে পাৰ্খই।

মোৰ বিশ্বাস এয়া ভায়েকৰে কাম। ভায়েকটো যোৱাৰ বৰ উৰণে বতৰৰ আহিল। কলে বিয়ায়ে।

ভাস্কৰে কিন্তু 'নতুন বাণী'খনত তেতিয়াও চকু ফুৰাই আছিল। তাত শেহতীয়া বাতৰি হিচাপে এটা সৰু বাতৰি ছপা হৈছিল। বাতৰিটো আছিল "পৰহি আগ নিশা চোৰাংচোৰা-প্ৰধান কিৰীটি শইকীয়াৰ ঘৰলৈ লক্ষ্য কৰি কোনোবা চক্কতকাৰীয়ে গুলীবৰ্ষণ কৰাৰ ঘটনাৰ বাতৰি পোৱা গৈছে। অবশ্তে শইকীয়াই সেই কথা সমৰ্থন কৰা নাই যদিও এই বাতৰি আৰি বিশ্বস্ত সূত্ৰৰপৰা পাইছো।"

কিৰীটি শইকীয়াৰ ঘৰ লক্ষ্য কৰি গুলী চলোৱাৰ খবৰ এটা পাইছা নেকি ? ভাস্কৰে সুধিলে।

ক'তা। নাই পোৱাতো। সকলোৱে কাকতবোৰত নকৈ চকু ফুৰাবলৈ ধৰিলে।

নাই। ক'তো নাই। অইন কোনো কাকততে খবৰটো বিচাৰি পোৱা নগ'ল।

নগলেও কোনো কথা নাই। 'নতুন বাণী'য়ে উৰা-বাতৰি নছপায়। বাতৰিটোত যে সত্যতা আছে ভাস্কৰে তাক বিশ্বাস কৰে।

গুলী চলোৱাৰ কাৰণ কি ? কোনেইবা চলাইছে ? বিয়াজে সুধিলে।

বহুস্তজনক ঘটনা। বহুস্তজনক চুটী কাৰণত। ভাস্কৰে কলে।

ভাস্কৰৰ এই বক্তব্যত আটাইবোৰ লটম হল। কোনেও মাত নাৰাতিলে। আগ্ৰহেৰে ভাওবৰ মুখলৈ চাই ব'ল সেই অজান বহুস্তৰ সত্ত্বে জানিবলৈ।

প্ৰথম বহুস্ত হল, গাঁচাই যদি গুলী কৰা হৈছিল সেয়া কিহেৰে ? বন্ধুকেৰে গুলী কৰা হলে শব্দৰ পৰাই দাঙুহে জানিব পাৰিলেহেঁতেন। শইকীয়াৰ নিচিনা এজন গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়াৰ ঘৰত গুলীবৰ্ষণৰ বাতৰিভেে লাধাৰণ বাতৰি নহয়। আনবোৰ কাকততো নিশ্চয় সেই বাতৰি ওলালহেঁতেন। কিন্তু আনবোৰত সেই বাতৰি অল্পপৰিচিত। চাইলেমুচাৰ মুক্ত বিহলহাৰৰ গুলীও হ'ব পাৰে। যদি সেয়াই হয়, তাক কিমান দূৰত্বপৰা কৰা হৈছিল ? কাৰণ শইকীয়াৰ ঘৰৰ পৰা পদ্মনিমূখৰ দূৰত্ব পকাছ ফুটৰ বেছি। সেইটো পৰ্য্যট

আছে। তেনে হলত প্ৰশ্ন উঠে গুলীৰ লক্ষ্য কোন? অৱশ্যে তেতিয়া শইকীয়া
ন'ক আছিল বাতৰিত তাৰ উল্লেখ নাই। দ্বিতীয় বহুশ্লোকে হল গুলী কৰাটো
যদি সঁচা হয়, তাৰ কাৰণ কি? হৰিকৃষ্ণৰ হত্যাৰ লগত ইয়াৰ কোনো
সম্পৰ্ক আছে নেকি? যদি থাকে তেন্তে তাৰ কোনো সূত্ৰ শইকীয়াৰ হস্তগত
হৈছে নেকি? এই বুলি ভাস্কৰে জুপুকা মাৰিলে। মানসিকভাবে সি
স্থানান্তৰিত হৈ পৰিল। মাজে মাজে এনেকুৱা হয়। কোনো সমস্যাৰ
সমাধানত যুক্তি যেতিয়া ব্যৰ্থ হয় তেতিয়াই সি পৃথিৱীৰ বাস্তৱতাৰ পৰা
মানসিক ভাৱে আঁতৰি পৰে। তাৰ অন্তৰাশ্বৰ নিৰ্দেশ বিচাৰি মনৰ গভীৰত
এৰ মাৰে।

এই সময়তে ফেহৰু অহা দেখা গ'ল। সি বেগাই যোৱা দিছিল। মুখত
উদ্ভাসনাৰ ভাব। আনকালে সি ইমান বেগাই যোৱা নাহে। এই ধৰণৰ
উদ্ভাসনাও নাথাকে।

ভাস্কৰৰ বাহিৰে আটাইবোৰে তালৈ চাই আছিল। ভাস্কৰে তাক দেখা
নাছিল। কাৰণ তাৰ চকু সেইকালে থাকিলেও মন আছিল বিপৰীত কালে।

ফেহৰে ভাস্কৰক সেৱা কৰি তাৰ ভৰিৰ ওচৰত ধপচকৈ বহি পৰিল। এটা
চমুনিয়া কাঢ়িলে। হয়তো ভাগৰতে।

ভাস্কৰে ফেহৰ মুখলৈ চালে।

পুৱাই গুচি আহিলি দেখোন? ভাস্কৰে কলে।

নাহি কি কৰিম? চহৰৰ মাল্লহবোৰ চাপৈ ইমান পৰে পলাই অহা হল।
ফেহৰে ভূমিকা নকৰাকৈ কলে। কৰাটো অসম্ভৱ। কিন্তু সি বিশ্বাস কৰে
তাক অসম্ভৱ বুলি ভবাও টান।

চহৰৰ মাল্লহবোৰ পলাল কিয়? চহৰত পানী উঠিছে নেকি? বিদ্যাকে
সোধিলে।

ফেহৰে বিদ্যাকৰ কালে চালে। তাৰ মুখত বিৰক্তিৰ ভাব। সি যেন এই
সময়ত আনো মাত্ৰ বহুশ্লোকে পঢ়া কৰা নাই।

পানী উঠিলেহে মাছহ পলায়নেকি ? নহনা কপাত মাত নাযাতিবা, বুইছা ?

ভাস্কৰে বুজিলে যে চহৰত কিবা এটা গুৰুতৰ ঘটনা ঘটিছে। কিন্তু সেই কথা সি সহজতে সৈ নাকাটে। তাক লাইনত আনি লব লাগিব।

তই জলপান খালি নে নাই ?

খাবলৈ আহৰি পালো জানো ? কথয়পি পলাই আহিছো, মন কৰক। চহৰখন আক মাছহলৈ থকা নাই। ইয়াকেহে কলো আক।

নাথাকক দে। আমি চহৰত থাকিবলৈ নাযাওঁ। তই আগতে খাই ল। পাছত সি হয় হব। ভাঙ্গৰে কলে।

হৈছ পৰভু। চহৰ থকা-নথকাত আমাৰ একো হানি-বিঘিনি নাই হওত। পিছে ঘটনাতে বেণী হল। আপোনাক কৈছো, বৰ বেয়া হল। সি যি বাতৰি লৈ আহিছে সেই বাতৰি যে কিমান গুৰুত্বপূৰ্ণ তাৰে এটা আভাস দি গলে। তাৰ ভগ ছানোচা ভাস্কৰে পাছত তাক একো মুস্তধিবই।

হওক বাক। তই খাই ল আগতে। ঘটনাৰ কথা পাছতো শুনিম, ভাস্কৰে কলে।

অগত্যা বাধ্য হৈ ফেছ ভিতৰলৈ গ'ল।

কিবা উমান বৰিব পাৰিছে দাদা ? তীৰ্থই ফেছৰ বিষয়ে ইঙ্গিত নৰি সুধিলে।

সঠিককৈ নাই পৰা। কিন্তু এইটো সঁচা কথা যে চহৰত কিবা এটা ঘটনা ঘটিছে ব'ও আমাৰ হস্তক্ষেপ কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে। নহলে সি ইমান সোনকালে ঘূৰি নাহে।

সোনকালে ঘূৰি আহিলে সঁচা কিন্তু সোনকালে জানো কথাটো ভাঙিব ? গপতে উফলি থাকিব নশয়।

এইটো তাৰ স্বভাৱ। এই স্বভাৱটো তাৰ নগ'ল আক। খাই আহক বাক।

ফেহু খাই অহাৰ আগতে বৰযুগ দিবলৈ ধৰিলে। আটাইবোৰ ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল।

খাই-বৈ আহি ফেহু আকৌ ডাঙৰৰ ভৰিৰ ওচৰতে মজিয়াড বহিলে।

কি হল ? ইমান সোনকালে খালিনে ? ডাঙৰে কলে।

খাবলৈ সত নাযায়। তেও বুলি উচৰে দিয়া দেহাটো বইখা নকৰিলেও মন কৰক পাৰে ছুৱে। নহলে মন কৰক, যিহে দেখিলো তাৰ পাছত খোৱা-বোনাৰ কথাৰে পাহৰি যাব লাগিছিল।

সেই কাৰণেহে কণী দুটা বেচিকৈ খালি হ'ব পায় ? ফিডাই মুখপাতি বহিলে।

কি কলি ? বেচিকৈ খালো ?

খালিতো। কলো খালি পুৰা এআখি।

তাৰ কথা শুনিছে পৰত ? এনেকুৱাত কি কৰিবলৈ মন যায় আপুনিৱে কব লাগে। ইয়াকেহে কলো আক। ফেহুৱে গোচৰ দিলে ডাঙৰক।

কিটো কৰিবি। মই কিবা মিছা কৈছো নেকি ?

মই কিবা গম্ভীৰ কৰি খাইছিলো নেকি ? মই কিমান অশান্তিত আছো জানিছ হ'ব পায় ?

ঠিকৈই। তাৰ মনৰ গতি ভাল নহয়। যি পাইছে খাইছে। যাবলৈ দে সেইবোৰ কথা। চহৰৰ ঘটনাটো সোনকালে কৈ পেলাছোন ফেহু। মই বেচি পৰ ব'ব নোৱাৰিম। চহৰলৈ যাব লাগিব।

ফেহুৱে ডাঙৰৰ মুখলৈ চালে। বুলিবলৈ চেষ্টা কৰিলে বোৱাটো গাঁচনে মিহি। নে তাৰপৰা কথা উলিয়াবলৈ তুৰকনি দিছে।

কিন্তু দহু ডাঙৰে যদি তুৰকনি দিয়েও তাক ধৰাৰ সাধ্য ফেহুৰ নাই। এতিয়াও নহল। সি সঁচা বুলিয়েই ব'বিলে। সি ভেজিয়া ঘটনাৰ কথা ততালিকে গাভিৰলৈ বাধ্য হল।

হেৰি ঠৈ, আমাৰ বৰুৱা চেহাবক কোনোবাই মাৰি-কাটি ধন-সোণ সোপাই নিলে। ফেহুৱে কলে।

কোন বৰুৱা? ভাস্কৰে সুধিলে।

সেই চাহ বৰুৱাৰ পুতেক অজি নে কিবা নামটো। অজিতেশৰ পিতৃ প্ৰভাতেশ চাহ-বৰুৱা বুলিয়ে জনাজাত আছিল। সেইকালতো চাহ ব্যৱসায়ত তেওঁ আছিল ডাঙৰ অসমীয়া চাহ-খেতিয়ক।

অজিতেশ বৰুৱা? উজান বজাৰত বৰ?

হৈছে পৰতু।

মৰিল নেকি?

কৈছেহে আকৌ? মৰি মন কৰক, ভালেখিনি পালেগৈ। ফেহুৱে ওপৰলৈ চালে।

কিহত গ'ল? বিয়াছে গহীনাই সুধিলে।

ফেহুৱে বিয়াজৰ ফালে ঘোপাটকৈ চালে। বিয়াছে যে ঠাট্টা কৰিছে তাক। তক্ষণাৎ ধৰিব পাৰিলে সি।

হেৰা কাইটি, এইবোৰ কথাত ঠেটা নকৰিবা, বুইছা। ভাল নহয়। বমৰজাই যাক যিহত নিব লাগে সেই মতে লৈ যায়।

পুলিচ গৈছিলে হব পায়? ভাস্কৰে সিহঁতৰ তৰ্কাতকিত বাধা দি সুধিলে।

গৈছিলে আকৌ। বৰুৱা চেহাব, শইকীয়া চেহাব, কুকুৰ চেহাব

হা: হা: হা:। ভাস্কৰৰ বাহিৰে আটাইবোৰে হাঁহি দিলে।

এই আকস্মিক হাঁহিৰ কাৰণটো ধৰিব নোৱাৰি ফেহুৱে বৰ বিবৰ্ত্তি প্ৰকাশ কৰিলে। সি চাহাব কৈ থাকোতে লাচতে কুকুৰকে। যে চাহাব বনালে সেই কথা সি ধৰিব নোৱাৰিলে।

এই ধৰণে চুপতি কৰিলে মন কৰক, কথা কব পাৰি নেকি? ফেহুৱে দ্বিতীয় বাৰ গোচৰ দিলে ভাস্কৰক।

শিচা কথা। পিছে হাঁহিলে কিয় জানিছ? ভাস্কৰে কলে।

নাট জনা মন কৰক।

কুকুৰ চাহাব যে কলি সেই কাৰণে।

এইবাৰ ফেছৰেও হাঁহিলে।

তাৰ পাছত কি হল ক। ভাঙ্কৰে পুনৰ কলে।

তাৰ পাছত মন কৰক চাহ-বকুৰাৰ সকটো লৰাকো বিচাৰি পোৱা নাই।

নাই পোৱা ? হঠাতে উত্তেজিত হৈ প্ৰশ্ন কৰিলে ভাঙ্কৰে।

নাই পোৱা মন কৰক। তেওঁ বেলেগে থাকে। কালি ফুৰিবলৈ আঢ়ি
বতাহ-বৰষুণৰ কাৰণে যাব নোৱাৰিলে।

বৰ আচৰিত কথা। হৰিকিশণ খুন হল। ভায়েকটোও নাইকিয়া হল।
এইবাৰ অজিতেশ বকুৰা খুন হল। তেওঁৰো ভায়েক এজন নিকদ্দেশ। ভাঙ্কৰে
কথাখিনি অন্যমনস্কভাবে উচ্চাৰণ কৰিলে।

তেন্তে দুইটা ক্ষেত্ৰতে খুন্দী ভায়েকবোৰেই নেকি ? তীৰ্থট কলে।

কথাটো একেবাৰে উকুৱাই দিব নোৱাৰি। তাৰ আগতে অৱশ্যে বহুত কথা
বিচাৰ কৰিব লগীয়া আছে। কিন্তু মোৰ বিশ্বাস এই ঘটনাবোৰৰ লগত কিবীটি
শইকীয়াৰ বা লক্ষ্য কৰি গুলী চলোৱাৰ ঘটনাৰ দিবা যোগাযোগ আছে।

যদি নহ'ল তেন্তিহা হ'লে নিহত নোকসকলৰ ভায়েকবোৰ ক'লৈ গ'ল ?
বিষাঙ্গে সন্ধানিলে।

এইখিনিতে বসন্তটো গভীৰ হৈ উঠিছে। এয়া হত্যাকাৰীৰ কোনো চতুৰ
চাল গোৱা ও অসম্ভৱ নহয়। এইবুলি ভাঙ্কৰে মূৰ দুপিয়াই দুপিয়াই মিচিক
মিচিক হাঁহিবলৈ ধৰিলে।

এয়া একেবাৰে নতুন কথা। একেবাৰে বিকল্প কথা। কোনো সমস্যাৰ
আলোচনা কৰোতে ভাঙ্কৰে কেতিয়াও নাইহাৰে। আজি কিয় হাঁহিলে ?

ভাঙ্কৰৰ সৰুকাৰীবোৰৰ ওচৰত হত্যাকাণ্ডৰ বহুস্তৰকৈ তাৰ এই হাঁহিটোহে
ভাঙৰ হৈ উঠিল। কিন্তু এই বিষয়ে প্ৰশ্ন কৰাৰ কোনো সূৰুঙা নাই। কাৰণ
ভাঙ্কৰ তেতিয়া আকৌ নিজৰ অন্তৰৰ গহীনত বুৰ মাৰিলে।

নিঃশব্দে পাচটা মিনিট বাগৰি গ'ল। তাৰ মাজতে কোন টলকত ফেছ উঠি গ'ল কোনেও গম নাপালে। গম পালে যেতিয়া সি কফিৰ ট্ৰে লৈ সোমাই আহিল।

হত্যাকাৰী ঘেয়ে নহওক সি চতুৰ হলেও অতি দাঙ্গিক। তাৰ অতি দৃষ্টিয়ে তাক ধৰাই দিব। আমি বোধ কৰা গুহাৰাজ্য এৰিব নাগিব।

সকলোৱে বিশ্বিত হৈ ভাস্কৰৰ মুখলৈ চালে। ফেছাৰ নিঃশব্দে কফিৰ কাপবোৰ হাতে হাতে তুলি দিলে। ভাস্কৰ কাপটো লৈ কলে, তই কি কৰ ফেছ। এই সময়ত আমি গুহাৰাজ্যত আৰাম কৰি একাটো জানো যুগুত হব?

সি চকু পিটপিটাই কেউকালে চালে। মুখত নাজকীয়া হাঁহিৰ বেঙী। ভাবটো যেন, মন কৰিছ। ৰাইজ, কি কৰিব লাগিব-নেলাগিব সেই বুধি মোকহে বিচাৰিছ। কথাটো আগলৈ মনত ৰাখিব।

হেৰি ঔ, কৰৰ। এটা আছে নহয়, বোলে 'আছে গৰু নাবায় হাল হোৱা-তকৈ নোছোবাই ভাল'। মন কৰক সেই লেখীয়াই কথা। ফেছবে নিজৰ কফিৰ কাপটো লৈ লপটা কাটি বহি গহীনাই কলে।

ঠিক কৈছ। গতিকে ৰাইজ হাল বাবলৈ সাজু হোৱা ইক। আমাৰ ফেছৰে অভিকালি ফকৰা গাঠিহে উত্তৰ দিয়ে। ভাস্কৰে এইবুলি হাঁহি হাঁহি উঠি গ'ল।

ফেছৰে আকৌ এবাৰ সকলোৰে মুখত চকু ফুৰাই ললে।

ৰাজঘৰীয়াৰ সমবেদনা

অজ্ঞিতেশ্বৰ এই আকস্মিক অপঘাত মৃত্যুত শোণ প্ৰকাশ কৰিবলৈ মাহুহ আহিয়েই আছে। তেওঁৰ বন্ধু-বান্ধৱ সংখ্যা নিচেই তাকৰ হলেও ব্যৱসায় সংক্ৰান্তত তেওঁৰ লগত বহুতৰে স্বার্থ-সম্পৰ্ক আছিল। তেওঁৰ মৃত্যুত ব্যৱসায়ৰ সকলো দায়িত্ব বৰ্তিছে অমিতেশ্বৰ ওপৰত। এই চেগতে অমিতেশ্বৰ লগত চা-চিনাকি হোৱাৰ স্তুবিধাটো তেওঁলোকে লবলৈ নেৰিলে। সাক্ষাৎ কৰিবলৈ

অ২। বহুতকে অমিতেশ চিনি নাপায়। কিন্তু সকলোকে তেওঁ সমান ব্যৱহাৰ কৰিছে। সমান মৰ্যাদাৰে আদৰিছে।

অজিতেশৰ শ-সংকাৰ হৈছিল দ্বিতীয় দিনা। পষ্ট মৰ্টেম কৰি মৰ্গবপৰা এৰি নিয়াৰ পাছত। তৃতীয় দিনা আবেলি আধুনিক মডেলৰ আকাশী বৰণৰ প্ৰকাণ্ড জাপানী গাড়ী এখন পহুলি মুখত আহি বৈ দিলে। ড্ৰাইভাৰক ধৰি তিনিজন আৰোহী আছিল গাড়ীখনত। বাকী দুজনৰ এজন যুৱক। তেওঁ আগ চিটত ড্ৰাইভাৰৰ কাষত বহিছিল। তৃতীয় জন বহিছিল পাছৰ চিটত। ওখ-পাখ তেওঁ-গোৰা চেহেৰা। বয়স পঞ্চাছৰ ভিতৰত। কাণৰ ওৰিৰ চুলিবোৰত পক ধৰিছে। চকুত সোণৰ ফ্ৰেমৰ চচ্চা। মুখত পাইপ। গাড়ীখন বোৱাৰ লগে লগে দৰোৱানে গেট খুলি দিলে। সমুখৰ চিটত বহা ডেকাজনে দৰোৱানৰ হাতত এখন কাৰ্ড দিলে। দৰোৱানে ততালিকে কাৰ্ডখন নি অমিতেশক দিলে গৈ। অমিতেশৰ বৈঠকখানাত আক জনাচেৰেক মানহী আছিল। কাৰ্ডখনত চকু ফুৰাই তেওঁ অতিথিসকললৈ চাই কলে, সন্মিলকতাৰ পৰা মিঃ জয়পাল ৰাজঘৰীয়া আহিছে।

জয়পাল ৰাজঘৰীয়া কোন? এজনে আচৰিত হৈ প্ৰশ্ন কৰিলে।

অমিতেশে মাহুহজনৰ অজ্ঞতা দেখি হাঁহিলে।

নাম শুনা নাই? 'ৰাজঘৰীয়া গ্ৰুপ'ৰ মালিক জয়পাল ৰাজঘৰীয়া। আপোনালোক অলপ বহক। মই তেওঁক আগবঢ়াই আনোঁগৈ। এইবুলি অমিতেশ ওলাই গ'ল।

জয়পাল ৰাজঘৰীয়া আক তেওঁৰ প্ৰাইভেট চেক্ৰেটৰী অজিত মালহোত্ৰাক আদৰিলে অমিতেশে। বৈঠকখানাত থকা সকলোৰে লৈতে চিনাকি কৰাই দিলে তেওঁলোকক।

বহক মিঃ ৰাজঘৰীয়া। মিঃ মালহোত্ৰা, আপুনিও বহক।

অলপ পাছত আগতে অহাকিজন গুচি গ'ল।

ৰাজঘৰীয়াই বিশেষ ছুখ প্ৰকাশ কৰিলে। অৱশেষত অজিতেশ বকৱাৰ

ঘৰটো দেখুৱাবলৈ অনুৰোধ কৰিলে। অমিতেশে তৎক্ষণাৎ মান্তি কৈ তেওঁক লৈ গ'ল। ৰাজঘৰীয়াই সকলো বিষয় বিতংকৈ জানি ললে। অজিতেশক য'ত হত্যা কৰা হৈছিল সেই গোশন কোঠালীটোও চালে। অজিতেশক যিখন ছুৰীৰে হত্যা কৰিছিল তাৰ মালভালত যে 'নিবাদ' শব্দটো খোদাই কৰা আছিল তাকো জনালে অমিতেশে।

আপোনাৰ ভায়েকৰ কিবা খবৰ পাইছেনে মি: বৰুৱা? ৰাজঘৰীয়াই ঘূৰি আহিবৰ সময়ত সুধিলে।

নাই পোৱা মি: ৰাজঘৰীয়া। বিবাদৰ স্মৰত কলে অমিতেশে।

এই হত্যাকাণ্ডৰ লগত তেওঁৰ কিবা সংযোগ আছে বুলি বহুতে যে ভাবি ছ সেই বিষয়ে আপুনি কিবা সন্দেহ কৰে নেকি?

কৰাৰ কোনো কাৰণ নাই। প্ৰথম কথা ধন-বিতল তাৰ কোনো ল'ন নাছিল। দ্বিতীয়তে সি অতি শাস্তিপ্ৰিয়। এই সময়ত বিজিতেশ যিটো ঘৰত আছিল তাৰ আগত উপস্থিত হল। অমিতেশে কলে সেই নিশা এই স্মৰতে সি শুইছিলে।

এবাৰ চাব পাবোনে?

নিশ্চয়।

এইবুলি অমিতেশে লগতে অন্য চাবিৰে তলা খুলিলে।

অমিতেশৰ পাছে পাছে ৰাজঘৰীয়া আৰু অজিত মালহোত্ৰা সোমাই গ'ল

ক'তো কোনো বিশৃংখলা নাই। ধাৰণা হয় এইমাত্ৰ যেন মানুহজন বিচনাৰপৰা উঠি গৈছে। গাড়ুটোত ঘূৰৰ সাঁচ বহি আছে। বিছনাৰ চাদৰখন ভৰিৰ ওচৰত অলপ কৌঁচ খাইছে মাথোন।

ৰাজঘৰীয়াই কেউফালে চকু ফুৰাই চালে।

বিজিতেশ বৰুৱা ধূমপানী নেকি?

নাই, বিৰি-চুৰট ধোৱাৰ অভ্যাস তাৰ নাছিল।

ঘটনাৰ দিনা এই ঘৰত তেওঁৰ কোনো বন্ধু-বান্ধৱ আহিছিল নেকি?

মই জনাত নাই অহা। নিশা দহ বজালৈকে সি আমাৰ লগতে আছিল।

বলক। ৰাজঘৰীয়াই অমিতেশক আগবাঢ়ি যাবলৈ ইজিত কৰিলে। সেই চেগতে তেওঁ বুক-ছেলফৰ চুকৰপৰা জুইশলাৰ কাঠি এটা বুটলি লৈ জেপত ভৰালে।

আক এটা কথা মি: বৰুৱা, ওলাই যাওতে ৰাজঘৰীয়াই কলে।

কি,

এই ঘৰত এছ-ট্ৰে নাছিল নে?

আছিলে এটা। পুলিচে নৈ গৈছে।

তাত চিগাৰেটৰ টুকুৰা আছিল বেকি,

দুটা আছিল।

তাৰ পাছত আক দহমিনিটমান থাকি ৰাজঘৰীয়াই বিদাই লৈছিল।

জয়পাল ৰাজঘৰীয়া চিলঙলৈ আহিছিল ব্যৱসায়িক কামত। ৰাত্ৰি-বাকতত অদ্ভুতশ বৰুৱাৰ মৃত্যু সংবাদ পঢ়ি তেওঁ শোক জনাবলৈ আহিছে। আছে ৰিভাৰভিউ হোটেলত।

মি: ৰাজঘৰীয়াৰ গাড়ীখন ৰিভাৰভিউ হোটেলৰ ফালে যাওতে পাছে পাছে গৈ আছিল এখন টেক্‌চি। টেক্‌চিখনে স্তব্ধ পায়ো ৰাজঘৰীয়াৰ গাড়ীখনক আগবাঢ়ি যাবলৈ চেষ্টা কৰা নাছিল। ভিতৰত আছিল দুজন আৰোহী। আৰোহী দুজনে এনে ধৰণে ইফালে সিফালে চাইছিল যেন তেওঁলোকে দৃশ্য চাবলৈহে ওলাইছে।

ৰাজঘৰীয়াৰ গাড়ীখন ৰিভাৰভিউ হোটেলৰ আগত বৈ দিলে। টেক্‌চিখন কাষেদি গুচি গ'ল। মি: ৰাজঘৰীয়া গাড়ীৰপৰা নামিবৰ সময়তে বিকট ধৰণে হৰ্ণ বজাই টেক্‌চিখন কাষেদি গুচি গ'ল। ইমান কাষেদি গ'ল যে তেওঁ মূৰ ঘূৰাই নোচোৱাকৈ নোৱাৰিলে। ভিতৰত আৰোহী দুজনক দেখিয়েই নে টেক্‌চিখনৰ বিবৰ্ত্তনকভাৱে হৰ্ণ বজোৱাৰ কাৰণেই তেওঁৰ কপাল

কোঁচ খালে কোৱা টান। কিন্তু মিঃ ৰাজস্বৰীয়াৰ মুখত বিৰক্তিবৰ ভাব দেখি তেওঁৰ প্ৰাইভেট চেক্ৰেটৰী মালহোত্ৰাই টেক্‌চিখনলৈ চাই মন্তব্য কৰিলে, এয়া ইচ্ছাকৃত অসভ্যালি।

মালহোত্ৰাই খংখোৱা দেখি ৰাজস্বৰীয়াই তেওঁলৈ চাই জুখি-মাখি হাঁহি এটা মাৰি মূৰ ঢুপিয়ালে। তাৰ পাছত ডায়া ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল। গাড়ীখন গুচি গ'ল।

তাৰ পাছত কিন্তু সেই গাড়ী বা মিঃ ৰাজস্বৰীয়াক ক'তে! বিচাৰি পোনা নগ'ল। তেওঁৰ চেক্ৰেটৰীজনো অদৃশ্য হল।

আনকালৰ দৰে আজিও হোটেলৰ বল-কমত নাচ-গান চলিছে। আনন্দ-সুখৰ পৰিবেশ। এই সময়ত এগৰাকী মহিলা লৈ এজন সজ্জাস্ত ভদ্ৰলোক হোটেলত প্ৰবেশ কৰিলে। মেনেজাৰ বিলমুৰিয়াই তেওঁৰ কক্ষত এহি কাম কৰি আছিল। লাউজত মাথোন দুজন বয়সস্থ মানুহ বহি আছে। তেওঁলোকে স্নান কৰি কথা পাতিছে। মানুহ দুজন যে ব্যৱসায়ী তেওঁলোকৰ কথাৰপৰাই তাৰ পৰিচয় পোৱা যায়। কাৰণ তেওঁলোকে প্ৰকাশ্যেই আলোচনা কৰিছিল। এজন স্থানীয় ব্যৱসায়ী। এজন অইন কোনো ৰাজ্যৰপৰা আহিছে। তেওঁলোকে উচ্চ মিহলি হিন্দীত কথা পাতিছিল। স্বভাৱতে বুজিবপৰা গৈছিল যে তেওঁলোক পশ্চিমীয়া মানুহ।

আগন্তুক ভদ্ৰলোকজনে তেওঁলোকৰ ফালে এবাৰ সন্ধানী দৃষ্টিৰে চাই বয়টোক মেনেজাৰ ক'ত আছে সুধিলে। বয়টোৱে তেওঁলোকক মেনেজাৰৰ কোঠাটো দেখুৱাই দিলে।

আহিব পাৰোনে? আগন্তুকে মেনেজাৰৰ কোঠাৰ দ্ৱাৰখন খুলি অস্থায়ী ভিচাৰিলে।

বিলমুৰিয়া চাহাব অমায়িক মানুহ। তথাপি এই সময়ত আমনি কৰাটো তেওঁ ভাল নাপালে। বয়টোৰ ওপৰত খং উঠিল। কিন্তু তৎক্ষণাত্ আত্ম-সংবৰণ কৰি পেলালে। কাৰণ তেওঁৰ সমুখত থিয় হৈ যিজন মানুহে বিনীত

ভাবেবে অত্মমতি বিচাৰিছে সেই মানুহজনৰ আৰু তেওঁৰ সঙ্গিনী মহিলাৰ চোহৰা আৰু সাজ-পাৰত এনে এটা গুৰু-খাপৰ আভিজাত্য আৰু অৰ্থ-কৌশল প্ৰকাশ পাইছিল যি আগন্তুকক প্ৰত্যাখ্যান কৰাৰ চিন্তাটো লগে লগে তেওঁৰ মনতে ডাহ গ'ল। তেওঁ বৰ চকীৰ পৰা উঠি সাদৰে অভাৰ্থনা জনালে।

নিশ্চয়। আহক। বিলম্বৰীয়াই আদৰিলে। তুমোকো বহিবলৈ অতুৰোধ কৰিলে।

গুৰুবাদ। মোৰ নাম মি. এল কে ভাবা। সঙ্গিনীক চকুৰ ইন্ধিত্তেৰে দেখুবাই কলে, মিছেছ ভাবা।

মোৰ ঠিক সোভাগ্য যে আপোনাসকলৰ নিচিনা পৰম সন্মানিত লোকৰ চৰণধূলি পৰিছে মোৰ এই নিকিন কক্ষত। আপোনালোকক কেনেকৈ আপ্যায়িত কৰিম বুজিবপৰা নাই।

সেইবিষয়ে একে। নাভাবিব। আমি আমাৰ এজন বন্ধুৰ লগ ধৰিবলৈ আহিছো। তেওঁ এই হোটেলতে উঠিছে ডানিৰ পাৰিছে। মিঃ ভাবাই ক'ল।

তথতৰ নামটো ডানিৰ পাৰিলে

মি. ৰাজঘৰীয়া। জয়পাল ৰাজঘৰীয়া।

ৰাজঘৰীয়া মিঃ জয়পাল ৰাজঘৰীয়া। যেনেজাৰ বিলম্বৰীয়াই মূৰ খুজুৱাবলৈ ধৰিলে।

কি? মনত পৰা নাই। ৰেজিষ্ট্ৰী বহী চালেই পাব।

কিন্তু চাৰ, মিঃ ৰাজঘৰীয়াৰ নিচিনা ব্যক্তিৰ কথা পাহৰি যোৱাটো জানো, সম্ভব? মোৰ বোধেৰে

আঃ মিঃ যেনেজাৰ, ভবা-চিন্তা কৰাতকৈ বহীখন চোৱা জানো উজ্জ্বল নহব?

বিলম্বৰীয়াই কলিংবেল বজালে। তৎক্ষণাতঃ বয় এটা সোমাই আহি চেলায় কৰিলে।

বেজেটী বুক। সংক্ষেপত আদেশ দিলে বয়টোক।

কিন্তু কোনো কামত নাহিল। জয়পাল ৰাজবৰীয়া বা অজিত মালহোত্ৰা।
বুলি কোনো আলহী যোৱা এমাহৰ ভিতৰত এই হোটেলত পদাৰ্পণ কৰাৰ
কোনো প্ৰমাণ পোৱা নগ'ল।

নোপোৱাৰ বাবে দায়িত্ব যেন মেনেজাৰৰহে। তেনেধৰণেই সেমেনা-
লেমেনিকৈ কলে আপোনালোকক সাহায্য কৰিব নোৱাৰি মই বৰ দুখ
পাইছো চাৰ। যদি অল্পমতি দিয়ে চাকিট হাউচত বা গেট হাউচত ফোন
কৰি খবৰ লব পাৰো।

ধন্যবাদ, মেনেজাৰ। মই নিজে গেট হাউচত আছো। আৰু এইমাজ
চাকিট হাউচত বাণিজ্য-মন্ত্ৰীৰ লগত সাক্ষাৎ কৰি আহিছো।

বৰ দুখৰ বিষয় চাৰ। এইধৰণৰ ভিত্তিহীন খবৰ দিয়াৰ বাবে আপোন-
লোকৰ

এ মিনিট মিঃ মেনেজাৰ। মিঃ ৰাজবৰীয়া অলপ ৰোমাণ্টিক বৰণৰ
মানুহ। ছদ্মনামতো গঢ়িব পাৰে। আপুনি তেওঁক আগতে নিশ্চয়
দেখা নাই।

নাই দেখা চাব।

মাহুহজন বেচ গুখ-পাখ। গাৰ বৰণ তেজ-গোৰা। বয়স পঞ্চাছৰ
ভিতৰত। কাণৰ গুৰিৰ চুলিত পক ধৰিছে। চুকুত সোণৰ ক্ৰেমৰ চচ্‌মা।
মুখত পাই।। লগতে তেওঁৰ এজন ডেকা চক্ৰেটৰী আছে। মিঃ ভাবাই
আগ্ৰহেৰে মেনেজাৰৰ মুখলৈ চালে। হঠাতে মেনেজাৰৰ মুখখন পোহৰ হৈ
আকৌ মোলান পৰি গ'ল।

ভেনেজুৱা চেহেৰাৰ মাহুহ এজনক সীজ লগাৰ আগতে লাউজত সোমোৱা
ৰেখিছিলো চাৰ। কিন্তু সোণৰ চচ্‌মা, মুখত পাইপ নাই সেইবোৰ
নাছিল।

সেই মাহুহজন আছে নেকি ইয়াত? আগ্ৰহেৰে সুধিলে মিঃ ভাবাই।

নাই চাব।

কি কবিবলৈ আহিছিল ?

কব নোৰাবিলো চাব। তেওঁলোকে মোক লগ ধৰা নাছিল। ময়ো খবৰ কৰা নাছিলো। তেনেকুৱা বহুতেই আছে চাব। মই ভাবিছিলো তেওঁ হয়তো এজন ডিভিটৰ। সিনাকি বা আপোন মাগুহ কাৰবাক লগ পাবলৈ আহিছে।

মি. ভাবাই তেওঁৰ পত্নীলৈ চালে। পত্নীৰ মুখত হতাশাৰ চিন। মি. ভাবাই কান্ধ হোকাৰি নিজৰ হতাশা প্ৰকাশ কৰিলে। তাৰ পাছত বিনায়ক গুচি গ'ল।

কিন্তু সেই যোবাই যোৱা নহয়।

মি. ভাবা গুচি গ'ল যদিও, ৰিভাৰভিউ হোটেলৰ ওপৰত তেওঁৰ চকু পৰিল।

স্বপ্ন ভঙ্গ

পাছদিনা এখন চিনেমা হলত এজন মানুহে বহুতৰে দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিলে। ওখ-পাখ তেওঁলোকে চোৱা। মুখত সমকোণী এঘোৰা গৌৰৱ। চুলিবোৰ কান্ধত পৰি স্ত্ৰিৰ দৰে পাক খাই গৈছে। খং দুটা ছাগলী ঠোঙৰ দৰে ওপৰত চিঁৱা হৈ তললৈ বহল হৈ কোৱাৰিৰ চুকত সমকোন এটা স্থিতি কৰি নাথি আহিছে। গৌৰৱ আৰু খংটোৰ মাজত তিনি মিলিমিটাৰৰ ফাক। এই ফাকটো যেন এটা প্ৰাণালী। গাত নৃত্যশীল অৰ্দ্ধ উলঙ্গ নব-নাৰীৰ ছবি ছপা দাবী টেবিলিনৰ চোলা। বাবে বৰগীয়া এক ভজন পকেটেৰে কেল-বটম। ভৰিত তিনি ইঞ্চি ওখ ছ'ল লগা বুট। চকুত সোণৰ ফ্ৰেমৰ চচমা। যেন স্বপ্ন হিষ্টি অৱস্থাৰ। তাৰ বিপৰীতে তেওঁৰ সদীজনৰ বয়স যদিও কম কিন্তু তেওঁৰ সাজ পাব একেবাৰে চাকটিকাহীন।

তেওঁলোকক দেখি কিছুমানে নাক কৌচালে। কিছুমানৰ ঈৰ্ষা হল।

কিছুমানে প্রশংসা কৰিলে। ছদ্মবেশী ধৰ্ম্মন্দৰ অথবা শত্ৰু হ'বনে নহয় গৱেষণা চলালে।

এই হলটোত ভাৰতৰ সৰ্বাধিক ব্যয়বহুল, সৰ্বাধিক প্ৰচাৰিত আৰু সৰ্বাধিক প্ৰশংসিত এখন বোল ছবি আছিল মুক্তি লাভ কৰিব। টিকটৰ কাৰণ হাহাকাৰ। জুমে জুমে মাহুহ খাপ লৈ আছে যদি কোনোবাই টিকট ঘূৰাই দিবলৈ আহে যদি ব্লেকত টিকট বেচা গুণাবোৰে কৃপা কৰে। এই লৈ ঠায়ে ঠায়ে মাজে মাজে মাহুহবোৰ উত্তেজিত হৈ উঠিছে। ঠায়ে ঠায়ে সৰু-সুৰা মাৰ-পিটা লাগি গৈছে। পুলিচৰ হুকুৰ আৰু লাঠিৰ আফালন চকুত পৰিছে।

ডেকা-গোৰা মাহুহজনেও টিকট বিচাৰিছে। কিন্তু টিকট নাই। কোনো দামৰে টিকট নাই। হঠাতে সৰু লৰা এটাই তেওঁৰ কাষত বৈ ফুচফুচাই বনে, টিকট।

ওঁ। মাহুহজনেও লাহেকৈ কলে।

লৰাটো তৎক্ষণাত উভটিল। মাহুহজনেও তেওঁৰ লগৰীয়াজনৰ সৈতে তাক পাহৰ ললে। এশগজমান অহাৰ পাছত এটা গলীৰ যুৱত মূৰক এজনৰ ওচৰত লৰাটো বৈ দিলে। ফুৰুজনক দেখিলে ধাৰণা হ'ব তেওঁ যেন বাটকঁৱাহে। এইবাৰে যাওঁতে ঠাইতে ইমান মাহুহ গোট খোৱা দেখি অৰাক হৈ চাইছে। সৰু লৰাটোৱে মাহুহজনলৈ চাই ইঙ্গিত কৰিলে। অৰ্থাৎ সি জনাই দিলে যে তেওঁৰ হাতত টিকট আছে।

মাহুহজনে ডেকাজনক সুধিলে, টিকট আছে?

ডেকাজনে যেন এতিয়াহে মাহুহজনক দেখিলে। সেই ধৰণে ভৰিবপৰা সুৰলৈকে চাই ললে।

উপভাৱ। পকাছ। ফুৰু আছে।

এণ। মাহুহজনক পাহৰুজনৰ লগৰী এজনে কলে। মাহুহজনে ঘূৰি চালে। দেখিলে তেওঁক দৰেই এটা লৰা-পাৰ আৰু বেছ শকত-আৱত সন্তান মাহুহ তেওঁৰ পাহৰুজনে টি ইয়া আছে। লৰাটোৰ বোকাৰোৰা। চকুত ইয়া নীলা

কাচেৰে খেলৰ চচুয়া। বয়লত যুৱক। প্ৰথমজনে জেপৰপৰা বনিবেগ উলিয়াই তিনিখন এশটকায়া নোট আগবঢ়াই দিলে টিকট বেচা ডেকাজনৰ ফালে।

ডেকাজনে তিনিশ টকা দেখি লেপ ঢুকিলে। বপকৈ জেপৰ-পৰা দুখন টিকট উলিয়াই দিলে আৰু নোট তিনিখন খাপ মাৰি লৈ আঁতৰত অদৃষ্ট হৈ গ'ল। তিনিখন নোট দেখি তাৰ মূৰ ঘূৰাই গৈছিল। পাছত থকা মাহুহজনে যে চাৰিখন নোট উলিয়াইছিল সেইফালে লি হয়তো মনকে নকৰিলে। অথবা ভাবিলে বেছি লোভ কৰিলে লাভে-মূলে যাব।

টিকট পাই মাহুহজনে নিজস্বীৰ ইহিৰে তেওঁৰ প্ৰতিদ্বন্দ্বীৰ ফালে চালে। এটা মুহূৰ্তৰ চোৱা-চুই। তৎক্ষণাত তেওঁ হনৰ ফালে খোজ ললে। তেওঁৰ পাছফালে চকু একা হলে দেখিলহেঁতেন যে ক্লাচনাইটৰ দৰে দুটা অগ্নিশিখাই তেওঁক পাছ পাৰ্শ্বত গ্ৰহণ কৰিছে।

টিকট কিনা মাহুহজনে আৰু লগৰীজনো ইণ্টাৰভেলত হলৰ পৰা ওলাই আহিল। বাহিৰত কিনকিনকৈ বৰষুণ পৰিছিল। এতিয়া আৰু ভিৰ নাই। মুকলি বাস্তা। বাস্তাৰ দাঁতিতে টেক্‌চি, অট'বিকচা আৰু বিকচাৰ শাৰী। মাহুহ দুজনে গৈ এখন অট'বিকচাত উঠিলে। অট'খন পানবজাৰৰ ফালে যাবলৈ ধৰিলে। চাৰ্চফিল্ডৰ কামেদি নৈৰ ফালে গ'ল। বাটৰ ওচৰত অট'-খনক এৰি দিলে। অট' পাইলটজন আচৰিত হ'ল।

বৰষুণ দিছে। তেওঁ কবলৈ বাধা হল।

বচিয়া বতৰ। এনেকুৱা লুইতক দেখিয়া কাহানিবা? মাহুহজনে দহটকায়া নোট এখন দি কলে।

ভঙনী

নালাগে। আজিলৈ কাম শেষ নৰা। এনেকুৱা বতৰত ঘৰৰো এটা আকৰ্ষণ আছে।

পাইলটজনে এবাৰ মূৰ খুঁৱালে। অলপ বিয়োৰ ভাব। কিন্তু তেওঁৰ কাজীহুজনে তেতিয়া আঁতৰি গৈছে।

বলিয়া নেকি ? কথাখিনি হলে ঠিকেই কৈছে। এনেকুৱা বতৰত নোটখন মনিবেগৰ খাপত-ভৰাই ষ্টাৰ্ট দিলে। এবাৰ লুইতলৈ চালে। এবাৰ অণা বাটটোলৈ চালে। বাটৰ বস্তিবোৰে যেন তেওঁলৈ চাই মিচিক-মাচাক ঠাইছে। যেন কৈছে, কিহে ডেকা। আকৌ এইবাটে যাবা নেকি ? দৰত

নাযাওঁ। গাড়ীখন বিপৰীত ফালে ঘূৰালে। ঘৰে টানিছে তেওঁক।

বৰ্ণমুখৰ ৰাতি সঁচাই অপূৰ্ব ৰূপৰ সঁফুৰা মেলি ধৰে লুইতে। কবিয়ে লুইতক বুঢ়া লুইত বুলি অভিহিত কৰিছে। নিশ্চয় তেওঁ বৰ্ণমুখৰ ৰাতিৰ এইতক দেখা নাই। দেখা নাই বিজুলীৰ পোহৰত যৌৱনমদী দ্বন্দ্ব লুইতৰ চপল হাঁহি। ডাৱৰীয়া সঁজল আকাশৰ লগত লুইতৰ গোপন প্ৰণয়। বৰমুখৰ টোপালে টোপালে বৰণৰণিত হোৱা স্নমধুৰ মিলন গীত। তমসাচ্ছন্ন লুইতৰ বুকুত উঠা সেই গীতে স্বপ্ন তন্ত্ৰিত তুলে অপূৰ্ব বান্ধাৰ। এক অনাবিল আনন্দত স্নান চপচপী। হৈ উঠে। মাটিৰ পৰশৰপৰা উৰা মাৰে অনাদি অনন্ত আকাশৰ উদাৰ ব্যাপকতাৰ ফালে। বাধা নাই, বিঘিনি নাই, বেজাৰ নাই, শোক নাই, হিংসা নাই, বৰুনা নাই। সেই অনাবিল আনন্দৰ মাৰুত মগন হৈ পৰিছিল খামখেয়ালী মাহুহজন। মগন হৈছিল তেওঁৰ সঙ্গীজনো। এওঁলোক বোধ কৰে। স্বপ্নচাৰী।

কিন্তু পৃথিৱী বৰ নিষ্ঠুৰ। বৰ কপটীয়া। বৰ থিয়লীয়া। বাস্তৱৰ লগত পৃথিৱীৰ সম্পৰ্ক। সেয়ে মাহুহক স্মৃতিত মগন হৈ থাকিবলৈ নিদিয়। নিৰ্মম কহুটিৰে ছেদেলি-ভেদেলি কৰে স্মৃতিৰ সপোন, শাস্তিৰ বিলাস।

স্বপ্নচাৰী জুন বেতিয়া লুইতৰ পাৰত থিয় তৈ স্মৃতি বিদ্যোৰ, আকাশৰ উদাৰতাত শাস্তিৰ ডেউকা বেলি বিচৰণ কৰি ফুৰিছে বেতিয়া পৃথিৱীৰ সেই নিষ্ঠুৰ বাস্তৱতাই অটহাস্য কৰি তেওঁলোকৰ ধস্তকাঁড়। স্মৃতি আৰু শাস্তিক নিৰ্মম আঘাত হানি থও থও কৰি দিলে।

তেওঁৰ পাছফালে বৈ অটহাস্য কৰিলে নিষ্ঠুৰ পৃথিৱীয়ে।

কোন ? স্বপ্নচাৰীয়ে প্ৰশ্ন কৰিলে।

তোৰ যম।

ইমান দিন ধাৰণা আছিল যমৰজা স্বৰ্গতে বাস কৰে। কথাটো তেখেত মিছা ? হাঃ হাঃ হাঃ।

ই কি বৰণৰ হাঁহি ? এয়া অভিসাৰিণী সজল নিশাৰ ক্ৰোধ—নে মুচুমতি মাহুহৰ গুঁড়তাত অতৃপ্ত-বাসনা প্ৰণয়ী লুইতৰ অভিসম্পাত। সেই হাঁহিৰ ভয়কত যেদিনী কঁপিলে নেকি ? সজল মেঘ জঠৰ হৈ পৰিল নেকি ? লুইতে বৰলৈ এৰিলে নেকি ? এটা ভীষণ ভয়ানক নিশ্চয়তাই যেন বিশ্ব-ব্ৰহ্মাণ্ডক এয়া কৰি পেলালে।

নহয়। সেয়া মনৰ ভুল। আকস্মিকতাৰ ভয়ক।

মই তোৰ কাৰণেই আকাশৰ পৰা নামি আহিছো, যুৰ্থ। মোক অপমান কৰাৰ পুৰস্কাৰ ল। সেই মুহূৰ্ততে বিজুলীৰ একা-বঁকা ৰেখা এডালে ক'লা ডাৱৰব বুকু ভেদি আদিগন্ত পৃথিৱীক পোহৰাই পেলালে। স্বপ্নদৃষ্টাই দেখিলে তেওঁৰ বুকু হিয়াই খেদি আহিছে এখন শাণিত ছুৰী। বিজুলীৰ পোহৰত দেখিলে তাৰ দীঘল জিভাখন কেঁচা তেজৰ লালসাত লোলুপ। এটা ক্ষুদ্ৰ মুহূৰ্ত্ত পাছৰ মুহূৰ্ততে দুখন হাতত ভেলেকী খেলি গ'ল। সেই নিশা হয়তো কাচাৰী বাটৰ ঝটখটাত দুটোপাল তেজৰ ঢেঁকা লাগিছিল। দুটা আহত কণ্ঠৰ পৰা ওলাই অহা কাতৰ ধ্বনিয়ে বিৰহী-নিশাৰ বুকুত ক্ষুদ্ৰ এটি কঁপনি তুলিছিল। অতৃপ্ত লুইতৰ বিকুক হিয়াৰ তবক্ষ শিখকত নতজাহ্ন হৈ প্ৰণতি জনাইছিল।

কিন্তু স্বপ্নদৃষ্টাৰ স্বপ্ন ভয় হল।

‘নিষাদ’ৰ শত্ৰু কোন ?

আমি এইবাব এনেকুৱা এটা কক্ষত প্ৰবেশ কৰিম যাৰ লগত ওপৰৰ পৃথিৱীৰ কোনো সম্পৰ্ক নাই। পৃথিৱীৰ জীৱন স্বৰ্গতৰ পৰা বিচ্ছিন্ন পাতাল গৰ্ভত লুকাই আছে সেই কক্ষটো।

নিষাদ—৩

শাৰী শাৰী চকী পতা আছে। সমুখত এটা মঞ্চ। কৰ্টৰ এজলাচৰ দৰে মঞ্চটো ক'লা কাপোৰেৰে কঁকাল সমানকৈ বেৰি ধোৱা। মঞ্চৰ ওপৰত এখন টেবুল। টেবুলৰ কাষত দুখন চকী। টেবুলৰ ওপৰত এটা মাইক্ৰো-ফোন। পটভূমি হিচাপে পাছফালে ভৰা আছে এখন পৰ্দা। পৰ্দাখন সৌম্যাক্ত হুভাগ। পৰ্দাৰ দুটা খণ্ডত বগা ৰঙেৰে অঁকা দুজনী মৰা বগলী। একোডাল কঁড় সিহঁতৰ বুকুত বিন্ধি আছে। ভেজ্জেৰে ৰাঙলী হৈ পৰিচ্ছ বুকুৰ বগা পাখিবোৰ।

এতিয়া চিনেমাৰ শেষ খো ভাগিছে। মাজনিশাৰ নিজান ৰাস্তাবোৰ দৰ্শনাৰ্থীৰ কোলাহলত মুখৰ হৈ উঠিছে। আকাশত ডাৱৰ। মাটি সেমেকা। ঘৰাঘৰি যোৱাৰ ব্যস্ততা।

সেই সময়তে চহৰৰ সীমাৰ বাহিৰত এটা তিনিমহলীয়া ঘৰৰ আগত দুখন টেক্‌চি বৈ দিলে। টেক্‌চিৰ পৰা আঠজন নাৰী-পুৰুষ নামি ভিতৰলৈ সোমাই গল। তাৰ পাছতো টেক্‌চিবোৰে আৰু তিনিগৰো মানুহ নমাই থৈ গ'ল। কোনোবাই মন কৰা হলে দেখিলেহেঁতেন প্ৰতি খেপৰে টেক্‌চিৰ নম্বৰবোৰ বেলেগ হলেও ড্ৰাইভাৰ কিন্তু বেলেগ নাছিল। কিন্তু চহৰ বৰ ব্যস্ত। সেই বোৰ খুঁটিনাটি বিচাৰ কৰাৰ সময় নাই কাৰো। প্ৰয়োজনহেঁ বা কি ?

আৰু এঘণ্টাৰ পাছত মানুহবোৰ পাতাল ঘৰত প্ৰবেশ কৰিলে। প্ৰত্যেকৰে মুখ গম্ভীৰ। যেন মন্দিৰত দেৱতা দৰ্শন কৰিবলৈ গৈছে। শাৰী শাৰী চকীবোৰত শাৰী শাৰী মানুহ। মূৰৰ ওপৰত অদৃষ্ট বস্তিবোৰে খীণ পোহৰ বিলাইছে। ইমান খীণ যে সেই পোহৰত মানুহ চিনিব নোৱাৰি। ক'বৰাত এটা বৃদ্ধ লুৰ বাজিছে। স্তবধনিয়ৈ এটা গহীন পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰিছে। মানুহবোৰক কাঠৰ পুতলা হেন দেখাইছে। তেওঁলোকে কথা পতা নাই। আনকি লৰচৰো কৰা নাই।

মঞ্চ এতিয়া শূন্য। অলৰ পাছফালৰ পৰ্দাখন। হঠাতে লুৰটো নাইকিয়া হল। চৰম নিস্তব্ধতা নামি আহিল। আৰু কেইটামান মিনিট বাগৰি গ'ল।

টুং টুংকৈ এটা সংকেতধ্বনি হল। বহি থকা মানুহবোৰৰ মাজত থস্তেকৰ বাৰণে চাকলা দেখা দিলে। কাঠৰ পুতলাবোৰক যেন কোনোবাই লৰাই দিলে। কিন্তু সেয়া যুহুৰ্তৰ কাৰণে। আকৌ থিৰ হৈ পৰিল।

ক'লা পদাৰ্থখনত এটা কঁপনি উঠিল। সেই কঁপনিৰ ফলত পদাৰ্থ গাত অঁকা বগলী ছুঁনীয়ে যেন প্ৰাণ পালে। ছয়া-ময়া পোহৰত ধাৰণা হল চৰাই ডুঙনীয়ে যেন উৰা মাৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। কিন্তু সেয়াও এটা যুহুৰ্ত। তাৰ পাছত পদাৰ্থখন ঢফালে আঁতৰি গ'ল। মঞ্চৰ ওপৰত থকা পোহৰখিনিও অদৃশ্য হল। ঘোৰ আন্ধাৰত বুৰ গ'ল মঞ্চটো।

হঠাতে তলফালৰপৰা এটা ঈষৎ-নীলা পোহৰ উঠি আহিল। সেই পোহৰে স্বীণ। কিন্তু কেন্দ্ৰীভূত। সেই পোহৰৰ মাজত থিয় হৈ থকা দেখা গ'ল এটা বগা মূৰ্তি। মহুগ্ন মূৰ্তি। মুখৰ আভাস বুজা গৈছে। কিন্তু স্পষ্ট নহয়। চকুবোৰ অদৃশ্য। ডাঠ ক'লা আচ্ছাদনেৰে ঢকা। মূৰ্তিটো স্পষ্ট হোৱাৰ লগে লগে বহি থকা মানুহবোৰৰ থিয় হল। মূৰ দোৱালে। ছয়া-মূৰ্তিটোৱে এতিয়া এখন সমাস্তবানভাৱে এসাৰিত কৰি নিৰৱ অভিবাধন গ্ৰহণ কৰিলে। সভাঘৰ নিস্তন্ধ। ক'তো কোনো শব্দ নাই। আনকি মানুহবোৰৰ নিঃশ্বাসৰ শব্দও হোৱা নাই। মূৰ্তিটোৱে মূৰ জোকাৰি এটা ইঙ্গিত কৰিলে। মানুহবোৰ বহি পৰিল। মূৰ্তিটো কিন্তু থিয় হৈয়ে ব'ল। তাৰ পাছত আৰু এটা মূৰ্তি আহি থিয় হল প্ৰথমটোৰ পাছফালে। প্ৰথম মূৰ্তিটো তেতিয়া বহি পৰিল। এইবাৰ তেওঁৰ মুখখন আৰু অলপ পৰিষ্কাৰ হল। মুখৰ কমনীয়তা আৰু বব-কাট চুলিৰপৰা বুজা গ'ল যে তেওঁ নাৰী। তেওঁৰ দৃষ্টি সমুখলৈ। কিন্তু অলৰ। তেওঁৰ শৰীৰৰ কোনো অংশই লৰচৰ কৰা নাই। যেন শিলৰ মূৰ্তি।

পাছফালে থকা মানুহজন এইবাৰ সমুখলৈ আহিল। মূৰ দোৱাই অভিবাধন কৰিলে বহিলাক। তাৰ পাছত সমুখলৈ চালে। বাইকৰ ওচৰলৈ চাপি আহিল।

মৰমৰ সহকৰ্মীসকল, আমাৰ মহান নেত্ৰীৰ আদেশত আপোনালোক ইয়াত উপস্থিত হৈছে। আপোনালোকৰ বুদ্ধি, ধৈৰ্য আৰু সাহসৰ দ্বাৰা আমাৰ মহান নেত্ৰীৰ নিৰ্দেশত দুটা অপাৰেচন অতি সাফল্যেৰে সমাধা কৰাৰ বাবে আমাৰ মহান নেত্ৰীয়ে আপোনালোকক ধন্যবাদ জনাইছে, বক্তাই এইবুলি ব'ল। লগে লাগে সমবেত নব-নাৰীয়ে উঠি আকৌ অভিবাদন জনালে। এইবাৰ মোমাখিৰ গুনগুননিৰ দৰে এটা গুঞ্জন ধ্বনি উঠিল। কিন্তু লগে লগে মাৰ গ'ল। মানুহবোৰ আকৌ বহি পৰিল। আকৌ নিস্তব্ধতা বিৰাজ কৰিবলৈ ধৰিলে।

বন্ধুসকল, বক্তাৰ গলগলীয়া মাতটো আকৌ ৰঙনজনাই গল। আজি আপোনালোকক ইয়াত উপস্থিত হ'বলৈ আমাৰ মহান নেত্ৰীয়ে আদেশ দিছিল। আপোনালোক সেই অনুসৰি ইয়াত উপস্থিত হৈছে। আপোনা-লোকে জানে আমাৰ মহান নেত্ৰীৰ বিৰুদ্ধে আমাৰ দেশৰ পুলিচ বাহিনীয়ে বাৰে বাৰে যুদ্ধ ঘোষণা কৰিছে। সিহঁতে বাৰে বাৰে পৰাজয় বৰণ কৰি লৈছে। এই ৰাজ্যতো পুলিচে পৰাজয় বৰণ কৰিছে। আমি অতীততো পুলিচলৈ ভয় কৰা নাই। ভৱিষ্যতেও ভয় কৰিবলগীয়া একো নাই। কিন্তু আজি পৰিস্থিতিৰ অলপ পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। আমাৰ বিৰুদ্ধে এক মায়ানী দস্যুই যুদ্ধ ঘোষণা কৰিছে। আপোনালোকে জানিব পাৰিছে যে কালি নিশা আমাৰ দুজন সহকৰ্মী সেই মায়ানী দস্যুৰ কবলত পৰি আহত হৈছে। অৱশ্যে আঘাত মাৰাত্মক নহয়। কিন্তু তেওঁলোকৰ মুখত দস্তাটোৱে যি প্ৰতীক চিহ্ন আঁকি দিছে সেই চিহ্ন মচ যোৱা নাই। হয়তো অপাৰেচন কৰি সেই চিহ্ন তুলিব লাগিব। বন্ধুসকল, এতিয়া কথা হল এই দস্যুক, যি নিজকে দস্যু ভাস্কৰ বুলি ঘহায়, তাক ধ্বংস কৰিব নোৱাৰিলে আমাৰ কাম-কাজত অনুবিধাৰ সৃষ্টি হ'ব।

আমি তাক ধ্বংস কৰিম। সমৱেস্ত ৰাইজ গুৰুনি উঠিল।

নিশ্চয়। আমি তাক ধ্বংস কৰিম। কৰিবই লাগিব। আমাৰ মহান

নেত্ৰীৰ সেয়াই নিৰ্দেশ। কিন্তু বহুসকল, আমি তাক চিনি নাপাওঁ। তাৰ কোনো ছবি বা ফটো নাই। আপোনালোকৰ বহুভেই এই ৰাজ্যৰে মাহুহ। আপোনালোকৰ কোনোবাই তাক দেখিছেনে? বন্ধাই প্ৰশ্ন কৰিলে।

বাইজৰ মাজৰপৰা ছ'জন থিয় হল। প্ৰত্যেকেই কলে যে ভেওঁ দস্তা ভাঙৰক দেখিছে।

উত্তম। আপোনালোক এজন এজনকৈ মঞ্চৰ ওচৰলৈ আহি ভাৰ চেহেৰাৰ কথা দিয়ক।

এজন মাহুহ মঞ্চৰ ফালে গ'ল। অভিবাৰন জনালে।

কণ্ঠকোঁৱন কেনেকুৱা ভাৰ চেহেৰা?

প্ৰায় পাঁচ ফুট ওখ। শকড়-আৱত। চুলিৰোৰ মাজতে সঁজুতা কমা। মুখখন কুঁচুচ। গালত এটা কটা চিন। ঘনাই থু শেলল।

কিমান দূৰৰ পৰা দেখিছে?

একেবাৰে ওচৰৰপৰা। এবাৰ সি মোক দাঙি ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ পানীত দলিয়াই পেলাইছিল।

ঠিক আছে, আপুনি বহুকগৈ। দ্বিতীয়জন আহক।

আন এজন মঞ্চৰ ওচৰত উপস্থিত হল।

আপুনি দেখিছে।

হয় চাৰ।

বৰ্ণাওকোঁৱন।

চুটি-চাপৰ। গাঁঠলু চেহেৰাৰ মাহুহ। মুখখন বৰ বেয়া। নিলাজ নিলাজ কথাৰে গালি পাৰে। গাত হাতীৰ বল। দেখিবলৈ গুৱনী।

কিমান দূৰৰপৰা দেখিছিলে?

তেনেই ওচৰৰপৰা। এবাৰ এটা কেচত মোক ইমান জোৰে খেঁকেচা মাৰিছিল যে তিনিমাহ বিছনাত পৰি আছিলো।

আপুনি ষ'ক। তৃতীয়জন আহক।

তৃতীয়জন আহিল।

আপুনি কিমান দূৰৰপৰা দেখিছে ?

বেঙোৰাত মুখামুখি বহি চাহ খাইছিলো।

বেচ। আপুনি কেনেকুৱা দেখিছিলে কওক।

সাধাৰণ ওখ। ডেকা বয়স। শুৱনী চেহেৰা। মুখত সদায় হাঁহি ;
অমায়িক কথা-বতৰা। খুব বন্দী মাহুহ।

এই দৰে ছয়োজনে জবানবন্দী দিলে। কিন্তু কাৰো লগত কাৰো বৰ্ণনা
নিমিলিল।

বন্ধুসকল, এই জবানবন্দীবোৰৰ পৰাই বুজিব পাৰিছে যে দস্যুটোৰ
আচল চেহেৰা কোনেও দেখা নাই। কোনেও নাজানে তাৰ বয়স কিমান।
সেইবাবে কোনো জগৰীয়া নহয়। এইটোৱেই তাৰ বিশেষত্ব। সি থিতাতে
ভেৰছন ধৰিব পাৰে। স্বভাৱ-চৰিত্ৰও ততালিকে সলনি কৰি পেলায়। সমগ্ৰ
এইখিনিতে।

বন্ধুসকল, আমি ভাবিছিলো সি আমাৰ এই পবিত্ৰ অপাৰেচনত মকা-বধা
নকৰিব। কিন্তু আমাৰ আশা বাৰ্ধ হ'ল। সি আমাৰ মহান নেজীৰ বিৰুদ্ধে
অৱতীৰ্ণ হৈছে। আমাৰ মহান নেজীয়ে কোনো প্ৰতিদ্বন্দ্বীক মাৰ্জনা নকৰে।
কোনোবাই শত্ৰুতা কৰিলে তাক সমূলি ধ্বংস কৰাই আমাৰ মহান নেজীৰ
নীতি। এতেকে বৰ্তমানে সেই মায়াবী দস্যুটোক বিচাৰি উলিওৱাৰ কামত
লকলোৱে দেহে-কেহে লাগিবইক। আমাৰ মহান নেজীয়ে আশা কৰে
যে সেই ঘৃণ্য দস্যুটোৰ ওচৰত কোনও আত্মসমৰ্পণ নকৰিব। কোনেও
আমাৰ এই গোপন ঘাটিৰ কথা প্ৰকাশ নকৰিব। আমাৰ মহান নেজীয়ে এই
কথাও জনাই দিবৰ আদেশ দিছে যে যি এই দস্যুটোক বন্দী বা হত্যা কৰিব
পাৰিব তাকে দহ হেজাৰ টকা নগদ পুৰস্কাৰ দিয়া হ'ব।

গতিকে আপোনালোকে বৰ্তমানে ইয়াকে জানিব যে আমাৰ এক নতুন শত্ৰু
হ'ল দস্যু ভাস্কৰ। তাকে ভাবি কাম কৰিব। এইবুলি বক্তাজনে তেওঁৰ ভাষণ

শেষ কৰিলে। দম্ভা নেজী গৰাকীয়ে থিয় হৈ কলে, 'অন্ন-নিষাদ'। তৎক্ষণাত্
 ধাইছো থিয় হৈ সেই দুটা শব্দ দোহাবিলে। নেজীৰ মুখত অপকৃপ হাঁহি এটা
 বিৰিঙি উঠিল। তেওঁ মাত্ৰ সেই দুটা শব্দ উচ্চাৰণ কৰিলেও সেই সেই শব্দত
 যেন যাহু আছিল। মাহুহবোৰ ৰোমাঞ্চিত হল। সেই ৰোমাঞ্চিত অৱস্থাত
 সিহঁতে বুজিবও নোৱাৰিলে কেতিয়া মঞ্চ আন্ধাৰ হল। ছায়া মূৰ্তিবোৰ
 অদৃশ্য হল। গোটে খোৱা মাহুহবোৰো নিঃশব্দে ওলাই গ'ল।

চহৰৰ দাঁতি-কাষৰীয়াত যে এনেকুৱা এখন গোপন সভা হৈ গ'ল সেই কথা
 পুলিচে গম নাপালেও এজনৰ চকুত সন্দেহৰ হাঁ পেলালে।

সেই কথা পাছত। ইতিমধ্যে আমি আকৌ ৰাজঘৰীয়াৰ প্ৰসঙ্গলৈ ঘূৰি
 ঘাব লাগিয়া হল।

সিদ্দিনা বিভাৰভিউ হোটেলত মিঃ আৰু মিছেছ ভাৰাৰ পদাৰ্পণৰ পৰাই
 ঘটনাই জটিল আকাৰ ধাৰণ কৰিলে। ঘটনা পকি উঠিল কাছাৰীঘাটত।

কাছাৰীঘাটৰ সেই স্বপ্নহুতা আৰু তেওঁৰ সঙ্গীজনৰ চিনাকি পোৱা
 গ'ল 'নিষাদ' দলৰ সভাৰ বিৱৰণৰ পৰা।

ভাস্কৰ এই ঘটনাৰ কাৰণে মুঠেই সাজু নাছিল। এই সময়ত আত্মপৰিচয়
 প্ৰকাশ কৰাৰ ইচ্ছাও নাছিল। কিন্তু পৰিস্থিতিয়ে প্ৰকাশ কৰাই দিলে। জীৱন
 যেতিয়া বিপন্ন হয় তেতিয়া আগ-পাছ শুনিবলৈ সত নাযায়। চল নাপায়।

সি মাহুহ দুটাক হৰ খুৱাই পঠিয়াবলৈ বিচাৰিছিল। কিন্তু আঘাত অলপ
 বেছি হৈ পৰিছিল। কোনোবা এটাৰ নাকত আঘাতৰ ফলত তেজ ওলাই
 গৈছিল। সেই তেজ খটখটাত পৰিছিল। তথাপি তাক লক্ষ্য কৰাৰ শক্তি
 আছিল তাৰ। দুইটাই আছিল শক্তিশালী। ভাস্কৰৰ আঘাতৰপৰা সিহঁতে
 এই কথা বুজিব পাৰিছিল যে এই মাহুহটো চহকী ঘৰৰ আলমুৱা চৌখিন
 হিন্দী নহয়। কিন্তু কোন সেই কথাও ততালিকে ঠাৱৰ কৰিব নোৱাৰিলে।
 ভেনে অৱস্থাত পলাই বোৱাই উচিত বিবেচনা কৰিলে। তাৰ ফলত চহৰজ
 দম্ভা ভাস্কৰৰ উপস্থিতিৰ কথা সিহঁতে জানি গ'ল।

‘নিষাদে’ হত্যা কৰিয়েই পলাই পৰা দ্বিগ্ন নাছিল। নিদিয়াৰ কাৰণ আছিল সিহঁতৰ শক্তিশালী সংগঠন, বৈজ্ঞানিক জ্ঞান আৰু প্ৰৱল আত্মবিশ্বাস। সেই কাৰণে ঘটনাখলীৰ ওপৰত সিহঁতে চোকা দৃষ্টি ৰাখিছিল। অমিতেশক লগ ধৰিবলৈ অহা মানুহবোৰ আলেথলেখ চাইছিল। চহকীৰ ঘৰলৈ এনেকুৱাবোৰ ঘটনাত সহানুভূতি জনাবলৈ চহকী মানুহেই আছে। চহকী আৰু নামী মানুহবোৰক ‘নিষাদ’ত থকা থলুৱা কৰ্মীবোৰে চিনি পায়। কিন্তু জয়পাল ৰাজঘৰীয়া একেবাৰে অচিনাকী মানুহ। তাৰ উপৰি সিহঁতে যেতিয়া দেখিলে যে ৰাজঘৰীয়াক অজিতেশ্বৰ কোঠালীলৈ লৈ যোৱা হয় তেতিয়া ৰাজঘৰীয়াৰ ওপৰত সিহঁতৰ সন্দেহ উপজিল। সিহঁতে ৰাজঘৰীয়াক অনুসৰণ কৰিলে। হোটেলৰ পহুলিমুখলৈকে তেওঁক অনুসৰণ কৰিলে। ৰাজঘৰীয়াৰ চেহেৰাত কোনো সাল-সলনি নেদেখিলে। কিন্তু সিহঁতৰ টেকচিখন পাৰ হৈ যোৱাৰ পাছত ৰাজঘৰীয়াই যেতিয়া গাড়ীৰপৰা নামিলে তেতিয়া তেওঁৰ চকুত চম্মা নাছিল। মুখত নাছিল পাইপ। টাইডালো সোলোকাই থৈছিল। গাড়ীখনো গুচি গৈছিল। কাৰণ গাড়ীখন আছিল উজনি অসমৰ এখন চাহ বাগিচাৰ মেনেজাৰৰ। গাড়ীখনত বিজুতি দেখা দিয়াত মেৰামতিৰ কাৰণে বোম্বৰ গেৰেজত দিছিল। নম্বৰ প্লেট সলাই সেই গাড়ীখনকে ৰাজঘৰীয়াক আঁ ভাস্কৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। গতিকে বিভাৰ ভিউ হোটেলৰ মেনেজাৰ বিলম্বিগাই যিজন মানুহক দেখিছিল তেওঁৰ লগত নিশা ৰাজঘৰীয়াক বিচাৰি-অহা মানুহজনে দিয়া বৰ্ণনাৰ লগত মিল নাথালে। কিন্তু ‘নিষাদে’ সেই কথা বিশ্বাস নকৰিলে। সিহঁতে কেউফালে চোৰাংচোৱা মেলি দিলে। তেনেকুৱা এঘোৰা চোৰাংচোৱাৰ লগতে চিনেমাহলৰ ওচৰত ভেটাভেটী হল ভাস্কৰৰ।

সিহঁতৰ চকুত ধূলি দিবৰ কাৰণেই ভাস্কৰে হোটেলত নামিছিলে। ধূলি দিলে সঁচা। কিন্তু লগে লগে সন্দেহো জগাই দিলে। বিশেষকৈ নিশা যেতিয়া জানিব পাৰিলে যে সিহঁতে কৰ্মী দিয়া বা ৰাজঘৰীয়া নামৰ কোনো

মাহুহ হোটেলত নাই তেতিয়া 'নিষাদে' নিশ্চিতকৈ বুজিলে যে এই বাজ-
ঘৰীয়া গাঁচা বাজঘৰীয়া নহয়। সেই কাৰণে সিহঁতে হোটেলত চোকা দৃষ্টি
বাখিলে।

ভাঙ্কৰেও সেই কাৰণেই হোটেলত থাকিবলৈ মন কৰিলে। কাৰণ সি
বুজিলে যে এই হোটেলতে 'নিষাদ'ৰ লগত দেখাযোথি হ'ব। সি কাছাফী-
খাটৰ ঘটনাৰ পাছদিনা হোটেলত আশ্ৰয় ললে। হোটেলত ডাঙৰ নাথ হল
বগৰীৰ সি।

বিয়াজৰ পাছে পাছে 'নিষাদ'

বিয়াজে নিজকে লুহুৰাৰ নোৱাৰিলে।

ডাৰেই ভুল অৱস্তা। এই ভুলটো সি কবিক নালাগিছিল।

গাঁচা। ভুল নকৰাই ভাল। কিন্তু কোনেও খইজ্জাৰে ভুল কৰে জামো ?
মাহুহতো বাদেই চবাই-চিৰিকতি, জীৱ-জন্তুৱেও জানি-শুনি ভুল নকৰে।
এনেয়ে ভুল হৈ যায়। বিয়াজৰো হৈ গ'ল।

'নিষাদে' ভাঙ্কৰৰ বিৰুদ্ধে যেতিয়া যুদ্ধ ঘোষণা কৰিলে তাৰ আগতে
ভাঙ্কৰে সিহঁতৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ ঘোষণা কৰি থৈছিল। সি তাৰ সহকৰ্মীবোৰক
চহৰৰ বাটে-বাটে মেলি দিছিল। সিহঁতে হোটেল হোটেল, বেস্তোৰীট
বেস্তোৰীট, দোকানে-বজাৰে, আনকি ঘৰে ঘৰে চকু বাখি ফুৰিছিল। সেই
ঘৰে চকু বাখোতেই হঠাতে ঘৰটোৰ ওপৰত সন্দেহ হল। সন্দেহ অৱস্তা
এনেয়ে হোৱা নাছিল। সেইফালে আহোতে হঠাতে সি দেখিলে দুখন
টেক্‌চিৱ পৰা কিছুমান নাৰী-পুৰুষ নামিল। অথচ তেতিয়াও ঘৰ-সজাৰ
কাম শেষ হোৱা নাই। আনকালেও সি এইবাৰে অহা-যোৱা কৰিছে।
ঘৰটোৰ আকাৰ-আকৃতি ইমান প্ৰকাণ্ড যে যি কোনো পথিকৰে কোতুহলী
দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰে। কবলৈ গলে ঘৰটো তাৰ চিনাকি। তেনেকুৱা এটা
আধা-সজা ঘৰত এই নিশা ইমানবোৰ মাহুহ কিয় ? বিশেষকৈ তিবোঙা-

সকল। সি আঁৰ লৈ বৈ গ'ল। তাৰ পাছত একেকিখন টেক্‌চিয়ে আৰু মাহুহ কঢ়িয়াই আনিলে। সি মন কৰিলে যে প্ৰতিবাৰেই একেকিখন টেক্‌চি আৰু একেকিজন ডুইভাৰেই আহিছে। কিন্তু প্ৰতিবাৰতে টেক্‌চিখনৰ নম্বৰ হৈছে বেলেগ বেলেগ। তাৰ সন্দেহ গহীন হ'ল। সি কিবা এক অজান আশাৰ ছলনাত ভুল গৈ বৈ থাকিল আৰু মহৰ বেচন যোগাবলৈ ধৰিলে। বৰ মহ। ইমান মহ আৰু সিহঁতৰ যিহে বিয়াগোম বিয়াগোম চেহেৰা সিহঁতৰ মাজত একতা থকা হলে বিয়াজক কোনোবা নিৰাপদ ঠাইলৈ উকুৱাই নি হেপাহ পলুবাই ভোজ খাব পাৰিলেইতেন।

সময় বাগৰি যাবলৈ ধৰিলে। 'নিষাদ'ৰো চকু আছে।

ইয়াত যে 'নিষাদ' আছে আৰু 'নিষাদে' যে চকু ৰাখিছে বিয়াজে সেই কথা পলমকৈ গম পালে। অৱশ্যে নিষাদেও পলমকৈয়ে গম পাইছিল। এই পলম সিহঁতৰ বুদ্ধিৰ দোষতে।

কি দৰ্কাৰ আছিল সিহঁতৰ আগত ওলাই দিয়াৰ ?

দৰ্কাৰ নথকাও নহয়। মাহুহবোৰ কোন ? কিয় ইয়াত গোট খাইছে সেইটো জনা দৰ্কাৰ। এঘণ্টা মহক আহাৰ যোগাই খাপ দি থকাৰ কাৰণে সেইটোৱেই।

এঘণ্টাৰ পাছত এজন-দুজনকৈ মাহুহবোৰ ওলাই আহিল। এনেকুৱা ভাব কৰি ওলাই আহিল যেন সিহঁতে ভোজ খাইছে আহিছে। সি তেনেকুৱা এযোৰা মাহুহৰে পাছ ললে। এহাল ডেকা-গাভৰু। সিহঁতৰ আঙ-ভাও দেখি ধাৰণা হয় সিহঁত স্বামী-স্ত্ৰী। কথা-বতৰাৰ ফিৰিঙতি যি দুই-এটা উকৰি আছিল তাৰপৰা সি তেনেকুৱাই এটা অনুমান কৰি লৈছিল। তেনেকুৱাতে তাৰ কাণত পৰিল এটা কথা—এইবাৰ 'নিষাদ'ৰ হাতত দম্ভ্য ভাস্কৰৰ নিধন। পুৰুষজনে কলে।

নিধন হলেও তোমাৰ ছিগা কাণখন জানো জোৰা লাগিব ? তিবোতা-জনীয়ে কলে।

সিমানাই যথেষ্ট আছিল। বিয়াজৰ ওচৰত বহুতো সিমানতেই নটকটীয়াক ওলাই পৰিছিল। কিন্তু তাৰ লোভ হল।

পৃথিৱীত 'লোভ' বোলা বস্তুটো প্ৰধান অমঙ্গলীয়া বস্তু। ইয়াতকৈ অমঙ্গলীয়া বস্তু আৰু একো নাই। অথচ ইয়াৰে আদৰ সৰ্বাতোৰকৈ বেছি। লোভৰ কবলত পৰিলে মানুহৰ হিতাহিত জ্ঞান লোপ পায়। ধৰি লয় তেওঁৰ লোভৰ কথা কোনেও শুবুজ়ে। লোভত পৰি কৰা কাম কোনেও নেদেখে। বিয়াজৰো হল সেই অৱস্থা। কাণছিগা মানুহটোৰ মুখখন চাবৰ কাৰণে তাৰ ৭৭ লোভ হল। সেই লোভৰ বহুতীয়া হৈয়ে সি এটা ঘটনা কৰি পেলালে।

মানুহহাল যেতিয়া এটা লেমপষ্টৰ ওচৰ চাপিল আৰু পোহৰৰ মাজত ভৰি দিলে সেই মুহূৰ্ততে সি উজুটি খাই মানুহটোৰ গাত পৰি গ'ল। মানুহটোৱে ভৰ খাই ঘূৰি চালে। বিয়াজে তাক দেখিলে। গাভৰুকো দেখিলে। কিন্তু কাকো চিনি নাপালে। সি সিহঁতৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিলে। বাস্তাৱ এনে দেৱদশাৰ কাৰণে পৌৰ নিগমক গৰিহণা দিলে। শপত খাই কলে যে এই দুৰ্ঘটনাত তাৰ শৰীৰৰ কৰবাত যদি আঁচোৰ এটাও পৰিছে তেন্তে সি পৌৰ-নিগমৰ বিৰুদ্ধে আদালতত গোচৰ তৰিব। তেতিয়া যেন তেওঁলোকে সাক্ষী দিয়ে তাৰ বাবেও গোহাৰি জনালে।

এই ক্ষমা প্ৰাৰ্থনাই আৰু পৌৰ নিগমক দিয়া গৰিহণাই বা মোকৰ্ছমা তৰাৰ সজ সংকল্পই সিহঁতক ভুককিয়াব নোৱাৰিলে। অপৰাধীৰ মন সদায়ে সন্ধিহান।

এই ঘটনাৰপৰা বিয়াজৰ উপৰকি লাভ একো নহল। বৰং সি নিজৰ বিপদহে চপাই ললে।

সিহঁতৰ পাছে পাছে অহা মানুহ এটাই ঘটনাটো মন কৰিলে। মন কৰিলে তাৰো পাছে পাছে অহা মানুহবোৰেও। এজনে তাক অহুসৰণ কৰিলে।

বিয়াজ যেতিয়া বিভাৰ্ভিউ হোটেলত সোমালে তেতিয়া মানুহটো থমকি ব'ল। তাৰ ওপৰত চকু বন্ধাৰ দায়িত্ব আন এটাক গতাই সি গুচি গ'ল। বিভাৰ্ভিউ হোটেলত চকু বাধিছিল সেইজনে।

বিয়াজ এই হোটেলতে আছে। ইয়াত তাৰ নাম মোহন বিবেদী। উত্তৰ প্ৰদেশৰ এজন জমিদাৰৰ বিলাসী পুত্ৰ।

সি তৎক্ষণাত্ ঘটনাটো ভাস্কৰক জনালে। সি এই কথা নজনালে যে তাক এটা মাহুহে অহুসৰণ কৰিছিল। সে কথা সি নিজেও জনা নাছিল। তথাপি সেই সন্ভাৱনাৰ কথা ভাবুৰে অহুমান কৰি ললে। সি বিয়াজৰ কাৰুণ্য চিন্তিত হৈ পৰিল। তাৰ চকুৰ আগত ভাহি উঠিল হাতীদাঁতৰ নাল লগা এখন ছুৰী। সি বিয়াজক হোটেলৰপৰা ওচৰি যাবলৈ নিৰ্দেশ দিলে।

আশাৰ বেঙণী

অজিতেশ বৰুৱা আৰু হৰিকিশণ ভালুকাৰ হত্যাৰ কাণ্ডৰ বহুত উদঘাটন কৰিবলৈ কিবীটি শইকীয়াই যে আন্তৰিকতাৰে চেষ্টা কৰিছে তাত কোনো সন্দেহ নাই।

দিনবোৰ গৈ আছে। বহুত কিন্তু অলপো লৰচৰ হোৱা নাই। য'ত আছিলে ত'তেই খোপনি পুতি বৈ আছে। ইফালে ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰৰ তৰফৰপৰা দিনো তাগিলা আহিব লাগিছে—কিমানদূৰ আগ বঢ়া গৈছে বিপট দিয়া। দৰকাৰ হলে জনোৱা আমি ইয়াৰপৰা অভিজ্ঞ অফিচাৰ পঠিয়াম।

কিবীটি শইকীয়াই সকলো সহ কৰিব পাৰে। নোৱাৰে মাথোন অভিজ্ঞতাৰ পানী-ফুটনি। তেওঁ দিল্লীত থাকি আহিছে। অভিজ্ঞ লোক কিজনক চিনিবলৈ বাকী নাই। কোনোবাই অভিজ্ঞতাৰ কথা যেন তেওঁৰ আগত বহাবলৈ নাহে। কিবীটি শইকীয়াই বহুত ঘাটৰ পানী খাই যৈছে। সেই কথাকে কৈছিল বিকাশ বৰুৱাৰ আগত।

ঘটনাৰ গঢ়-গতিতলৈ চাই বিকাশ বৰুৱা হতাশ হৈ পৰিছে। দুটাকৈ নৃশংস হত্যাৰ কাণ্ডৰ হত্যাৰ কাৰীৰ কোনো অস্তিত্বকে আৱিষ্কাৰ কৰিব পৰা নগ'ল। ধৰাৰ কথাতো দূৰৈতে। 'নিষাদ' যদি দৃশ্য ভাস্কৰ হয় তেতিয়াহলে

গত সন্ধ্যাটো বহি থকাৰ বাহিৰে কোনো উপায় আছে বুলি তেওঁ বিশ্বাস নকৰে ।
তেহেলে কিবীটি শইকীয়াই যিমানেই ডাংকোপ নামাৰাক লাগিলে ।

আবেলি এটা টেলেগ্ৰাফৰ বতৰ পাই বিকাশ বৰুৱা বৰ বিচলিত হৈ পৰিল ।
বতৰ সম্পৰ্কে মতামত জানিবলৈ সন্ধিয়া তেওঁ শইকীয়াৰ ঘৰলৈ আহিছিল ।

শইকীয়াই ক্ৰিমিনেল ডাইৰেক্টৰী এখনত চকু ফুৰাই আছিল । বৰুৱাক
দেখি কিতাপখন জপাই থলে । ওচৰ পাই বিকাশ বৰুৱাই ডিঙি মেলি
‘কিতাপখনৰ বেটুপাতত থকা নামটো চাই ললে ।

কি চাইছিলে ? বৰুৱাই স্তম্ভিলে ।

‘নিষাদ’-বোনা কোনো ছদ্মনামী অপৰাধী আছে নেকি চাইছিলো ।

নাপালে ?

ক’ত পাব । ই এইবাৰ নতুন লাইন ধৰিছে । পাহৰাবাৰ বা কি নাম লয়
তাকেহে ভাবিছো ।

‘নিষাদে’ই দস্যু ভাঙৰ এই ধাৰণাকে আপুনি ধৰি আছে ?

ধৰি নথকাৰ কোনো কাৰণ ঘটা নাই । ‘নিষাদ’ৰ অস্তিত্বৰ প্ৰমাণ বিলোপ
কৰাৰ পদ্ধতিৰ লগত ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ মিল থকাটোৱেই মোৰ ধাৰণাক সঁচা বুলি
সাব্যস্ত কৰিছে । আপুনি ভাবি চাওক ।

ৰামকিষণ আৰু অজিতেশ বৰুৱাৰ ভায়েকহঁতৰ ইয়াত কোনো ভূমিকা
নাই বুলিছে ?

নিশ্চয় নাই । ‘নিষাদ’ৰ চিঠিখনেই তাৰ প্ৰমাণ অস্বস্তিকৰ কৰাই
জানিব পাৰিছো যে বিজিতেশ আৰু ৰামকিষণৰ মাজত কোনো সম্পৰ্ক
নাছিল । আনকি চা-চিনাকিও নাছিল । গতিকে সিহঁতে যে এটা দল গঠন
কৰিছে আৰু তাৰ নাম বৈছে ‘নিষাদ’ এই স্বীকৃতি নিটিকৈ । ‘নিষাদ’ সম্পূৰ্ণ
বেলেগ মাহুৰ অথবা দল ।

বিজিতেশ আৰু ৰামকিষণৰ কি দল ভেঙে ?

সিহঁতক অপহৰণ কৰি নি হত্যা কৰা হৈছে, মহলে বন্দী কৰি বৈছে ।

তাৰপৰা হত্যাকাৰীৰ কি লাভ ?

প্ৰকৃত ধুনীৰ ওপৰৰপৰা পুলিচ আৰু ৰাইজৰ দৃষ্টি আঁতৰাই ৰাখিবলৈ
হত্যাকাৰীয়ে এই পন্থা গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। এনেকুৱা উদাহৰণ বহুত আছে।

সিহঁতক হত্যা কৰাৰ সম্ভাৱনাও আছে তেনেহলে ?

আছেই নহয়, হয়তো হত্যা কৰিছেই। আজি

কাক হত্যা কৰিলে ? সৰ্বেশ্বৰীয়ে ঘপকৈ সোমাঠ আহি স্মৃছিল।
শইকীয়াৰ কথা মুখতে বৈ গ'ল।

হৰিকিষণ ভালুকা আৰু অজিতেশ বৰুৱাৰ ভায়েকহঁতক। বিকাশ বৰুৱা
কলে।

আপোনালোকে হত্যাকাৰীৰ বিচাৰি নাপালে হব পায় ?

নাই, কোনো স্তম্ভ-স্বত্ৰই উলিয়াব পৰা নাই।

আপোনালোকে নোৱাৰেও। ভাস্কৰ অসমত নাই হব পায় ?

তাৰ মানে কি ? শইকীয়াই মুখ পাতি ধৰিলে।

মানেটো আৰু কি। সি থকা হলে কাহানিবাই ধৰি দিলেহেঁতেন।

অ। তুমি হব পায় সেই আশাতে আছা ? শিয়ালৰ ওচৰত হাঁহ বন্ধক
দিয়াৰ নিচিনা কথা। শইকীয়াই ব্যঙ্গ হাঁহি এটা মাৰি কলে।

তেনেকে নকৰ, বৃহছে। সি আছে বুলিহে আপোনালোকৰো চাকৰি
আছে। ৰাইজেও বহুত শাস্তিত বাস কৰিছে।

তুমি তাকে জানি থৈছা। অথচ নাজনা যে তোমাৰ সেই তুলসীপাতে
আজিকালি 'নিষাদ', মানে ব্যাধ নাম ধাৰণ কৰি ডকাইতি আৰু নবহত্যা
কৰি ফুৰিছে।

শইকীয়াৰ কথাত প্ৰথমতে সৰ্বেশ্বৰীৰ থোকা-মোজা লাগি গ'ল। কিন্তু
তৎক্ষণাত্ আত্মসম্বৰণ কৰি পেলালে।

আপোনালোকে সেই কথা জানিলে কেনেকৈ ? তেওঁ এইবাৰ উডুটাই
প্ৰশ্ন কৰিলে।

আমি জানিব পাৰো। কিছুমান সূত্ৰ আছে। তাৰপৰাই আমি কোনটো ঘটনা কেনেকুৱা মানুহৰ দ্বাৰা হ'ব পাৰে তাক ধৰিব পাৰো।

হয় নেকি ? সৰ্বশৰীয়ে কপাল কোঁচাই লেনিয়াই কোৱামি কলে। তেওঁৰ কথাৰ ধৰণত উপলুঙা ভাব এটাহে প্ৰকাশ পালে। লগে লগে আকৌ কলে, আগতেও দেখোন সেই সূত্ৰৰ আলহতে তাক মাৰো-কাঁটো কৰিছিল। পাছত আকৌ তাৰ সূত্ৰেহে আচল অপৰাধী ধৰা পৰে।

খোৱা খোৱা। তোমাৰ বৃদ্ধিৰে কাম কৰা হলে ইমান দিনে কিৰীটি শইকীয়াই পথাৰত নাঙল ঠেলিলেহেঁ তেন।

মোৰ বৃদ্ধিৰে চলিব কিয়। মই কিবা চলিবলৈ কৈছো নেকি ? আপোনা-লোকৰ বিলৈ দেখি বেয়া লাগে কাৰণেহে কবলৈ আহো। লৰাটো এই সময়তহে কেনিবা যাবলৈ পালে। আহিব। সি এইবোৰ খবৰ পাই নহাকৈ নাথাকে। বহক, কফি খাই যাৱ। বকৱালৈ চাই কলে শইকীয়ানীয়ে। তাৰ পাছত ভিতৰলৈ সোমাই গ'ল।

ঘৰত এইবোৰ কথা আলোচনা কৰা টান হৈ পৰিছে। মোৰ শত্ৰু, তেওঁৰ মিত্ৰ। ভাগ্যে সি এইবোৰ কথা গম নাপায়। পালে কাহানিবা আমাৰ শোৱা কোঠাতে তাক চাহ-জলপান খাই থকা দেখা পাম হয়তো। ইয়াকে কয় 'ঘৰ বিভীষণ', বুইছে মিঃ বকৱা।

মাইকীমানুহৰ মন বুলি কথা। বীৰ পুৰুষৰ প্ৰতি সদায় তেওঁলোকৰ প্ৰাণপাতিৰূপে থকা দেখা যায়।

তাক আপুনি বীৰ বুলিব খুজিছে' এটা চোৰ, দগাবাজ, ডকাইত, খুনী ...হয়তো হয়তো চৰিত্ৰহীনো।

নহয়। চৰিত্ৰহীন পুৰুষক তিনিবলৈ মাইকীমানুহৰ বেছি লম্বা নালাগে। চৰিত্ৰহীন পুৰুষৰ বুকুত ইমান দুৰ্জয় সাহ, মনত ইমান বৰষ-বেখা বস্তাৱত ইমান নম্ৰতা কেতিয়াও নাথাকে। আমি নিইতক তিনি পাওঁ। যুহেনৰ হুতুৱাই কফি লৈ বুলি আহি শইকীয়াৰ কথাৰ তীব্ৰ প্ৰতিবাদ কৰিলে সৰ্বশৰীয়ে।

তুমি এই কথা নাজানা যে তাৰ চম্পা নামৰ এজনী সহচৰী আছে। শইকীয়াই সমান ঘূণাৰে কথাখিনি কলে।

ছিঃ নকব তেনেকৈ। অনাহক পাপৰ ভাগী নহব। মোৰ চৰিত্ৰত কিবা চেকা থাকিলেও থাকিব পাৰে কিন্তু চম্পাৰ চৰিত্ৰত কোনো চেকা নাই।

চম্পাকো তুমি চিনি পোৱা নেকি ?

কিয় নাপাম ? তাই এই ঘৰতে এবাৰ অহা নাই জানো ? মই তাইৰ চকুত যিকুৰা জুই দেখিছিলো সেই জুই নিষ্পাপ নিষ্কলঙ্ক জীৱনৰে প্ৰমাণ।

বুজিলো। তোমাৰ ওচৰত ভেঙে চোৰ, বদমাচ, ডকাইত, খুনী চব বীৰ-বীৰাঙ্গণ। শইকীয়াই ব্যঙ্গৰ স্মৰত কলে।

কেতিয়াও নহয়। দস্য ভাস্কৰ বা নাৰীদস্য চম্পা কুৰিয়ে কুৰিয়ে নাই। সিহঁতৰ সংখ্যা কম। তথাপি সিহঁত আছে বুলিয়েই আমি মাগুহৰ দৰে বাস কৰিব পাৰিছো। সভ্যতা আৰু নিৰাপত্তা এতিয়াও নিৰাপদ হৈ আছে। কিন্তু কিমান দিন থাকিব কব নোৱাৰো। আপোনালোকে সমাজৰ বুকুৰপৰা এই সামান্য মঙ্গলবস্তিগছ গুহুৱাবলৈ যিদৰে উঠি-পৰি লাগিছে তাকে দেখি মনে ধৰিছে আৰু বেছি দিন নাই। এই বুলি সৰ্বেশ্বৰী সাউৎকৈ ভিতৰলৈ গুচি গ'ল।

তেওঁৰ তীব্ৰ গৰিহণা, তেওঁৰ ক্ষত প্ৰস্থান এই আটাইবোৰে এক বিষন্ন পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিলে। ছয়ো খন্তেক তলমূৰ হৈ থাকিল। তাৰ পাছত শইকীয়াই বিকাশ বকৱালৈ চাই কলে, এই ধৰণৰ যুক্তিহীন আত্মাৰ জানো কোনো অৰ্থ আছে ?

বিকাশ বকৱাৰ মুখত কিবা ধৰণৰ এটা হাঁহি বিৰিঙি উঠিল। তেওঁ ফুৰুৱাই বাহিৰলৈ চালে। ওচৰতে ক'ববাত এটা জ্বলীয়ে আহনিলাপাকৈ কিঁ কিঁয়াই আছে।

হয়তো আছে। হয়তো নাই। কিন্তু আহাক অনাহালৈ লুপনি কৰা বোধ কৰো বৰ উজু নহয়। বাদ দিয়ক সেই কথা। এতিয়া কল্লন মক্কা

এটা দেখা দিছে। এই বুলি বকুৱাই দিল্লীৰ পৰা অহা টেলিফোন বতৰাটো শইকীয়াৰ ফালে আগবঢ়াই দিলে।

বতৰাটো এবাৰ নহয় তিনিবাৰকৈ পঢ়িলে শইকীয়াই। প্ৰতিবাৰেই কপালৰ খাজবোৰ বেছিকৈ দ হবলৈ ধৰিলে। ঠুঠবোৰ চেপা খাই খাই অদৃষ্ট হৈ পৰিল যেন ভিতৰৰ বাষ্পখিনি ওলাই যাব নোৱাৰাকৈ বন্ধ কৰি কচি কচি টাইট দিছে।

ননছেল। অৱশেষত বন্ধাব নোৱাৰিলে। বাষ্পখিনি ফচকৰে ওলাই আহিল ঠুঠ ফালি। সিহঁতে ভাবিছে কি? দিল্লীৰকিটাক চিনিবলৈ যোৱা বাকী নাই। মুখবোৰ নথকা হলে সেইকেইটাক শিয়ালে টানি নিলেহেঁতেন। বিকচিনা স্নৰত কলে শইকীয়াই।

ইয়াৰ এটা উত্তৰ দিব লাগে। কি দিয়া যায়?

জনাই দিয়ক যে সিহঁতৰ মাজত কোনোবাই যদি ঘাছ জানে তেতিয়াহলে পঠাব পাৰে। সিহঁতে ভাবিছে কি? দিল্লীত এনেকুৱা ঘটনা বছৰেকত এশটা ঘটে। তাৰ কেইটাৰ ক্ষেত্ৰত আচামীক ধৰিব পাৰিছে?

সঁচা। কিন্তু সেইবোৰ কোনে বুজিব? নালাগে বুলি জনাই দিওঁ।
আমি

এই সময়ত টেলিফোনত বিং হবলৈ ধৰিলে। শইকীয়াই বিচিভাৰটো জুলি কাণত লগালে।

হেলো।

ও, কৈছো।

বাধাকিষণ।

ও ও।

জীয়াই আছে?

ঐ। লৈ যোৱা। আমি তৎক্ষণাত গৈছো। এইবুলি শইকীয়াই বিচিভাৰ খে দিলে। তেওঁক বৰ উত্তেজিত দেখাইছিল।

নিষাদ—৫

বস'ক মি: বকৰা। থানালৈ যাওঁ ব'লক। শইকীয়াই উত্তেজনাৰে কঁপিবলৈ ধৰিলে।

ঘটনা কি? আচৰিত হৈ সুধিলে বিকাশ বকৰাই।

বাধাক্ষিপণ—হৰিক্ষিপণ ভালকাৰ ভায়েকক পোৱা গৈছে।

ক'ত?

কামাখ্যাৰ ওচৰত এখন ষ্টেচন ৱাগনত। হাত-ভৰি-চকু-মুখ বন্ধা অৱস্থাত।

আচৰিত কথা। ঈশ্বৰে চাৰ্গে মুখ তুলি চাইছে। বিকাশ বকৰাৰ মনত আশাৰ বেঙী এটা বিৰিঙি উঠিল।

ভূয়ো তৎক্ষণাত থানালৈ গুচি গ'ল।

মৃত্যুৰ পাৰতে জীৱন

পৃথিৱীত অঘটনো ঘটে। মৃত্যু যেতিয়া জীৱনৰ শিতানত বহি অস্তিম্বৰ বাঁহী বজায় তেতিয়াও হয়তো নেদেখা ঠাইত বহি জীৱন-দেৱতাই মিচিকিয়াই হাঁহে।

বাধাক্ষিপণৰ বেলিকাও ঘটনা তেনেকুৱাই হ'ল। তাৰ জীৱনৰ শিতানত বহি মৃত্যুৱে অস্তিম্বৰ বাঁহী বজাইছিল। কিন্তু তাৰ জীৱন-দেৱতাই তেতিয়া হাঁহিছিল। বাধাক্ষিপণে অস্তিম্বৰ বাঁহী শুনিছিল কিন্তু জীৱন দেৱতাক দেখা নাছিল।

সি কোৱা মতে বহুতদিন সি বেলিৰ পোহৰ দেখা নাই। দেখা নাই আকাশৰ নীলিমা।

কিন্তু সেয়া পাছৰ কথা। সেইদিনা আকাশ আছিল ডাৱৰীয়া। অলপ ঠাণ্ডাও পৰিছিল। সি সাধাৰণতে ঘৰ সোমোওতে মাজ নিশা হৈ যায়। সেইদিনাও সি মাজ নিশা ঘৰ সোমাইছিল। কিন্তু আজ্ঞা মাৰি নহয়। সি গৈছিল নগাঁৱলৈ। বৰ ভাগৰ লাগিছিল। বিছনাত গা এৰি দিয়াৰ লগে লগে সি একো কব মোৱাৰা হ'ল। যেতিয়া কব পৰা হ'ল তেতিয়া সি ৰেঙিলে

যে সি তাৰ নিজৰ বিছনাত নাই। আন্ধাৰ কোঠালী এটাৰ মজিৰাত এখন কয়লৰ ওপৰত সি শুই আছে। দেহা ক্লান্ত। মূৰটো শিলৰ দৰে গধুৰ। দিন-বাৰ-তাৰিখ-স্থান সি একো বুজিব পৰা নাই। ইমান এলাহ যে উঠিবৰ মন যোৱা নাই। গাত সিয়ান শক্তিও নাই। সি আকৌ টোপনি গ'ল। সেই টোপনি যে কিমান দিনৰ পাছত ভাগিল সি নাজানে। সি চিঞৰিলে। কান্ধিলে। কোনো মাহুহ নাছিল। দিনত দুবাৰকৈ কোনোবাই আহাৰ দি যায়। কোনে দি যায় আন্ধাৰত সি নেদেখে। যি দি যায় সি মাত-বোল নকৰে। দিন যায় দিন আহে। সি বুজিব নোৱাৰে। শেষত অসহ্য হৈ উঠিল। তাৰ ধাৰণা হল সি বলিয়া ফাটেকত আছে। এই চিন্তাই তাক বোধ কৰো মঁচাই বলিয়া কৰি পেলালে। সি চিঞৰিবলৈ। ধৰিলে। কান্ধিলে। এদিন কান্ধিবো শক্তি নোহোৱা হল। অৱশেষত এদিন তাক কোনোবা কেইটা মানে চকু-মুখ-হাত-ভৰি বান্ধি উলিয়াই আনিলে। কলৈ আনিলে সি কব নোৱাৰে। দিন-নে নিশা তাকো সি বুজিব নোৱাৰিলে। সি মাথোন বুজিলে যে তাক এখন মটৰ গাড়ীত তোলা হল। মটৰখন চলিবলৈ ধৰিলে। হঠাৎ কিবা এটা হল। এটা শব্দ হল। গাড়ীখন প্ৰচণ্ডভাৱে ছোকাৰ খালে। সি চিটপৰা পৰি গ'ল। পৰিবৰ সময়ত ঘৰ্নি খাই তাৰ মূখ বন্ধা কাপোৰখন আঁতৰি গ'ল। মূখত ডবাই খোৱা কাপোৰৰ লগাটো সি জিভাৰে ঠেলি উলিয়াই দিলে। তাৰ পাছত সি চিঞৰ মাৰি দিলে। ইতিমধ্যেই বহুত মাহুহৰ মাত তাৰ কাণত পৰিছিল। কিছুমান মাহুহ গাড়ীৰ ভিতৰতো সোমালে। তেওঁলোকে তাৰ হাতভৰি যোকলাই দিলে। সি আকৌ পোহৰ দেখিলে। টৰ্ট লাইটৰ পোহৰ। দেখিলে মাহুহৰ মূখ।

সাধাৰণে ভেতিয়াও নাজানে যে তাৰ ককায়েক হৰিকৃষ্ণ আৰু জীৱিত নাই।

তাৰ বিবৰণ যেতিয়া শেষ হল তেতিয়া সকলোৰে মূখত বিস্ময়ৰ ই। মাৰি আহিল। আকৌ এক প্ৰত্যুত্তৰ।

শূভতাৰ বাহিৰে আকনো কি? বাধাক্ষিপণৰ বিতৰণৰপৰা তাৰ অপহৰণকাৰীৰ কোনো সূত্ৰকে পোৱা নগ'ল। সেই বাবেই এই বিষাদ।

যিবোৰ মাহুহে তোমাক বান্ধি-কুন্দি গাড়ীতে তুলিলে সিহঁতৰ কোনো কথা বতৰা শুনা তোমাৰ মনত পৰেনে? কিবীটি শইকীয়াই স্নিধিলে।

তাত কোনেও কথা নকয়। মাহুহবোৰ যেন বোবা। অকল এইবুলি বাধাক্ষিপণে যেন কিবা কথা মনত পেলাবলৈ চেষ্টা কৰিলে।

অকল কি?

মোক লৈ আহোতে এটা মাহুহৰ কথা মই শুনিছিলো। বাধাক্ষিপণে কলে।

শুনিছিলো? কি, কি কথা কৈছিল? শইকীয়াই খদম-দম লগালে।

কৈছিলে, নিষাদৰ হুকুম। চিন-মোকাম নাইকিয়া কৰিব লাগিব। কোনো ওজৰ-আপত্তি নচলিব।

ইমানেই?

হয় চাৰ। পিছে ইয়াত, গাড়ীখন যেতিয়া কিহবাত থুন্ধা খাই বৈ গ'ল তেতিয়া কোৱা শুনিলো, চালা, আমাকহে ফালতু কামত লগায়। এটাই কলে, হাৰামীৰ বাচ্চা দস্যু ভাস্কৰৰ কাৰণেই এতিয়া আমাৰ মৰণ হব। বলা পলাওঁ...।

আৰু, আৰু কি কলে? শইকীয়াৰ তৰণি ছিগি গ'ল।

আৰু একো শুনিছিলো। তেতিয়া বহুত মাহুহৰ হাই-উকমি শুনিবলৈ পালো। বাধাক্ষিপণে কলে।

তোমাৰ ওপৰত কোনো অত্যাচাৰ কৰিছিল নেকি? বিকাশ বৰুৱাই স্নিধিলে।

দৈহিক অত্যাচাৰ কৰা নাই। মাথোন আত্মাৰত বন্দী কৰি থৈছিলে।

বাৰু বাধাক্ষিপণ, তোমাৰ কোঠালীত তুমি অকলেই আছিলো নেকি?

অকলেই আছিলো চাৰ।

ভেতিয়াহলে কথা হল, তোমাক কোনে অপহরণ কৰিছিল, ক'ত বৈছিল সেই বিষয়ে তোমাৰ কোনো ধাৰণাই নাই? কিবীটি শইকীয়াই স্মৃছিলে।

নাই চাব।

বাক বাধাক্ষিণ, তোমাক লৈ গাড়ীখন কিমান সময় চলিছিল অহুমানত কব পাবানে? শইকীয়াই স্মৃছিলে।

বাধাক্ষিণে চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে। শেষত কলে, আধা ঘণ্টাৰ বেচি নহব চাব। অলপ কম হলেও হব পাৰে।

বাটত ক'ৰবাত বৈছিল নেকি গাড়ীখন?

নাই বোৱা চাব।

গাড়ীত কেইজন মানুহ আছিল বুলি তোমাৰ ধাৰণা?

দুজন চাব।

ড্ৰাইভাৰক ধৰি?

নহয় চাব। দুজন মোৰ ওচৰতে বহি আছিল।

বাধাক্ষিণৰ পৰাও মূল্যবান কোনো সূত্ৰ পোৱা নগল। তাক ঘৰলৈ পঠিয়াই দিবলৈ আদেশ দি বিকাশ বৰুৱা আৰু কিবীটি শইকীয়া ধানাবপৰা ওলাই আহিল। দুয়ো কিবীটি শইকীয়াৰ ঘৰলৈকে ঘূৰি গ'ল। ডেউলোকক পুনৰ ঘূৰি অহা দেখি সৰ্বেশ্বৰীৰ কোতুহল হল। ডেৱী এখন ছোফাত বহি উল গু'থিবলৈ ধৰিলে। ভেতিয়া নিশা প্ৰায় দহ বাজিবৰ হল।

কি বুজিলে শইকীয়া? বিকাশ বৰুৱাই স্মৃছিলে।

মোৰ এটা অহুমান সত্য হল।

কি?

মই কৈছিল যে আমাক তুল বাটেৰে চালিত কৰিবলৈ হত্যাকাৰীয়ে বৃত্তকৰ ভায়েকহঁতক অপহরণ কৰিছিল।

আপোনাৰ অহুমান সঁচা। কিন্তু বিজ্ঞিত্তেৰে জানো জীৱিত আছে? বৰুৱাই কলে।

সেইবিষয়ে সন্দেহৰ থল আছে।

এটা বিষয় মন কৰিলেনে শইকীয়া? বিকাশ বৰুৱাই শইকীয়াৰ ফালে চাই ইন্ধিতপূৰ্ণভাৱে কলে।

শইকীয়াই তেওঁৰ ফালে স্পৰ্শ দৃষ্টিৰে চালে।

বাধাক্ষিপণ লৈ যোৱা গাড়ীখন দুৰ্ঘটনাত পৰাৰ পাছত এটাই যে কৈছিল হাবামীৰ বাচ্চা, দস্যু ভাস্কৰৰ কাৰণেই এতিয়া আমাৰ মৰণ হব। ব'লা পলাও । ইয়াৰ অৰ্থ কি?

মন কৰিছো। অৰ্থ দুইটাই হব পাৰে। হয় দস্যু ভাস্কৰেই 'নিষাদ'। নহলে 'নিষাদ' বেলেগ মানুহ বা দল আৰু দস্যু ভাস্কৰে সিহঁতৰ গম খেদি ফুৰিছে। তাকে গম পাই সিহঁতে বাধাক্ষিপণক হত্যা কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছিল। যাতে তাক বিচাৰি নাপাই মানুহে তাকেই ককায়েকৰ হত্যাকাৰী বুলি ধৰি লবলৈ বাধ্য হয়।

এই সময়ত সৰ্বেশ্বৰীৰ ব্যস্ত হাতখন থিৰ হৈ পৰিছিল। একাণপতীয়া তে শইকীয়াৰ কথা শুনিছিল।

মোৰ কিন্তু ধাৰণা দস্যু ভাস্কৰ 'নিষাদ' নহয়। সি 'নিষাদ'ৰ বিৰুদ্ধে অৱতীৰ্ণ হৈছে। বিকাশ বৰুৱাই কলে।

হওক তেও। ময়ো তাকেহে ভাবিছিলো। বোলো ইমান ভাঙৰ এটা ঘটনা ঘটি গ'ল অথচ লৰাটোৰ উম-বাম নাই কিয়? সি গম নোপোৱাকৈ আছেনে?

ইচ্ ভাৰ নাম শুনিগেই দেখিছো তোয়াৰ মাতৃয়েহ একেবাৰে উতলিবলৈ ধৰে। কিবীটি শইকীয়াই তীব্ৰ ব্যঙ্গৰ সূৰত কলে।

এতিয়া কিন্তু সৰ্বেশ্বৰীয়ে খং নকৰিলে। স্বামীৰ এই ব্যঙ্গৰ উত্তৰ হাঁহিমুখেৰেই দিলে। কলে, আপোনাক যেন ঈশ্বৰে সিটো জনহত মাতৃ কৰি কৰ্ম দিয়ে।

মাতৃ হোৱাটো যে ইমান গৌৰৱজনক সেই কথা কওঁতা বোধকৰো ফুৰিহে প্ৰথম। শইকীয়াই পুনৰ বাক্যব্যাপ এৰিলে।

ইয়াৰ প্ৰথম আৰু শেষ নাই। সকলো মাতৃৰে একেটাই কথা। ই অতীতত সত্য আছিল। বৰ্তমানেও সত্য। ভৱিষ্যততো সত্য হৈয়ে থাকিব। পিতৃতান্ত্ৰিক সমাজে সেই কথালৈ ইচ্ছা কৰিয়েই কাণ নিদিযে। হয়তো সেয়াও এক ধৰণৰ পুৰণালি দৃষ্ট। সেইবুলি সত্য কিন্তু মিছা হৈ নাযায়। মই মাতৃৰ মন লৈ দৃশ্য ভাস্কৰক যিমান সহজতে চিনি পালো আপোনালোকে তাৰ হাতত চশুৱে চলুৱে পানী খাইও তাক চিনিবলৈ, বুজিবলৈ চেষ্টা কৰা নাই। অশান্তিত, ঈৰ্ষাত ডেই পুৰি যিবিছে। তাৰ বাবে মোৰ কোনো অশান্তি নাই। মোৰ ভয়ো নাই। যদি কাহানিবা সি সঁচাই অত্যাচাৰী হয় সেইদিনা মোক কব। গুলি বা বন্ধুকৰ দৰ্কাৰ নহব। মই মাতৃস্বৰ অন্ত লৈয়ে তাৰ সমুখত থিয় দিম। প্ৰয়োজন হলে নিধনো কৰিম। এইবুলি হাঁহিমুখেৰেই সৰ্বেশ্বৰী উঠি গুচি গ'ল। তেওঁ যেন এই কথা বুজি পায়েই গুচি গ'ল যে এইবাৰ চুট। হত্যাকাণ্ডৰ বহুত উদ্ঘাটিত হব। ভালৈ আৰু পলম নাই।

তেওঁ গুচি যোৱাৰ পাছত বিষয়া দুজনৰ এনেকুৱাহে লাগিল যেন তেওঁ-লোকৰ চিন্তা-ভাবনা, ভয়-আশঙ্কা, উষেগ আৰু উৎকণ্ঠাৰ বোজাখিনি সৰ্বেশ্বৰীয়ে নিজৰ কান্ধত তুলি লৈ গ'ল। তেওঁলোকৰ যেন কৰিবলগীয়া একো নাথাকিল। তেওঁলোক দুজন নিবলুৱা পুৰুষ।

সৰ্বেশ্বৰী এনেকুৱাই। কিবীটি শইকীয়াই এই কথা জানে। যাকৈ যাকৈ ধাৰণা হয় সৰ্বেশ্বৰী যেন কিবা অপাৰ্থিৱ শক্তিৰ অধিকাৰিণী। সাধাৰণে সুবুজা কথা তেওঁ বুজিব পাৰে। আৰু যিটো বুজি তাক প্ৰকাশ কৰিবলৈ সুক-চাক নকৰে। বৈশেষ্যকৰ এই স্বভাৱৰ কাৰণে কিবীটি শইকীয়াই কৰ্মজীৱনত বহুতবাৰ অপ্ৰস্তুত হবলগীয়া হৈছে। লোকে সৰ্বেশ্বৰীকহে সম্বৰ্ণন কৰিছে। সেইকাৰণে তেওঁলোক যতেই গৈছে ততেই এই মাহুহগৰাকীক মাহুহে বিয়ান ভয় কৰিছে সিমান ভক্তিও কৰিছে। তেওঁলোকৰ স্বভাৱত এই বৈশবীভ্য থাকিলেও তেওঁলোকৰ পাৰিবাৰিক জীৱনত ইয়াৰ কোনো হাঁপৰা নাই। পৰম্পৰাৰ মাজত বাস্তৱ বিভ্ৰমৰ সীমাৰেখা এটা খুব দাতি ওঠা নাই।

শইকীয়া নিক বিমানে দেখিছো, বিমানে তেওঁৰ কথা শুনিছো। মোৰ বিষয়
জিমানে বাচি যোৱাৰ বাহিৰে ক'মা নাই। বিকাশ বকুৱাই কলে।

শইকীয়াই হাঁহিলে। সেই হাঁহি কেনেকুৱা তাক ভাষাৰে বুজাব নোৱাৰি।
কোনোবাই ক'ব বিবাদৰ। কোনোবাই ক'ব ব্যঙ্গৰ। কোনোবাই হয়তো ক'ব
সেই হাঁহি গৰব।

আজি তিহু বছৰ আমি ঘৰ পাতি আছো। সঁচা কথা ক'বলৈ গলে
সৰ্বস্বৰীক ময়েই বোধ কৰো চিনিব পৰা নাই। কিন্তু এটা কথা বুজিছো যে
তেওঁ যেতিয়াই যি কৰে তাত তেওঁৰ আন্তৰিকতাত কোনো ভাঁজ নাথাকে।
এই মুহূৰ্তত কোনো কথাত আপোনাৰ লগত যদি ধূম-ধূপাল কাঁজিয়া কৰে
তাত তেওঁৰ আন্তৰিকতা বিমান নিভাঁজ, পাছ মুহূৰ্ততে আপোনাক ধাবলৈ
দি ইটো খাণ্ডক লিটো খাণ্ডক বুলি যদি জোৰ কৰে তাতো তেওঁৰ আন্ত-
ৰিকতাত অকণো ভাঁজ নাথাকে। বৰ্তমানক তেওঁ ভৱিষ্যতলৈ কঢ়িয়াই
ঢ়িনিয়ৈ। ভৱিষ্যৎ যদি বৰ্তমানতকৈ নিকটত হয় তথাপিও। এইবুলি বহুত
দেবীৰ মূৰত শইকীয়াই চুৰটৰ বাকচটো উলিয়ালে।

এইবাৰ বিকাশ বকুৱায়ো হাঁহিলে। চুৰট এটা তুলি লৈ নিজৰ লাইটাৰেৰে
জ্বলালে।

বাক বাহু দ্বিয়ক সেইবোৰ কথা। বাধাক্ষিপণৰ কথাৰণৰা আমি দুটা বিষয়
খিৰাংকৈ জানিব পাৰিলো। প্ৰথমটো হল যিকোনো ৰূপতেই নহওক এই
অটনাত হস্তা ভাৰবো সোমাই পৰিছে। দ্বিতীয় কথা হল, 'নিবাদ'ৰ হেড
কোৱাৰ্টাৰ চহৰৰ চৌহদৰ ভিতৰতে আছে। শইকীয়াই কলে।

পাছৰ বিষয়টো কেনেকৈ বুজিলে? অৰ্থাৎ 'নিবাদ'ৰ হেড কোৱাৰ্টাৰৰ
বিষয়টো? বকুৱাই জানিব খুজিলে।

বাধাক্ষিপণৰ কথাতে তাৰ ইঙ্গিত আছিল। সি কৈছিল তাক লৈ যোৱা
পাড়ীখন প্ৰায় আধা দণ্ড ধৰি চলিছিল। গতিকে এইটো খুব স্বাভাৱিক যে
সি মুক্তিলাভ কৰাৰ মুহূৰ্তলৈকে ধৰি সি সময়ৰ হিচাপ কৰিছিল। এঘৰ অন্ধ

লোকৰ পক্ষে সেইটোৱেই সম্ভব। গাড়ীখন এবাৰ পৰা দুৰ্ঘটনাৰ মুহূৰ্তলৈকে সময়টোহে আমাৰ প্ৰয়োজন। এতেকে সি কোৱা যন্তে আধা বটা বা ডাৰ অলপ কম—এই নৃত্ত যন্তে কমটো হিচাপত নধৰি আৰি আধা বটাৰ পৰা দহ মিনিট বাদ দিলে বাকী থাকে বিছ মিনিট। অৰ্থাৎ গাড়ীখন বিছ মিনিট চলিছিল। গতিকে যি ঠাইৰ পৰা গাড়ীখন এৰিছিল সেই ঠাই অৱশ্যেই চহৰৰ চৌহদৰ ভিতৰতে হ'ব লাগিব। পঁচিছ মিনিট লাগিলেও বিশেষ ডাৰডৰা নহয়।

ঠিকেই কৈছে। বিকাশ বৰুৱাই স্বীকাৰ কৰিলে।

এতিয়া আমাৰ অহুসঙ্কানৰ ক্ষেত্ৰ ঠেক হৈ পৰিল। শইকীয়াই কলে।

নিহঁতে ক'ত বাটি কৰিছে বুলি অহুমান কৰে ?

বাটি কোনো হোটেলতো কৰিব পাৰে। ঘৰ ডাৰাটলৈ লৈ তাতো কৰিব পাৰে। এতিয়া গাড়ীখন কাৰ নামত ক'ত বেজিষ্টী কৰা আছে আৰু গাড়ী-খনক ক'ৰবাত বৈ থকা বা সোমোৱা গুলোৱা দেখা গৈছিলনে নাই বিচাৰি উলিয়াব লাগিব।

এইফালৰ পৰা কাম আৰম্ভ কৰিলে মোৰ বোধেৰে হত্যাকাৰীৰ সন্ধান পোৱা যাব পাৰে। বিজিভেলৰ কাৰণে এটা আশঙ্কা থাকিয়েই গৈছে।

চাওঁ কিমানদূৰ কি কৰিব পাৰো।

মই তেন্তে এইখিনি সাকলাৰ কথা দ্বিতীক জনাই দিম। কি কয় ? এই বুলি বিকাশ বৰুৱাই যাবলৈ উঠিলে।

দ্বিয়ক। শইকীয়াই সন্মতি দিলে।

বিস্বাস্য নহয়—অবগছে

কাম কৰিবলৈ কিবা নহয় কিবা এটা লাগে। অৰ্থাৎ কামৰপৰা কি কল পোৱা যাব আৰু সেই কল কাৰ উপকাৰত আহিব প্ৰণোদনাৰ ক্ষেত্ৰত সেইটোৱেই আচল কথা। বেছিভাগেই নিজৰ লাভালাভৰ কথা ভাবে।

কিছুমানে হয়তো বাইজৰ লাভালাভৰ কথা ভাবে। সেয়া যাৰ যেনেকুৱা শিক্ষা যেনেকুৱা স্বভাৱ, যেনেকুৱা চিন্তাধাৰা তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে। আমাৰ দেশত অলেখ মানুহে স্বাধীনতা যুদ্ধত দেশৰ মুক্তিৰ হকে কাম কৰিলে। জীৱন আহুতি দিলে। নিজৰ লাভালাভৰ কথা নাভাবিলে। কিছুমানে নিজৰ লাভালাভৰ কথা ভাবি স্বাধীনতা সংগ্ৰামী সকলৰ বিৰুদ্ধে গৈ ইংৰেজৰ ক্লপা লাভ কৰিলে। ৰায় বাহাদুৰ, খান বাহাদুৰ হল। খেনোৱে ডাঙৰ চাকৰি পালে। সেইবোৰ দেশদ্ৰোহী বিশ্বাসঘাতক। সিহঁতক জাতিয়ে ঘৃণাৰে বৰ্জন কৰিলে। দেশ-প্ৰেমিকসকল মৰিও জাতিৰ মনত অমৰ হৈ ব'ল।

আজিও কিছুমানে চাকৰি কৰে, কিছুমানে ব্যৱসায় কৰে, কিছুমানে ৰাজনীতি কৰে। কোনেও বোধ কৰো দেশৰ কাৰণে নকৰে। কৰে নিজৰ কাৰণে। তাৰ মাজতে কিছুমান পাগল আছে যিবোৰে নিজৰ লাভালাভ নগণে। দেশৰ কাৰণে, জাতিৰ কাৰণে, জীৱন উছৰ্গা কৰি দি বম্‌ভোলা হৈছে। ভাষ্য আৰু তাৰ সহকৰ্মীবোৰ সেই জাতৰ মানুহ। আজি-কালি বহুতে এই ধৰণৰ মানুহবোৰক বুৰক বোলে। পাগল বোলে। কিন্তু সেই বুধিয়কসকলে এই কথা নাজানে যে এই পাগলবোৰ আছে কাৰণেই তেওঁলোক মানুহ বোলাই আছে। জীয়াই থাকিব পাৰিছে। শত দুৰ্নীতি, ব্যভিচাৰ, আৰু চক্ৰান্তৰ মকৰাঙ্গালৰ মাজতো নিজৰ অস্তিত্ব ৰাখি চলিব পাৰিছে। এশ অসতক দমাই ৰাখিবলৈ এজন সং মানুহেই যথেষ্ট। সেইজনৰ অল্প শক্তি নাই। কিন্তু তেওঁৰ থাকে নৈতিক শক্তি। যি শক্তি সূৰ্য্যৰ দৰে ভাষ্য, বজ্জৰ দৰে শক্তিশালী, অগ্নিৰ দৰে সৰ্বগ্ৰাসী আকৌ মেঘৰ দৰে সজল জ্বলৰ দৰে সুৰভিত।

কিন্তু যাওক সেই কথা। আজি দেশ আৰু সমাজৰ কাৰণে এক মহা-বিপদৰ সম্ভাৱনা গা-ধৰি উঠিছে। হুটা মানুহৰ হত্যা আচল সম্ভাৱন নহয়। একালৰপৰা বিচাৰ কৰিলে এই দুজন মানুহে সমাজক একো দিয়া নাই। বৰং নিজৰ স্বার্থৰ কাৰণে সমাজক প্ৰভাৱণা কৰিছে। ঠগিছে যিজন ডেপুটী ৰবি।

এইধৰণৰ মাহুহ বৰ-বেমাৰৰ দৰেই সমাজৰ কাৰণে অমজলীয়া। সেয়ে অপ্ৰয়োজনীয়। এই দুজন মাহুহৰ মৃত্যুতে দস্যু ভাঙৰে শোক কৰা নাই। তেওঁলোকৰ হত্যাৰ প্ৰতিশোধ লবলৈ নিজেৰ প্ৰাণোপম সহকৰ্মীসকলক ‘নিষাদ’ হিংস্ৰ নথ-দস্তৰ আগত মেলি দিয়া নাই। তাৰ কাৰণ সুকীয়া।

কাৰণটো হল পাপ। দস্যু ভাঙৰে হত্যাৰ পাপ বুলিয়েই বিশ্বাস কৰে। ঘৃণা কৰে। হত্যাৰে কোনো পাপ নিৰ্মূল নহয়। পাপীবোৰ বস্তুবীজৰ দৰে। এটা মৰিলে দহটা গজে। দহটা মৰিলে এশটা গজে। এজন হৰিক্ৰিয়ণ বা এজন অজিতেশ্বৰ হত্যা কৰি দুৰ্নীতি আৰু প্ৰভাৱশালক বিনাশ কৰা নাযায়। যি এই দুজনক হত্যা কৰিলে সি কোন তাক সি নাভাৱে। কিন্তু সি কেনেকুৱা তাক সি জানি গৈছে। হত্যাকাৰীয়ে নিজেই জনাই দিছে। আজি পুৱা হত্যাকাৰীয়ে তাৰ স্বৰূপ নিজেই চহৰৰ বাটে বাটে প্ৰচাৰ কৰি দিছে। গছে গছে, বেৰে বেৰে আজি এটা ঘোষণাপত্ৰ সকলোৱে দেখিছে। ঘোষণাপত্ৰৰ ভাৱ আৰু ভাষা যিমান কৰ্মৰ্য্য তাতোতকৈ বেছি কৰ্মৰ্য্যভাৱে প্ৰকাশ পাইছে হত্যাকাৰীৰ দস্ত। সি ঘোষণা কৰিছে—“যদি কোনোবাই দস্যু ভাঙৰক ধৰি পুলিচৰ হাতত সমৰ্পণ কৰিব পাৰে বা তাক হত্যা কৰি প্ৰকাশ্য ৰাজপথত পেলাই থব পাৰে তেন্তে সেই ব্যক্তি বা ব্যক্তি-সকলক এক লাখ টকা পুৰস্কাৰ দিয়া হব। সেইবাবে বিজয়া বেঙ্কত এক লাখ টকা জমা দিয়া আছে।—নিষাদ”

তাৰ দস্তৰ প্ৰমাণ আগতেও পাইছে সি। যি কথা কিবীটি শইকীয়া আৰু বিকাশ বৰুৱাই লুকুৱাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল সেই কথা সি গম পাইছিল ‘নতুন বাণী’ত বিহিনা শইকীয়াৰ দৰলৈ গুলীয়াৰ কথা প্ৰকাশ হৈছিল সেই দিনাই। পাছদিনাই সি সেই বহুত ভেদ কৰিছিল শইকীয়াৰ এটা সোণন বিশৰ্টৰ কাৰ্বন কপিৰ পৰা।

ভাঙৰে বুজিব পাৰিছিল যে এটাৰ পাছত এটা সাক্ষ্যৰ ফলত ‘নিষাদ’ৰ সোত বাঢ়ি যাব। তাৰ ভয়-ভীতি নাইকিয়া হব। যাকে সি তাৰ বাটৰ হেঙাৰ

বুলি ভাবিব তাকেই হত্যা কৰিব। তাৰ হত্যাৰ ভালিকাত হয়তো কিবাটি শইকীয়া বা বিকাশ বকুৱাও থাকিব।

এটা উন্মাদৰ অৰ্থ লালসা আৰু হত্যাৰ বিলাসিতা বাচি যাব। তাৰ সেই স্বপ্নৰ গছজোপাক গজালিতে উভালি নেপেলালে ভৱিষ্যতৰ কাহিনী তেজৰ আখৰেৰে লিখিব লাগিব। পাপ নিৰ্মূল কৰাই ভাস্কৰৰ আদৰ্শ। এয়াই তাৰ সহকৰ্মীসকলৰো আদৰ্শ।

এই আদৰ্শকে সাৰোগত কৰি দিশে দিশে সিহঁত বিয়পি পৰিছে। কালি নিশা বিয়াজৰপৰা তাৰ অভিযান কাহিনী শুনি ভাস্কৰ একালে যিমান উল্লসিত হৈছিল আনফালে সিমানে চিন্তিত হৈছিল বিয়াজৰ কাৰণে। বিয়াজে নাজানিলেও ভাস্কৰে নিশ্চিতকৈ জানে যে শত্ৰুৱে তাক অনুসৰণ কৰিছে। তাক হোটেলত সোমোৱা দেখিও গৈছে। হয়তো সিহঁতে একো সন্দেহ কৰা নাই। কিন্তু সেইটো নিশ্চিতকৈ কোৱা টান। সেয়ে ভাস্কৰে তাক হোটেলৰপৰা পঠিয়াই দিয়াৰ কথাই ভাবিলে।

বিয়াজে সন্দেহৰ বশৱৰ্তী হৈ যি আৱিষ্কাৰ কৰিলে তাৰপৰা এটা সূত্ৰ পোৱা গৈছে। আন্ধাৰত হৈপিয়াই ফুৰাতকৈ অস্ততঃ এটা নিৰ্দিষ্ট সূত্ৰৰপৰা কাম আৰম্ভ কৰিব পৰা যাব।

হঠাতে তাৰ চিন্তাৰ সূত্ৰ ছিন্ন হল। তাৰ কোঠাৰ কলিং বেল বাজিলে। সি চক খাই উঠিল। খড়ী চালে। বাৰ বাজিবৰ হল। এই সময়ত কোনে

তাৰ চিন্তা শেষ হবলৈ নাপালে। দুৱাৰত টুকুৰিবাৰ শব্দ হল। এই শব্দ অকল শব্দ নহয়। এই শব্দত নিহিত আছে ভাষা। সাংকেতিক ভাষা।

দুৱাৰ মেলি আগন্তুকক অভ্যৰ্থনা জনালে ভাষাৰে, আহ।

হেওছ আপ। এটা বজ্জকণ্ঠৰ হংকাৰত ভাষাৰ অক্ষয়নৃত্য চূৰ্ণ-বিচূৰ্ণ হল। আগন্তুকৰ মুখলৈ চাই নিঃশব্দে হাত দুখন দাঙি দিলে। তাৰ আচৰণ এনেকুৱা আছিল যেন সি জানিছিল যে এই ধৰণৰ ঘটনা এটা ঘটিব। সি হাত দুখন দাঙিব লাগিব।

আগন্তকে পিন্ডলটো বুকুত লগাই ভিতৰলৈ ঠেলি দিলে। পিন্ডলধাৰীৰ পাছত আৰু এটা মানুহ আছিল। সেই মানুহটোৰ হাততো এটা পিন্ডল। দুয়োৰো চকুত ক'লা আচ্ছাদন। মূৰত নাইট কেশ। বিতীয় আগন্তকে দুৱাৰখন বন্ধ কৰি দিলে।

বিতীয় আগন্তকক দেখি ভাস্কৰৰ চকুত বিশ্বয়ৰ ভাব এটা দেখা দিছে অদৃষ্ট হ'ল।

দস্যু ভাস্কৰ। মোকমোকালে প্ৰথম আগন্তকে।

ক'ত? কোন? ভাস্কৰে এনে সূৰত কলে আৰু এনে ভাব দেখুৱালে যেন দস্যু ভাস্কৰৰ নাম শুনিয়েই তাৰ জীউ উৰি গ'ল।

বাঃ বঢ়িয়া নাটক কৰিবও জানা দেখিছো। আগন্তকে কলে।

দস্যু ভাস্কৰ এই হোটেলত সোমাইছে নেকি? আগন্তকৰ ব্যৱলৈ কাপ নিদি সি নাটকৰ বিতীয় বচন গালে।

তাৰ ভয় ভাব ইমান বাস্তৱ আছিল যে আগন্তক ছুজনৰ মনত প্ৰায় দেখা দিলে। খোকোজা লাগিল। কিন্তু সিহঁতৰ আঙ-ভাও, ভাব-ভাজীত যি নিৰ্ভীৰ প্ৰতিহিংসা প্ৰকাশ পাইছিল তাৰ বোধ কৰো তুলনা নাই। তেনে মানুহৰ মনত এই খন্তেকীয়া খোকোজাৰ কোনো মূল্য নাই। আৰু নাই যে তাৰ প্ৰমাণ লগে লগেই সিহঁতে দিলে।

ই ভাও জুৰিছে। কুকুৰে ভণ্ডামিৰে আমাক প্ৰভাৱিত কৰিব খুজিছে। বিতীয় আগন্তকে কলে। কথাত সত্যতাৰ চিন-চাব নাই। আছিলে চৰম স্থণা আৰু হিংস্ৰতাৰ বিকৃত সূৰ। এওঁৰ পোছাক আৰু ভৰী আছিল পুৰুষৰ। কিন্তু নাৰীকৰ্ণৰ সামান্য কমণীয়তা তেতিয়াও অৱশিষ্ট আছিল।

ইয়াৰ বন্ধ বাহানিবোৰ পৰীক্ষা কৰা। কলে প্ৰথম আগন্তকে। তাকে কৰিবলৈ ভাস্কৰ আৰু প্ৰথম আগন্তকৰ কাৰেদি ৱাৰ্ডবোৰৰ ফালে আগবাঢ়ি গল বিতীয় আগন্তক। কিন্তু অকস্মাতে ওকৰি পৈ হাৰখুৰি বাই পৰি গ'ল বিজয়াত। আৰু সেই মুহূৰ্ততে প্ৰথম আগন্তকৰ হাতৰ অৱটো পখি উঠিল।

এটা চেকেণ্ডৰ অন্তৰ্যনকতা।

স্নানৰ জীৱনত এটা চেকেণ্ডো কেতিয়াবা এটা জীৱনৰ সমান মূল্য ধাৰণ কৰে। এটা স্নানৰ জীৱনৰ সমাপ্তিৰ কাৰণে এটা চেকেণ্ডেই যথেষ্ট। আকৌ এটা চেকেণ্ডেই এটা ক্ষুদ্ৰ জীৱনক দীৰ্ঘস্থায়ী কৰে। অৰ্থাৎ যি আঘাতেৰে এটা জীৱনদীপ জ্বলাই যাব পাৰে, সেই আঘাতৰ হাত সাৰিব পাবিলে সেই দীপ বহুবছৰলৈকে জ্বলি থাকে। দুইটা ক্ষেত্ৰতে প্ৰয়োজন মাথোন এক চেকেণ্ড সময়।

ডেনেকুৱা এটা চেকেণ্ডৰ ব্যৱধানতে দস্তা ভাস্কৰে আগন্তুকৰ হাতৰ অন্তৰ-পৰা ওলোৱা মৃত্যুক নেউচিব পাবিলে। আৰু দ্বিতীয় এটা চেকেণ্ডত আগন্তুক ছজন পলাই যাবলৈ সমৰ্থ হল।

বিশ্বয় বৰ বেয়া এটা অহুতুতি। এক মুহূৰ্তৰ বিশ্বয়ে শতাব্দীৰ ঐতিহাস ৰচিব পাৰে।

এই পটভূমিত নাৰীদস্তা চম্পাৰ আবিৰ্ভাৱ হ'ব পাৰে বুলি ভাস্কৰে সপোনতে ভাবিছিল।

পৃথিৱীত নভবা কথাও ঘটে। ঘটে বুলি সকলোৱে জানে। তথাপি ঘটিলে আচৰিত হয়। বিশ্বয়ত পাৰিপাৰ্শ্বিক পাহৰি যায়। আজিও সেয়াই হল।

ভুল ভাঙৰে। সি আৰু বেছিকৈ সতৰ্ক হ'ব লাগিছিল। ইমান নিশা সি তাৰ কোনো সহকৰ্মীক আশা কৰাই অহুচিত হৈছিল। বিৰাজক সি নিজেই হোটেলৰ পৰা পঠিয়াই দিছে।

কিন্তু তাক প্ৰভাৱিত কৰিলে সেই সাংকেতিক শব্দই। সেই সংকেত— এবাৰ কলিং বেল। দ্বিতীয়বাৰ দুৱাৰত টুকুৰিবাৰ শব্দ। দুবাৰ শব্দ।

এনেকুৱা ভুলৰ কাৰণে মাজে মাজে বৰ বেছি মূল্য দিব লাগে। আজিও হয়তো দিব লগা হলহেঁতেন যদি আগন্তুক ছজনেও ভুল এটা নকৰিলে-হেঁতেন। ডেওলোকে দুৱাৰত তলা মাৰি দিয়া হলে চম্পা লোমাবলৈ আপায়।

কিন্তু চম্পায়ো তুল কবিলে। চম্পাব তুলব কলতে শত্ৰু পলাই গ'ল। চম্পাই ভিতৰ সোমাই দুৱাৰখন জপাই নিদিলে। এটা মানি নিছিগা তুলব মাজেৰে গোটেই ঘটনাটো ঘটি গ'ল। কিন্তু এই সময়ত ঘটনাৰ মাজত হাস্যকৰ ঘটনা এটাও ঘটিলে। যিটো কথাৰ হয়তো শুকন্ব নাই। অন্ততঃ কেহব ওচৰত নাই। সি ধেমালি কৰিবলৈকে ঘটনাটো কবিলে।

কিন্তু তাৰ কথা এতিয়া থাকুক। তাৰ আগতে আৰি চম্পাব কথালৈ ঘূৰি যাওঁ।

চম্পা যেন দস্তা ভাঙবৰ ছায়াসজিনী। সৰ্বত্ৰ তাক অঙ্গসৰণ কৰে তাই। বিপদৰ মুহূৰ্ত্তত জ্ঞাপ কৰিবলৈ সমুখত আবিৰ্ভূতা হয়। আজি কেইদিনমানৰ পৰাই তাই তাক অঙ্গসৰণ কৰিছে। হাঁৰ দৰে অঙ্গসৰণ কৰিছে। দুটাকৈ হত্যাকাণ্ডৰ ঘটনাই তাইৰ অন্তৰতো ক্ৰোধৰ সৃষ্টি কৰিছিল। তাই জানিছিল ভাঙবৰ অন্তৰতো ক্ৰোধৰ সৃষ্টি হব। দুটক দমন কৰিবলৈ বণভূমিত সি অৱতীৰ্ণ হব। ভাঙব ব'ত কেহও ত'ত। আৰু কেহৰে এবাৰ যমুনাপ্ৰসাদৰ দোকানত পাক মাৰিবই মাৰিব। সেইদৰেই যোগাযোগ।

‘নিবাদ’ৰ দাঙিক ঘোষণাৰ কথা—দস্তা ভাঙবক হত্যা কৰিলে এক লাখ টকা পুৰস্কাৰ ঘোষণাৰ কথা—চম্পাবো তৎক্ষণাত্ জানিব পাৰিছিল। সেয়ে কেহৰে সৈতে তাই বিভাৰভিউ হোটেলত সোমাই পৰিছিল গুপতে। তেতিয়া হোটেলৰ মাল্লহবোৰ নাগ-গান আৰু সুৰাৰ বাগীত মত্তজীয়া হৈ আছিল। সিহঁতে দেখিছিল দুটা মাল্লহৰ সন্দেহজনক গতি-বিধি। আৰু সেই গতি-বিধি অঙ্গসৰণ কৰিয়েই ভাঙবৰ দুৱাৰমুখত উপস্থিত হৈছিল। চাৰিৰ ফুটাবে চাই আছিল ভিতৰৰ নাটকখন।

ভূমি। ভাঙবে প্ৰথম শব্দটো যেতিয়া উচ্চাৰণ কৰিলে তেতিয়া শত্ৰু পলাতক।

আচলতে শত্ৰু পলাই ঘোৱাটোকে যেন সিহঁতে কামনা কৰিছিল। নকৰি কৰিবইবা কি ? ঘাটৰ বাহিৰত এই দুটা মাল্লহক বন্দী কৰি লাভেইবা কি ? সিহঁতৰ বিৰুদ্ধে প্ৰমাণ ক'ত ? কি সিহঁতৰ পৰিচয় ?

ভাস্কৰৰ ওচৰত সেয়ে লিহঁতৰ এই পলায়ন প্ৰাৰ্থিত। কিন্তু প্ৰাৰ্থিত নহয়
চম্পাৰ এই আকস্মিক আবিৰ্ভাৱ। সেয়ে তাৰ প্ৰশ্ন।

কিয়, বেয়া পাইছা? ব্যস্তৰ সুৰত প্ৰশ্ন কৰিলে চম্পাই।

ভাস্কৰে অলপ হাঁহিলে।

তুমি দেখিছো মোৰ ভাগ্য-বিধাত্ৰী হৈ পৰিছা।

হয়তো তুমি ভাগ্যবান।

তাৰ মানে?

ভাগ্যবান মানুহৰ বোজা ভগৱানে বহন কৰে বুলি শুনিছো। চম্পাই হাঁহি
স্মৰি কলে। তাৰ কাষেদি থিৰিকীৰ-কালে গৈ থিৰিকীৰ কাঁচত বুলেটে কৰা
ফুটাটো পৰীক্ষা কৰিবলৈ ধৰিলে।

শক্তিশালী অস্ত্ৰ। চম্পাই কলে।

‘নিষাদ’ দুৰ্বল নহয়।

সেই কথা যে জনা আছে আৰু থাকিলেও বিশেষ গ্ৰাহ্য কৰা বুলি মনে
নহৈ। দম্ভ্য ভাস্কৰ অজ্ঞেয় এই দম্ভতে বোধকৰো কাকো গুৰুত্ব দি ভাবিব
নোৱাৰা। চম্পাই শেষৰ বাক্যটো ভাস্কৰলৈ চাই কলে।

মই প্ৰভাৱিত হৈছিলো।

হা: হা: হা:। ছি—এই কথা জানো দম্ভ্য ভাস্কৰৰ মুখত শুৱায়।
খিলখিলকৈ হাঁহিলে চম্পাই।

হুতুৱায় একমাত্ৰ অন্তৰ্ভাৱীসকলৰ মুখত। চম্পাৰ স্নেহপূৰ্ণ কথাত মনে
মনে বিবৰ্ত্তন হল ভাস্কৰ। তাৰ কথাতো সেই বিবৰ্ত্তি প্ৰকাশ পালে।

বাদ দিয়া সেইবোৰ কথা। আচল কথা হল তুমি ‘নিষাদ’ক ধৰিব পাৰ।
বা নোৱাৰা সিহঁতে কিন্তু ভোৱাক এইবোৰ মৰণ আঘাত হানিব। চম্পাই
কলে।

তাৰ আগতে সিহঁত জৰুৰি হব। মই পানী খেলি বেগহে চাইছিলো।
ভাস্কৰে কলে।

অ, এইটো হব পায় তাৰেই নহুনা? বেগ চাপতে নিজেই উটি গৈছিল।
দেখোন?

ভাৰুবে চম্পাৰ চকুলৈ চালে। তাইৰ কঠুত ব্যক্তৰ স্মৰ আছিল গাঁচ। কিন্তু
চকুত। চকুত জানো ব্যক্ত তাছে? নাই নাই। সেয়া ব্যক্ত নহয়, বিক্ৰপ
নহয়। আইন কিবা। ইয়াৰ লগত কঠুতৰ সম্পৰ্ক নাই। সম্পৰ্ক আছে
অন্তৰৰ। সম্পৰ্ক আছে মানৱিক কামনাৰ। বেলেগ এক জীৱনৰ কামনা।
শতজীৱনৰ পিপাসাৰ আকুলতা। হঠাতে ভাৰুৱৰ অন্তৰ মথিত হল। এটা
গধুৰ হুমুনিয়া বাস্পিত হৈ বিয়পিবলৈ ধৰিলে। ছয়ো ছয়োকো চাইছে। কিন্তু
কিমান দূৰৰপৰা? এই দূৰত জুথিব নোৱাৰি, নোৱাৰি বোধ কৰো অন্ধৰ
সংখ্যাৰে বুজাব।

চম্পা।

কি?

তুমি কিয় যোৰ ছায়াসজিনীৰ দৰে জীৱনটোক নিঃশেষ কৰি আছা?
দস্যুতাতো তুমি নকৰা?

অকস্মাতে এটা শিহৰণ অলুভৱ কৰিলে চম্পাই। আই যেন বহুত বহুত
ওপৰৰপৰা হঠাতে পৃথিৱীৰ বুকুত আছাৰ খাই পৰি গ'ল। তাইৰ চকুত
বিজুলী উৰদ। মুখৰ পেনীয়ে পেনীয়ে বিদ্রোহৰ কঁপনি। দেহৰ পাৰে পাৰে
ক্ৰোধৰ বিস্ফোৰণ।

হাস্তিক দস্যু, যোক ছায়াসজিনী ভাবি মনে মনে তোমাৰ পৰম গৰ্ব।
তোমাৰ এই ককণা-কাতৰ প্ৰশ্ন যে তাৰে ছদ্মবেশী অভিযুক্তি সেইখিনি বুজাব
শক্তি মোৰ আছে। মই তোমাক সাৱধান কৰি দিছো দস্যু, ভৱিষ্যতে তেনে
প্ৰশ্ন নকৰিবা। তাই পিন্ডলটো টাউজাৰৰ জেপত ডবাই দুৱাৰৰফালে খোজ
দিলে।

কিন্তু হাত ৰেলি ভাৰুৱে আগটি ধৰি আবেগমথিত কঠেৰে হাসিলে,
চম্পা।

নিবাদ—৩

এটা পলহেঁকাৰণিৰ শব্দত দুয়ো চকু খাই বৈ গ'ল। ভাস্কৰে ঘূৰি দুৱাৰৰ ফালে লৰ মাৰিব খুজিলে।

ফেহুকাই। চম্পাই কলে। তাইৰ মুখত ফাকুৱাৰ ফাকু।

ফেহ। সি কেতিয়া আহিল?

মোৰ লগতে আহিছে।

এই

মূৰ খজুৱাই খজুৱাই সি সোমাই আহিল। তাৰ হাতত এটা নাইট কেপ্। টুপীটোলৈ দুবোৰে চকু পৰিল। খন্তেক তডক মাৰি ব'ল। তাৰ পাছত ভাস্কৰে হাঁহি দিলে।

তোৰ লোৰোকা স্বভাৱটো নগ'ল আক।

সঁচাই নগল। দুই অবাঞ্ছিত আগন্তুক পলাই গাওঁতে এজন পাছ পৰি গৈছিল। তেওঁ আছিল চাপৰ। সেয়ে খাপ মাৰি মূৰৰ টুপীটো সি থৈ দিলে। লগে লগে বব কৰা চুলিটাৰি কান্ধৰ ওপৰত বাগবি পৰিল। তেওঁ এবাৰ মাথো ঘূৰি চালে। ফেহুৱে টুপীৰে মুখখন লুকুৱাই পেলাইছিল। তেওঁ তাৰ মুখখন নেদেখিলে। কিন্তু সি তেওঁৰ চকুত দেখিলে একুৰা জুই।

আলহীৰ বস্তু এটা ৰাখি থলে ভাল। আনকালে, মন কৰক্, তাকে বিচাৰি আহিব নহয়। বেয়া কৈছো বাইদেউ।

ইতিমধ্যে চম্পাই নিজেকে সংবৰণ কৰি লৈছিল। তাই উত্তৰত হাঁহিলে। ফেহুকাই, ইয়াত লেকচাৰ গুনি থাকিলে হব জানো? ৰাতি পুৱাবে হল চাৰ্গে।

হৈছে বাইদেউ। পৰতু, আমি তেনে আহিলোহে। টুপীটো পৰতুৰ কামত আহে বা। সি বিছনাৰ ওপৰত টুপীটো থৈ ভাস্কৰক সেৱা কৰি ৰাবলৈ সাজু হল।

ইয়াত নথকাই ভাল হব পায়। চম্পাই ভাস্কৰৰ চকুলৈ চাই কথাষাৰ কৈ তলমূৰ কৰি লগে লগে খোজ দিলে।

ভাৰুবে এটা বস্তি শুদ্ধৰ দৰে সিহঁত খোৱা কালে চাই থিয় দি ব'ল। যেন নাটকৰ মূল ভাৱবীয়া দুজনক মুখ দৃষ্টিৰে চাইছে ভাৰুবে।

শেহনিশাৰ টেলিফোন

শইকীয়াই সজুৱাব সকলো উপায়ে ঠাইভোখৰ নিৰ্ণয় কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। দুৰ্ঘটনাত পৰা গাড়ীখন জ্বৰ কৰি বিমান ধৰণে পৰীক্ষা কৰা সম্ভৱ পৰীক্ষা কৰিলে। গাড়ীখন বিছাৰত বেজেন্সী কৰা বুলি জানিব পাৰিলে। কিন্তু তাৰ পৰাকীৰ ঠিকনাত গৈ দেখিলে যে সেইটো এটা নতু চিকিৎসালয়। টিয়েৰিং ছইলন্ত হাতৰ ছাব নাপালে। ছাইভাৰে হাত্তমোজা লগাই টিয়েৰিং ধৰিছিল। ভিতৰতো অসংখ্য ভৰিৰ ছাব। ভাবপৰা কোনো বিশেষ এটা বা দুটা ছাব চিনাক্ত কৰা অসম্ভৱ।

বুৰি-বুৰি প্ৰায়টো ব'ত আছিলে ত'তে থাকি গ'ল। 'নিৰাদ' কোন ? কোন ৰাজ্যৰ মায়হ ? ইয়ো এক মায়াবী নেকি ?

এইবোৰ কথাৰে ভাবি ভাবি তেওঁৰ টোপনি নাইকিয়া হল। শেহ নিশা চিলমিলকৈ টোপনি আহিছিল যদিও চিন্তা কৰা ঘটনা আৰু আচনিবোৰ মনৰ পৰাত উঠি ফুৰিছিল। সমাজিক দেখিছিল। মুখেৰে বেবেৰিবাং পাইছিল। সৰ্বেশ্বৰীয়ে নিজৰ বিছনাৰপৰা নাথি আহি ঠেলা হাবি জগাই দিব খোজোভেই টেলিফোনত ৰিং হবলৈ ধৰিলে। শইকীয়া টোপনিত 'ধৰিলো, ধৰিলো,' বুলি সৰ্বেশ্বৰীকে গৰা হাবি ধৰিলে।

হেৰি, এইখন কি কৰিছে আপুনি ? সৰ্বেশ্বৰীয়ে নিজকে হোকালাবলৈ চেষ্টা কৰি শইকীয়াক ঠেলিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়াহে তেওঁ সাৰ পালে। বৈশীয়েকলৈ চাই লাজত পৰিল। কিন্তু টেলিফোন তেতিয়াও থাকি আছিলে।

শইকীয়াই কোন দাঙিলে।

হেঁদো। খঙেৰে সিঁহাৰি দিলে।

কৈছো। আপুনি কোন ?

বন্ধু। ক'ব বন্ধুডাল ওলাইছা এই বাতিখন ? কি হল ?

কি ?

দস্য ভাস্কৰ হোটেলত।

তুমি কেনেকৈ চিনি পালা ?

শইকীয়াই কেইচেকেওমান নিৰয়ে বিচিভাৰটো কাণত লগাই লিকালব বক্তব্য শুনিলে। তাৰপাছত সংযোগ কাটি দি তেওঁ এটা নম্বৰ ডায়েল কৰিলে। হেলে।' কিবীটি শইকীয়াই কৈছে।

তুবস্কে এক বেটেলিয়ন আৰ্ম পুলিচেৰে বিভাৰভিউ হোটেল ঘেৰাও কৰক। মই গৈ অৰ্ডাৰ চহী কৰিম। ইতিমধ্যে যি কিজন ওচৰত আছে চকু বাখিবলৈ আদেশ দিয়ক। তুবস্কে। মোক গাড়ী এখন পঠিয়াই দিয়ক।

এইবোৰ কি কথা ? সৰ্বেশ্বৰীয়ে উত্তেজিত হৈ স্নৰিলে।

এতিয়া কোনো প্ৰশ্ন নকৰিবা। শইকীয়াই খৰংচ উত্তৰ দি পোছাক পিন্ধিবলৈ ধৰিলে।

চাওক এনেকে ধৰিব পাবে যদি ধৰক মই আপত্তি নকৰো। গুলীয়াগুলী হলে নকৰিব। তেতিয়া হলে ঘূৰি আহি য়োৰ মৰা মুখ দেখিবলৈ পাব।

চবকাৰে তোমাৰ জীয়া মুখ দেখিও ইচ্ছা নাই। মৰা মুখ দেখিলেও নাকান্দে। চবকাৰী কামত তুমি মাত নামাতিবা। শইকীয়া আজি পাৰাণব দৰে অটল, মহাকালৰ দৰে নিৰ্মম।

দহমিনিটে গাড়ী এখন আহি শইকীয়াৰ পহুলিমুখত ব'ল। যাবৰ সময়ত সৰ্বেশ্বৰীক মাতো নলগালে। সৰ্বেশ্বৰী ঠাইতে জঠৰ হৈ বৈ থাকিল।

চম্পা আৰু কেহ ভাস্কৰবপৰা বিদায় লৈ গ'ল সঁচা। কিন্তু তৎক্ষণাতে হোটেল এৰি যাব নোৱাৰিলে। ভাই নিশ্চিতকৈ বুজিব পাৰিছিল যে এইহাল নব-নাবী 'নিবাদ'ৰ বাহুহ। হয়তো এই হুকনৰে কোনোবা এটা 'নিবাদ' দলৰ নেতা বা নেজী। সিহঁতে এই ব্যৰ্থতাৰ প্ৰতিশোধ নোলোৱাকৈ নেবে। সিহঁত ডেডিয়া পাছকালৰ বেতৰ অহা খটখটীৰ দ্বন্দ।

বুঁছ কেহকাই ইহঁতে নতকাই নেবে। হয় ইহঁত নিজে আহিব নহলে
পুলিচক খবৰ দিব।

তেতিয়াহলে ইয়াতে থাকিব লাগিব হবলা। কেহুৱে চিন্তাঘিঙ ভাবেৰে
কলে।

কিন্তু থাকিব ক'ত। বাতি পুৰাবৰে হল। আশিও ধৰা পৰিব লাগিব।
(মাক এই পোছাকত দেখিলে পুলিচে জানো ভাল পাব ?

সেইযাৰে ভাবিবলগীয়া কথা। শইকীয়া চেহাৰ ডিমান ভাল মাছহ
নহয় মন কৰক। মই বোলো আপুনি য'ক গৈ নহলে। মই কিবা এটা ডাও
জুৰি থাকিম আক। পিছে মনে ধৰিছে পৰভুও নাথাকিব হবলা।

তই কেনেকৈ জানিলি ?

কেহুৱে ফিচিককৈ হাঁহি এটা মাৰিলে।

হাঁহিলি যে ?

হঁহা নাই মন কৰক। হাঁচি এটাহে বখালো।

তোৰ পৰভু যে নাথাকে কেনেকৈ জানিলি ?

আপুনি যে কলে।

কি কলো ?

ইয়াত নথকাই ভাল বুলি কোৱা নাই জানো ?

অ। মোৰ কথাতে তোৰ পৰভু যাব হব পায় ?

এনেয়েও যাব মন কৰক।

কিয় ?

খিৰিকীভ য়ে কুটাটে। হল সেইটোৱেই পৰভুক পঠিয়াব। এইযাৰহে
কলো আক।

তেতিয়া হলে আশিনো থাকিব লাগিছে কেঁলৈ ?

নালাগে মন কৰক।

এইসময়ত এটা ছায়াবুড়ি সিহঁতৰ কালে আহিবলৈ ধৰিলে।

লোৱা আছিলেই বন কৰক।

কেহ, তহঁত বোৱা নাই ?

আপোনাকৈকে বাট চাইছিলো বন কৰক।

বাইদেৱেৰা ক'লৈ গ'ল।

এয়া নহয় ? কেহুৱে ঘূৰি চালে। কিন্তু তাত তেতিয়া চম্পা নাছিল।
সি আন্ধাৰতে হেঁপিয়াবলৈ ধৰিলে।

কি হেঁপিয়াইছ ?

বাইদেউক আকোঁ।

বাইদেউৰা মাছ কেনি কিবা ? যা যা। সময় নাই। কিবীটি শইকীয়াৰ
মাছহ আহিলেই।

আপুনি একা ?

মই যাবৰ নো, কাম অকণ বাকী আছে শেষ কৰিহে যাম।

বস্তবোৰ ?

বস্ত কিটো আছেনো। বাকচটোহে। এয়া টুথ ব্ৰাচ আৰু টুথ পেষ্ট।
তয়ে লৈ যা। বাকচটো থাওক যোৰ সাক্ষী হিচাপে। কিবীটি শইকীয়াৰ
মোক ধৰিব নোৱাৰাৰ বেজাৰ বাকচটো পাই তেওঁ অলপ পাতলিব।

ভেন্ডে মই যাওহে আৰু।

যাওঁ। কেহু গুচি গ'ল।

কিবীটি শইকীয়াৰ টেলিফোনৰ লগে লগে অনাৰ্জীৰ ভেন এখনে বিভাৰ-
ডিউ হোটেলৰৰা অলপ আঁতৰত চাৰিজন মাছহ নমাই দি ঘূৰি গ'ল।
ভাস্কৰে তাৰ কৰ্মৰপৰা মুক্তটো দেখিয়েই হোটেলৰ পৰা বিদায় লবলৈ সাজু
হল। সাজু সি হৈয়ে আছিল। মাথোন চিঠি এখন লিখিব লগীয়া থকাতহে
যি অলপ পলম হল। এই থকাত থকাটোৰে মিৰাপাহ নহয় সি সেই কথা
আগতে বুজিব পাৰিছিল। থিবিকীৰ কাঁচত বুলেটৰ দিহাটোৱেই বুজাই
দিছিল।

ফেহ হোটেলৰপৰা ওলাই যোৱাৰ পাঁচ মিনিটৰ পাছতে যি বাটে সি গৈছিল সেই বাটটো পুলিচৰ হাতুহে অৱবোধ কৰিলে।

মকৰাঙালৰ দৰে এখন জাল শুঁথি পেলালে কিবীটি শইকীয়াই। এজন নিপুণ সেনাপতিৰ দৰেই তেওঁ এখন বেহু বচনা কৰিলে চহৰৰ অভিজাত হোটেল বিভাৰভিউৰ চোকাৰে। তেওঁ গছ এজোপাৰ তলত বৈ আছে। তেওঁক বেৰি আছে জনাছিয়েক তলতীয়া বিষয়া আৰু চক্ৰন দেহৰকীয়ে। তেওঁৰ হাত এখন ভেপত ডবোৱা।

পকৰা এটাও যাতে সৰকি যায় নোৱাৰে। গ'লে মই কিন্তু কোনো ওজৰ-আপত্তি নুগুনিম। শইকীয়াই বিষয়াসকলক কৈ দিলে। আবে সোঁটোৱে ঘূৰ দাঙিছে কিয়? তাৰ মতলব কি? শইকীয়াই দূৰত হৈ এটা দেখি খেংখেঙাই উঠিলে।

ক'তা চাব?

সোৱা। দেখা নাই? শইকীয়াই আঙুলিয়াই দেখুৱালে। লগে লগে পাচটামান টৰৰ পোহৰ সেইফালে খেদি গ'ল।

কিন্তু কি দেখিব। তেতিয়াও চাৰিওফালে চকাছকা আছাৰ। পৌৰ নিগৰৰ চিনিক-ঢাৰাক বস্তিৰপৰা যিকণ পোহৰ সিঁচৰতি হৈ পৰিছে তাৰে দহ হাত নিলগৰ বস্তাও ঠাৱৰ কৰিব নোৱাৰি। প্ৰকৃততে নিকপকপীয়া আছাৰৰ বাহিৰে কোনেও একো নেদেখিলে। অথচ সেই মুহূৰ্ত্ততে এটা অপ্ৰত্যাশিত ঘটনা ঘটিল যাৰ ফলত শইকীয়া আৰু তেওঁৰ দাঁতি-কাষৰত থকা বিষয়া আৰু চিপাহীসকলক বিচুতি কৰি পেলালে। শইকীয়াৰ ফালে এচপৰা মাটি কোনোবাই দলি মাৰি পঠিয়ালে। মাটি চপৰা এভোখৰ কাগজত বেৰিয়া আছিল। কাগজ কালি মাটি চপৰা চূৰ্ণাকৃতি হৈ কেউফালে উকৰি গ'ল। প্ৰত্যেককে আঘাত কৰিলে।

ইয়াৰ অৰ্থ কি? আমাৰ লগত কোনোবাই চুপতি কৰিছে। ডাক শইকীয়াই ওজৰি উঠিল।

চাব।

কুন্ধ কিৰীটি শইকীয়াই সহকাৰী ইন্দ্ৰজিতলৈ চালে।

মাটিখিনি শুকান চাব। ইন্দ্ৰজিতে কলে।

শইকীয়াই কথাটো মন কৰা নাছিল। কিন্তু শুকান বা জেকা যিয়েই নহওক লাগিল তাৰপৰা ফলাফলৰ কি তাৰতম্য হয়, তেওঁ জানিব খুজিলে।

অলপ আগতে বৰষুণ হৈ গৈছে। বেচ ডাঙৰ বৰষুণ। কলে ইন্দ্ৰজিতে।

এইবাৰহে শইকীয়াই কথাটোৰ তত ধৰিব পাৰিলে। তেওঁ তললৈ চালে, যেন ইন্দ্ৰজিতৰ কথাৰ সঁচা-মিচা যাচাই কৰিবৰ মনেৰে।

যিয়েই নহওক লাগিলে, মই জানিব খুজিছো ইয়াৰ অৰ্থ কি? এয়া কাৰ কাম? শইকীয়াৰ দপদপনি একোৰ চৰি গ'ল।

কাৰো মুখত মাত নাই। মাত মতাৰ কাৰো মুখ নাই কাৰণ অলপ আগতে শইকীয়াই এই বয়সতো যি দৃষ্টি শক্তিৰ চিনাকি দিলে তাৰ বাবে তেওঁলোকে স্তম্ভিত মনে লাজ পাইছে। তেওঁ যে সঁচাই কাৰবাক চলাচল কৰা দেখিছিলে এই মাটি চপৰাই তাকে প্ৰমাণ কৰি দিলে।

ইন্দ্ৰজিতে বোধ কৰো বেলেগ ধৰণে বেলেগ বিষয়ে ভাবিছিল। তেওঁ কাগজত মেৰখাই থকা নভপা মাটি চপৰাৰ এডোখৰ জোতাৰ আগটোৰে টুকুৰিয়াই আছিল। মাটিৰ লম্বাটোৰ লগতে ফটা কাগজখিলাও ইফাল-সিফাল কৰি আছিল। হঠাতে ইন্দ্ৰজিতে চাপৰি দিলে। মাটি চপৰাৰ পৰা ফটা কাগজখিলা একৱাই পেলালে। তাৰ মাজত আছিল আৰু এখিলা কাগজ। এইখিলা কিন্তু ভাঁজ কৰা কাগজ।

অফিচাৰকিজন পাক মাৰি ঘূৰি আহিল। তেওঁলোকে জনালে যে পকৱা এটা লৰকিববো সজ্জি নাই। হালুহতো দুবৈৰ কথা। ওচৰে-পাজৰে কোনো জীৱন্ত প্ৰাণীৰ অস্তিত্ব কোনেও দেখা নাই।

ভেঙে এইটো কি? ভূতে হলিয়ালে নেকি? ভেকাহি মাৰি কলে শইকীয়াই।

এই সময়ত বিকাশ বৰুৱাও আহি গ'ল। ঘটনাটো শুনি তেওঁ বিচুড়িত খালে। এয়াও জানো সম্ভৱ ?

সেইটো কি পালে দত্ত ? বিকাশ বৰুৱাই ইন্দ্ৰজিতক কাগজ এখন চকুৰ আগত ধৰি থকা দেখি সুধিলে।

কব নোৱাৰিছো অথোন, চাব। দলিৰ লগতে আহিছে। দুৰৰ বস্তিৰপৰা অহা ধীৰ পোহৰত তেওঁ কাগজখিলা পৰীক্ষা কৰিছিল। কাগজখিলাত হাতে লিখা আখৰ থকাটো বুজা গৈছিল। হাতে লিখা আখৰ স্কুলীয়া বা কলেজীয়া ছাত্ৰৰ পাঠ লিখা পুৰণা বহীৰ কাগজ নে অইন কিবা তাকেহে ঠাৱৰ কৰিব পৰা নগৈছিল।

অফিচাৰকিজন ১৫ লৈ ঘূৰি অহাৰ পাছত টৰ্চৰ পোহৰত কাগজখিলাৰ বুকুত থকা আখৰখিনি এক পৰম বিশ্বয় হৈ ধৰা দিলে। ইন্দ্ৰজিতে ঘূৰ দাঙি আকাশৰ ফালে চাই পঠিয়ালে। অৱশ্যে তেওঁ আকাশৰ অদৃশ্য তৰাবোৰক বিচৰা নাছিল। তেওঁ চাইছিল বিভাৰভিউ হোটেলৰ উচ্চ শিৰ য'ত আকাশ পৰশাৰ স্পৰ্শ দেখুৱাব অভিলাষত আদৰ্শবাটতে ঠিহিৰা লাগি আছে, সেই ফালে।

বিভাৰভিউৰ কপালৰ সৌম্যজাত মহাদেবৰ তৃতীয় নয়নৰ দৰে ধকধক কৈ জ্বলিছে এটা বস্তি। বস্তিৰ সিপাৰে আছিল নিপোটল আন্ধাৰৰ এক অভগ্ন পৰ্বত। ইন্দ্ৰজিতৰ ধাৰণা সেই আন্ধাৰৰপৰাই উৰি আহিছে দলিটো।

চাব এটা কাম কৰিব নোৱাৰোনে ? ইন্দ্ৰজিতে কলে।

কি ?

আমি এতিয়াই ভিতৰ সোমাই যাব নোৱাৰোনে ?

উচিত নহ'ব। কিন্তু কিয় ?

বোৰ বিশ্বাস হোটেলৰ চাতৰপৰা দলিৱা হৈছে।

তুমি কব খুজিছা সেই স্থানিত দলিটো চাত্তত আছে ? শইকীয়াই কলে।

বোৰ দূৰ বিশ্বাস। ইন্দ্ৰজিতে কলে।

প্রমাণ ?

দলিটো মৰাৰ ধৰণৰ পৰাই মই ধাৰণা কৰিছো।

কি ধৰণ ?

দলিটো যে দক্ষিণ ফালৰ পৰা আহিছে কাগজখিলাই তাৰ প্রমাণ দিছে। কাৰণ দলিটো পৰি বিকালে কাগজখিলা ফাটিছে দলিটো নিশ্চয় তাৰ বিপৰীত ফালৰপৰা আহিছে। আৰু সেই ফালটো হল দক্ষিণফাল। চাওক কাগজ-খিলা এফালেহে ফাটিছে। এফালে প্ৰায় অচ্ছিন্ন অৱস্থাত আছে।

কিন্তু দক্ষিণ ফালৰপৰা দলিয়াবলৈ চল ক'ত ? অন্ততঃ এশগজৰ ভিতৰত কোনো আৰ-বেৰ নাই। পুলিচৰ এটা বেটনীও আছে তাত।

সঁচা চাৰ। কিন্তু চাওক সিমান দূৰৰপৰা দলিৱা হলে মাটিখিনি ইমান শুভি নহলহেতেন। কাৰণ তেতিয়াহলে দলিটোৰ গতিবেগ কমি গ'লহেতেন। দলিটো ওপৰৰপৰা অহা বাবেই তাৰ গতিবেগ আছিল তীব্ৰ। সেয়ে শুভি হৈ গৈছে। ওপৰৰপৰা আৰু দক্ষিণ ফালৰপৰা দলিৱাৰ একমাত্ৰ থলী হল হোটেলৰ চাত।

ইন্দ্ৰজিৎ দস্তৰ বিশ্লেষণক শলাগিলে বিকাশ বৰুৱাই।

দস্তৰ ব্যাখ্যা উলাই কৰিব নোৱাৰি। হৃন্দৰ বিশ্লেষণ। সম্ভৱো।

কিৰীটি শইকীয়াই আপত্তি নজনাতেও তেওঁ মানি লোৱাৰো কোনো ইচ্ছিত নকৰিলে। বৰং এনেকুৱা ভাব এটা দেখুৱালে যে উৎসাহী লৰাটোৱে সেইদৰে ভাবিছে যদি কোনো কথা নাই। হাতে হাতে প্রমাণ কৰি দেখুৱাওক তেহে মানি লোৱাৰ কথা ভবা যাব।

ইতিমধ্যে পূব আকাশত ধলফাট দিলে। তাকে দেখি ওপৰোৱা আন্ধাৰখিনিয়ে যেন পলাই পত্ৰ দিলে। তাৰ লগতে হয়তো ইন্দ্ৰজিৎ দস্তৰ প্ৰমাণো বিলুপ্ত হৈ গ'ল।

এতিয়া আমি প্ৰবেশ কৰিব পাৰো হবলা, নহয়নে যিঃ বৰুৱা ?

কোনো লাভ নহব চাৰ। ইতিমধ্যে যি হব লাগে হৈ গৈছে। হতাশাৰ স্তবত কলে ইন্দ্ৰজিতে।

তাৰ মানে ? চহু ফোপাটক ধৰিলে শইকীয়াই।

প্ৰমাণ বই দিব নোৱাৰিলে চাৰ। যোৰ অহুমান প্ৰমাণেৰে লিখ কৰা নাযাব আৰু।

তাৰ কাৰণ ?

বাতিৰ আন্ধাৰত যি কাম কৰা হয় দিৱৰ পোহৰত তাৰ প্ৰমাণ বৰ্তমান নথকাই সম্ভৱ, চাৰ।

ভূমিও দেখিছো দিনকদিনে বহুতয় হৈ উঠিছাহে ? শইকীয়াই কলে।

আপুনি তেনেকৈ ভাবিছেহে চাৰ। আমি হুলাবান কেইমিনিটমান বিখাস আৰু অবিখাসৰ দোলাত থাকোভেই এটা সঁচা সম্ভাৱনাক হেৰুৱালো চাৰ। ইচ্ছাকৃতৰ মাতত যি কোভ আৰু অভিমান প্ৰকাশ পালে তাক সকলোৱে অহুভৱ কৰিলে।

সম্ভাৱনা ? কিহৰ সম্ভাৱনা ? শইকীয়াই সুধিলে।

দস্তু ভাস্কৰক গ্ৰেপ্তাৰ কৰাৰ সম্ভাৱনা।

ইচ্ছাজিৎ দত্তৰ এই মন্তব্যই শইকীয়াক বিৰাভ কৰি শেলালে। তাৰ পাছত হঠাতে টিভিৰ তুলাৰ দৰে ঘপকৈ জলি উঠিল।

সেই কথা এতিয়া কৈছা ? আগতে কব নোৱাৰিলা ? শইকীয়াই ফেৰপাতি ধৰিলে।

বই ভাবিছিলো আপুনি বুজি পাইছে।

মই কিবা সববজান নেকি ?

যয়ো সববজান নহওঁ চাৰ। কিন্তু সেই কথা ভবাৰ নিচিনা সমল আছিল আযাৰ হাতত।

চিঠিখন ?

সেৱাই যথেষ্ট নহয় জানো ?

অ। তুমি ভাবিছা যি আমাক চিঠি-পত্ৰেৰে নিৰস্বৰণ কৰি আদৰিযোঁ বৈ আছিলে ভাত ? শইকীয়াই ব্যঙ্গ কৰিলে

নাই থকা চাব। কিন্তু তাৰ উৰি যাবলৈ পাখিও নাই চাব। ইঞ্জিত্তে ডেওঁৰ স্বভাৱ-বিকল্প ভাবেৰে তৰ্কৰ সুৰত কলে। নোকোৱাকৈ থাকিব নোৱাৰিলে।

যি হবলগীয়া আছিলে হৈ গ'ল। এতিয়া কি কৰা যায় তাকে থিৰ কৰক। বিকাশ বৰুৱাই শইকীয়ালৈ চাই কলে।

সি যদি অলপ আগলৈকেও হোটেলৰ চাতত আছিলে আৰু তাৰ যদি পাখিও নাই আৰু সি যদি যাহুকৰো নহয় তেন্তে সি হোটেলৰ চৌহদতে থাকিব লাগিব। উদাস দৃষ্টিৰে দূৰলৈ চাই থকা ইঞ্জিত্তিলৈ কেঁৰাহিকৈ চাই শেষৰ কথাখিনি কৈ ঘড়ী চালে শইকীয়াই। ইতিমধ্যে কণী, কুকুৰা আৰু গাখীৰৰ যোগান লৈ চাইকেলৰ ভিৰ লাগি গৈছে হোটেলৰ আগত। কিন্তু সিহঁতে পুলিচৰ বেৰিকেড পাৰ হৈ হোটেলত সোমাব পৰা নাই।

বিকাশ বৰুৱা আৰু কিৰীটি শইকীয়াই সদলবলে হোটেলৰ ফালে আগবাঢ়ি গ'ল।

খবৰ পাই মেনেজাৰ বিলম্বীয়া চাহাব তৰা-নৰা ছিডি চপলিয়াই আহিলে।

ঘটনা কি? বিলম্বীয়াৰ বিনয়ভৰা চকুত নিৰৱ প্ৰশ্ন।

অসময়ত জগাবলগীয়া হোৱাত আমি দুঃখিত মিঃ মেনেজাৰ। আপোনাৰ হোটেলত এজন মাৰাত্মক দস্যুৱে আশ্রয় লৈছে বুলি আমি অতি বিশ্বাসী সূত্ৰৰ-পৰা জানিব পাৰিছোঁ। আমি এথাৰ অহুসঙ্কান কৰি চাব খুজিছোঁ।

কি কৰা চাব। মোৰ হোটেলত দস্যুৱে বাহ লৈছে? অসম্ভৱ চাব। মই প্ৰত্যেকজন আলহীক টুকুৰিয়াই টুকুৰিয়াই পৰীক্ষা কৰি লৈছে গ্ৰহণ কৰোঁ। মই চাব দিল্লী, বম্বেত থাকোতে বহুত দস্যুৱে মোৰ হোটেলত আশ্রয় লবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। কিন্তু ভিকল ডাই বিলম্বীয়াৰ চকুত ধূলি দিয়া ইমান নহয় নহয় চাব। মই চকুলৈ চালেই গম পাই যাওঁ। এই বুলি মেনেজাৰ বিলম্বীয়াই টপ্ টাইলৰ হাঁহি মাৰিলে।

কিন্তু আমাৰ শূন্য নিৰ্ভুল। শইকীয়াৰ মাতত কৰ্তৃত্বৰ সুৰ।

আপোনালোকক থানাতলাটী কৰিবলৈ দিবলৈ মোৰ আপত্তি নাই চাব।

কিন্তু চাব অনাহক মোৰ হোটেলৰ বদ্যাম হৈ যাব।

ইতিমধ্যে পুলিচে বিভাৰভিউ হোটেল অৱৰোধ কৰাৰ কথা চহৰত জনা-জনি হৈ গৈছে। হোটেলৰ আগত জুমে জুমে কোড়ুহলী মাছৰ গোট খাবলৈ ধৰিছে।

এই সময়ত হেড্ বেহেৰাজনে অলপ নিলগৰপৰা বিলম্বীয়াৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিবলৈ সেয়েনা-সেয়েনিকৈ মাত লগালে, চাব।

কি হল।

চাব ব্ৰেক ফাষ্টলৈ কণী নাই।

নাই? নাই যদি মই কি কৰিম। মই কণী পাৰি দিব লাগে নেকি? ডেকাহি মাৰি উঠিল বিলম্বীয়াই।

নহয় চাব, কণী, গাখীৰ, কটী লৈ অহা মাছহুবোৰ বাহিৰত বৈ আছে।

আবে, বাহিৰত বৈ আছে কিয়? সিহঁত ন-কইনা নেকি যে সোমাবলৈ লাজ পাইছে?

নহয় চাব। পুলিচে সোমাবলৈ দিয়া নাই।

দিয়া নাই? এইটো পুলিচ থানা নে চৰকাৰী জেলখানা? টিকিট বিক্ৰি উঠি কলে বিলম্বীয়াই। তেওঁ পাহৰি গ'ল যে তেওঁৰ আগতে বৈ আছে পুলিচৰ সৰ্বোচ্চ বিবৰাসকল।

কিন্তু বিলম্বীয়াৰ সেই চেতনা আহিবলৈ পলম নহল। নিজৰ এই জাতিৰ কাৰণে লাজ পালে।

কমা কৰিব চাব। বাতিপুৰা এনেকুৰাবোৰ ঘটনাৰ বাবে

ঠিক আছে। আপুনি তাৰ বাবে ডাবিৰ নালাগে। এইবুলি বিকাশ বকুৰাই শইকীয়াৰ লগত পৰামিল কৰি ইন্দ্ৰজিৎ দস্তলৈ চাই কলে, দস্ত, আপুনি মাছহুবোৰক পৰীক্ষা কৰি আহিবলৈ দিয়ক।

ধন্যবাদ চাব। বৰ একা-চেকা ধৰণৰ আলহী হুজুৰমান আছে চাব। সমস্ত আহাৰ খাবলৈ নাপালে হুলস্থূল মগায়। সেইকাৰণেহে । পিছে ক'ব দস্তা চাব ? নামটো জানিব পাৰোমে ?

জানি লাভ নাই মি: বিলম্বীয়া। সি মায়াবী। দস্তা ভাঙৰ। বিকাশ বৰুৱাই কলে।

বিলম্বীয়া উচাপখাই এথোজ পিছুৱাই গ'ল। বাৰ দিয়েক সেপ ঢুকিলে। নাই চাব। তেওঁ মোৰ হোটেলত নাই। তেওঁ অতি বহুং লোক চাব। তেওঁ এজন উদাৰ, মহান, মহাশয় ব্যক্তি। বিলম্বীয়াই মুখস্ত গোৱাদি গালে।

আপুনি চিনি পায় নেকি ? শইকীয়াই সুধিলে।

পাওঁ চাব। ছ'মাহমানৰ আগতে এবাৰ অহুগ্ৰহ কৰি আহি দেখা দিছিল চাব।

তেতিয়াই তেওঁৰ ইমানবোৰ গুণৰ পৰিচয় পাই গ'ল হব পায় ?

বিলম্বীয়াই কেউকালে এবাৰ চকু ফুৰালে। তাৰ পাছত ফুচুচাই কলে। তেনেকে কব লাগে চাব। মাহুহে কোৱা শুনিছো এওঁৰ বোলে ছেজাৰ-বিজাৰ কাণ আছে। সকলো কথাই তেওঁ শুনে।

বাক। বাদ দিয়ক সেই কথা। এইবাৰ আমাক অহুমতি দিয়ক। শইকীয়াই কলে।

এয়া আপোনালোকৰে হোটেল বুলি জানিব। তাৰ বাবে মোৰ অহুমতিৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই চাব। এইবুলি অহুমতিৰ ইঙ্গিতস্বৰূপে একলীয়া হৈ দিলে।

ছবাম্বাৰ্টেক পুলিচৰ বিৰাট বাহিনীটো হোটেলৰ ভিতৰত সোমাই গ'ল। হুজুৰমটক বিষবাৰ অধীনত একোটা দল বিভিন্ন বহুলালৈ উঠি গ'ল।

কিন্তু ক'ত সেই দস্তা ? হোটেলৰ ঘৰে ঘৰে বিছনাৰ তলে তলে বিচাৰি চলাখ কৰিলে কিন্তু শত্ৰুৰ চিন-যোকাৰ নাপালে। পালে নতুন ছুটকেচ এটা।

গল্প-উপভাস আৰু বাতৰিকাকত কেইখনমান। আৰু পালে এখন চিঠি। চিঠিখন পঢ়ি শইকীয়াৰ গাত যেন জঁক উঠিল। তেওঁ চিঞৰি উঠিল, নি আছে। ইয়াতে আছে।

কিৰীটি শইকীয়া তিনি মহলালৈ উঠি গ'ল। এতিয়া প্ৰান্নবোৰ ঘৰৰ দুৱাৰ মেলি থোৱা আছে। আলহীলকলে যেন নিজক সজ নাগৰিক বুলি প্ৰমাণ কৰিবলৈকে দুৱাৰ মেলি থৈছে। মনতে ভাব—চোৱা, আহাৰ লুক-ঢাক কৰিবলৈ একো নাই।

সদলবলে কিৰীটি শইকীয়াই দুৱাৰমুখত এখন্তেক বৈ বৈ ভিতৰত চকু ফুৰাইছে। গৃহঘৰ মুখলৈ চাই কাঠ-হাঁহি একোটা মাৰি লোভন্ত প্ৰকাশ কৰিছে। এঠাইত দৃষ্ট এটা দেখি এক চেকেণ্ড থমকি ব'ল। পাছ মূহুৰ্ত্ততে ভালুকৰ দৰে লপ-খপ কৈ লৰ মাৰিলে। সেৱা লৰ মৰা নহয়। লৰ মৰাৰ বচবংহে। প্ৰায় ছ'টা ঘৰ পাৰ হৈ গৈ এখন দুৱাৰত টুকুৰিয়ালে।

এই ধৰণেই অঘটনবোৰ ঘটে। শইকীয়াৰ চকুৰ শলাপ লব লাগে। এনেকুৱা চকু থকাকে শেনচকুৱা বোলে।

কিন্তু আচল কথা হল ভাগ্য। কাৰ ভাগ্য কেতিয়া খব-বাগৰ মাৰিব তাক নজনাৰ কাৰণে বহুতে লটি-ঘটি হবলগীয়া হয়। অখচ তাক জানিবৰো কোনো উপায় নাই। তাৰ নক্সাখন থাকে লোকৰ হাতত। সেই লোকজনক যাহুহে কল্পনা কৰিব পাৰে। যদিও সেই কল্পনা মিছা। কাকুতি-মিনতি কৰিব পাৰে যদিও তাৰে কোনো ফল নথৰে। তেওঁৰ নাম বিধাতা পুৰুষ।

আজি এই গাভৰুৰ কপালতো আছিল লটি-ঘটি যোগ। নহলে দীপ-লিপ মহিলাগৰাকীয়ে ভূমুকি মাৰিয়েই লুকাই পৰিব কিয়? কি ধৰাঁৰ আছিল লুকা-ভাকু কৰাৰ। আৰু তাকো দেখি পালে অইন কোনোৱে বচয়—শেনচকুৱা কিৰীটি শইকীয়াই।

কিৰীটি শইকীয়াই জীৱনত কেতিয়াবা যদি চেণ্টাৰ কৰ্ণভাৰত ফুটবল খেলিছিল, ক্ৰিকেট খেলৰ ফিল্ডিঙত নাম কিমিছিল, অথবা দৌৰ

প্ৰতিযোগিতাত স্বৰ্ণ-পদক পাইছিল তাক আমি কব নোৱাৰো। কিন্তু আজি শুভ প্ৰভাতত তেওঁ দৌৰৰ যি নমুনা দেখুৱালে তাক ভালুক বেচৰ লগতহে তুলনা কৰিব পাৰি (ভালুক সমাজে য়োক কমা কৰে যেন)। তেওঁক দৌৰ মৰা যিসকলে দেখিছে তেওঁলোকে দৌৰ-বীৰ উপাধি দিয়াত আপত্তি কৰিলেও তেওঁ যে ভাল চিকাৰী সেই কথা তৎক্ষণাৎ স্বীকাৰ কৰিলে। গোটেই বাহিনীটো 'শত্ৰুগ্ৰহা'ৰ দুৱাৰমুখত এক দুৰ্ভেদ্য বেৰিকেড বচনা কৰি পেলালে। বাইফেল আৰু বিভলবাৰবোৰ উত্তেজনাৰে ধৰধৰকৈ কঁপিছে। উপাহাস্য ভাৱে বন্ধ কৰি সেই বহুতময় দুৱাৰখনৰ ফালে একাগ্ৰ দৃষ্টিৰে চাই আছে সমগ্ৰ আৰক্ষী বাহিনীটো। সামান্য এটা ইন্দ্ৰিত, ক্ষুদ্ৰ এটা শব্দ, বিন্দুপ্ৰমাণ এটা ফিৰিঙতিৰ স্মাখোন প্ৰয়োজন। এক ডজন বাইফেল, আধা ডজন বিভলভাৰ মুহূৰ্ততে গৰজি উঠিব। ছিন্ন ভিন্ন কৰি দিব বন্ধ দুৱাৰৰ অৱবোধ। ধূলিসাৎ কৰিব দুৱাৰৰ সিপাৰে চলা অদৃশ্য বডয়স্কক।

ষষ্ঠীয়বাৰ টুকুৰিয়ালে শইকীয়াই। অধৈৰ্য্য অপেক্ষাৰ সুস্পষ্ট সংকেত প্ৰকাশ পাইছিল সেই শব্দত।

কোন ? কি লাগে ? দুটা প্ৰশ্ন উঠি আহিল ভিতৰৰপৰা।

দুৱাৰ মেলক। এক চেকেণ্ড। শইকীয়াই বন্ধকৰ্ণেৰে আদেশ দিলে।

লাহে লাহে, ভয়ে ভয়ে দুৱাৰখন মেল খাল। দুৱাৰমুখত 'বৈ' আছে ভয়াতুৰ এক মহিলা। এক দীপলিপি গাভৰু।

সঁচাই সেয়া ভয়ৰ চিন জানো ? তেওঁৰ বঙা বঙা ঠোঁঠ মাজত, তেওঁৰ কুব্জ-নয়ন দুটিৰ ভাবৰ গভীৰত, তেওঁৰ সলজ্জ দেহভঙ্গীমাৰ পূৰ্ব উদ্ভতালিৰ আৰত সেয়া জানো ভয়ৰ চিন ?

আৰু কোন আছে এই ঘৰত ? শইকীয়াই সুধিলে।

মই অকলেই আছোঁ। গাভৰুৱে উত্তৰ দিলে।

আপোনাৰ নাম কি ?

সৰ্বেশ্বৰী শইকীয়া।

কি ?

গাভৰুৱে নামটো দোহাৰিলে।

আপুনি আপুনি। শইকীয়া হঠাতে ইমান ক্ৰুদ্ধ আৰু উত্তেজিত হৈ পৰিছিল যে তেওঁৰ মুখৰপৰা অতি অগ্ৰীৱ কথা এটা ওলাই আহিব খুজিছিল। কিন্তু ওঁঠৰ মাজত চেপি ধৰিলে শব্দটোক। তেওঁ থিৰাংকৈ ধৰি লৈছিল যে এই মহিলাই তেওঁৰ লগত যত্নৰা কৰিছে। তেওঁৰ পত্নীৰ নাম লৈ চুপতি মাৰিছে। বাকী আটায়েও কম-বেছি তেনেদৰেই ভাবিছিল।

কি হৈছে ? আপুনি ইমান খংখাইছে কিয় ? গাভৰু সূৰ্য্যবৰীয়ে জানিব খুজিলে।

তোমাৰ ঘৰ ক'ত ? শইকীয়াই তুমি তামা চলালে।

ভিক্ৰগড়ত।

ক'ত ?

চকীডিঙিত।

দেউতাহাৰ নাম কি ?

ডাঃ অভিৰাম শইকীয়া।

শইকীয়াই আৰু এটা কথাও উচ্চাৰণ নকৰিলে। গগণপংকৈ খোজ ললে। পাছে পাছে আটাইবোৰ গুচি গ'ল। কৰিডবটো নিমণ্ডৰাও হৈ পৰিল।

ভাগৰি-জুগৰি গৈ শইকীয়াই হোটেলৰ লাউজৰ ছোকাত হাত-ভৰি বেজি বহি পৰিল। কাষতে বহিল বিকাশ বৰুৱা।

বিলম্বীয়াই সকলোকে ককি দিলে।

ক'ত ঘূৰাই পঠিয়াই দিয়া ব'ক। কি কয় শইকীয়া ?

দিয়াই ভাল।

বিকাশ বৰুৱাই সেইমতে পুলিচ বাহিনীক বেবেকলৈ লুবি দাঙলৈ আদেশ দিলে।

বহা ইলুজিৎ। শইকীয়াই ছোকা এখন সেপুৰাই কলে।

বিবাদ—৭

ইন্দ্ৰজিৎ বহিল।

চাওঁ চিঠি দুখন পঢ়াছোন।

ইন্দ্ৰজিতে প্ৰথম চিঠিখন পঢ়িবলৈ ধৰিলে।

“মহাৰহিম শ্ৰীকিৰীটি শইকীয়া ডাঙৰীয়া, আপুনি দেখিছো যথার্থ খবৰ পাইছে। কিন্তু কাৰণৰ। এই খবৰ পালে তাক আপুনি নাজানে। মই জানো। খুনী নিষাদে আপোনাক খবৰ দিছে। অলপ আগতে তাৰ লগত মোৰ সাক্ষাৎ হৈছিল। কিন্তু আপুনি মৰীচিকাৰ পাছে পাছে খেদি ফুৰিছে। মোক আমনি নকৰি প্ৰকৃত অপৰাধীক আপুনি চিনি পাব লাগিছিল। কিন্তু আপুনি নোৱাৰিব। গতিকে মোৰ অহুৰোধ, মোক আমনি নকৰিব। মই প্ৰতিজ্ঞা কৰিছো। এসপ্তাহৰ ভিতৰতে মই ‘নিষাদ’ক ধৰি দিম। অৱশ্যে মই জানো মোৰ অহুৰোধ ব্যৰ্থ হব। যদি হয় তেতিয়াহলে আপুনিও বেহাই আপায়। আপুনি অপদহ হব। ভাবি চাওক মোৰ কোনটো প্ৰস্তাৱ আপুনি গ্ৰহণ কৰিব। মই হোটেলত আছো আৰু থাকিমো। ইতি। আপোনাৰ মিত্ৰ—দস্যু ভাস্কৰ”।

নলৈল। মিত্ৰ। বাক দ্বিতীয়খন পঢ়াছোন। সেইখন শইকীয়াৰ ওচৰতে আছিল। জেপৰপৰা উলিয়াই ইন্দ্ৰজিতক দিলে।

ইন্দ্ৰজিতে পঢ়িলে, “শইকীয়া চাহাব, আপুনি যদি অপদহ হয় তেতিয়াহলে মোক মাৰ্জনা কৰিব। মই হোটেলত আছো। থাকিমো। ইতি। —দস্যু ভাস্কৰ”

ছিপাহী আৰু অফিচাৰসকলক লৈ শেষ ডেনখনো শুচি গ’ল। আকৌ স্বাভাৱিক অৱস্থা ঘূৰি আহিল। শইকীয়াই ককিৰ কাপটো দাঙি ললে।

ঘপকটৈ উঠি ইন্দ্ৰজিতে বিলম্বীয়াৰ ছোকাৰ ওচৰলৈ গ’ল।

মি: বিলম্বীয়া, মিছ শইকীয়া ইয়াত থকা কেইদিন হল ?

বিলম্বীয়াৰ কপাল কৌচ খালে। তেওঁ চিন্তা কৰিবলৈ ধৰিলে।

কেই নম্বৰ বসন্ত আছে তেওঁ ?

বাঘটি নঘৰ। এইবুলি শইকীয়াটো চালে ইন্দ্ৰজিতে। শইকীয়াই ঘূৰ
দুপিয়াই সমৰ্থন জনালে।

হাই গড়। বাঘটি নঘৰ ঘৰটোতো বন্ধ। তাত মুখচেদি পানী পৰে
কাৰণে সেইটো বন্ধ কৰি থোৱা আছে।

কি ? শইকীয়াই হামৰাওকাটি উঠিল। তেওঁ বিভিন্নভাৱটো ৰামুটি
খৰি খটখটীৰ ফালে চোঁচা ললে।

নাৰাব চাব। ইন্দ্ৰজিতে হাক দিলে।

কিয় ? শইকীয়াই অগ্নিদৃষ্টিৰে চাই সুধিলে।

ইমান সময় সিহঁতে তাত বহি থকা নাই চাব।

ছোৱালীজনী ?

নাজানো কোন। হয়তো তাৰ দলৰে কোনোবা।

কিন্তু শইকীয়াটো নামানিলে। তেওঁ খটখটী বগাবলৈ ধৰিলে। বাঘ
হৈ বিকাশ বকৰা ইন্দ্ৰজিৎ আৰু দুজন বিষয়াও পাছে পাছে গ'ল।

ইন্দ্ৰজিৎৰ কথাই সঁচা হল। দুৱাৰখন অপোৱা। চাৰিৰ ফুটাটোত এটা
কাগজৰ ছুৰা। শইকীয়াই ছুৰাটো টানহাবি ললে। ঘৰৰ ভিতৰখন
আন্ধাৰ। কাগজৰ ছুৰাটো মেলি পড়িলে।

“মই দুঃখিত। ময়ো দস্যু ভাৰুৱক ধৰিবলৈ আহিছিলো। কিন্তু মই
নিজেই ধৰা পৰি গলো। আপুনি অপৰূপ হব লগীয়া হোৱাত দস্যু ভাৰুৱক হৈ
মই সন্মত হোৱা জনাইছো। ইতি। নাৰী-দস্যু চম্পা।”

ইয়াৰ অৰ্থ কি ? শইকীয়াই স্বভাৱসিদ্ধ ধৰণে শুদ্ধবি উঠিল।

মনে ধৰিছে দুইটা আকৌ লগ লাগিছে। বিকাশ বকৰাই কলে।

তুমি বিলম্ববীয়াৰ আগতে সুখিব নোৱাৰিলা ? শইকীয়াই কেব পাতি
ধৰিলে ইন্দ্ৰজিৎক। যেন এঠ কামটো তেওঁ ইন্দ্ৰজিৎক আগতে গুতাই বৈছিলে।

আমিও কথাটো ভাবিব পাৰিলোহেঁতেন। বিকাশ বকৰাই যেন ইন্দ্ৰজিৎৰ
বিকছে অভিবোধ থওন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে।

হাততে পাঠি হেৰুৱালো। অতি চয়তান ছোৱালী। তাইকো মই নেৰিছো দেই। শইকীয়াই দাঁত কৰচি কলে।

এটা সজ্ঞাৱনাপূৰ্ণ অভিযান এইদৰে ব্যৰ্থ হোৱাত কিৰীটি শইকীয়াই যিমান বেজাৰ পালে তাতকৈ বহুগুণ বেছি পালে অপমান। বিশেষকৈ এজনী ছোৱালীয়ে তেওঁক যেনেকৈ অৱলীলাৰে অপদস্থ কৰিলে তেওঁৰ জীৱনত তাৰ তুলনা নাই।

সেই খেদ লৈয়ে তেওঁ ঘৰলৈ উভটি গ'ল।

ক্ৰোধৰ অগনি জ্বলিল

মাগুহৰ মনৰ গতি বৰ বিচিত্ৰ। যি সময়ত ভাত এমুঠি নাপায় সিও বং বহুইচৰ কাৰণে হাবিৱাল কৰে। যাৰ ধন-বিত উঠে-নদী সি ফটা চোলা পিচ্ছি ফুৰে। বিপদ যাৰ শিতানত বৈ আছে সিও কৌতুক কৰাৰ লোভ লায়বিব নোৱাৰে।

দুস্ৰা ভাস্কৰৰ কথাও তেনেকুৱাই হল। কৌতুকৰ বাবে সি সোমনৰ পৰা পালে ভিৰঙ্কাৰ। বাকীবোৰে কৰিলে অহুযোগ।

এইধৰণৰ ধেমালি ভাল নহয়। তোৰ জীৱনটো তোৰ কাৰণে যিমানেই অপ্ৰয়োজনীয় নহওক লাগে আনৰ কাৰণে অতি প্ৰয়োজনীয়। এই কথা তই নজনা নহয়। সোমনে খঙেৰে কলে।

বিপদ হ'ব পাৰে বুলি ভাবি মোক হোটেলৰপৰা পঠিয়াই দিলে অথচ নিজে জীয়া জুইত জাঁপ দিলে। বিয়াজে অহুযোগ দিলে।

ফেহুৱে হামিৱালে।

টোপনি ধৰিছে বহি শুই থক পৈ ৰা। বিয়াজে বিকচিনা স্নৰত কলে। এইটো হামিৱাৰৰ সময় নহয়।

থং কৰিছা। কিয়নো কাইটি? হামি আক মিজে সাজি জব পাৰি নে? নিৰাবিত স্নৰত কলে ফেহুৱে।

তয়েইবা দাদাক এৰি থৈ গুচি আহিলি কোন সত্তেৰে ? পাৰ্খই কলে।
বাক কথা কৈছা। নাহি কিটো কবিত্ত ? যোক যে চি-আব-পি-এ পাই
বিখনহে কৰিলে তুমি কিটো জানিছা। ফেহৰে কলে।

চি-আব-পি-এ পাইছিল নেকি ডোক ? কেনেকৈ নাৰিসি ? ভাঙৰে
সুধিলে।

পৰতুব চৰণৰ আশীৰ্বাদত মন কৰক পিশাচৰ হাডবপৰাও নাৰি অহা নাই
জানো ? সেইলৈখীয়াই কথা মন কৰক।

তেতিয়াই তই ওলাই বোৱা নাছিলি জানো ? ভাঙৰে সুধিলে।

অলপ পলম হৈছিলে মন কৰক। বাইদেউক বিচাৰি যান্ধেই পলম
হল।

কিয় বিচাৰি গ'লি ?

পাছত আক নিবিচাৰিলো মন কৰক।

আগতেনো তই বিচাৰি গ'লি কিয় ?

সেই ধৰণে বিচৰা নাই মন কৰক। লগ পাই যাব খুজিছিলো।

পাইছিলি ?

পাইছিলো আকো। বাইদেৱে বোলে যাইগৈ। মই বৈছো। বোলে
তোৰ পৰতুব মতি-গতি বাক দেখা নাই।

মই বোলে। থাকক তেনে। পৰতুব গতি বুজি-বাজি থাকক। সেইবুলি
মই ওলাই আহিলো। বাহিৰত দেখো তুতেই নে পিশাচবোৰেই পিৰাপি দি
ফুৰিছে। ওচৰতে মন কৰক গাঁত এটা আছিলে তাতে নাৰি দিলো। হে
পৰতু সাত-শতকৰেও যেন নেনায়ক তেনেকুৱা গাঁতত। ইয়াকেহে কলো
আক। এইবুলি ফেহৰে হাত-ডৰি থুৱাবলৈ ধৰিলে।

কি হল নো ? থুত্ৰি উঠিল কিয় ? পাৰ্খই সুধিলে।

সুধিছাছে ? সেই যে গাঁতত নাৰিলো তাত মন কৰা শূল-জোং থকা
হলেও সুখেৰে থাকিলোহেঁতেন।

কি আছিলেনো ?

মহ। সেইজাত মহ তুমি কেহানিও দেখা নাই মন কৰা।

তাৰ পাছত ?

সিহঁতে মোৰ চোলাটো নেফা-নেক কৰি পেলালে। সোলোকাবলৈ মন কৰিলে। নোৱাৰিলে যেনিবা দেই। ইফালে চি আৰ পিৰ বুটৰ গৰপনি শুনিছো। তেতিয়া মন কৰা মনতে ভাবিলো, চি আৰ পিৰ হাততো মৰণ আৰু মহৰ হাততো মৰণ। মাহুহ হৈ মহৰ হাতত মৰিলে নাক উলিয়াব নোৱাৰিম।

আটাইবোৰে হাঁহি দিলে।

মৰিলে আৰু লাজ-কাজ কিহু ? বিয়াজে কলে।

উৱা। মৰিলেও লাজ থাকি যায়। এয়া শান্তৰ কথা।

বাক দে। তাৰ পাছত ?

তাৰপাছত মন কৰা চি আৰ পিৰ হাততে মৰোঁগৈ বুলি থিৰাং কৰি গাঁতৰপৰা উঠিলো। ওচৰতে ভগা বালতি, নোম উঠা বেৰাচ, খৰা বাচনী আৰু কত কি পৰি আছে চাৰিওফালে। ইফালে ধলপৰ দিছে। ওচৰত মাহুহ-হুহু চিনি পাই। তেতিয়া বৃদ্ধি এটা কৰিলো। এইবুলি সি বিবস বদনেৰে লবাবে মুখত চকু ফুৰালে।

কি হল, মনে মনে থাকিলি যে ?

নাই থকা, মন কৰা। ভেনেকুৱা ৰিপাঙত পৰিলে মাহুহে কি নকৰিবলৈ থাকে ? নহয় জানো ? কেহুৱে যেন কিবা এটা কবলৈ সঙ্কোচ কৰিছে।

কি কৰিলি নকৰ কেঁলে ? বিয়াজৰ তৰণি নাই।

ভগা বালতি এটা আৰু খৰা বাচনী এটা লগে। পেন-চোলা সোলোকাই আইন এটা বালতিত ভৰাই গাঁতত পেলাই দিলো।

ছিঃ ছিঃ কেহুকাই, সেইবুলি নাৰ্জ হৈ বাব লাগেনে ? তীৰ্থই তাক উচৰালে।

হেৰা সকলোপা। মোক নিয়ান নিলাজ নাপাৰা দেই। ইয়াকেহে কলো
আক।

কবলৈ কিটো আছে, পেন-চোলা

পেনৰ তলত পেন নিপিন্ধে নেকি যাহুহে। সেইলৈখীয়া পেন এটা আছিলে
নহয়। তাৰ ওপৰতে গামোছা এখনো আছিলে।

তেতিয়াহলে মেতৰ হৈ পৰিলি ? বিয়াজে কলে।

সেইলৈখীয়া ঠেকত পৰিলে মতাও মাইকী হৈ যায়। জানিচা হব পায় ?
মেতৰ হোৱাটো কি ডাঙৰ কথা। মিছা বৈহো পৰত ? ক্ষেত্ৰে নিবৰে
কেনিবা চাই থকা ভাঙবৰ সমৰ্থন বিচাৰিলে।

সঁচা কথা। ভাঙবে সমৰ্থন জনালে।

মন কৰিছা ? সেইলৈখীয়াই কথা। ক্ষেত্ৰে ভাঙবৰ সমৰ্থন পাই থামিডাঠ
হৈ বহিলে।

তাৰ পাছত ? বিয়াজে তাক তৰপি দিয়া নাই।

তাৰ পাছত মন কৰা 'ডুটি' কৰোংগৈ বুলি আকো হোটেলৰ ফালে
ঘূৰিলো। বোলো এই চেগতে পৰতুক বাহিৰৰ খবৰটোকে দিয় গৈ
পিছে নোৱাৰিলো। এইবুলি সি হুমুনিয়া এটা কাটিলে। যেন যাব নোৱাৰা
কাৰণে এতিয়া আকো তাক শোকে খুন্দা মাৰি ধৰিছে।

ধেন্বেৰি, তাৰ পাছত কি হল নকৰ কিয় ? বিয়াজে ভেকাঠি মাৰি
কলে।

হবলৈ আক বাকী থাকিল কিটো। যি হব লাগে হৈ গ'ল, মন কৰা।

সেই টো ময়ো জানিছো। যি হল কিৰূপা কৰি তাকে কবলৈ থাকিছো।
বিয়াজ অধৈৰ্য হৈ উঠিছে।

মন কৰা তেতিয়া চি আৰ পি এটাই খেদি আছিলে। বন্ধুক টোৱাই
ধৰি কলে, ছেবো ডই কোম হে ?

অসখীয়া চি আৰ পি নেকি ? ভীৰ্থই স্নখিলে।

কেলৈ হব। চি আৰ পি হেন্দুস্থানীহে হয় বুলি নাজানা নেকি ?
বাক ভেনেকে কলে ঘনিবা। তই কি কলি ? ভীৰ্থই প্ৰশ্ন কৰিলে।
মই মেডৰ হে। মই কলো।

ইচ্ বাম। সেইদৰে কলি নে ? মেডৰহে হবলৈ পালি গৈ ?

সেয়া। ভোমালোকে কথাবোৰ হুবুজাহে। ঠেকত পৰিলে শালপডিকে
বোপাই বুলিব লাগে। মিছা কৈছো পৰত ?

ভাস্কৰে সিহঁতৰ কথাটো মন দিয়া নাছিল। মনটো তাৰ অইন ক'ৰবাত
আছিল। তথাপি ফেছৰ প্ৰশ্নটো সি শুনিলে। হয় বুলি শলাগিলে। ফেছৰ
কাৰণে সিমানেই বহুত।

তাৰ পাছত ? বিয়াজে অধিলে।

তাৰ পাছত কলে, কৈহা বাইগা ? এইখিন্তে, মন কৰা কেনা লাগি
গ'ল।

কেনা লাগিল ? কিয় বিয়াজে অধিলে।

বুজা নাই ? এট য়ে কলে 'কৈহা বাইগা ?', তাৰ কি উত্তৰ দিয়া ?
তই নাজানিছিলি হব পায় ?

এঃ নাজানিম কিয়। তেতিয়া বপকটৈ মনত নপৰিলে আকৌ।

তেতিয়া কি কৰিলি ?

কিবা এটা নকলেও নহয়, মন কৰা। মই কলো, বাজ ছুবিবলৈ বাইগা।
আটাইবোৰে হাঁহি দিলে।

ববাহে। হাঁহিবলৈ কিটো হৈছে। বন্ধুকৰ খুন্দা খোৱা হলে হাঁহি
ক'ৰবাত থাকিলহেঁতেন। এৰা। ইয়াকেহে কলো আক। বিকচিনা স্তবত
কলে ফেছৰে।

বন্ধুকেৰে খুন্দিয়ালে হব পায় ?

খুন্দিয়ালে আকৌ। বোলে কিয়া বুলতাহে চালা। এট বুলি পেটত খুচি
দিলে। পিছে ভালেই কৰিলে, দেই। কথাটো মনত পৰি গ'ল।

ভেতিয়াহে কলো, বোলে পাখানা চক কবিলে বাইনা। ভেতিয়া জানিছা, সি তিনি খোজ হ'হকি গ'ল। মাহুচটো বামুণ হব লাগিব নেই।

তাৰ পাছত ?

বোলে খবৰদাৰ। একদম লবচৰ নাই কৰেগা। ইয়াতে থিয়দাঙা দি থাকে গা। হামি যেতিয়া গুচি য়ায়েগা তেতিয়া তুমিভি য়ায়েগা। এইদৰে কলে, বুইছানে। মন কৰা খঙে যোৰ যুৰৰ চুলি পালেগৈ। ময়ো কিবা এৰা ভকত বুলি ভাবিছা নেকি ? ময়ো কৈ দিলো, থিয়দাঙা দি থাকিবলৈ বাপেৰে মোক ভেৰা কৰি আনিছে নেকি ? সি বোলে কি বলতা ? মই কলো, বাপেৰৰ যুৰ বলতা। যোৰ খং উঠি গৈছিলে আনিছা। তাৰো উঠিছিলে। পিছে সি আক মোক হুচুৱে নহয়। সেই গতিকে কলে, ভাগ্ যাও। মই ভালেই পালো মন কৰা। ময়ো গুচি আহিলো।

আটাইবোৰে ইহি দিলে। হাঁহিব শব্দত ভাঙবৰ চিন্তাসুত্ৰ ছিন্ন হল।

কি হল ? ইমানকৈ হাঁহিছা কিয় ? ভাঙবে সুধিলে।

দাদা, আপুনি ফেহৰ কাহিনী হুশুনিলে ? বিয়াভে কলে।

মই কিবা ভাবি আছিলো।

ফেহ এটা বহু। তোৰ ভাবনাবোৰ স্থগিত ৰাখি তাৰ কাচিনী শুনা হলে বুজিব পাৰিলেহেঁতেন সি কি বহু।

ফেহৰে কিন্তু এইবাৰ গাঁচাকৈয়ে লাজ পালে। সি উঠি গ'ল। হেজাৰ হলেও নিজৰ প্ৰশংসা মাহুচে বেছিকৈ শুনি থাকিব নোৱাৰে। অৱশ্যে কোৱা-ভাঙুৰী শ্ৰেণীৰ মাহুচৰ কথা বেলেগ।

এই সময়ত কিঙা বুৰি আছিল। তাৰ মুখখন গধুৰ। দেখিলেই ধাৰণা হয় সি কিবা বেয়া খবৰ লৈ আহিছে।

সি ঘনাই বিয়াজলৈ চাইছিল।

আক এটা ঘূন হল হজুৰ। কিঙাই কলে।

ক'ত ? কোৱা ? ভাঙবে উত্তেজিত হৈ সুধিলে।

বেল দলঙৰ ওচৰত এখন হোটেলত। এজন ডেকা মাহুহ।

ক'ৰ মাহুহ? কোনে খুন কৰিলে?

ক'ৰ মাহুহ নাজানো হজুৰ। পিছে। কিঙাই আকৌ এবাৰ বিয়াজলৈ চালে।

পিছে কি? ভাস্কৰে অধৈৰ্য্য স্নৰত স্নথিলে।

ডেকাজনক দেখিবলৈ সাইলাথ বিয়াজ কাইটিৰ নিচিনা।

এনেকুৱা এটা ঘটনা মই আশা কৰিছিলো। সময়ত বিয়াজক আঁতৰাই দিয়াত ছদ্দিন পলম হল মাথোন। ভাস্কৰে টেবুলত ধকা মাৰি কলে।

যোৰ কাৰণে আন এজনৰ প্ৰাণ গ'ল। ঘটনাটোৱে বিয়াজৰ মনটোক আতুৰ কৰি পেলালে।

পাৰগুই এক হতভাগিনী মাতৃৰ বুকু উদ্গ কৰি নিৰপৰাধী সন্তানক কাটি মিলে। কিন্তু কিন্তু মই প্ৰতিজ্ঞা কৰিছো এই নববন্ধু পিপাহ দানৱক মই চৰ্ণ কৰিম। তাৰ বন্ধুপিপাসা মই চিৰদিনলৈ গুচায়। অহা চাৰিদিনৰ ভিতৰতে পৃথিৱীয়ে দেখিব এটা নবঘাতকৰ মৰ্মাস্তিক পৰিণতি। দেখিব পাৰীয়ে তাৰ নিজৰ তেজোৰে কেনেকৈ নিজৰ পাপ আশ্লন কৰিব লাগে। তোমালোকে মোক অকলে থাকিবলৈ দিয়া। মই ঘাতকৰ মৰণৰ খেণ গণনা কৰিম। ভাস্কৰে তাৰ সহকৰ্মীসকলক কলে।

সকলোটি ঘৰবপৰা ওলাই গুচি গ'ল। থাকি গ'ল মাথো এটা মাহুহ যাৰ অন্তৰত ক্ৰোধ আৰু প্ৰতিশোধৰ অগনি প্ৰজ্জলিত হৈছে। যাৰ ক্ৰোধ আৰু প্ৰতিশোধৰ অগনিৰে নিৰ্মিত হ'ব অহুৰ দলনৰ অমোঘ বজ্জ।

বতাহ ঈপিছে।

চন্দ্ৰা আৰু ভাস্কৰৰ ছলনা

এই ব্যৰ্থতাই শইকীয়াৰ মনত বৰ আঘাত দিলে। এই ব্যৰ্থতাৰ কাৰণে নিজকে তেওঁ বহুলাংশে দায়ী কৰিলে। বিকাশ বৰুৱায়ে প্ৰকাৰান্তৰে তেওঁৰ গাত্তে সকলো দায়িত্ব আঁপি দিলে।

কিন্তু কাৰণ কি ? নিজৰ বুদ্ধিৰ ওপৰত অত্যধিক আস্থা ? কথাটো হয়তো মিছা নহয়। নহলে দৃশ্য ভাস্কৰ্যৰ প্ৰথম চিঠিখন পোৱাৰ পাছত ইন্দ্ৰজিতে যেতিয়া নিয়ম ভঙ্গ কৰি হোটেলত প্ৰবেশ কৰিবলৈ কৈছিল তেতিয়া সেই কথা আওকাণ নকৰা হলে হয়তো ঘটনা বেলেগ হুলহে তেন। হয়তো নহলহেঁ তেন। কিন্তু সেই কথা অপ্ৰমাণিত থাকি গ'ল। থকাৰ কাৰণে তেৱেঁই দায়ী। তাৰ পাছতো তেওঁ এটা ভুল কৰিছিল। খানাতালাটী কবোতে মেনেজাৰক লগতে লৈ যাব লাগিছিল। তেতিয়াহলে চম্পাৰ এই প্ৰবন্ধনা ধৰা পৰি গ'লহেঁ তেন। এইটো কোনো বিশেষ বুদ্ধিৰ কথা নাছিল। তথাপি সময়ত সেই বুদ্ধিকণো তেওঁৰ মনত নেখেলালে। এই বুদ্ধিজ্ঞানৰ কাৰণ কি ? সেয়া জানো তেওঁৰে অৱহেলা নহয় ? অত্যধিক আত্মবিশ্বাসক ফল নহয় ?

কিন্তু বিকাশ বকৱা বা ইন্দ্ৰজিতেওতো তেওঁক সোঁৱৰাই দিব পাৰিলে-হেঁ তেন। নিদিলে কিয় ? তেওঁলোকেও হয়তো কথাটো ভবা নাই। এই অভিযানৰ সকলো দায়িত্ব তেওঁৰ ওপৰতে এৰি দিছিল। কিন্তু ইন্দ্ৰজিৎ ? তেওঁ যি কথা শুনিলে সেই কথা আগতে শুনুখিলে কিয় ?

হঠাতে তেওঁৰ মনটোত এটা কথা গাঁজিলে।

দৃশ্য ভাস্কৰ বা চম্পাৰ ওপৰত ইন্দ্ৰজিতৰ দুৰ্বলতা নাইতো ?

এই কথা তেওঁ আনকালে ভবা নাই। কিন্তু আজি ভাবটো আহিল। অহাৰ লগে লগে অতীতৰ বহুত ঘটনাৰ কথাও মনলৈ আহিল। দৃশ্য ভাস্কৰৰ সম্পৰ্কে নানান আলোচনা। আজি সেই আলোচনাবোৰক তেওঁ কঁহিয়াই চাবলৈ ধৰিলে। কঁহিয়াই চাওতে ইন্দ্ৰজিতৰ দুই এটা মন্তব্য, কিছুমান যুক্তি দৃশ্য ভাস্কৰৰ কলীয়া যেনেই অস্থায়ন হল। তাত ভাস্কৰৰ প্ৰতি প্ৰকাৰ ভাব প্ৰকাশ পোৱা যেন লাগিল।

ভেঙে কি ইন্দ্ৰজিতে দৃশ্য ভাস্কৰ আৰু চম্পাক পলাবলৈ সময় দিবক কাৰণেই পলম কৰিছিল ?

কিন্তু দম্ভ্য ভাস্কৰ জানো আছিল তাত ? নিজকে প্ৰশ্ন কৰিলে শইকীয়াই । হয়তো আছিল । হয়তো নাছিল । কিন্তু নিইত্তৰ মাজত যে এটা সন্দেহ আছে—এটা বুজাবুজি আছে চিঠিতেই তাৰ প্ৰমাণ । দম্ভ্য ভাৱেও তাৰ দ্বিতীয় চিঠিত লিখিছে ‘মই হোটেলতে আছোঁ । থাকিমোঁ ।’ তাৰ এই দম্ভ্য অবিশ্বাস কৰাৰ কোনো কাৰণ নাই । সি নথকা হলে চম্পাও নাথাকে ।

চিন্তাটো তেওঁৰ মনৰ গভীৰত সোমাই গ’ল । ইন্দ্ৰজিতৰ বিষয়ে এটা সন্দেহে তেওঁৰ মনৰ যাতনা বেছিহে কৰিলে ।

চক্ৰান্ত । চক্ৰান্ত । তেওঁৰ ঘৰতে তেওঁৰ বিৰুদ্ধে এক বিশাল চক্ৰান্ত চলিছে । হঠাতে গাড়ীখন বৈ দিলে । জোকাৰত তেওঁৰ চিন্তাহুত্ৰ ছিগি গ’ল । বদেখিলে তেওঁ ঘৰ পালেহি । শইকীয়া নামি গ’ল ।

কিন্তু সৰ্বেশ্বৰীৰ কি হল ?

সৰ্বেশ্বৰী বৈঠকখানাৰ ছোফা এটাত বহি আছিল । মুখত এটা পৰম তৃপ্তিৰ বহণ । বৰ অন্তমনস্ক । শইকীয়া যে ঘৰ সোমাইছে, তেওঁৰ ওচৰতে বৈ তেওঁলৈ অবাৰ-বিশ্বয়েৰে সৈতে চাট আছে সৰ্বেশ্বৰীয়ে গমই পোৱা নাই । তেওঁ যেন এটা মধুৰ স্বপ্নৰ মাজত সঁতুৰি নাহুৰি আছে ।

তোমাৰ কি হল ? বিৰক্তিখিনি লুকুৱাব নোৱাৰিলে শইকীয়াই ।

এ । আপুনি কেতিয়া আহিলে ? ছেঃ । অলপ আগতে অহা হলে লগ পালেহেঁতেন ।

কাক ? শইকীয়াই আচৰিত হৈ হুধিলে ।

আপোনাৰ বন্ধুৰ ছোৱালী ।

ক’ৰ বন্ধু ?

ডিব্ৰুগড়ৰ ।

শইকীয়াই যেন সাপ দেখি উচাপ খাই উঠিল ।

কি নাম ?

অভিৰাম শইকীয়া । ভাস্কৰ ।

ছোৱালীজনীৰ নাম কি ? একে উশাহে স্মৃতিলৈ শইকীয়াই।

আপুনি নামানে যদি ভুলিলে আচৰিত হৈ যাব।

আঃ। পাতনি এৰি নামটো কোৱাছোন আগতে।

যোৰে সৈতে একে। সাইলাথ একে।

সৰ্বেশ্বৰী শইকীয়া ?

ঐ।

হায় সৰ্বেশ্বৰী শইকীয়া ! তুমি যদি জানিলাহেঁতেন তোমাৰ নামটোড
কি এক মৰ্যাস্তিক গ্ৰহসন লুকাই আছে তেতিয়াহলে তোমাৰ মৃত্যু হাঁহি
নোলালহেঁতেন।

নামড আকৌ কি গ্ৰহসনটো বিচাৰি পালে ? কি যে মিঠা ছোৱালী,
লৰাটোও ভেনেকুৱাই। কিমান সাদৰী। খুবীদেউ বুলি দুয়ো সেৱা
কৰিলে

বৰা। বৰা। লৰাটোক আকৌ ক'ত পালো ?

দুয়ো একেলগে আহিছিলে। আপোনাক লগ ধৰিব মোৱাৰি বৰ বেজাৰ
কৰিলে। বৰও নোৱাৰে। কলিকতালৈ যাবলৈ আহিছে। প্লেণ্ড যাব।

বুলিছে। এক নিৰ্মম ঠাট্টা। নিৰ্ভৰ অপমান।

কিখন বকিছে আপুনি ?

সৰ্বেশ্বৰী শইকীয়া, তুমি নামৰ মোহত ভোল গ'লা। প্ৰায় দুহুৰি বছৰ
ভাৰতৰ এজন বিখ্যাত ডিটেকটিভৰ ঘৰলৈ হৈয়ো শঙ্ক-মিঞা জিনিবলৈ-
নিশিকিলা। মোৰেই কপাল। শইকীয়া হতাশাত জ্বলা হৈ বহি পকিল।

জানো, আপুনি কিখন কৈছে মই একো বুজা নাই।

হুবুজা। বুজা হলে নিইতক যাবলৈ নিদি বোক ধবৰ দিলাহেঁতেন।
নিইতক দৰত বছৰাই দুৱাৰত ভলা লগালাহেঁতেন।

আপোনাক ধবৰ দিবলৈ মহেনক পঠিয়াব খুজিছিলো। সিহঁতে হাক
দিলে। বোলে কবলৈ লম্বা নাই। আনকালে লগ ধৰিব।

ঠিকেই কৈছিলে। কিন্তু তুমি কি কৰিলে? হাতৰ যুঠিত পায়ো এৰি দিলে।

কাক হাতৰ যুঠিত পাই এৰি দিলো?

দস্তা ভাঙৰ আৰু নাৰী দস্তা চম্পাক।

কি কৈছে আপুনি?

সঁচা কৈছো সৰ্বেশ্বৰী শইকীয়া। তুমি-মই জীয়াই থকা দৰেই সঁচা। দুফটাৰ আগতে। সিহঁতে মোক অপদস্থ কৰিলে। এই সৰ্বেশ্বৰী শইকীয়াই মোক প্ৰভাৱণা কৰি পলাই গ'ল। পলাই মোৰ ঘৰতে আশ্ৰয় ললে। সিহঁতৰ লাহ-আৰু চাতুৰী দেখি মই অৰাক হৈছো।

এই সময়ত অকস্মাতে বিকাশ বৰুৱাক অহা দেখি শইকীয়া আচৰিত হ'ল। খবৰ পাইছেনে শইকীয়া? বিকাশ বৰুৱাই কোনো ভূমিকা নকৰাকৈষে প্ৰশ্ন কৰিলে।

কিহৰ? আচৰিত হৈ স্তম্ভিলে শইকীয়াই।

আৰু এটা খুন হ'ল।

ক'ত?

বত্তুপিৰি হোটেলত। এজন বিদেশী যুৱকক খুন কৰিলে।

কেতিয়া?

ঘোৱা নিশা। সন্ধ্যাত: শেহ নিশা। এই ক্ষেত্ৰতো 'নিবাদ'ৰ ছুৰী। লগতে এখন চিঠি।

চিঠি?

ওঁ। চিঠিখন ভাংপৰ্যাপূৰ্ণ। চিঠিখনত দস্তা ভাঙৰক সন্ধান কৰি কোৱা হৈছে, 'নিবাদ'ৰ বিকল্পতাৰ এয়া হেনো প্ৰথম বলি। বিকাশ বৰুৱাই কলে।

তেতিয়া 'নিবাদ' আৰু দস্তা ভাঙৰ একে ব্যক্তি নহয়? শইকীয়াই চিন্তিত-ভাৱে কলে।

নহয়ৰে ভাব প্ৰমাণ জানো নিশাই পোৱা নাই শইকীয়া। আমি

হোটেলত দস্যু ভাঙবৰ অস্তিত্বৰ প্ৰমাণ জানো পোৱা নাই ? বকুৱাই কলে।

কিন্তু নিহত যুৱকজন জানো দস্যু ভাঙবৰ মাল্লহ। শইকীয়াই সুধিলে।

তাৰ কোনো প্ৰমাণ নাই।

এনেকুৱাতে শইকীয়াৰ ফোনত ৰিং হ'ল।

হেলো।

ঐ। কৈছো। কোন আপুনি ?

কি ? আকৌ কি চূপতি মাৰিব খুজিছা ?

তুমি মোৰ ঘৰৰ শাস্তি নষ্ট কৰিছা। তোমাৰ লাঞ্ছনা থকা উচিত।

জানো জানো। সেইবোৰ সদগুণ থকা হলে দস্যু বৃত্তি

স্বাৰ্ট আপ।

কি ?

খুন হৈছে যদি মই কি কৰিব লাগে ?

তোমাৰ ছলনাৰ অন্ত নাই। এয়া যে তোমাৰেই কাম নহয় তাৰ প্ৰমাণ

কি ?

তুমি নিয়ান বিতং বতৰা ক'ত পালা ? তুমি এতিয়া ভালৰি বোলাৰ খুজিছা ?

কিন্তু, মই তোমাক বেহাই নিদিওঁ। তুমি মোৰ ঘৰৰ শাস্তি নষ্ট কৰিছা।

কি ?

হয়নেকি ? বৃত্তিটো বেয়া নহয়।

পুলিচ বাহিনী তোমাৰ চাকৰ নেকি ?

অলভা, বৰবৰ। এইবুলি খটকটক কোৱাটো থৈ দিলে।

এই দস্যুটোৰ উদ্ভতালি অলভ। শইকীয়াই ক্ৰুদ্ধ মন্তব্য কৰিলে।

কি কলে ?

দেখবমানে আজি-বাজি কথা। জানে, বিতাবতিউৰণৰ পলাই ছুইটাই

মোৰ ঘৰত ব্ৰেকফাষ্ট কৰি গৈছে ? আৰু এই ভদ্ৰমহিলাই মোৰ বন্ধুৰ লৰা-ছোৱালী বুলি দুয়োকেই আলহ-উদহৃৎক বুঝালে। এই বুলি অদূৰত বহি থকা সৰ্বেশ্বৰীলৈ আঙুলিয়াই কলে শইকীয়াই।

বিকাশ বকরাই নাইহি নোৱাৰিলে।

গৈচাই, বিচিত্ৰ চৰিত্ৰৰ দৃশ্য। কিন্তু তেখেতক দোষাৰোপ কৰি লাভ কি ? তেখেততো চৰকাৰী চাকৰিয়াল নহয়।

কিন্তু তেওঁ এজন চৰকাৰী চাকৰিয়ালৰ অৰ্দ্ধাঙ্গিণী।

অৰ্দ্ধাঙ্গিণীহে, পূৰ্ণাঙ্গিণীতো নহয়।

নিজে ডকাইত ধৰিব নোৱাৰিব আৰু ঔপৰিও মোৰ পিঠিত। মই কেনেকৈ জানিম কোন কি ? আহিছে। আলহী সন্মিছে। তাতে আকৌ ইমান কথা কিহৰ। মই থকা কাৰণে আপোনাৰ ডকাইত ধৰাত অনুবিধা হৈছে যদি ঠিক নিদ্ৰিয়ে কিয় ? মই বুলিলেই মন যাৱ গুচিয়াম। সদায় এইদৰে কেটেৰা-জেডেৰা খাই থাকিবলৈ মোৰ কি দায় পৰিছে ? কোনেবা খুন কৰিলে, ডকাইতি কৰিলে তাৰ খবৰ নাই। দৃশ্য ভাস্কৰ দৃশ্য ভাস্কৰ বুলি আলাপতে গদা বুৰাই বৰিছে। এই বুলি সৰ্বেশ্বৰী উচাট মাৰি উঠি গ'ল।

দেখিলে ? মোৰ ঘৰে পৰে কেমেৰুৱা সেটা ? এতিয়া বৈগীকে চম্ভালো। মৈ খুনীকে বিচাৰো।

আপুনি তেখেতৰ কাছত হকা-বধা নকৰিব। তেওঁ নিশ্চয় জানি-শুনি এনে কাম নকৰে যাতে আপোনাৰ অকল্যাণ হ'ব পাৰে।

এই ধৰণৰ মাত্ৰহবোৰক আঁলৈ দিয়া জানো উচিত ?

তেখেতে তো লিহ'ডক চিনি আপায়।

এই কথাটো শইকীয়াই কোনো উত্তৰ নিদ্ৰিলে। বোধ কৰো নিজৰ কুলটো ধৰিব পাৰিয়েই মনে মনে থাকিল।

ভাস্কৰে কি কলে ?

কি আক। তাৰ বিটো ধৰণ। সুধিছে আমি 'নিষাদ'ৰ বিকছে কি বাবছা লৈছে। যেন সিহে আমাৰ মানিক।

সি নিজে নিষাদ'ক চিনিব পৰা নাই ?

দাংকোপ মাৰি কলেতো সাত দিনৰ ভিতৰত তাক ধৰি দিব।

সঁচা ?

কলেতো তেনেকৈ।

তেজো সাজু থাকক শইকীয়া। সি দাংকোপ মৰা নাই। কাৰণ সি বুজিব পাৰিছে 'নিষাদ'ক ধ্বংস কৰিব নোৱাৰিলে তাৰো পৰিজ্ঞান নাই। ডেকাজনৰ বিষয়ে কিবা কলেনেকি

বেজাৰ কৰিলে। তাৰ মাহুহ বুলি ভুলকৈ হত্যা কৰা বুলি কলে।

তাকেই কৈছে। এইবাৰ ঘাইতে হাত পৰিছে। 'নিষাদ'ৰ লীলা-খেলা হয়তো এইবাৰ চলিম ছিগিব।

শইকীয়াই এই কথাৰ ওপৰত কোনো মন্তব্য নকৰিলে। মহেনে কফি আৰু জলপানৰ টে লৈ প্ৰবেশ কৰিলে। মুখখন তাৰ শাৰণৰ আকাশৰ দৰে গোমোৰা।

মবীচিকাৰ পাছে পাছে নিষাদ

নিজকে শ্ৰেষ্ঠ বৃথিয়ক বুলি নভবা মাহুহ এই পৃথিৱীত বোধ কৰো সঁচাই বিৰল। যি যিমান বেছি নিৰোধ, নিজৰ ওপৰত তাৰ সিয়ানেই বেছি আস্থা থকা দেখা যায়। তাৰ ফলত নিজৰ, সমাজৰ আৰু কেতিয়াবা দেশৰ জীৱনতো অপায়-অমজলৰ সূত্ৰপাত হয়।

এইবোৰ নিৰোধৰ কোনোবাহয়তো চহকী, কোনোবা হয়তো উচ্চাভিলাষী, কোনোবা হয়তো পাশৱিক চৰিত্ৰসম্পন্ন। এইবোৰ মাহুছে লভতে নিজৰ মজলতকৈ অমজলহে বেছিকৈ কৰে। ইহঁতৰ আৰ্হিৰ আৰু অৱসান ধ্বংসকৃত্যৰ দৰেই আকস্মিক আৰু অপৰাহী। কিন্তু এই খন্তেকীয়া সময়খিনিতে নিহঁতে

বহুত লোকচান কৰি থৈ যায়। সম্পদ, জীৱন আৰু সমাজৰ বিপুল অপকাৰ সাধে। বহুতো বেদনা আৰু অশ্রুপাতৰ কাৰণ হয়।

তেনেকুৱাই এটা নিৰ্বোধ-আনন্দত মত্তলীয়া হল ‘নিষাদ’। নকল বিয়াজক হত্যা কৰি সিহঁতে পৰম আনন্দ লভিলে। সিহঁতে ধৰি ললে যে এইবাৰ দস্যু ভাস্কৰে আৰু সিহঁতক জোকাবলৈ সাহ নকৰিব। কিৰীটি শইকীয়াই সে সিহঁতক ঢুকি নাগায় সেই বিষয়ে বহুত আগতে সিহঁতে নিশ্চিত হৈ পৰিছিল। এতিয়া সিহঁতৰ শেষ শতক দস্যু ভাস্কৰে নিধন হল।

সিহঁতে প্ৰথমতে বিয়াজকে দস্যু ভাস্কৰ বুলি ধৰি লৈছিল। বিভাৰভিউ হোটেলতে তাক হত্যা কৰিলেহেঁতেন কিন্তু সি যেতিয়া ভাস্কৰৰ কোঠাত সোমাল তেতিয়া তাৰ ওপৰত সিহঁতৰ চকু আছিল। সি বাহিৰৰ পৰা যি সংকেতেৰে ভাস্কৰক জাননী দিছিল তাকে সিহঁতে মন কৰিছিল। সিহঁতৰ লক্ষ্য আছিল বিয়াজ। কিন্তু এসময়ত সিহঁতে আৱিষ্কাৰ কৰিলে যে বিয়াজ হোটেলত নাই। তেতিয়াই সিহঁতে ৰণবীৰ সিং নামেৰে মাছুহটোক সন্দেহ কৰিলে। সিহঁতে বিয়াজৰ সংকেত ব্যৱহাৰ কৰি ৰণবীৰ তথা ভাস্কৰৰ কোঠালীত প্ৰবেশ কৰিলে। তাত ব্যৰ্থ হৈ ততালিকে কিৰীটি শইকীয়াক লগাই দিলে।

ইফালে ৰজন হালদাৰ নামেৰে এজন যুৱক সেইদিনাই ৰত্নগিৰি হোটেলত উঠিলে। তেওঁ এজন মেডিকেল ৰিগ্ৰেজেনটেণ্ট। বিয়াজৰ ছদ্মবেশী চহেৰাৰ লগত তেওঁৰ বহুতখিনি মিল আছিল। যি সামান্য অমিল আছিল তাক সাধাৰণ চকুত ধৰা নপৰে। সেয়াই হল তেওঁৰ কাল। ‘নিষাদ’ৰ মাছুহে তেওঁক নাইট ষ চিনেমাৰপৰা ওলাই আহোতে দেখা পাই হোটেল-লৈকে অনুসৰণ কৰিলে।

সিহঁতে যেতিয়া বিয়াজক নাগালে আৰু ভাস্কৰক কান্ধ কৰিব নোৱাৰি খুৰি গ’ল তেতিয়াই সিহঁতে ধৰিওঁললে যে বিয়াজে বিভাৰভিউ হোটেলৰ পৰা আহি ৰত্নগিৰিত আশ্ৰয় লৈছে।

প্ৰতিটিংসাৰ তাড়নাত সিহঁতৰ বিবেক-বুদ্ধি প্ৰায় লোপ পাই গৈছিল। এই যুৱকজনৰ সম্পৰ্কে বিচাৰ-খোচাৰ কৰাৰ কথা সিহঁতে এবাৰো চিন্তা নকৰিনে। সিহঁতৰ ওচৰত মাজুহৰ জীৱনৰ মূল্য ইয়ানেই নগণ্য। ইয়াকে বোনে নিৰ্বোধৰ আশ্বাৰ্থান।

আমি এবাৰ 'নিষাদ'ৰ গোপন কক্ষত ভূমুকি মাৰিলেই সিহঁতৰ নিবুদ্ধি হাৰ প্ৰমাণ পাম।

বাহিৰবপৰা দেখিলে ধাৰণা হয় ঘৰটো যেন সাক্ষি শেষ হোৱা নাই। ঘৰটো এতিয়াও কংকাল তৈয়ে আছে। গাত মডহ লগা নাই। অকল বাহিৰৰ পৰাই নহয় আগফালৰ ঘৰবোৰত সোমালেও ভেঁনে ধাৰণাই হব। কিন্তু ভিতৰফালে সোমাই গলে সম্পূৰ্ণ বেলেগ ধাৰণা হব।

তিনি মহলাৰ পাছফালৰ দুটা কোঠালীৰ বাহিৰ অংশ দেখি যিমান বিতৰ্ক লাগিব সিমানে বিস্ময় লাগিব ভিতৰ সোমালে। এই দুটা কোঠালীৰ ভিতৰখন ইমান বিতোপন যে ধাৰণা হব এয়া যেন চৰম বিলাসী কোনো ধনী লোকৰ আধুনিক প্ৰাসাদহে।

তাৰে এটা ঘৰত এযোৰা নাৰী-পুৰুষ। মধ্যমলৰ ফুলাৰ চাদৰেৰে ঢকা কুন্দল কোমল ডাঠ ক'মৰ বিচনাত শায়িত। এক নাৰী। ক'মৰ কোমলতাত পোত গৈ আছে নাৰীৰ নিদ্ৰা। কোমল গাৰ্ভৰ ওপৰত কিলাকুটিড ডেকাদি গলখন হাতৰ তলুৱাত ধৈ কাতি হৈ শুই আছে তেওঁ। গাত-ক্ৰক্ৰেডৰ ফুলাৰ চেমিছ, চুলিখিনি সহস্ৰ ফগিনীৰ দৰে সিঁচৰতি হৈ আছে মুখৰ কেউপিনে। মুখখন যেন মেখে ঢকা চক্ৰয়া। চকু এলাহত নিদ্ৰাত। গুলপীয়া ঠাঁৰোৰ কাঁচি বেলিৰ ভীক পৰশত ফুলিবলৈ ধৰা নিয়ত ভিত্তা পছৰ পাহিৰ দৰে নেয়েকা। বিছনাৰ কাষতে বহি আছে এজন যুৱক। ওখ-পাখ। স্তৰ্ণাৰ দেহী। ডেকা-গোৰা তেওঁৰ বৰণ। আনন্দত উজ্জল মুখ। চকুত অদ্বা কিবা পিপাসা।

ভেনেকৈ নাচাৰা জিয়া। শায়িতা বেজিনাই কপট কোপ প্ৰকাশ কৰি কলে। পুৰুষজনৰ আচল নাৰ নবাৰ বহুল। বেজিনাই জিয়া মূলি হাতে।

এনে শুভদিন আমাৰ জীৱনত কেইটা আহিব বেজিনা? ঘূৰকে কলে।
আহিব জিয়া। এয়া জীৱনৰ আৰম্ভণিহে। দহু ভাস্কৰ নিধন হবলৈ
আছেই।

তাৰ দৰ্কাৰ নহব। আমিযেই প্ৰথম তাৰ দলৰ ওপৰত হাত দিব
পাৰিছো। গতিকে এবাৰ যেতিয়া হাত পৰিল দুনায়ে পৰিব পাৰে।
মাহুহটো চতুৰ। সি নিশ্চয় আকৌ আমাক হোকাবলৈ নাহে।

বেজিনাই তাৰ কোনো উত্তৰ নিদিলে। চকু মুদি যেন বিৰা স্মৰণ কৰিবলৈ
চেষ্টা কৰিলে। তাইৰ মুখৰ বৰণ সলনি হবলৈ ধৰিলে। তীক্ষ্ণদৃষ্টিৰে চালে
ধাৰণা হব তাই যেন সমাজিক দেখিছে। এক মনোৰম স্বপ্নত বিভোৰ হৈ
পৰিছে।

কি ভাবিছা বেজিনা? জিয়াই বাধা দিলে।

বেজিনাই চকু মেলি চালে। আধা ফুল। পদুমপাত্ৰ যেন পূৰ্ণ প্ৰফুল্লিত
হল। চুটীক এটা ছমুনিয়া কাটিলে বেজিনাই।

একো নাই ওবা জিয়া। হাঁহিবলৈ বাৰ্থ চেষ্টা কৰি কলে।

মিছা কথা। জিয়াৰ কথাত অভিমানৰ স্বৰ।

সঁচা জিয়া।

বিশ্বাস নকৰো। তুমি লুকুৱাইছা।

বেজিনাই মোলানকৈ হাঁহিলে।

মাইকীমাহুহৰ চৰ কথা পুৰুষৰ আগত কব নোৱাৰি জিয়া।

জানো। দিনকদিনে তুমি আঁতৰি গৈছা। মই কালিৰে পৰা মন
কৰিছো বাবে বাবে তুমি অন্তমনস্ক হৈ পৰিছা।

মোৰ টুপীটোৰ কথা ভাবি বেজাৰ লাগিছে।

বেজাৰৰ কোনো চিন ডোয়াৰ মুখত নাই বেজিনা।

বাক জিয়া, ইমান ওচৰৰপৰাও দহু ভাস্কৰৰ গাত গুলীটো লগাব
নোৱাৰিলা কিয় কোৱাছোন?

একটো গুনি জিয়াৰ কপালখন কোঁচ খালে।

তুমি মোৰ যোগ্যতা সম্পৰ্কে সন্দেহ কৰিছা? জিয়াই ঘূৰাই এৰি
কৰিলে।

তেনেকৈ কিয় ভাবিছা? কিন্তু কথাটো আচৰিত হ'বলগীয়া নহয়
জানো?

সি বুজিব পাৰি কাতি হৈ দিছিল।

এটা বুলেটৰ লগত ফেৰ মৰা লাধাৰণ কথা নহয়। সি ঘটনাটো কি
হ'বলৈ গৈছে বুজিব পাৰি অসাধাৰণ তৎপৰতাৰে কাতি হৈ দিলে। ইয়াকে
লোকে 'বিজুলী বেগ' বোলে, নহয় জানো? অথচ তুমি গমেই নাপালা
যে সি তোমাৰ আঙুলিৰ তৎপৰতা আগতে বুজি পাইছিল?

উদ্বেগনাৰ মুহূৰ্ত্তত। তাতে তুমি মজিয়াত পৰি গৈছা।

কিন্তু তাৰ হাতততো কোনো অস্ত্ৰ নাছিল।

দ্বিতীয়বাৰ সি বন্ধা নাপালেহেঁতেন। ছোৱালীজনীয়ে সকলো পণ্ড কৰি
দিলে। জিগাৰ মাত অভিমানত গধুৰ।

খিলখিলকৈ হাঁহি দিলে বেজিনাই।

তোমাৰ কাৰণে বৰ বেজাৰ লাগিছিল মোৰ। দামী অস্ত্ৰটো পেলাই থৈ
আছিল।

তুমি মোক ঠাট্টা কৰিছা?

ঠাট্টা কিয় কৰিম? মোৰ টুপীটোও থৈ আহিব লগা হোৱা নাই জানো?
বাক জিয়া, সেই ছোৱালীজনী কোন জানানে?

নিশ্চয় কোনো বেয়া ছোৱালী।

মোৰ নিচিনা, নহয়নে?

তুমি কিয় বেয়া হ'ব?

তোমাৰ নিচিনা এজন পুৰুষ মোৰ দলত আছে যে।

বেজিনা, তুমি মোক অপমান কৰিছা। খংখাই জিয়াই উচাট মাৰি গুচি

যাব খুজিলে। কিন্তু বেজিনাই তাৰ হাত এখন থাপহাৰি ধৰি থিলথিলকৈ
হাঁহি দিলে।

তোমাৰ কথাই কথাই থং। বহাছোন। বেজিনাই আদাৰৰ স্তৰত কলে।
জিয়াই বোধ কৰে এইটোকে প্ৰত্যাশা কৰিছিল। সি বহিলে।

ছোৱালীজনী আচৰিত ধুনীয়া, নহয়নে ?

মই দেখা নাই।

মই দেখিছো। একুৰা জীয়া জুই।

আমি অপ্ৰস্তুত অৱস্থাত আছিলো তেতিয়া।

জানো। কিন্তু জুই সকলো অবস্থাতে জুই হৈয়ে থাকে। আৰু দস্ত
ভাস্কৰ। যেন কোনো নিপুণ শিল্পীয়ে শিহত খোদাই কৰা অনিৰ্বাণ যৌৱনৰ
এক অপৰূপ মূৰ্তি। কথাখিনি কণ্ঠতে বেজিনা আকৌ অন্তমনস্ক হৈ
পৰিল।

তুমি মুক্ত হৈ পৰিছা ?

পিন্ডলৰ আগতো কেনে অবিখ্যাত নিৰ্ভীকতাৰে থিয় হৈ আছিল ভাবিব-
লৈকো অৱাক লাগে। পিন্ডলটো যেন তাৰ চিনাকি। দুয়োৰো স্বাক্ষত
যেন কিবা বুজাবুজি আছে। জিয়াৰ প্ৰশ্ন কালৰিকাটি গৈ কলে বেজিনাই।

দস্তা ভাস্কৰৰ গুণ গাবলৈ ভাল লাগিছে হব পাৰ ? জিয়াই কলে।

বেজিনাই গম্ভীৰ মুখেৰে চালে তাৰ ফালে। তাৰ পাছত হাঁহি দিলে।
কিন্তু উজ্জ্বল নাছিল।

গুণৰ গুণৰ আদৰ নকৰাটো দুৰ্বলতা জিয়া।

তুমি প্ৰমাণ কৰিব খুজিছা যে মোতকৈ দস্তা ভাস্কৰৰ যোগ্যতা বেছি ?

কেতিয়াও নাই কৰা। তোমাৰ যোগ্যতা তোমাৰ দৰে। তাৰ যোগ্যতা
তাৰ দৰে। কিন্তু সি মোৰ দলত যোগ দিলে মই তাক প্ৰত্যাখ্যান
নকৰো।

আৰু ছোৱালীজনী ?

সেয়া প্ৰয়োজন-অপ্ৰয়োজন বিচাৰৰ কথা।

কিন্তু দস্যু ভাঙৰৰ বেলিকা সেই কথা নাই হ'ব পাৰ ?

সেইবোৰ কথা বাদদিয়া জিয়া। আমাৰ উৎসৱ কেতিয়াকৈ পাতিবা ?
বেজিনাই কথা আনপাকে বুৰাই দিনে।

অহা সপ্তাহতে পাতিম বুলি ভাবিছো, পৰিস্থিতি কেনে হয় চাই, তেখে
তাৰ ব্যৱস্থা কৰা ভাল হ'ব।

প্ৰত্যেকাক পৰীক্ষা কৰি সোমাবলৈ দিবা। আমাৰ এতিয়া দুটা প্ৰবল
শত্ৰু।

দুটা কোন কোন ?

প্ৰথম শত্ৰু পুলিচ। দ্বিতীয় দস্যু ভাঙৰ।

দস্যু ভাঙৰক বাদ দিব পাৰা।

নোৱাৰো জিয়া। মই তাক চিনি পাইছো। তাক ভাঙিব পাৰিবা কিন্তু
খুৱাৰ নোৱাৰিবা।

যি দস্যুৱে দলত ছোৱালী ৰাখে তাৰ

জিয়া। চিঞৰ মাৰি উঠি বহিলে বেজিনা। এয়া বেলেগ বেজিনা।
তাইৰ চকুত জুই। অসপ আগতে থক। কমনীয়তা আৰু কৌতুকৰ লেশমানো
নাই। এতিয়া এক যুঁতিমতী হিংসা।

মই মিছা কথা কোৱা নাই বেজিনা। জিয়াৰ কণ্ঠস্বৰত বিদ্ৰোহৰ
আভাস।

তোমাৰ সঁচা মানে পূৰুষৰ সঁচা। তুমি পাহৰি নাযাবা বহুল তুমি এক
নাৰীৰ ভৃত্য। তুমি মোৰ আজ্ঞাবাহী ভৃত্য। বেজিনাৰ কথাত প্ৰথম
কণ্ঠস্বৰ স্তব।

বেজিনা। মই ভৃত্য।

চপ। মই তোমাক ব'ব বেছি লাই দি পেলাইছো বহুল। নাৰীক
তোমালোকে তোমালোকৰ লাহ-বিলাহৰ দায়গ্ৰী বুলি আজিও ভাবি আছে।

অন্ততঃ এজনী নাৰীক দেখিও তোমাৰ মনোভাব সলনি হ'ব লাগিছিল। কিন্তু তোৱা নাই। তোমাক সাৱধান কৰি দিছো বহুল, দ্বিতীয় বাৰ এই বেয়াদৰী মই বৰদাস্ত নকৰো। বেয়াদৰীৰ শাস্তি কি তাক তুমি জানা।

মই হুঃখিত বেজিনা। তুমি দস্ত্য ভাস্কৰৰ গুণ গোৱা কাৰণে।

এতিয়া কোনো কথা নহয়। যোৱা, নিজৰ কাম কৰা গৈ। বেজিনাই দুৱাৰৰ ফালে আঙুলিয়ালে। জিয়া তথা বহুল মূৰ দোৱাই ওলাই গ'ল।

মোলা। বেজিনাই মাত দিলে। লগে লগে এটা মানুহ সোমাই আহিল।

তই শুনি নি ?

মূৰ জোকাৰি মানুহটোৱে শুনিছে বুলি জনালে। মানুহটো বোবা। তাৰ জিভাখন চুটি আৰু অস্বাভাৱিক ডাঠ।

চকু ৰাখিবি।

আকৌ মূৰ জোকাৰি সমৰ্থন কৰিলে।

মোলা এটা কাক্সি জাতীয় মানুহ। কিচ্‌কিচ্‌কৈ ক'লা। ছ'ফুট ওখ দেখিবলৈ এটা দৈত্য-সদৃশ। মূৰটো কিন্তু দেহৰ তুলনাত সৰু। মূৰৰ চুলি জঁপৰা। চকুবোৰ কণকণ। নাকটো চেপেটা। শৰীৰৰ পেলীবোৰ ইমান কঠোৰা ধাৰণা হয় বুলেটো উফৰি আহিব। ঠোঁটবোৰ ধপলা-ধপলা। মানুহটো নপুংশক। আগৰ দিনত মুছলমান নবাব বাৰুচাহসকলে বেগম মহলত এই ধৰণৰ নপুংশক ক্ৰীতদাস ৰাখিছিল। আজ-কালি ক'ৰবাত থকা বুলি জনা নাযায়। মোলা কিন্তু জন্মগত নপুংশক। এই মোলাই হৈছে বহুলৰ মইমতালিৰ চেক-ভালব্‌। মানুহটো শিয়ালৰ দৰে ধূর্ত। শেনৰ দৰে প্ৰথৰ তাৰ দৃষ্টি, মেৰুৰীৰ দৰে নিঃশব্দ তাৰ গতিবিধি। নিগনিৰ দৰে খৰ তাৰ খোজ। পৰম বিশ্বাসী।

মোলা যেনেকৈ নিঃশব্দে আহিছিল তেনেকৈ নিঃশব্দে সি গুচি গ'ল।

বেজিনাই 'নিবাদ' এই ছদ্মনামৰ আঁৰত নিশ্চিন্তে বিচৰণ কৰা এক

নিষ্ঠুর নাৰী দম্ভা। প্ৰত্যেক অভিমানতে নিজে থাকে। অৱলীলাৰে হত্যা কৰে। পচিছ বছৰীয়া জীৱনৰ দহোটা বছৰ দম্ভাতাৰ এক ভেজ-বড়া বুৰঞ্জীৰ নাগিকা এই নাৰী। আজিলৈকে এবাৰো ব্যৰ্থ হোৱা নাই। বিফল মনোৰথ হোৱা নাই। কিন্তু এই নাৰীদম্ভাৰ বিজয় ৰথৰ চকাটো হঠাতে ৰিভাৰভিউ হোটেলৰ কোমল দলিচাৰ পশমৰ 'বোকাভ' লাগি ধৰিলে। ৰথ ঘূৰাই আনিব লগীয়া হল।

গৰিহা নাৰীৰ গৰ্ব খৰ্ব হ'ল সঁচা। কিন্তু ভিতৰি ভিতৰি প্ৰতিহিংসাৰ সহস্ৰ শিখা জ্বলি উঠিল। সহকাৰী বহুলক সেইদিনা বাঘৰ আগত এটা মেকুৰী হেন অহুমান হৈছিল, মাহুহটোৰ ওপৰত আঁহা হেৰাই গৈছিল।

সেয়ে আজি তাৰ মনটো বুঝিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ভাস্কৰৰ শক্তিৰ প্ৰশংসা কৰিছিল। যেতিয়া বুজিলে যে বহুলে ভাস্কৰৰ শক্তি সাহস আৰু বুদ্ধিৰ যোগ্য বিচাৰ কৰিব পৰা নাই তেতিয়া তাৰ ওপৰত ঘৃণা উপজিল। বুজিলে যে মাহুহটো আচনতে তাইৰ পোহৰতে জ্যোতিৰ্ম্মান হৈ আছে।

ভীক, কাপুৰমবোৰৰ বুদ্ধি হয় স্থূল। সিহঁত হয় প্ৰতিহিংসাপৰায়ণ। সেয়ে বেজিনাই মৌলাক বহুলৰ ওপৰত চকু ৰাখিবলৈ আদেশ দিলে।

মৌলা গুচি যোৱাৰ পাছত বেজিনাই আকৌ বিচিনাত আশ্ৰয় ললে। এতিয়া কোনো মধুৰ স্মৃতিয়ে তাইৰ মনত স্বৰ্ণৰূপ বচনা কৰা নাই। তাই ভাবিছে দম্ভা ভাস্কৰৰ সিনে সিনে প্ৰবাহিত তেজৰ বৰণ কিমান বড়া। তাৰ স্ৰষ্টাৰ পুৰঠ পেশীবোৰ ভেদ কৰিবলৈ ছুৰীৰ ধাৰ কিমান চোকা হোৱা দৰ্কাৰ।

হঠাতে তাইৰ মনত এটা কৃষ্টি খেলালে। তাই শূলেৰে শূল কাটিবলৈ ধৰি কৰিলে। শূল কচা শূল হৈছে বিজিডেশ।

কথাটো মনত খেলোৱাৰ লগে লগে তাই বুকুৰ ভিতৰত অচল কৰা অপমানৰ চেকচেকনি বহুতখিনি উপশম হোৱা যেন লাগিল। বহুলৰ ওপৰত ওপজা বিতৃষ্ণাও ভালেখিনি লাঘব হল।

মৌলা। বেজিনাই আকৌ মাতিলে।

নিঃশব্দ খোজত মোলা মোমাই আহি বাদচাহী কায়দাত চেনাম কৰিলে।

বন্দীটোক লৈ আহ। বেজিনাই আদেশ দিলে।

মোলাই নিঃশব্দে ওলাই গ'ল।

লঙ্কাই পালে বিজীষণ

লবী-মটৰৰ ড্ৰাইভাৰৰ চাকৰি আনবোৰ চাকৰিৰ দৰে নহয়। নাম চাকৰি হলেও ইয়াত অলপ স্বাধীনতা আছে। অৰ্থাৎ চাকৰি এৰাব আক নতুন চাকৰি পোৱাৰ স্বাধীনতা। বোধ কৰো সেই কাৰণেই কোনো গাড়ীৰে ড্ৰাইভাৰ পুৰণি নহয়। নতুন গাড়ীৰ পুৰণি ড্ৰাইভাৰ, পুৰণি গাড়ীৰ নতুন ড্ৰাইভাৰ থকাত কোনো হকা-বধা নাই।

আজি দুদিনমানৰপৰা এখন পুৰণি টেক্‌চি এজন নতুন ড্ৰাইভাৰে চলোৱা দেখা গৈছে। এইজন ড্ৰাইভাৰক আনকালে চহৰত গাড়ী চলোৱা কোনেও দেখা নাই। বাহিৰৰপৰা আহি নতুনকৈ চহৰৰ গাড়ীত বহিছে। এতিয়াও নিজৰ শ্ৰেণীৰ মানুহবোৰৰ লগত বাককৈ চা-চিনাকি হোৱা নাই। অৱশ্যে ইতিমধ্যে তেওঁৰ কথা ড্ৰাইভাৰ মহলত, বিশেষকৈ টেক্‌চি ড্ৰাইভাৰ মহলত বাককৈয়ে জনাজন হৈ গৈছে। হোৱাৰ কাৰণ আন একো নহয়। তেওঁৰ একাচেকা স্বভাৱৰ কাৰণেই তেওঁৰ বিষয়ে সহকৰ্মী সকলৰ ইমান কোঁতুহল। ভাৰা মৰাতকৈ য'ত ত'তে গাড়ী বখাই টোপনি মাৰিবলৈহে তেওঁ বেছি ভাল পায়। ভাৰা পালে গাড়ী বেমাৰি বুলি অইন টেক্‌চি দেখুৱাই দিয়ে। সকলোৰে ধাৰণা মানুহজন এক নৰব ধোদ। তেওঁৰ চাকৰি যে বেছি দিন নাথাকে সেইবিষয়ে তেওঁৰ সহকৰ্মীসকলৰ মনত কোনো সন্দেহ নাই। কিন্তু সেইবাবে সচৰাচৰ কৰা দৰে কোনেও বং-বহইচ বা ঠাট্টা-মক্কা নকৰে। বং তেওঁৰ চাকৰি যে নৰব সেইবাবে ডেওলোকবহে চিন্তা বেছি। সচৰাচৰ ডেনেকুৱা নহয়। মানুহৰ স্বভাৱত এটা স্বাভাৱিক

কপটতা আছে। লোকৰ বিপদত বহুতে বাহিৰে বাহিৰে বেজাৰ পোৱা যেন দেখুৱালেও ভিতৰি ভিতৰি সুখ পায়। নিম্নৰ কোনো লাভ-লোকচানৰ লগত সম্পৰ্ক থাকক চাই নাথাকক। এইক্ষেত্ৰত সেই কপটতা নাছিল। তেওঁলোকে বৰং এই নতুন আচহুৱা ডাইভাৰজনক তেওঁৰ আগন্তুক বিপদ সম্পৰ্কে সকীয়াই দিছিল। এলাহ নকৰি নিয়ন্ত্ৰণতে ভাৰা মাৰিবলৈ বুজনি দিছিল। কিন্তু কি হ'ব। পাৰ্শ্বিয়ে হুতনে ধৰ্মৰ বাণী।

মাথোন দুদিনতে লক্ষা ডাইভাৰে যেন সহকৰ্মীবোৰক যাহুহে কৰি পেলালে। সাধাৰণ ঘটনা। কিন্তু ফল হল অসাধাৰণ। জুয়া ডাইভাৰৰ এগাল লৰা-ছোৱালী। এজনৰ আৰ্জনত আঠোটা প্ৰাণীক পোহ-পাল দিয়া আঙি-কালি অসম্ভৱ কথা। গতিকে বৰত বেমাৰ-আজাৰ লাগিয়েই থাকে। সেইদিনা ঠেঙত মাথোন দুখন টেকচি। সাঁজ লাগিছে। কিনকিনকৈ বৰষুণ হি আছে। গুৰু নানকৰ ভ্ৰম্ভতিথি বুলি অফিচ-কাচাৰী, স্কুল-কলেজ বন্ধ।

দিনৰ দিনটো যি দুই-এটা ভাৰা পোৱা গৈছে তাৰে চাহৰ দামো জুঠে।

লক্ষাৰ কোনো চিন্তা-ভাষণা নাই। সি আগ চিটত আউজি টোপনি মাৰি আছে।

হেৰা ডেকা-লৰা টোপনি গ'লা নেকি? অকলে থাকি থাকি আহনি লগাত জুয়াই লক্ষাৰ গাড়ীৰ কাষলৈ আহি মাত লগালে। জুয়াৰ বয়স দুবুৰিৰ ওপৰ। লক্ষাৰ বোধ কৰো একুৰি পাৰ হৈছে।

নাই যোৱা। বহা। পাচ-চিটটো দেখুৱাই কলে লক্ষাই।

জুয়াই বহি বিৰি এটা ধৰালে। লক্ষাকো এটা দিলে।

বিয়া-বাক কৰোৱা নাই হবলা? জুয়াই সুধিলে।

নাই কৰোৱা। লক্ষাই দীঘলীয়া হোপা এটা মাৰি কলে।

নকৰাৰা। আমি বিয়া কৰাই মাটি খালে।

তোমাক কোনেও হাক দিয়া নাছিল জানো?

দিছিলে, পিছে ভেটিয়া কাণ নিছিলো।

কোনেও নিদিয়ৈ। ময়ো নিদিয়। গতিকে নকবা। তোমাৰ লৰা-ছোৱালী কেইটা ?

আঠোটা।

কেইজনী বিয়া কৰালা ?

জুয়াই হাঁহিলে।

ঠাট্টা কৰিছা ? জুয়াই কলে ?

নাই কৰা। সঁচাই সুখিছো।

এজনীয়েই।

গুণাহ হোৱা নাই জানো ? আৰু দুজনীমান কৰাব লাগিছিলে। একুৰি-মান লৰা-ছোৱালী থাকিব লাগিছিলে। লঘোনত, বেমাৰ আক্ৰান্ত মৰি-হজি কমেও দুটা মান থাকিলেগৈহেঁতেন। তুমি কিহৰ মুছলমানহে ? এজনী বিয়া কৰায়ে মাটি খোৱা বুলি কৈছা ? তোমাক এঘৰীয়া নকৰিলেহে বন্ধা।

জুয়াই হাঁহিবলৈ যাওতে কাহ উঠিল। কাহি কাহি কৈকুৰি গ'ল মাগুহটো। বুকুৰ ভিতৰৰপৰা সাপৰ হিচহিচনিৰ দৰে শব্দ এটা ওলাই আহিবলৈ ধৰিলে।

লঙ্কাই এইবাৰ উঠি মাগুহটোলৈ চালে। গাত মঙহ বুলিবলৈ কোনো পদাৰ্থ নাই। এতিয়া হাৰকিডালো বৈকাশৈকি হৈ এটা টোপোলা হেন হৈ পৰিছে।

ভয়কটো শাম কাটিলত লঙ্কাই সুখিলে, কিমান দিনৰ পৰা ?

বহুতদিন ভাই। একুৰি বছৰেই হব কিজানি।

থানা-পিনা কেনেকুৱা ? কোৰ্মা-কাবাব-পোলাও ? এইবুলি লঙ্কাই নিজে নিজেই হাঁহিলে।

জুয়াই ভেৰা লাগি চাই থাকিল লঙ্কাৰ মুখলৈ।

চোৱা জুয়া কাইটি, আমাৰ, দুখীয়াৰ কাৰণে ধৰ্ম বোলা, বজা বোলা, সকলোৱে ধুনীয়া ধুনীয়া আইন-কানুন বনাই থৈছে। আমাৰ খাবলৈ থাকক

বা নাথাকক আমি চাৰিটাকৈ বিয়া কৰালে বা এটা বিধৱী মাহুহৰ জ্ঞান মাৰিব পাৰিলে বেহেস্ত আৰু স্বৰ্গৰ সিংহাসনৰ চাৰি-কাঠি আমাৰ ছেপত সোমাই পৰিব। চালা বুৰুক, গাধবোৰ মগজল। লঙ্কাই কাৰ ওপৰত, বজা, ধৰ্মনে দুখীয়া শ্ৰেণীটোৰ ওপৰতে থং কৰি আধাখোৱা বিৰিটে। দলিয়াই পেলালে জুয়াই বুজিব নোৱাৰিলে।

লঙ্কা। জুয়াই ভয়ে ভয়ে মাতিলে।

কি ? লঙ্কাই আইনফালে চাই আছিল। তেনেকৈ থাকিয়েই কলে।

ইমান কম বয়সতে ইমান সঁচা কথাবোৰ কেনেকৈ শিকিলি ? জুয়াই হুঁ-হুঁ কৰিয়েই মাতিলে। সিহঁত যেন টলিকিতে বন্ধু হৈ পৰিল।

এইবোৰ শিকিবলৈ স্কুললৈ যাব নালাগে। পকা-চুলীয়া হোৱাৰো দৰ্কাৰ নাই। চকু মেলি চাব জানিলেই শিকিব পাৰি। লঙ্কাই আকৌ ঘূৰিলে জুয়াৰ কাঁল। দৰব খাইছা ? সি সুধিলে।

দৰব কিনিবলৈ পইছা লাগে। জুয়াই কলে।

আম্পতালত এনেয়ে পাই।

খেং। জুয়াই থুৱালে। চালা চব ভালিবাড়ি। আটা গুড়িব বড়ি আৰু বং দিয়া পানী। সেইবোৰ খালে বেমাৰৰ ঠাইত বেমাৰ থাকে মাৰুতে বেমাৰীৰ লটিবাটি।

লঙ্কাই আকৌ মুখ ঘূৰাই ললে।

জুয়া কাইটি। লঙ্কাই মাত লগালে।

ওঁ।

ইয়াত ৰোলে কোনোবাই কোনোবাই টেক্‌চিভ যিচা নবৰ লগাই বেয়া কামত ভাবা মাৰে ? হয়নে কথাটো ?

ভাল কামেৰে পেট নভৰিলেই বেয়া কাম কৰে। বাদ দে সিহঁতৰ কথা।

ইয়াত টেক্‌চি চলাবলৈ লৈছে। বেতিয়া চৰকে চিনি-জানি ললে ভাল।

নহলে কেতিয়াবা মোৰ নম্বৰকে লগাই সিহঁতে মোক বিপদত পেলাব পাৰে।

মই কৈছো বুলি কাকো নকৰি আকৌ। গম পালে জুলুম কৰিব। বেছি নাই। ছুটা। এটাৰ নাম নৱীন। সিটো কামাল। নৱীনৰ গাড়ীৰ আচল নম্বৰ ১৫৪৪ আৰু কামালৰ ২৩০৬। বাতি ন'বজাত নৱীন ইয়াতে থাকে। পুনৰ তলত থাকে কামাল। জনা মাগুহে হাৰপৰাই সিহঁতক লৈ যায়।

কালি বডা গেঞ্জী পিন্ধি থকাটো নৱীন নহয় জানো ?

হয়। পিছে সদায় বডা নিপিন্ধে। তাৰ চিটৰ তলত বহুত বঙৰ চোলা আছে। নম্বৰ যেতিয়া সলায় তেতিয়া চোনাৰ বৰণো সলায়।

কামালকহে চিনি নাপালে।

গাড়ী ৰখাই নৱীনৰ লগত যে কথা পাতিছিলে মন কৰা নাই ?

সেইখন গাড়ীৰতো নম্বৰ আছিল ১১৩।

তাৰ মানে ডিউটিত ওনাইছে এঘণ্টা পাছতে হয়তো ১২৪২ মাৰি লৈছিল।

লক্ষাই হাঁহি এটা মাৰি দূৰলৈ চা পঠিয়ালে। বৰমুণৰ আৰণিখন ভেদ কৰি কংকাল এটা লৰি আহিছিল সিহঁতৰ ফালে।

কাৰ গাড়ী ? জুয়াৰ গাড়ীৰ কাষত বৈ এজন সপুৰুষ ডেকাই প্ৰশ্ন কৰিলে, লক্ষাৰ গাড়ীৰ ফালে চাই। জুয়াৰ গাড়ীখন সিয়ান পুৰণি হোৱা নাই এতিয়াও।

লক্ষাই ভিডি মেলি চালে। মাগুহজনৰ লগত এগৰাকী মহিলা আৰু এটা সৰু লৰাও আছে। বৈশেষক আৰু পুৰুষক হোৱাই সম্ভৱ। তিনিওৰে গাত পানী কোট। অকল মহিলাই এখন ছতা লৈছে। ডেঙৰ চুপী পিন্ধা নাই। স্বামী আশানী ফুলাম ছাতি। গইছা-পাই থকা মাগুহ যেন অজ্ঞান হয়।

কলৈ যাব ? লক্ষাই সুধিলে।

হুনমাটি।

ভবল ভাৰা লাগিব। লক্ষাই কলে।

দিম দিয়া। সোনকালে বলা।

উপৰি পইছাখিনি দি দিয়ক।

মাতৃহৃদয়ে দহটকীয়া নোট এখন উলিয়াই দিলে। নোটখন জুমাৰ দি কলে, যোৱা।

লৰা এটাক টলংভটংকৈ আহি থকা দেখা গ'ল। সি যেন কথামুগ্ধ হৈ থোজ দিছে। থোজবোৰ খৰক-বৰক। তাৰ লক বুকুখন উঠিছে-নামিছে। জুমাৰ নামিবলৈ গৈ বৈ গ'ল।

কোন? লক্ষাই সোধিলে। মজিদ। মোৰ মাজু লৰা। ঘৰত কিবা হৈছে যেন পাওঁ।

ইতিমধ্যে লৰাটোৱে বাপেকৰ গাড়ীখনৰ ওচৰত বৈ দিলে।

এই কি হল? জুমাৰ মূৰ উলিয়াই সোধিলে।

মাইৰ কিবা হৈছে। মাত-বোল কৰা নাই। মুখেদি ফেৰা ওলাইছে।

আজ্ঞাহ। জুমাৰ হুমুনিয়া এটা কাঢ়িলে। তয়ে বা ভাইটি। জুমাৰ নোটখন লক্ষাৰ ফালে আগবঢ়াই দিলে।

লক্ষাই কিবা ভাবিলে।

মোক বিশ্বাস কৰিব পাৰা ককাইটি? লক্ষাই জুমাৰলৈ চাই সোধিলে।

জুমাৰ চকুবোৰ ছলছলীয়া হৈ আহিছিল। তথাপি বিয়ানৰ ইচ্ছা এটা বিৰিডি উঠিল তেওঁৰ ভোবোৰা মুখখনত।

বিশ্বাস নকৰি মোৰ পাবলৈ একো নাই। বিশ্বাস কৰিও হেৰুৱাবলৈ নাই।

চান্দাছ। তুমি ভাৰা লৈ যোৱা জুমাৰ কাইটি। নবোৰ জিন্দা মোৰ। লক্ষাই প্ৰায় ঠেলি নমাই দিলে জুমাৰ। তাৰ পাছত লৰাটোৱে চাই কলে, উঠি আহ মজিদ।

নিশা ঘৰলৈ ঘূৰি গৈ জুমাৰি বি দৃষ্ট দেখিলে সেই দৃষ্ট নপোনত দেখা

হলেও তেওঁ কিজানি ভাবিলেহেঁতেন এয়া ভাগ্যবহে চৰম বিজ্ঞপ। বিধাতাৰ এক নিৰ্মম পৰিহাস।

তেওঁ দেখিলে বৈগীয়েক বিছনাত শুই আছে। তেওঁৰ অতি চিনাকি এই মাগুহুজনীৰ মুখত কিমানদিন আগতে যে এই ধৰণৰ ৰহণ দেখিছিলে তেওঁৰ আজি মনত নপৰে। মনত নপৰে তেওঁৰ ভাগ্যহীন লৰা-ছোৱালীবোৰে মঙহেৰে ভাত খোৱা। তেওঁৰ একমাত্ৰ সম্পত্তি কালৰ গৰাহত থকা-সৰন। পেৰাটোৰ ওপৰত থৰে থৰে সজোবা দৰবৰ ফাইল আৰু প্লিপবোৰ। হৰলিকচ আৰু টনিকৰ বটলবোৰে তেওঁক যেন সঁচাসঁচি কোনোবা এক স্বৰ্গ ৰাজ্যলৈ টানি লৈ গ'ল।

মজিদে তৃপ্তিৰ উগাৰ এটা তুলি থৰ হৈ থকা জুমাটল চাই কলে, জানিছ বাবা, দেদায়ে মস্ত ডাক্তৰ আনিছিলে। আমাক কলে, কি খাবলৈ মন গৈছে ? ভাটোৱে কৈ দিলে গোচ-ভাত খাবলৈ মন গৈছে। ভাটো জুমাৰ ছবচৰীয়া ছোৱালী।

তথাপি জুমাই কোনো কথা উচ্চাৰণ কৰিব নোৱাৰিলে।

তুমি মুখ-হাত ধুই খাই লোৱা। তোমাৰ ভাত ঢাকি থোৱা আছে। চিঁচিঁয়াই কলে বৈগীয়েকে।

জুমাই যেন আৰু সজু কৰিব পৰা নাই। তেওঁ বৈগীয়েকৰ কাষতে ভক্তাপোছত বহি দিলে।

তোমাৰ দোস্তজন খুব চচকী নেকি ? বৈগীয়েকে সুধিলে।

নাভানো। কিন্তু

কি ?

সি তাৰ জ্বান বাখিলে।

কিহব জ্বান ?

সি যোক ভাবা মাৰিকলৈ পঠিয়াই কলে, তুমি ভাবা মাৰগৈ বোহুৰ কাইটি। নবোৰ জিন্মা বোৰ। ভাৰাটো ভাল আছিলে। হাতভ পইছা নাই।

আজ্ঞাক সোঁৱৰি তাৰ কথাত বিশ্বাস কৰি গুচি গলো। কিন্তু মনৰ চটকটনি নৰবিল। নতুন চিনাকি। তাৰ বোজকাৰো সিমানে নাই। কি কৰিব কি নকৰিব ভাবি ভাবি মই গাড়ী চলাইছিলো। কিন্তু সি তাৰ জবান বাখিলে।

কথাটো পাছ দিনা বন জুইৰ দৰে টেক্‌চি ড্ৰাইভাৰসকলৰ মাজত বিয়পি পৰিল। ১৯৪২ নম্বৰ টেক্‌চিখন দেখিলে গৈ থকা টেক্‌চিৰ ড্ৰাইভাৰেও হাঁহি মুখেৰে হাত জোকাৰি মাত লগাই যায়।

সিদিনা অকস্মাতে নৱীনৰ লগত দেখা-দেখি হৈ গ'ল। হল এডোখৰ আচহুৱা ঠাইত। ইয়াত টেক্‌চি এখন বৈ থকাৰ কোনো কাৰণ নাই। অৱশ্যে যন্ত্ৰ বুলি কথা। মাহুহৰ দৰে তাৰো বেমাৰ আজাৰ আছে। লঙ্কাই কাষতে গাড়ীখন ৰখাইছিলে।

কি হল? লঙ্কাই যুৰ উলিয়াই স্মিলিলে।

ভিষ্টিবিউটৰটোৱে দিগ্‌দাৰি দিছে। নৱীনে কলে।

১৯৪৪ ক এৰিলা নেকি?

নৱীনে সেপ চুকিলে।

আছে। গেৰেজত।

লঙ্কাই গাড়ীখন ছাইড কৰি নামি আহিলে।

তোমাক অকলে এৰি থৈ যাবলৈ মন বোৱা নাই। ঠাইডোখৰ নিজান।

নৱীনে তাক হুৱাব যেলি দিলে। লঙ্কা কাষতে বহিল।

নৱীনে ইচ্ছা কৰিয়েই তাক বহিবলৈ দিলে। লঙ্কাৰ বিষয়ে তাৰ কোম্বুহল অপাৰ।

লঙ্কাই চাৰিনাৰৰ পেকেটটো উলিয়াই নৱীনক ৰাচিলে।

তুমিভো নাৰজলা হৈ গ'ল। নৱীনে চুবট এটা লৈ কলে।

লঙ্কা নাৰটোৰ লগত জলা-জলনৰ সম্পৰ্ক আছে। বঙালী ভাষাত জলকীয়াক লঙ্কা বোলে। বস্তুটো জলা নহয় জানো? আকৌ চোৱা বাৰণৰ লঙ্কা। সেই নিষাদ—৯

লক্ষ্যাকো হুহুমানো জুই লগাই জ্বলিলো। এই বুলি লক্ষ্যাই টেকটেককৈ হাঁহিলে। নৱীনেও নাহাঁহি থাকিব নোৱাৰিলো।

আংবাং কথাত আৰু পোন্ধৰ মিনিটমান পাৰ হৈ গ'ল। কিন্তু দুজনৰ এজনেও নিজৰ নিজৰ মনৰ কথাটো ভাঙিবলৈ চল নাপালে। নৱীনে আৰু বাট চাবও নোৱাৰিলে। শেষত স্তম্ভিয়ে পেলালে।

তুমিতো বৰকৈ ভাৰা নামাৰ। চহৰত সিদিনাহে আহিছা মাথোন। কিন্তু জুমাৰ বৈগ্ন্যেকৰ কাৰণে খৰচ কৰিবলৈ ইমান টকা ক'ত পাম। ? শুনিছো বজিছ টকীয়া ডাক্তৰ আনি দেখুৱাইছিলো বোলে ? আগতে ঘটা টকা হব পায় ? প্ৰশ্ন কিটো কৰিব পাৰি বৰ সকাহ পালে নৱীনে। সি লক্ষ্যৰ মুখলৈ চালে।

লক্ষ্যাই তাৰ প্ৰশ্ন শুনি মিচিক মিচিক হাঁহিছিল। ডেচবৰ্ডৰ টিকিম-টামাক লাইটৰ পোহৰত নৱীনে তাৰ হাঁহি দেখিলে।

কিমানদিন টেক্‌চি চলাইছা ? লক্ষ্যাই আঁউজি বহি ফোচকৈ এমোকোৰা ধোঁৱা এৰি স্তম্ভিলে।

দহ বছৰেই হব। নৱীনে কলে।

ভাৰা মাৰি পেট ভৰে ?

ওহো। নৱীনে নিমাবিত ভাৱেৰে কলে যদিও কিবা এক আশাত তাৰ বুকুখন টপিং টপিং মাৰিবলৈ ধৰিলে।

বাঁহ কাটাগৈ। লক্ষ্যাই কেঁবাহিকৈ নৱীনলৈ চাই কলে।

কোতুহলত নৱীনৰ উশাহ বন্ধ হৈ আহিব খুজিছে। সি নিকৰাল হৈ লক্ষ্যৰ মুখলৈ চাই ব'ল।

ইমান ডাঙৰ চহৰত থাকি দিনে-নিশাই ভাৰা মাৰি টকো টকো ঘূৰি কুৰিবলৈ কি দৰ্কাৰ পৰিছে ? অলপ বুদ্ধি-ভুদ্ধি খটাৰ লাগে। একেদিনাই হেৰাব টকা আহি যাব। তাৰ পাছত আলি-ধাত্তি টেক্‌চি খাবা কৰি ফৰি যাবি চৌপাৰি মাৰি থাকানা।

সদায় ? নৱীনে গ্ৰন্থ নকৰি থাকিব নোৱাৰিলে।

কি দৰ্কাৰ। লপ্তাহত এক টিপ্ মাৰিলেই বহুত। কোনো হেয়গাম নাই।

মোক বন্দবস্ত কৰি দিয়া না। নৱীনে কাউ-বাউ কৰিলে।

সেইটো নোৱাৰিম ভাই। এইবোৰ কথা মই কাকো কোৱা নাই। কথাৰ লাচতে তোমাৰ আগতহে কৈ পেলালো। কাকো নকৰা ভাই। এইবাৰ লক্ষাই নৱীনৰ হাতত ধৰি কাউবাউ কৰিলে।

নকও। কিন্তু মোক এটা বন্দবস্ত কৰি দিয়া ভাই। কাবো কৰিছো। ময়ো এটা পাইছিলো। পিছে ঠগিলে মোক। নৱীনে আবেগৰ ভৱকত গোপন কথা উগাৰি পেলালে।

ঠগিবই। সিহঁতৰ লগত পাৰা কচিব আনিব আগিব। উল্লাসীনভাৱে কলে লক্ষাই।

এই আপদটো টেটুত লগাই লৈ এতিয়া এৰিবও নোৱাৰা হৈছে। নৱীনে মনৰ দুখ বেকত কৰিলে।

কি কাম ? লক্ষাই চুৰটত হোপা মাৰি খোৱা এৰি এৰি স্নিগ্ধিলে।

মাছৰ অনা-নিয়া।

কিমান দিৱে ?

আগতে বন্দবস্ত আছিল এশ টকা। কাম হলেই এশ টকা। এতিয়া বিছ টকাও নদিৱে। কেব-কেব কৰিলে পিন্ধল দেখুৱাৰ।

কি ? পিন্ধল ? ক'ব পাৰ্টি ? চালা মই হোৱা হলে ডিঙি ঘূৰি টকা উলিয়ালোহেঁতেন। যোৰ নাম লক্ষা বাইলুং। ডিব্ৰুগড়, যোৰহাটত মাটি খানিলে এতিয়াও ভেনেচুৱা পিন্ধলঅলা পাৰ্টিৰ হাড়-মুৰ পোৱা যায়। লক্ষাই এনেকুৱা মূৰ্তি ধৰিলে যেন সি এতিয়াই এটা লক্ষা-কাও কৰি পেলাব। তাৰ লক্ষ-লক্ষত গাড়ীখন নানান ধৰণৰ শব্দ কৰি কপি উঠিল।

ভয় লাগে লক্ষাকাই, মৰ বেয়া মাছৰ। নাম জনিছা চাণৈ। এইবুলি নৱীনে কাপে কাপে কিবা কলে লক্ষাক।

বাৰ দিয়া। সেইবোৰলৈ লক্ষাই কেয়াৰ নকৰে। এইখুলি সি খিতাতে নিটাল মাৰিলে। সি চিন্তা কৰিছে।

এটা কথা মনত খেলাইছে। লক্ষাই শেষত কলে।

কি ?

আমি যুটীয়াকৈ কাম কৰিব পাৰো।

কেনেকৈ ?

মই মোৰ টেক্‌চিখন এৰি দিম। বুঢ়া গাড়ী। চলাবলৈ বেয়া। তাতোকৈ বেয়া তাৰ চেহেৰা। তোমাৰখনেই কেতিয়াবা মই, কেতিয়াবা তুমি চলাবা। মোৰ ডাঠ আগলৈও নাই পিছলৈও নাই। গতিকে যোক এসোপা ধন ষটিবলৈ দৰ্কাৰ নাই। কিন্তু এটা বস্তু মই বৰ ভাল পাওঁ।

কি ? নৱীনে সুধিলে।

টোপনি। আঃ। তোমাক কৈছো, টোপনিৰ লগত মই যাব পাৰো।

দুয়ো প্ৰাণ খুলি হাঁহিলে।

ৰাজী ? লক্ষাই আগ্ৰহেৰে সুধিলে। যেন নৱীনৰ কথাৰ ওপৰতে তাৰ ভৱিষ্যৎ নিৰ্ভৰ কৰিছে।

ৰাজী। নৱীনে কলে।

হাত মিলাও বোস্ত। দুয়ো দুয়োৰে হাতত হাত ৰাখিলে। এতিয়া আমি নাম ধৰি মাতিব দেই। লক্ষাই প্ৰস্তাৱ দিলে।

জৰুৰ। নৱীনে উৎসাহেৰে কলে। সি নিজৰ চাৰ্মিনাৰ পেকেটটো উলিয়াই লক্ষাক চুৰট মাচিলে।

ইয়াত কাম কৰা কিমান দিন হল ? লক্ষাই সুধিলে।

ছমাহ মানেই হল। নৱীনে কলে।

কিমান টিপ মাৰিলি ?

বহুত টিপ্। বাহেকত চাৰি পাঁচদিনকৈ। দিনে কেতিয়াবা চাৰি টিপ। কেতিয়াবা পাঁচ ছয় টিপো হয়।

দিনে এশ টকা, নহয় ?

ওঁ।

তেতিয়াহলে মাহেকত চাৰি দিনকৈ ধৰিলেও দুমাহত আঠ দিন। আক দিনে চাৰি টিপ হলে দুমাহত মুঠতে বজ্জিছ টিপ্। বজ্জিছ টিপত তই পাব লাগে তিনি হেজাৰ দুশ টকা।

তিনি হেজাৰ দু'শ। টকাৰ পৰিমাণ শুনি নৱীনৰ চকু থিয় হৈ গ'ল। সি কেতিয়াও হিচাপ কৰা নাই। সিমানে টকাৰ হিচাপ সি অৱশ্যে উলিয়াবও নোৱাৰে। লক্ষ্যৰ এই আৱিষ্কাৰত সি আচৰিত হল। লক্ষ্যৰ ওপৰত তাৰ শ্ৰদ্ধা বাঢ়ি গল।

তেতিয়াহলে তই দিনে বিছ টকাকৈ পাইছ ?

দুবাৰ এশ টকা দিছিলে। নৱীনে কলে।

ঠিক আছে। এইবুলি লক্ষ্যই হিচাপ কৰিবলৈ ধৰিলে। তেতিয়াহলে তোৰ পাবলগীয়া হয় দুহেজাৰ চাৰিশ টকা।

দুহেজাৰ চাৰিশ। নৱীনৰ মনত আনন্দৰ ঢো উঠিল। কিন্তু লগে লগে জাহ গ'ল। সেই টকা জানো সি পাব ?

আকৌ কেতিয়া তাৰিখ পৰিব ?

না জানো। আজি কব বোলে। সেই কাৰণে ইয়াত বৈ আছে।

তাকে নকৰ কিয় ? সেই কাৰণেই তোক ঠগে। শুন। মই বাওঁগৈ। তাৰিখটো জানি লৈ মোক কবি।

তই কি কৰিবি ?

যি কৰিব লাগে কৰিম নহয়। তই তোৰ হকৰ টকাখিনি পাবহে লাগে। তই কাঠলৈ বাতিপুৰা গাড়ী উলিয়াব আগতে কলেজৰ আগত ধৰণীৰ চাহ দোকানত লগ ধৰিবি। মই তাতেই থাকিম। খবৰদাৰ, যোৰ লগত যে তোৰ বন্দৰস্ত হৈছে এই কথা কাকো নকৰি। তিনি কাণ হলেই দহকাণ হবলৈ সময় নালাগে। তেতিয়া তয়ো মৰিবি ময়ো মৰিম। বুজিছনে নাই ?

নকণ্ড নকণ্ড। এইবোৰ কথা গাই ফুৰিব পাৰি নেকি।

ঠিক আছে। মই যাওঁ তেন্তে। এই বুলি লক্ষাই নিজৰ গাড়ী চলাই গুচি গল।

নৱীনে দুহেজাৰ চাৰিশ টকা মানে কিমান টকা সেই কথা ঠাৱৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে। কিমান টকা হ'লে হেজাৰ টকা হয় প্ৰথমতে সেই হিচাপ জুৰিলে।

বেজিনাৰ চতুৰালি

কেইটা দিন গ'ল, কিমানবোৰ ৰাতি পাৰ হ'ল তাৰ কোনো ধাৰণা বিজ্ঞিতেশৰ নাই। বতাহহীন, পোহৰহীন এখন পৃথিৱীত বাস কৰিছে তেওঁ।

ঘটনাটো যে কি হ'ল, কিয় হ'ল, কেনেকৈ হ'ল বিজ্ঞিতেশে মনত পেলাব পৰা নাই।

সেই নিশা নিজৰ পুৰণি ঘৰত থাকিবলৈ তেওঁ বাধ্য হৈছিল। বতাহ বুলুথুৰ মাজত যোৱাটো একেবাৰে অসম্ভৱ আছিল। তেতিয়া বোধ কৰো সময় এৰাৰ বাজো বাজো। বিছনাত পৰাৰ প্ৰায় লগে লগেই তেওঁ টোপনি গৈছিল। মানসিক কোনো অস্থিতি নাথাকিলে গুই পৰাৰ লগে লগেই টোপনি আহে। এইটো তেওঁৰ চিৰদিনৰ অভ্যাস।

সেইঘে টোপনি গ'ল তাৰ পাছত টোপনি কেতিয়া ভাগিল, তাৰ বাহিৰ তেওঁ নাপালে। তেওঁৰ ৰাতি আক হুপুৱাল। এই দীঘলীয়া ৰাতি কেতিয়া অৱসান হ'ব তেওঁ ভাবো ক'ব নোৱাৰে। কিন্তু সেই নিশাৰ পাছত যি টোপনি ভাগিল তাৰ পাছত আক তেওঁৰ টোপনি নাছিল।

হঠাতে আজি এচমক। পোহৰ দেখিবলৈ পাই তেওঁ চক খাই উঠিল। অৱজ্ঞে এয়াও বেগিৰ পোহৰ নহয়। কৃত্ৰিম পোহৰহে। তথাপি সেই পোহৰত তেওঁ নিজকে আৱিষ্কাৰ কৰিব পাৰিলে। আৱিষ্কাৰ কৰিলে যে তেওঁ তেওঁৰ নিজৰ মতুন বা পুৰণি ঘৰত নাই। তাৰ উপৰি তেওঁ প্ৰথম এটা বাহুৰে দেখিলে :

অচিনাকি। শত্রু নে বিজ্ঞ নাজানে। তথাপি এটা যাহুহ। তেওঁৰ নিচিনাই এটা যাহুহ। তেওঁ যাহুহটোৰ মূখলৈ চাই অবাক হল। কিন্তু ভয় নাথালে। কোনো বিতৃষ্ণাও হুপজিল। হয়তো ভয়ৰ অহুত্বই তেওঁৰ মৰি গৈছিল। কুংলিং, কদাকাৰ হলেও সি যে যাহুহ এই কথাই বোধকৰে। তেওঁৰ ওচৰত এক স্বস্তিৰ কাৰণ হৈ উঠিছিল।

মৌলাই বিজিতেশক উঠিবলৈ ইঙ্গিত কৰিলে। বিজিতেশে তাৰ আদেশ পালন কৰিলে। মৌলাই বিজিতেশৰ চকু বান্ধি দিলে। হাত দুখনো পাছফালে ঘূৰাই বান্ধিলে। তাৰ পাছত তেওঁক হাত ধৰি লৈ অন্ধকূপৰপৰা উলিয়াই লৈ গল।

বেজিনাই চকলভাৱে পায়চাৰি কৰি আছিল। তাইৰ খোজত, অন্ধভৱীত মনৰ চৰম চকলভা ফুটি উঠিছিল।

মৌলাই বিজিতেশক লৈ ঘৰত সোমালে।

বেজিনা বিজিতেশৰ সন্মুখত থিয় হল। এটা গধুৰ বৈশেষক বিবাজ কৰিছিল।

চপা ফুলৰ মূহ পোন্ধ এটাৰপৰা বিজিতেশে মূজিব পাৰিছিল যে তেওঁক কোনো মহিলা থকা ঘৰলৈ লৈ আহিছে। মনে মনে খুব অবাক হল তেওঁ।

বান্ধ খুলি দে। বেজিনাই আদেশ দিলে।

মৌলাই আদেশ পালন কৰিলে।

যা। বান্ধ খুলি দিয়াৰ পাছত তাক ঘৰলৈ কলে বেজিনাই। মৌলা জুচি গ'ল।

এৰ বেছি পোহৰ। চকুত ছাট মাৰি ধৰিলে। সন্মুখত এখন বগা অৰাজ পৰ্দাৰ বাহিৰে একোকে দেখা নাপালে বিজিতেশে। চকুত বস্ত্ৰণা বোধ কৰিলে। দুহাতেৰে চকুবোৰ ঢাকি দিলে।

বহুত মিঃ বকৰা। বেজিনাই বিজিতেশৰ বাহুত ধৰি নি এখন ছোকাত বহুৱাই দিলে।

বৰ বেছি পোহৰ। বিজিভেশে আপত্তি জনালে।
 বেজিনাৰ মুখত এচিটা হাঁহি বিৰিঙি উঠিল।
 বেছি নহয় মি: বকরা। আন্ধাৰবপৰা অহা কাৰণেহে তেনেকুৱা লাগিছে।
 অলপ কমাৰ নোৱাৰিনে? বিজিভেশে আকৌ চাবলৈ চেষ্টা কৰি বাৰ্থ
 হৈ কলে।

বেজিনাৰ চকু দুটা কোতুকত চিকমিকালে। তেওঁ আটাইবোৰ লাইট
 জ্বুৱাই দিলে।

এইবাৰ চাওক মি: বকরা।

বিজিভেশে চকু মেলি চালে। একো নেদেখিলে। কিন্তু চকুৰ বহুগা
 নাইকিয়া হল।

বেজিনাই এটা ছুইচ টিপিলে। এটা নীলা লাইট জ্বলিল।

বিজিভেশে অস্বস্তি বোধ নকৰিলে। বৰং তেওঁক আনন্দিত দেখা গ'ল।

প্ৰায় পোন্ধৰ মিনিট ধৰি বেজিনাই ইটোৰ পাছত সিটোকৈ কম-বেছি
 শক্তিৰ লাইটবোৰ জ্বলাই জ্বুৱাই বিজিভেশৰ চকুবোৰক অভ্যস্ত কৰিবলৈ চেষ্টা
 কৰাৰ পাছতো ভাল ফল নাপাই শেষত এখন বড়ীয়া চচ্‌য়া পিছিবলৈ দিলে।
 তাৰপৰা ফল ধৰিলে।

আপোনাৰ বন্ধিত্বৰ কাৰণে মই দুঃখিত মি: বকরা। বেজিনাই দুখ প্ৰকাশ
 কৰিলে।

আপুনি কোন? কিয়ইবা মোক বন্দী কৰা হৈছে? বিজিভেশে স্তম্ভিলে।

মই কোন সেই কথা পাছতো জানিব পাৰিব। কিন্তু আপোনাৰ বন্ধিত্বৰ
 কাৰণে দ্বাৰী আপোনাৰ ককায়েক অজিভেশ বকরা।

বৰ দান। বিজিভেশৰ মাতটো যেন অভিমানত গধুৰ হৈ উঠিল। তেওঁ
 মোক বন্দী কৰালে?

আপোনাৰ ছুৰ্ভাগ্য মি: বকরা। তেওঁ আঘাৰ লগতো বিশ্বাসঘাতকতা
 কৰিলে।

তাৰ মানে ? অজ্ঞিতেশে জানিব খুজিলে।

আপোনাক হৰণ কৰি বন্দী কৰি ৰখাৰ কাৰণে তেওঁ আমাৰ লগত দহ হেজাৰ টকাৰ চুক্তি কৰিছিল। আগধন হিচাপে মাথোন এহেজাৰ টকা দিলে। বাকী টকা কাম সমাধা হলে দিয়াৰ কথা আছিল। কিন্তু পাছত দিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিলে। বৰং টকা বিচৰাত পুলিচৰ ভয় দেখুৱাই আমাক প্ৰতাৰণা কৰিলে।

মোক বন্দী কৰি ৰখাৰপৰা তেওঁৰ কি লাভ ?

আজ্জাৰ কক্ষত থাকি আপোনাৰ মূৰৰ বিকৃতি দেখা দিলে সম্পত্তিৰ অংশ দিব নালাগিব। বেজিনাই বুজাই দিলে।

কথাটো বিজ্ঞিতেশে বিশ্বাস কৰিবলৈ টান পালেও সমূলি অস্বাস্থ্য কৰিব নোৱাৰিলে। অজ্ঞিতেশৰ অৰ্থ-লোভৰ কথা তেওঁতকৈ কোনে বেছি জানে। কিন্তু তেওঁ যে সম্পত্তি আত্মসাৎ কৰিবলৈ এনে চীন চক্ৰান্তত লিপ্ত হব পাৰে সেই কথা ভাবিবলৈকো তেওঁৰ অন্তৰ বেদনাত টনটনাবলৈ ধৰিলে।

কিন্তু এতিয়া আপোনালোকে মোক কি কৰিব খুজিছে ?

মুক্তি দিব খুজিছো। আপোনাৰ লগত আমাৰ শক্ততা নাই। অনাহক আপোনাৰ অপকাৰ কৰি আমাৰ লাভো একো নহব। কিন্তু । বেজিনাই কিবা কব খুজিও যেন সন্ধোচত কব নোৱাৰিলে।

কিন্তু কি ?

আমাৰ চুক্তিৰ টকাখিনি আমি পাব খোজো।

এইটোৱেই চৰ্ত তেন্তে ?

হয়। এই এটাই মাথোন চৰ্ত।

কিন্তু এই অৱস্থাত টকা দিয়াতো সম্ভৱ নহয়। মোক যদি মুক্তি দিয়ে তেন্তিহাহলে মই টকা যোগাব কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰিম।

আমি জানো। কিন্তু সেইটো সম্ভৱ নহয়। আপুনি বিশ্বাসভৰ কৰিব বুলি নহয়। সম্পূৰ্ণ আইন কাৰণতহে সেইটো অসম্ভৱ।

তেন্তে টকা মই ক'বপৰা দিয় ?

দিয়াৰ বন্দৰস্ত কৰিব পাৰে।

কেনেকৈ ?

আপুনি মি: অমিতেশ বকরাটলৈ টকাখিনি বিচাৰি এখন চিঠি লিখি দিয়ক।
তেওঁ নিশ্চয় টকা দিব।

টকা পালেই যে মোক মুক্তি দিব তাৰ প্ৰমাণ কি ?

আপোনাক অনাহক বন্দী কৰি থলে আমাৰ কি লাভ হ'ব মি: বকরা ?
আগতে কৈছো নহয় আপোনাৰ লগত আমাৰ কোনো শত্ৰুতা নাই। আপুনি
সাহিত্যিক মানুহ।

বিজিডেশে খন্তেক চিন্তা কৰিলে।

কাগজ-কলম দিয়ক। চিঠি লিখিবলৈ তেওঁ মান্তি হল।

অমিতেশৰ ধোকা-মোছা

জয়লাল ৰাজঘৰীয়াই এতিয়াও মাজে মাজে অমিতেশক কোন কৰি থা-
খবৰ লয়। কোন ক'ৰে কলিকতা, বোম্বাই বা দিল্লীৰ পৰা।

অমিতেশে মানুহজনক পৰিয়ালৰ বন্ধু বুলিয়েই ধৰি লৈছে। নহলে ইহান
আগ্ৰহ কাৰ ? ব্যৱসায় সম্পৰ্কেও ৰাজঘৰীয়াই থা খবৰ লয়।

অমিতেশৰ লগত জয়লালৰ এই যোগাযোগৰ কথা 'নিবাহে'ও জানে।
জানে অমিতেশৰ পৰাই। 'নিবাহে'ও অমিতেশৰ লগত যোগাযোগ ৰাখিছে।
এই যোগাযোগ পোনপটীয়া। একেবাৰে প্ৰত্যক্ষ। এয়া ব্যৱসায়িক যোগাযোগ
নহয়। এয়া বন্ধুত্বৰ যোগাযোগ। বিজিডেশৰ বন্ধু। এই বন্ধুজন বে
বিজিডেশৰ ইহান খনিষ্ঠ সেই কথা অমিতেশে আগতে জনা নাছিল। অৱশ্যে
জনাটো সম্ভৱো নহয়। যিকোনো মানুহৰ বহুতো বন্ধু-বান্ধৱ থাকিব পাৰে।
তাৰ উপৰি ভায়েক থাকে বেলেগে।

অমিতেশে ৰাহুল চতুৰ্বেদীকো পৰিয়ালৰ বন্ধু হিচাপেই গ্ৰহণ কৰিছে।

মৰ্যাদা দিছে। বাহুল এজন কবি। হিন্দী কবি। বৰ্তমানে অগৰীয়া কবিভা লৈ গৱেষণা কৰিছে। অমিতেশ কবিভা জুৰুছে। কোনো কবিৰ বিষয়ে তেওঁৰ কোতুহলো নাই। কিন্তু নিকলেশ সাহিত্যিক ভায়েকৰ এজন নিবীহ কবিক বন্ধুৰ মৰ্যাদা দিবলৈ তেওঁ আপত্তি নকৰিলে। এই বাহুল চতুৰ্বেদীৰ লগত জয়পাল বাজবৰীয়াৰ সম্পৰ্কেও অমিতেশে আলোচনা কৰে। গতিকে বাহুল চতুৰ্বেদীৰ পৰাই 'নিবাসে' খা-খবৰ পাই থাকে।

প্ৰতিহিংসা চৰিতাৰ্থ কৰাৰ নানান উপায় চিন্তি থাকোতেই কথাটো বেজিনাৰ মনত খেলালে। তাই নিশ্চিতকৈ ধৰি লৈছিল যে জয়পাল বাজবৰীয়া ছদ্মবেশী দলু ভাঙবৰ বাহিৰে অইন কোন নহয়। গতিকে বাজবৰীয়াক টোপ খুৱাবলৈ হলে সেই কাম বিজিভেশৰ আৰু অমিতেশৰ দ্বাৰাই সম্ভৱ হ'ব। সেয়ে শাই চিঠিৰ ফাল পাতিলে।

যথা সময়ত চিঠিখন অমিতেশৰ হাতত পৰিল। ঘটনাচক্ৰত সেইদিনাই কলিকতাৰ পৰা বাজবৰীয়াই টাংক কল কৰিলে। তেতিয়া অমিতেশে চিঠিখনৰ কথা উল্লেখ কৰিলে। বাজবৰীয়াই অৱশ্যে তাত কোনো গুৰুত্ব নিদিলে।

আপুনি চিঠিখনৰ বাবে চিন্তিত নহ'ব। এয়া নিশ্চয় কোনো বহুযাচ খাজুৰ কাম। আপোনাৰ দুৰ্বলতাৰ সন্ধান লৈ টকা খোৱাৰ যন্ত্ৰণা কৰিছে। এই বিষয়ে পুলিচকো একো নজনাৰ। কথাটো জনাজনি হৈ গলে এনেকুৱা ভাবুকি হি বহুতেই চিঠি লিখিব। বাজবৰীয়াই দাখোন এইখিনি উপদেশহে দিলে।

বাজবৰীয়াৰ উপদেশত অমিতেশৰ মন নভলিল। কোনো লাফন নাপালে। কিন্তু কি কৰিব ডাকো থিৰ কৰিব নোৱাৰি দুগুণ অশান্তিৰ মাজত পৰিল।

সেইদিনা নিশা খটনা আৰু জটিল আকাৰ ধাৰণ কৰিলে। অমিতেশৰ বুদ্ধি-বুদ্ধি লোপ পালে।

নৱীনৰ স্বপ্ন

লক্ষাই গীটাৰ্চিটকৈয়ে টেক্‌চিখন এৰি দিলে। সি এতিয়া নৱীনৰ টেক্‌চিকৈ শ্বুটীয়াকৈ চলাইছে। এদিনতে নৱীনে তাৰ ভাগ দুশ টকা পালে।

সেইদিনা দুপৰীয়া টেক্‌চি ষ্টেণ্ডত নৱীনৰ গাড়ীখন বৈ আছিল। আৰু খনদিয়েক গাড়ীও আছিল। নৱীনে নিভৰ গাড়ীতে বহি চুৰট এটা জ্বলাই চকু মুদি সপোন বচিছে। লক্ষাই আন এখন গাড়ীত বহি গুনগুনকৈ কিবা ফিল্মী গানৰ সুৰৰ আখৰা কৰিছে।

আৰে চালা নৱীন, বহি বহি টোপনি গৈছ—ঘোঁৰা নেকি ?

নৱীনে লৰচৰ নকৰি চকু মেলি কেঁবাহিকৈ চালে। পুৰি আঙুলি ছুওঁ ছুওঁ কৰা চুৰটটো শেষ হোপা এটা মাৰি পেলাই দিলে।

কি চালা চালা কৰ বে ? তোৰ বাপেৰ চালা। নৱীনে মিজাজত উঠি বহিলে। তাৰ হ্ৰেপ এতিয়া গৰম। বুকুত বহুত বল। সি এতিয়া কালৈকো কেৰেপ নকৰে।

মাছুহটো অঁদাক হৈ গ'ল। নবীন দুদিনৰ আগলৈকো তাৰ নিকিনা গোলাম হৈ আছিল। সি তাক বহুত বেয়া বেয়া গালি দিছিল। ভেতিয়া নৱীনে দাঁত নিকটাই হাঁহিছিল। যেন সি তাক মৰমহে কৰিছে। এতিয়া বিপৰীত কাণু দেখি মাছুহটোৰ এনেকুৱাহে লাগিল যেন তাৰ সন্মানত কাণটলীয়া চৰহে এটা শোধাই দিলে নৱীনে।

কি হল, আজি দেখোন কান্ধা মিজাজ দেখুৱাইছ ?

আঁঠে হেজাৰ টকা বাকী পৰি থাকিলে কাৰবাৰ মিজাজ ভাল হৈ থাকে নেকি ?

ইমান টকা কত বাকী পৰিলে ? মাছুহটোৱে সহানুভূতি জনালে।

ক'ত আৰু, তোৰ গুৰিতে।

মোৰ গুৰিত ? এই নৱীন চালা যিছা কথা নকৰি। মই কাৰো টকা বাকী বখা নাই।

এই কথাত নৱীনৰ মিজাজ একেবাৰে গিৰি গ'ল। সি টিঙিৰি তুলাৰ দৰে জলি পকি উঠি কিবা এটা বেয়া মাত মাতিবলৈ যাওঁতেই বপ কৰে বৈ গ'ল। তাৰ চকু টেলেক-টেলেক হল। ঘনাই বাবদিয়েক লেপ চুকিলে।

চম্ভালি কথা কৰি। মাত্ৰহটোৱে তাৰ চোলাটো আকৌ কঁকালৰ তললৈ টানি নমাই দিলে। পেণ্টৰ জেপৰ পৰা চুৰটৰ পেকেট এটা উলিয়াই নৱীনক এটা চুৰট মাচিলে। ধৰায়ে দিলে। বৰ খাতিৰ কৰিলে।

নৱীনে তাৰ লগোন পাহৰি গ'ল। অলপ আগতে থকা মনটোও নাইকিয়া হল। সি আকৌ পুৰণি নৱীনত পৰিণত হল। ছয়ো হাঁহি-মাতি কথা পাতিলে। মাত্ৰহটোৱে তাক ভাৰসাও দিলে।

কিবা কাম আছে নেকি ? নৱীনে ফুচ্-ফুচাই সুধিলে।

আছে। কিন্তু সাৱধান, তোৰ মতি-গতি আকৌ লুটিবাগৰ নাথায় যেন, দেখিবি।

নাই। নাই। বৰ টনাটনি চলিছে ভাই। ঘৰতো অশান্তি। সেয়ে মিজাজ বৰ বিগৰি আছিলে। তাতে চাছোন এশ টকা বুলি কথা হল।

চব পাই যাবি বুলি মই কোৱা নাই ?

তই যদি কৈছ, ঠিক আছে বাক। এতিয়া টকা পাঁচটা মান আছে যদি দি যান। চাউল কিনিবলৈ পইছা নাই। বিকিটা কৰাইছিলো মালিকে আহি লৈ গ'ল। তাৰ বোলে বৰ দৰ্কাৰ। ঢালা লিও মোৰ নিচিনাই টোকোনা। নৱীনে দাঁত নিকটাই হাঁহিলে।

মাত্ৰহটোৱে পাঁচটা টকা দিলে। কাণে কাণে কিবা কৈ শুচি গ'ল। লজ্জাৰ চকু ছুটাও তাৰ পাছে পাছে গ'ল।

জুৰ্ত্তাপ্য মে সৌভাগ্য ?

অৱিভেশ বৰুৱাই ৰাজবৰীয়াৰ কথা বহুতে নিজৰ মনটোক বুজনি দিবলৈ যথেষ্ট চেষ্টা কৰিলে। কিন্তু নোৱাৰিলে। এখবৰতে ভাবিছিল বিজ্ঞেভেশ

জীৱিত নাই। প্ৰকৃততে পুলিচে তেওঁক খোলোচা কৰি নকলেও তেনেকুৱা এটা ইন্ধিতেই দিছিল। মনটোক সেই মতে প্ৰবোধ দিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। হেজাৰ হলেও সোদৰ ভাই। তেওঁলোকৰ মাজত বয়সৰ ব্যৱধান কম থকা বাবে প্ৰায় বন্ধুৰ তুল্যও আছিল। তেনে অৱস্থাত বিজ্ঞিতেশ্বৰ হাতৰ আখৰবোৰ চিনিব পাৰি তেওঁ আনন্দিত হৈছিল। টকা দহহেজাৰ দিবলৈ থিৰো কৰি পেলাইছিল। কিন্তু মাজতে ৰাজস্বৰীয়াই গোলমাল লগাই দিলে। অথচ চিঠিখনৰ আখৰখিনিক তেওঁ অস্বীকাৰ কৰিব পৰা নাই। অৱশ্যে আনকালে তেওঁ চিঠিবোৰত যি সাহিত্যিকসুলভ গুৱলা ভাষা আৰু বিশিষ্ট এক ৰচনাভঙ্গী ব্যৱহাৰ কৰে সেই ভাষা বা ভঙ্গী নাই। নথকাটো অস্বাভাৱিক নহয়। হয়তো অসুস্থ, হয়তো মানসিক ব্যতিক্ৰম ঘটিছে।

চিঠিখন তেওঁ ৰাতিপুৱাই পাইছে। বাহিৰত থকা চিঠিৰ বাকচত আছিলে। তাৰ দুঘণ্টামানৰ পাছতে পালে ৰাজস্বৰীয়াৰ টেলিফোন। চিন্তাবোৰ খেলি-মেলি লাগি গ'ল। হঠাতে এটা ৰজাত তেওঁ আকৌ মত পৰিৱৰ্তন কৰিলে। তেওঁ বেঞ্চৰপৰা দহ হেজাৰ টকা তুলি আনিবলৈ চেক কাটি দিলে।

খোকা-মোকা অৱস্থাতে আৰু কেইটামান ঘণ্টা বাগৰি গ'ল। সময় যিমানে কাৰ চাপি আহিছে সিয়ানেই মানসিক চাকল্য বাঢ়ি গৈছে। তেওঁ বাৰাণ্ডাত অস্থিৰ ভাৱে পায়চাৰি কৰিবলৈ ধৰিলে।

হজুৰ, এক বুঢ়া বাবু আহিছে। আপোনাক লগ পাব খুজিছে। নেপালী কৰোৱানে খবৰ দিলে অমিডেশক।

অমিডেশে বাহিৰলৈ চাই পঠিয়ালে। এজন আদহীয়া ডাঙলোক পহুনি সুখত বৈ আছে। লহাস্ত চেহেৰা। কিন্তু পোছাকত দৈৱতা প্ৰকাশ পাইছে। গাত নাধাৰণ এখন চাহৰ। শকত লগুণডাল ওলাই আছে। কান্ধত এটা যোনা। বেখিলে ধাৰণা হয় কোনো মন্দিৰৰ নৈৱেদ্য পূজাৰী বায়ুণ। এতিয়া কাৰো লগত লাক্ষ্য কৰাৰ তেওঁৰ মূৰ্ত্তও ইচ্ছা নাছিল। তথাপি

মাহুহজনক ঘূৰাই পঠিয়াবলৈ ভাল নাপালে। হয়তো কোনো আত্মীয়। হয়তো পৰিয়ালৰ লগত কোনো ধৰণে সম্পৰ্কিত মাহুহ। অৱিভেশে পঠিয়াই দিবলৈ কলে।

মাহুহজন ঘৰত প্ৰবেশ কৰিয়েই কলে, মি: বৰুৱা, আচৰিত হোৱা ভাব প্ৰকাশ নকৰিব। মোৰ লগত চিনাকি মাহুহৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰিব। মোৰ চা-চিনাকি লাহে লাহে দিছো। সাৱধান, উত্তেজিত নহ'ব, বেছি কথা নক'ব। মাথোন মোৰ কথা শুনি যাব। মাজে মাজে স্বাভাৱিক শোকপ্ৰসূতাৰ ভাও দি কুই এটা প্ৰাণজিক কথা ক'ব। মাহুহজনে দাড়ি-কৰা অগ্ৰাহ কৰি কথাখিনি কৈ গ'ল।

অৱিভেশক আচৰিত নহবলৈ কলে। অথচ কোৱাৰ ফলত ডেওঁ দুগুণ আচৰিত হল।

আ: বৰুৱা, স্বাভাৱিক হবলৈ চেষ্টা কৰক। মোৰ ওপৰত শয়ৰ চকু আছে। শত্ৰু ?

ঈ। আপোনাবো। অহুগ্ৰহ কৰি হাঁহি মুখেৰে বোক ভিতৰলৈ মাতি নিয়ক। অভিনয়, বৰুৱা, শুদ্ধ অভিনয় কৰি ব'ক।

আগন্তুকক চিনি নাপায় অৱিভেশে। বিশ্বাস-অবিশ্বাসৰ কোনো প্ৰশ্নও তেওঁৰ মনত উঠা নাই। উঠিবলৈ চলো পোৱা নাই। কিন্তু এটা কথা বুজিলে যে মাহুহজন শত্ৰুৱেই হওক বা মিত্ৰৱেই হওক তেওঁৰ কথা উলংঘা কৰাৰ উপায় নাই। মাহুহজনে যেন তেওঁৰ ওপৰত এক অশৰীৰি আধিপত্য বিস্তাৰ কৰি পেলাইছে। অৱিভেশ বৰুৱাই আগন্তুকৰ কথা মতে অভিনয় কৰিলে। 'তেওঁক মাতি নিলে ভিতৰলৈ।

বহক। আগন্তুকক গৃহস্থকে বহিবলৈ খাটিলে।

জনক মি: বৰুৱা। মোৰ প্ৰকৃত নাম শুনিলে হয়তো ভয় খাব। কিন্তু ইংৰাজ নগত মই আপোনাৰ বন্ধুৰূপে আহিছো।

অৱিভেশৰ মুখখন শুকাই গ'ল। তেওঁৰ দৃষ্টি হল প্ৰথম।

মই জয়পাল ৰাজঘৰীয়া।

কি ?

চূপ। মিঃ বকরা। কথাটো সঁচা। কিন্তু মানুহটো মিছা। আচল
জয়পাল ৰাজঘৰীয়াই বৰ্তমানে কান্দীৰ উপত্যকাত বিলম্ব কৰি আছে।

কিন্তু ৰাতিপুৱা কলিকতাৰ পৰা যে ফোন কৰিলে ?

নাই কৰা। গুৱাহাটীৰ পৰাই কৰিছিলো।

ট্রাংক কল ।

নহয়। মইহে ট্রাংকল বুলি কৈছিলো।

ভেসে আপুনি ?

দহু ভাস্কৰ।

দ ।

চূপ। মই আগতেই কৈছো মই বন্ধুকপে আহিছো। ভয় নকৰিব।
অবিশ্বাস নকৰিব।

ভেসে বিজিতেশ।

জীৱিত আছে। এই ফাল মোৰ কাৰণে। সিহঁতে ৰাজঘৰীয়াক চিনি
পাইছে। আৰু জানিব পাৰিছে যে ৰাজঘৰীয়াই আপোনাৰ লগত যোগযোগ
ৰাখিছে। সেই কাৰণেই মই টেলিফোনত উপলুঙা ভাব দেখুৱাইছিলো।
কিন্তু ৰাৱ দিয়ক সেইবোৰ কথা। সিহঁতে মাতি পঠিৱা ঠাইলৈ আপুনি যাব।
নিৰ্ভয়ে যাব।

অমিভেশে সপোন দেখিছে নেকি ? ভেঙতো লাৰেই আছে। নে
নাই। ভেঙ লুকাই নিজৰ পাতে চিকুটি চালে। নাই, ভেঙ সপোন দেখা
নাই। ভেঙ বাস্তৱতে ভেঙৰ সন্মুখত পকাচুলীয়া বায়ুগৰাক দেখিছে। কিন্তু
...কিন্তু ভেঙ কৈছে যে ভেঙেই ৰাজঘৰীয়া, ভেঙেই দহু ভাস্কৰ।

আপুনি বিশ্বাস কৰিব পৰা নাই ? ভাস্কৰে হুথিলে।

আগতে কওকছোন, মই লাৰে আহোতো ?

নিশ্চয়। তাত কোনো লম্বেহ নাই।

তেন্তে দস্যু ভাঙবক যে বাহুকৰ বুলি কয়, কথাটো সঁচা ?

বিছা। দস্যু ভাঙব বাহুকৰ নহয়।

তেন্তে যি দস্যুৰ ভয়ত ঘোৰ ককাইদেৱে তেওঁৰ ধন লুহুৱাই বাখিবলৈ দুৰ্ভেদ ঙ্গকম বনালে, দেশত চহকী মাহুহৰোবে যি কোনো নিশা দস্যু ভাঙবৰ আবিৰ্ভাবৰ আশঙ্কাত উজাগৰে কটায় সেই দস্যু ভাঙব আহিছে বিখ্যাত ধনী আৰু সমানে বিখ্যাত এজন ৰূপণ মাহুহৰ বৃত্ত্য-বহন্ত উদ্ঘাটন কৰিবলৈ সেই কথা জানো বিশ্বাসযোগ্য ?

হয়তো নহয়। নোহোৱাৰ কাৰণ কিছ মই নহওঁ। কাৰণ হৈছে ধনীবোৰৰ কাম আৰু মনৰ পাপ। আজি পৰিস্থিতি বেলেগ। এক মিষ্টৰ স্বাৰ্থপৰ দস্যুৱে আমাৰ মাহুহৰ সম্পদ লুণ্ঠন কৰিবলৈ, এক জবজ্ব হত্যাকাণ্ড চলাবলৈ চেষ্টা কৰিছে। মই এই লুণ্ঠনৰ বিৰোধী। মই তেনেকুৱা স্বাৰ্থপন্থ লুণ্ঠনকাৰীক চূৰ্ণ কৰো। হত্যাকাৰীক তাৰ যোগ্য প্ৰাণা দিওঁ। এই ক্ষেত্ৰত বিজিতেশ বৰুৱা জড়িত। তেওঁ ধনী নহয়। তেওঁ শোৰক নহয়। তেওঁ বাণীৰ পূজাৰী। তেওঁৰ মাজত কোনো স্বাৰ্থপন্থতা নাই। তেওঁ সামাজিক মাহুহ। তেওঁ জনগণৰ মুখপাত্ৰ। তেওঁক বন্ধা কৰা ঘোৰ, আমাৰ পৰিজ্ঞ কৰ্তব্য।

ভাঙবৰ কথাত, অমিতেশে যেন এক নতুন দৃষ্টি লাভ কৰিলে। ভায়েক বিজিতেশৰ সম্পৰ্কে এটা নতুন ধাৰণা পালে। হঠাতে যেন পৃথিৱীৰ চেহেৰাটো বেলেগ হৈ পৰিল। বৰ আছিল-বহল, বৰ উদাৰ যেন লাগিল। তেওঁ অলুভৱ কৰিলে পৃথিৱীত একালে ঠগী, দস্যু, শোৰক আৰু ধুনীবোৰ, আনকালে চুৰল, ছুৰীয়া আৰু দাঙ্গা কৰা এচাৰ মাহুহেই অকল বাস নকৰে। পৃথিৱীত আন এবিধ মাহুহো। বাস কৰে যি এই সকলোবোৰৰ এক প্ৰতিবাদ। শক্তিশালী প্ৰতিবাদ। নিৰ্যৰ প্ৰতিবাদ।

আপুনিৱেই যে দস্যু ভাঙব তাৰ প্ৰমাণ কি ? অমিতেশে সুধি পেলালে।

নিবাদ—১০

ভাস্কৰে খন্তেক কিবা চিন্তা কৰিলে। মোৰ এটা প্ৰতীক চিহ্ন আছে বুলি জানে নেকি ?

তিনিছো। কটা হাতৰ বঙা ছাব।

সেইটো দেখিলে আপুনি বিশ্বাস কৰিব পাৰিব ? ভাস্কৰে সুধিলে।

অস্বতঃ। অমিতেশে দোমোজা ভাবত কলে।

তাতকৈ বেছি প্ৰমাণ মোৰ দিবলৈ নাই। যদি বিচাৰে তাকে দিব পাৰো। কিন্তু প্ৰতিজ্ঞা কৰিব লাগিব কাইলৈ পুৱালৈকে এই ছাব কাকো নোদেখুৱাব। মোৰ বিষয়ে কাৰো লগত কোনো আলোচনা নকৰিব।

বেচ। প্ৰতিজ্ঞা কৰিছো।

ভাস্কৰে চেণ্টাৰ টেবুলত থকা এখন আলোচনীৰ ওপৰত আঙঠিৰ ছাব এটা মাৰি দিলে। কটা হাতৰ বঙা ছাবটো জলজল কৰি উঠিল। অমিতেশ বকৰাই মন্ত্ৰমুগ্ধৰ দৰে ছাবটোলৈ চাই থাকিল।

কি ভাবিছে ?

মই বুজিব পৰা নাই। আপুনি আমাৰ দুৰ্ভাগ্য নে সৌভাগ্যৰ দূত। যি কি নহওক আপোনাক স্বীকাৰ কৰাৰ বাহিৰে এই সময়ত মোৰ কৰিবলগীয়াও একো নাই। আপুনি কফি খাব ?

কোনো নৈটিক অলমীয়া বায়ুলে কফি পান নকৰে বকৰা। মোক বৰং এবাটি চাহ দিব পাৰে।

চাহ খাই বায়ুজন বিদায় লৈ গুচি গ'ল।

কিবা এক অৱলম্বীয়া আশংকাত অমিতেশৰ বুকুখন ধপধপাবলৈ ধৰিলে। কিন্তু তেওঁ আগন্তুক মানুহজনক স্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰিলে।

খইকীয়াৰ অপিগ্ৰোম

কিবাটি খইকীয়াই অকলে অকলে খাই এৰা চুবটৰ টুকুৰা কেইটাবান্ধ পৰীক্ষা কৰিছে। এটা য়েগনিকাৰিঃ প্লাচৰ মাজেৰে এক্সেধৰণে চাইছে যেন কেই

টুকুৰাবোৰৰ ভিতৰত ডকাইত বা খুনী এটাহে সোমাই আছে। এনেকুৱাতে বিকাশ বৰুৱাৰ গাড়ীখন পছনিমুখত দেখা দিলে। শইকীয়াই মূৰ দাড়ি চাই সৈ আকৌ নিজৰ কামত মন দিলে।

কি কৰিছে শইকীয়া ? বিকাশ বৰুৱাই সোমাই আহি সুধিলে।

খুনীক বিচাৰিছো। শইকীয়াই কলে। বহুক মি: বৰুৱা।

কিবা স্তত্ৰ পালে ?

কব নোৱাৰিছো। মই আপোনাক আগতে কোৱা নাছিলো। এই চহৰত বিদেশী চুৰট খোৱা যিমান মাহুহ আছে তেওঁলোকৰ এখন তালিকা কৰি পেলাইছো।

বিদেশী চিগাৰেট ভাৰতে আমদানি কৰে জানো ? বৰুৱাই সুধিলে।

ভাৰতে বহুত বস্তুৱেই আমদানি নকৰে। সেইবুলি আমাৰ দেশত সেইবোৰ বস্তুৰ আকাল আছে নেকি ?

কথাটো সঁচা। আগলিওৰ আশীৰ্বাদত বিদেশী বস্তু কিনাৰ গৌৰৱ আমি ৰক্ষা কৰিব পাৰিছো। বাক, কথাটো কি কওকছোন ?

সিদিনা বিক্ৰিভেশ্বৰ ঘৰত পোৱা চুৰটৰ টুকুৰাবোৰৰ কথা আপোনাৰ মনত আছেনে ?

নিশ্চয়। বিক্ৰিভেশ্বৰ নিজে ধূমপায়ী নহয়।

এই জাতৰ চিগাৰেটতকৈ দামী চিগাৰেট পুখিৰীত নাই। পুখিৰীত ইয়াৰ গ্ৰাহক পাঁচ হেজাৰৰ বেছি নহয়।

দাম কিমান ?

বিহুতীয়া এপেকেটৰ দাম ওঠৰ ডলাৰ। অৰ্থাৎ টকাৰ হিচাপত গ্ৰাহ এশ আশি টকা।

অসম্ভৱ।

আমাৰ ওচৰত। কিন্তু ধাওক সেই কথা। আমি এই চহৰত কেই চিগাৰেট খোৱা মাহুহ বা বেচা হোৱাকৈ কৰণে জ্বৰ সন্ধান চলালো।

দৈনিক ব্যর্থতাৰ বিপটৰ বাহিৰে আশাৰ কোনো পোহৰ বিচাৰি নাপাৰো।
কিন্তু কালি নিশা এখন দোকানৰ আগত এইধৰণৰ এটা চুবটৰ টুকুৰা পাই
মোক দিলেহি।

ধূমপায়ীজনক পালে নে নাই? বৰুৱাই সুধিলে।

দেখিলেহে। কাৰণ মাহুহজনে চুবটৰ টুকুৰাটো পেলাই মটৰত উঠিছিল।
লগে লগে গাড়ীখন ষ্টাৰ্ট দি গুচি গৈছিল।

এজন মাহুহহে আছিল নেকি?

লগত এগৰাকী মহিলাও আছিল। সম্ভৱতঃ তেওঁলোক স্বামী-স্ত্রী।

মাহুহ যোৰা স্থানীয় নে বিদেশী?

বিদেশী বুলিয়েই ধাৰণা কৰিলে। এওঁলোকক চহৰত মাজে মাজে দেখা
হুঁজিও কলে।

গাড়ীৰ নম্বৰটো ৰাখিছিলেনে নাই।

ৰাখিছিলে। আমাৰ ইয়াৰ গাড়ী নহয়।

চাব, চিঠি। পহৰাজনে খটকৈ বুট মাৰি কলে।

শইকীয়াৰ হাতত চিঠিখন দি পহৰাজন গুচি গ'ল।

শইকীয়াই চিঠিখন মেলি চকুখাই উঠি এটা অদ্ভুত শব্দ কৰিলে। চিঠিখন
টেবুলত থৈ তাৰ ওপৰত এটা ভুকু মাৰিলে।

কি হয় শইকীয়া? বিকাশ বৰুৱাই উদ্বিগ্ন দৃষ্টিৰে চাই হুধিলে।

শনিগ্ৰহ প্ৰবল হল। পাত কৰচি কলে শইকীয়াই।

বিকাশ বৰুৱাই হাঁহিলে। মনে ধৰিছে গ্ৰহ ভূটহে হৈছে। তাৰে প্ৰবাল
চিঠি।

আপুনিৰে পঢ়ক। চিঠিখন ঠেলি দিছে বৰুৱাৰ কালে।

“মহাবহীৰ জীৱত কিবীটি শইকীয়া মহানন্দ নৰীপেধু, অৰীনৰ এটি বিনীত
নিবেদন মহোদয়ৰ আগত হাতি ধৰিব খোজো। মহোদয়ে যদি সেই
নিবেদনৰ প্ৰতি কিকিত কৰ্পপাত কৰে তেন্তে অৰীন মহোদয়ৰ ওচৰত
চিৰকৃত্তক থাকিব।

“কমা কবিত্ব শইকীয়া ডাঙৰীয়া, অলপ বহুত কৰাৰ লোভ লামবিব নোহাবিলো। এইবাৰ কামৰ কথালৈ অহা যাওক।

“শইকীয়াদেউ, সিদিনা আপোনাৰ ঘৰত আলহী হৈ পৰম ভূপ্তি লভিলো। তেতিয়াই জানিব পাৰিলো আপোনাৰ মানসিক অৱস্থা বৰ বেয়া। জানিব পাৰি বৰ বেজাৰ পালো। সেইদিনাই প্ৰতিজ্ঞা কৰিলো যে আপোনাৰ মনো-বেদনা মই দূৰ কৰিম। মোৰ প্ৰতিজ্ঞা-পূৰণৰ শুভলগ্নটি আজিয়েই পৰিছে।

“ছেঃ। চাওক তথাপি মই গহীন হব পৰা নাই। মোৰ এই চপলতাৰ বাবে আকৌ কমা মাগিছো।

“শুনক মিঃ শইকীয়া বিজিডেন্স বকৱাঃ জীৱিত অৱস্থাত উদ্ধাৰ কবিত্ব পাৰিলে আপুনি স্তম্ভী নহবনে? মই জানো আপুনি স্তম্ভী হব। কাৰণ আপোনাৰ ছাৰ্ভিচ ৰেকৰ্ডত আৰু এটি স্তন্যম যুক্ত হব।

“আজি নিশাই সেই কাম কবিত্ব লাগিব। তাৰ বাবে এটা বিঘাট বাহিনীৰ প্ৰয়োজন হব। অসমতঃ পঞ্চাছ জনৰ এটা বাহিনী। আপুনি কিন্তু ঘৰতে থাকিব। নিশা বাৰ বাজিবলৈ আধা ঘণ্টামান থাকোতেই আপুনি আৰু এখন চিঠি পাব। কেনেকৈ পাব সেই বিষয়ে কোনো কোভুহল প্ৰকাশ কৰি বাহিনীত বৈ নাথাকে যেন। সেইখন চিঠিতে আপুনি জানিব পাৰিব বিজিডেন্স বকৱা ক’ত আছে আৰু কি উপায়ে তেওঁক উদ্ধাৰ কবিত্ব লাগিব।

“আৰু এটা কথা। আপোনাৰ বাহিনীটোক এখন লাইন-বাছত লৈ যাব। বাছখনৰ থিৰিকীবোৰ যেন বন্ধ কৰি লাইট ব্লুৱাই বখা হয়। অৰ্থাৎ বাছত যে মানুহ আছে সেই কথা যেন বাহিৰপৰা কোনেও ধৰিব নোৱাৰে। তাৰ পাছত তাৰ পাছত আপোনাক এটা আচৰিত উপহাৰ দিম। সেয়া কি উপহাৰ আপুনি কল্পনাও কৰিব নোৱাৰে। আশা কৰো অধমৰ এই গোহাৰি অগ্ৰাহ্য নকৰিব। কৰিলে ফলাফলৰ কাৰণে আপুনি দায়ী হব। আকৌ এদিন আপোনাৰ আলহী হোৱাৰ বাসনাৰে—দস্তা ভাৰব।”

বিকাশ বকৱাই মনে মনে চিঠিখন পঢ়িলে। পঢ়ি থাকোতে তেওঁৰ মূৰ

বৰণ বাৰে বাৰে সলনি হৈছিল। সমানে কোতুক আৰু উত্তেজনা প্ৰকাশ পাইছিল। পতা হজত এটা হুমুনিয়া পেলাই শইকীয়ালৈ চিঠিখন আগবঢ়াই দি কলে, আপুনিও পঢ়ক।

কিৰীটি শইকীয়াই বিকাশ বৰুৱাৰ ভাবাস্তব মন কৰিছিল। সেয়ে তেওঁ এইবাৰ নপটো বুলি কব নোৱাৰিলে। তেওঁ পঢ়িবলৈ ধৰিলে। আৰু একে উশাহে পঢ়ি পেলালে।

ফচহু কথা। শইকীয়াই একাষাৰতে উকুৱাই দিলে।

বিকাশ বৰুৱাট তৎক্ষণাতে একো উত্তৰ নিদিলে।

তাৰ চপলতাখিনি নধৰিব শইকীয়া। বিকাশ বৰুৱাৰ কথাত কাতৰতা প্ৰকাশ পালে।

নধৰিলো যেনিবা। কিন্তু ৰাতি বাৰ বজাত আকো এখন চিঠি দিয়াৰ অৰ্থ কি? এইবোৰ বাহাদুৰী মহোৱা কথা নহয় জানো?

হয়তো হয়। হয়তো নহয়। কিন্তু সেইবোৰ চিন্তা বাদ দি আচল কথাটো ভাবক। এই সুযোগ

সুযোগ? মই বিশ্বাস নকৰো।

কৰিলে, লাভ নহলেও হানি একো নহব শইকীয়া।

আপুনি তেন্তে তাৰ কথামতে গাছ হবলৈ কয়।

নিশ্চয়।

বেচ তেন্তে। মই এতিয়াই ইম্ৰজিতক নিৰ্দেশ দিছো।

দিয়ক। মই আপোনাৰ ফোনলৈ বাট চাই থাকিম। এতিয়া যাওঁ।

বিকাশ বৰুৱা গুচি গ'ল। কিৰীটি শইকীয়াই আকো চিঠিখন পঢ়িবলৈ ধৰিলে।

মহীলৰ আত্মসমৰ্পণ

মহীলক পাচটকীয়া নোট এখন দি হাতছোটে গুচি গ'ল। সি জানি গ'ল

যে তাৰ কাম সি ইমান গুপুতে সমাধা কৰিলে যে বিশ্ব ব্ৰহ্মাওঁত আন কোনোৱে তাক গম নাপালে।

লক্ষাই গাড়ীৰ পৰা নামি নৱীনৰ গাড়ীৰ কাষলৈ গ'ল। নৱীনৰ মুখখন বেজাৰ বেজাৰ।

পাৰ্টি? লক্ষাই ইন্ধিতেৰে সুধিলে।

ওঁ।

কেইটাত?

বাতি বাৰ বজাত।

চাব্বাচ্। আজি তোৰ ভাগ্যৰ চক্ৰ তেখেত ঘূৰিল। লক্ষাই নৱীনৰ কান্ধত ধকা এটা মাৰি কলে।

তাৰ মানে?

মানে, বাকী পৰা টকাখিনি আজি পাই যাবি।

কেনেকৈ?

সেই কথা তই ভাবিব নালাগে। টকা তই পাবহে লাগিছে।

দুহেজাৰ চাৰিশ?

বেছিও হ'ব পাৰে।

সঁচা?

চাবিনা। সন্ধিয়া সাত বজাত গাড়ীখন গেবেজত থৈ 'পৰিজ হিল্‌ হোটেল'লৈ আহিবি? মই চাৰি নম্বৰ ঘৰত থাকিম। মনত থাকিবতো?

নৱীনে ভেৰা লাগি লক্ষাৰ মুখলৈ চাই থাকিল। সি লক্ষাৰ লগত বন্ধুত্ব কৰিলে। এই বন্ধুত্বই তাক লাভ আনি দিছে। হয়তো আক দিব। মনত নতুনকৈ বল-ভাৰসা পাইছে। কিন্তু লক্ষাক সি বুজিব পৰা নাই। তাৰ মনটোক যেন ছুৰ পৰা নাই। মাজে মাজে ভয় লাগে তাৰ। লক্ষাই বেতিয়া তাৰ মুখলৈ চায় তেতিয়া তাৰ বুকুখন ঢিপিং ঢিপিং কৰিবলৈ ধৰে। সেয়া যে তয়ত সিও নহয়। অৰুচ কিয় কৰে তাকো সি ক'ব নোৱাৰে। কিবা এক

অজান বহুতাই বেন লক্ষ্যক আৱৰি আছে। সেই বহুত ভেদ কৰাৰ শক্তি তাৰ নাই। সি লক্ষ্যৰ ওচৰত আত্মসমৰ্পণ কৰিলে।

নিষাদৰ শেষ বজ্জনী

নিশা বাৰ বাজিবলৈ দহমিনিট থাকোতে নৱীনে গাড়ীখন নি সেই বহুতময় ঘৰটোৰ আগত বথাই দিলে। নিজান নিজম বাতি। সেইখিনিত নতুনকৈ মানুহ বহিছে। বহুত ঘৰ সজাৰ কাম চলিছে। কেউকালে মুকলি পথাৰ। জীৱন ইয়াত এতিয়াও অচঞ্চল।

এটা মানুহ ওলাই আহিল। গাড়ীৰ ভিতৰত জুৰি চালে।

নম্বৰ ? মানুহটোৱে নৱীনক সুধিলে।

বাৰ-বাৰ। নৱীনে কলে।

মানুহটো তৎক্ষণাত গুচি গ'ল।

দুই মিনিটৰ পাছতে চাৰিজন মানুহ ওলাই আহিল। দুজন পাছৰ চিঠিত বহিলে। আৰু বেজিনাৰ দেহবন্ধী মোলা আৰু নন্দন বহিলে নৱীনৰ কাষত। নন্দন বোলাটোৱেই নৱীনক বাট দেখুৱাই নিবলৈ ধৰিলে। নৱীনৰ গাড়ীখন চহৰৰপৰা দূৰ, আৰু দূৰলৈ যাবলৈ ধৰিলে।

যি মুহূৰ্ত্তত নৱীনৰ গাড়ীখনে যাত্ৰা কৰিলে সেই মুহূৰ্ত্ততে চোৰাংচোৱা বিভাগৰ এজন কনিষ্টেবলে শইকীয়াৰ হাতত চিল কৰা থাম এটা দিলে।

শইকীয়াটো কনিষ্টেবলজনক কোনো প্ৰশ্ন নকৰি যাবলৈ দিলে। ডেওঁ চিল-কৰা থামটো ফালি চিঠি এখন উলিয়াই পঢ়িবলৈ ধৰিলে। এবাৰ হুৰাৰ ভিনিবাৰ পঢ়িলে। পঢ়ি ওঁতাই বড়ী চালে। ডেওঁ কোনও কাৰবাক সাংকেতিক ভাষাত কিবা কলে।

দহ মিনিটৰ পাছত জীপ এখন আহি গ'ল। ডেওঁ জীপত উঠিলেই।

নিবাদের ঘৰৰ অদূৰত বাস্তাব কেঁকুৰী এটাত বাছ এখন বৈ দিলে। তাৰ কাষতে এখন জীপ।

বাছখনৰ কাৰেছি এখন টেকচি নিবাদের ঘৰৰ ফালে গুচি গ'ল। টেকচিৰ ডাইভাৰ নৱীন।

নিবাদের ঘৰৰ আগত টেকচিখন ব'ল। মাহুহ এটা ওলাই আহিল। গাড়ীৰ ভিতৰত জুমি চালে।

নঘৰ ?

বাৰ-বাৰ।

কি কথা ?

বিন্দা, ৰাম সিং আৰু জল্লৰক মাতিছে। তুৰুন্তে যাব লাগে।

মাহুহটো গুচি গ'ল। তাৰ দুমিনিটৰ পাছত তিনিটা মাহুহ ওলাই আহি টেকচিৰ উঠিলে। পাছে পাছে প্ৰথমে অহা মাহুহটোও আহিলে।

খাপা চাহাব, নৱীনে মাহুহটোক মাত দিলে।

কি ?

বৰ চাহাবে তোমাক গেটত থাকিবলৈ কৈছে। কোনোকালৰপৰা মাহুহ বা গাড়ী এইকালে অহা দেখিলেই বাস্তৱলৈ ওলাই আহি মাহুহ বা গাড়ী অহাকালে লাহে লাহে গৈ থাকিব। গাড়ী বা মাহুহ পাৰ হৈ গলে আকৌ নিজৰ ঠাইলৈ ঘূৰি আহিব। বুজিছাতো ?

বুজিছো।

জনা ভাই যোক যেনেকৈ কবলৈ কৈছিলে কলো নে নাই ভোয়ালোকে বৰচাহাবক জনাই দিব। নৱীনে মাহুহ তিনিটাক লক্ষী ৰাখিলে।

ক'ম ক'ম। কিয় নক'ম। পিছে আমি কিমানদূৰ যাব লাগিব ? এটাই হুছিলে।

ওচৰতে। এইবুলি কৈ নৱীনে গাড়ী চলাই দিলে।

গাড়ীখন কেঁকুৰাত পাক লোৱাৰ লগে লগে বাছখনৰ আঁৰৰ পৰা এজাক আৰ্ম পুলিচে বন্দুক টোঁৱাই বাট ভেটি থিয় হল। গাড়ীখন বৈ গ'ল।

পুলিচে গাড়ীখন বেৰি ধৰিলে। বিষয়া এজনে ভিতৰৰ মানুহকেইটাক এটা এটাকৈ নামিবলৈ কলে। বিনা প্ৰতিবাদে সিহঁত নামি আহিল। লগে লগে হাত কেৰেয়া লগাই বাছত তুলি ললে। নৱীনক চিপাহী এজনৰ জিম্মাত গাড়ীৰে সৈতে থানালৈ পঠিয়াই দিলে। বাছখন এইবাৰ নিবাসৰ ঘৰৰ ফালে যাবলৈ ধৰিলে।

থাপা বোলাটোৱে নৱীনৰ কথা মতে বাছখন অহা দেখি আলিবাটলৈ ওলাই আহিল। বাছখন অহা ফালে যাবলৈ ধৰিলে। পাছে পাছে আহি থকা জীপৰপৰা বিষয়া এজনে জাঁপ-মাৰি নামি তাৰ বুকুত পিস্তল টোঁৱাই বৰলৈ কলে। মানুহটোৱে ঘটনাৰ উমান ধৰিবলৈ পোৱাৰ আগতে তাৰ ছাতত হাত-কেৰেয়া লাগি গ'ল।

নিবাসৰ ঘৰত যেতিয়া নাটকৰ শেষ অঙ্কৰ অভিনয় চলিছিল তেতিয়া অইন এঠাইত আন এখন নাটকৰ যৱনিকা উঠিবলৈ ধৰিছিল।

নৱীনে বহুল, বেজিনা, মৌলা আৰু সিহঁতৰ সহকাৰী হিচাপে নন্দন নায়েৰে গুপ্তা এটাক লৈ চহৰৰ পৰা প্ৰায় দহ মাইল আঁতৰত এখন এৰা গাঁৱৰ এটা এৰা ঘৰৰ আগত নমাই দিলে। এই গাঁওখন চৰকাৰে দখল কৰিছে। মানুহবোৰক অইন এঠাইত নি পাতিছে। ইয়াৰ বেছি ভাগ ঘৰ-দুৱাৰ ভাঙি নিয়া হৈছে। আছে মাথোন এটা সৰু পকী ঘৰ। তাৰো চাল আৰু দুৱাৰ-খিৰিকীবোৰ নাই।

গাড়ীখন বাৰীৰ ভিতৰত লুকুৱাই থ গৈ। তই গাড়ীতে থাকিবি। নৱীনক আদেশ কৰিলে বেজিনাই।

বাক যেমচাহেব। এই বুলি নৱীনে ঠাইডোখৰ পৰীক্ষা কৰি জোপা এটাৰ আঁৰত গাড়ীখন থলে গৈ। তাৰপৰা ঘৰটোৰ দ্বাৰ দহ গজমান দূৰ।

অলপ পাছতে আৰু এখন গাড়ী অহাৰ শব্দ পোৱা গ'ল।

আহিছে হব পায়। বেজিনাই কলে।

কিন্তু বদমাচটোৱেই নে অমিতেশেই তাকেহে কব পৰা নাই। বহুলে কলে।

সি খবৰ পোৱাটো যদি সঁচা হয় তেন্তে নিশ্চয় আহিব। এনে সন্যোগ সি এৰি নিদিয়ে। বেজিনাই কলে।

ৰাজঘৰীয়া আৰু দস্যু ভাৰুৰ যদি একে মানুহ হয় তেন্তে সি যে জানিব পাৰিছে তাত কোনো সন্দেহ নাই। কাৰণ সিহঁতৰ টেপ কৰা কথাখিনিয়েই তাৰ প্ৰমাণ।

এই সময়তে এখন ফিয়েট গাড়ী ঘৰটোৰ আগত বৈ দিলে। অমিতেশ বৰুৱাই নিজে গাড়ী চলাই আহিছিল। তেওঁ গাড়ীৰ ষ্টাৰ্ট বন্ধ কৰি ইকালে সিকালে চাবলৈ ধৰিলে। হঠাতে আন্ধাৰৰ মাজৰপৰা নন্দন বোলাটোৱে বৰুৱাৰ কাষত থিয় হৈ কলে, নামি আহক। বৰুৱাই গাড়ীৰপৰা নামিলে। তেওঁক ঘৰটোৰ ভিতৰলৈ মাতি নিলে। হঠাতে এটা পোহৰ পৰিল তেওঁৰ মূৰত।

কুকুৰৰ পোৱালি নাছিলে। হতাশ সূৰত কাল বহুলে।

টকা আনিছে? বেজিনাই সুধিলে অমিতেশক।

আনিছো। বিজিভেশ ক'ত।

সামান্য দহ চেজাৰে বিনিময়ত এটা মানুহ পোৱা নাযায় মি: বৰুৱা। বেজিনাৰ কণ্ঠত ব্যক্তৰ সূৰ।

চিঠিত কিন্তু সেই কথাই লিখা আছিল।

সেই মূল্য আপোনাৰ পৰা আমি অইন এজনৰ বোগেদি বিচাৰিছিলো।

কাৰপৰা?

আপোনাৰ বন্ধু খুৰ্চ ৰাজঘৰীয়া তথা দস্যু ভাৰুৰ পৰা।

দস্যু ভাৰুৰ পৰা?

হয় মহাশয়। আপুনি এটা এক নম্বৰৰ মূৰ্খ। নহলে কথাটো আগতে বুজি পালেহেঁতেন।

আপোনালোকৰ হৃদয়ত অলপো দয়া মায়া নাইনে? মোৰ দাৰ্শাক হত্যা কৰি বিপুল পৰিমাণ ধন-সোণ লুণ্ঠন কৰিলে। ভাইটোক অপহৰণ কৰিলে। আশা হৈছিল সি হয়তো জীয়াই আছে। কিন্তু এতিয়া বুজিব পাৰিছোঁ ভাগ্যৰ ক্লপাত বাধাক্ষিয়ণ বন্ধ পালেও বিজ্ঞিতেশক হত্যা কৰা হৈছে। কিন্তু সিয়ানতো আপোনালোক সঙ্কট হোৱা নাই। মোক লৈ খেলা কৰিছে। অমিতেশৰ মাতটো গধুৰ হৈ আহিছিল।

বিজ্ঞিতেশ বকুৱা জীৱিত আছে। তাক আমি মুক্তি দিবলৈকো সাজু। কিন্তু তাৰ বিনিময়ত এইবুলি বেজিনাই আকৌ লাইট জ্বলালে। অমিতেশৰ মুখখন চাই ললে। তাৰ পাছত কলে, তাৰ বিনিময়ত আমাৰ আদেশ পালন কৰিব লাগিব।

অমিতেশে কোনো কথা নকলে।

কি ভাবিছে? বেজিনাই প্ৰশ্ন কৰিলে।

কি আদেশ?

ৰাজঘৰীয়াক, দস্যু ভাস্কৰ এই নামতে আছে, তাক আমাৰ হাতত তুলি দিব লাগিব।

ৰাজঘৰীয়া আমাৰ ব্যৱসায়ৰ লগত যুক্ত। তেওঁৰ লগত আমাৰ সম্পৰ্ক সিয়ানেই। তেওঁ কেতিয়া ক'ত থাকে একো ঠিক নাই।

আপোনাৰ ভাইটোক যদি জীৱিত অৱস্থাত পাব খোজে তেন্তে এইবোৰ টালিবাজি কথা এৰক। আমি জানো আপোনাৰ লগত ৰাজঘৰীয়া তথা দস্যু ভাস্কৰৰ নিয়মিত বোগাযোগ আছে।

আবে ভাই কিয় মিছাকৈ কাকি-কুকু দিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। ৰাজী হৈ যাওক। সকলোকালৰণৰা স্বজল হব। বেজিনাক সমৰ্থন কৰি কলে বহুলে।

মই মিছা কথা কোৱা নাই। মই দস্যু ভাস্কৰক চিনি নাপাওঁ। ৰাজঘৰীয়াক

যদি দৰ্কাৰ আপোনালোকেই ডেওঁক বিচাৰি পাব। ডেওঁক সকলোৱে চিনি পায়।

মনে ধৰিছে মিঠা কথাৰে কান্ধ নহব। এই ক্ষেত্ৰত আমাক ক'ব ক'ব ক'ব চাহাব। আপুনি যেতিয়া এটা স্থগিত হস্তাক ধৰাই দিবলৈ ক'ব। ক্ষায়া অহুৰোধ প্ৰত্যাখান কৰিলে তেনেহলত আমি আপোনাক এৰি দিব নোৱাৰো। আপোনাক যেনে তেনে মান্তি কৰাবই লাগিব। জিয়া।

বেজিনাই নামটো উচ্চাৰণ কৰাৰ লগে লগে বহুলে অমিতেশ বকৱাৰ পেটত পিন্ডল এটা হেঁচি ধৰি কলে, হেওছ আপ। নন্দন বোলাটোৱে ডেওঁক মুখখন বান্ধিবলৈ আগবাঢ়ি গ'ল।

ব'বা ব্ৰাদাৰ। অলপ ব'বা। মাজতে মাহুহ এটাই সোৱাই পৰি হকাবধা কৰিলে। মাতটো তাৰ কিবা ধৰণৰ।

পৰিস্থিতিৰ এই আকস্মিক পৰিৱৰ্তনে চবকে চক খুৱাই দিলে। কিন্তু সিহঁত বাবে ঘাটৰ চেঙেলিহে। ততালিকে আত্মসংবৰণ কৰি বেজিনাই আগন্তুকৰ মুখত পোহৰ পেলালে। এইবাৰহে বেছিকৈ চক খালে।

নৱীন। হাঁওৰণি কাটিলে বেজিনাই।

নকল নৱীন, বেজিনা বিবি। আচল নৱীনে এতিয়া চাৰ্গে বিজিভেশ বকৱাৰ ভাৰা মাৰিছে।

বিজিভেশ। অমিতেশে উদ্বেজিত হৈ উচ্চাৰণ কৰিলে।

হয় বকৱা। আপা কৰিছো ইতিমধ্যে ডেওঁ ঘৰ পাইছে নৈ।

কোন ভাই? স্মিলে বহুলে। তাৰ মনত উৎস-মাখল।

আপোনালোকে ঘাৰ কাৰণে আক চুটা হত্যাকাণ্ড কৰিবলৈ লাছ হৈছে যি সেই স্থগিত হস্ত্য ডাক্তৰ, মহাযান্ত্ৰ নিষাদ-বান্ধ।

এয়া ন ভোব। বহুলে তাৰ পিন্ডলটো বকৱাৰ কালৰণবা ডাক্তৰৰ কালে তচাবলৈ চোৱা কৰোভেই কোনোবা এটা তাৰ ওপৰত জঁপিয়াই পৰিল।

সেই চেগতে বেজিনা আৰু মৌলাই পলাবৰ চেষ্টা কৰিলে। কিন্তু ভাষ্কৰে খাপ মাৰি তাইৰ হাত এখন ধৰি পেলালে।

আ-হা-হা। বছৰাৰ গোলাপ, তুমি ক'লৈ যোৱা? ভাষ্কৰে অলপ বসিকতা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে।

এই, এইবোৰ কি ভাষা? পাছফালৰপৰা এটা নাৰীকণ্ঠ কলকলাই উঠিল।

এইবাৰ ভাষ্কৰৰ চকু খোৱাৰ পাল। সি পাছফালে ঘূৰি চালে।

তুমি।

হয়। ময়েই। পিছে এইবোৰ ভাষা কত শিকা হৈছে? চম্পা যেন ভাষ্কৰৰ অভিভাৱক। অসভ্যালি কৰা দেখি শাসন কৰিছে।

কিয়? বেজিনাতো বছৰাৰে ছোৱালী। অৱশ্যে 'গোলাপ' শব্দটো মোৰ সংযোজন। মানে 'বছৰা'ৰ লগত গোলাপৰ ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক আছেতো। সেই কাৰণে।

হব আৰু। এইটো পাঠশালা নহয়। খব কৰা। চম্পাই কৰ্তৃত্ব স্বৰূপত কলে।

হৈছে পৰতু। চেগ বুজি ফেহুৱে নিজৰ অস্তিত্বৰ প্ৰমাণ দিলে। সিয়েই বহুলৰ ওপৰত জঁপিয়াই পৰি নিশ্চিত আঘাতৰ হাতৰপৰা ভাষ্কৰক বন্ধা কৰিছিল।

হঠাতে মৌলা আৰু নন্দনৰ কথা মনত পৰাত ভাষ্কৰে ইফালে সিফালে ঘূৰি চালে।

আৰু দুটা আছিল নহয়?

আছে দাদা।

বিয়াজ।

হয় দাদা। যাহুহুটো অচেতন হৈ পৰিছে।

বঢ়িয়া।

কিন্তু দেখাত বঢ়িয়া হলেও বাস্তৱত সকলো কথাই বঢ়িয়া নহয়। এই ক্ষেত্ৰতো নহল। ফেহুৱে বহুলক মাটিত পেলাই বাককৈয়ে খুন্দিজে গৈচ। কিন্তু সি ভবা নাছিল যে বহুলৰ দেহাটো কুসুম-কোমল নহয়। কোনো পেছাদাৰী দস্তাবে নাথাকে। সিহঁতে চাৰ্কাচৰ খুলিবৈৰ দৰে শৰীৰটো ভীষণ কষ্টসহিষ্ণু, কঠুৱা আৰু পেশী নিয়ন্ত্ৰণ অস্বাভাৱিক কৰে। ফেহুৱে হেঁপাহ পলুৱাই গিৰে খুন্দিথালে সাধাৰণ মানুহ তিনিটাক সিপুৰীলৈ পঠিয়াবলৈ তাতকৈ বেছি খোন্দাৰ দৰ্কাৰ নকৰে। বহুলৰ পেশীবোৰত অলপ অলপ টনটননিৰ। বাহিৰে সি অইন কোনো অস্ত্ৰবিধা বোধ নকৰিলে। সি অচেতন হোৱাৰ ভাও জুৰি ফেহুক ঠগিলে।

ভাৰুৱাই যেতিয়া নিজৰ মাজত কথা বতৰাত ব্যস্ত সেই চেগতে বহুলে সাউতকৈ উঠি লৰ মাৰিলে। তাকে দেখি ভাৰুৱে বেজিনাক চম্পাৰ ফালে ঠেলা মাৰি দি কলে, এইক বান্ধি পেলোৱা। মোৰ গাড়ীত বহী আৰু কাপোৰ আছে। সি বহুলৰ পাছে পাছে খেদি গ'ল। অলপ পাচতে বাৰীৰ কোনো বাৰ্ণিন্ত এনেকুৱা শব্দ হবলৈ ধৰিলে যেন তাত বনৰীয়া হাতীয়েহে কিবা লগ-ভগু কাণ্ড লগাইছে।

কেই মিনিটমান সেই লগ-ভগু কাণ্ড চলিল। তাৰ পাছত সকলো নিশ্চয় নিটাল হৈ পৰিল।

দুটামান খেকেচাকে দি আতোংগৈ নেকি? ফেহুৱে তাৰ বাৰ্থতাৰ লাজত যৰি ধোৱা যেন হৈছিল। শেষত তাৰ প্ৰতিকাৰৰ উপায় হিচাপে খেকেচনিকে উপযুক্ত বুলি গণ্য কৰিলে।

নেলাগে। হৈছে আৰু। এইবুলি চম্পাই ডাক হাক দিলে। তই গাড়ীৰপৰা বহী আৰু কাপোৰ আন গৈ।

সেই সময়তে ভাৰুৱে বহুলৰ অচেতন দেহটো কঢ়িয়াই আনিলে।

যি মোৰ গাড়ীতে ইহঁত কেইটাক লৈ যাওঁ। বিয়াজ, ইহঁতক হাতত ধৰি আৰু মুখ বান্ধি মোৰ গাড়ীত তুলি দিয়া।

গাড়ীত কোন যাব ? চম্পাই সুধিলে।

নৱীন ড্ৰাইভাৰ অকলেই যাব।

নৱীন ড্ৰাইভাৰে অকলে চম্পালিৰ নোৱাৰিবও পাৰে।

তেনেকুৱা বদনাম নিদিবা। আইন নহলেও মৰা মানুহ কঢ়িয়াই নিব নোৱাৰাৰ বদনাম দিলে বেচেৰাৰ ওপৰত অবিচাৰ কৰা হ'ব। এইবুলি লি প্ৰাণখুলি হাঁহিলে।

হাঁহিবৰ কি হল ? ডেকাহি মাৰি কলে চম্পাই। এইবোৰ মানুহক বিশ্বাস কৰা টান।

তাতকৈ দেখিছো তোমাৰ বেছি অবিশ্বাস দৃষ্ট্য ভাস্কৰৰ ওপৰতহে। ভাস্কৰে আকৌ হাঁহিলে।

চম্পাই কোনো উত্তৰ নিলিলে। হয়তো মনত পৰিল অমিতেশ বকৱাৰ কথা। তেওঁ এটা যন্ত্ৰৰ দৰে নিৰৱ নিশ্পন্দ হৈ চাই আছে। হয়তো শুনিছে কথাবোৰ। কিন্তু বিশ্বাস কৰিব পৰা নাই। এনেকুৱা ঘটনাও যে ঘটিব পাৰে সেয়া তেওঁৰ সপোনৰো অতীত।

মিঃ বকৱা। ভাস্কৰে মাত লপালে।

অমিতেশ বকৱাই যেন টোপনিৰ পৰাহে লাৰ পালে।

কিবা কৈছে ?

খুব অৰাক হৈছে, নহয় ?

কি বে হৈছে নিজেই বুজিব পৰা নাই।

এয়া এক বেলেগ জীৱন বকৱা। ছুবুজাই ভাল। হৰ্কাৰেইবা কি ? আশি আছাৰৰ জীৱ। আছাৰতে বাস কৰো। এটা কথা বকৱা। এটা অস্থবোধ। কি ?

আপুনিভো আপোনাৰ ভায়েকাৰ মূক্তি-মূল্য স্বৰূপে দহহেজাৰ টকা দিবলৈ বন্ধত আছিল ?

নিশ্চয়।

সেই টকাখিনি আন এটা মাছহক দিয়াত আপোনাৰ আপত্তি আছে নেকি ?

কোনো আপত্তি নাই। দিব পাৰিলে যই সুখীহে হয়। এতিয়াও দিব পাৰো। লগতে আছে।

সেই মাছহ ইয়াত নাই। তাৰ নাম নৱীন ড্ৰাইভাৰ। নৱীন পাটোৱাৰী। বৰ ছখীয়া মাছহ। ডাঙৰ পৰিয়াল। সি হাৰিক্ৰম বাতৰা মহিব নোৱাৰি এই বড়মাচবোৰৰ লগ লাগিছিল। সি কিন্তু বেয়া মাছহ নহয়। চাৰিটাই তাক পাণৰ মুখলৈ ঠেলি দিছে। তাৰ গাড়ীৰ নম্বৰ ১৫৪৪। যদি কেতিয়াবা সি যায়, তাক কিবা সুবিধা এটা কৰি দিব। আজিৰ এই নাটকৰ নেশা নাটাকাৰ নিদেই। সি সহায় নকৰা হলে এই নাটক হয়তো এনে নকলমে অন্তিমীত নহলহেঁতেন। আপুনি যক গৈ।

এওঁলোকে মোৰ গাড়ীতে যাব পাৰে।

নিশ্চয় পাৰে। কিন্তু তেতিয়াহলে সিহঁতক হয়তো যই বুৰাই নাপায় আক। এই বুলি একাওঁ হাঁহি এটা মাৰি সি তাৰ টেক্টিখনৰ ফালে খোজ দিলে।

ধানাৰ ভিতৰত ভীষণ উত্তেজনা। খবৰ পাই বিকাশ বকরাও আহিছে। শইকীয়াক এজন সুখবিত্তী বীৰৰ দৰে দেখাইছে। তেওঁ ঘনে ঘনে কোম ভায়েল কৰিছে। কিন্তু এতিয়াৰেই হতাশ হৈ কোন নহাই বৈছে।

অৱশেষত বেনিবা পালে।

হেলো, মি: বকরা ?

আপুনি ক'ত আছিলে ?

তাৰ মানে ?

কিন্তু ডেওঁকতো আমি উদ্ধাৰ কৰি আনিছো। ইয়াতে আছে। সুখ আছে। আপুনি জটি আহক।

বাক বাক। শইকীয়াই কোম থৈ দিলে।

ডেনজাৰাছ কিমিনেল, বুইছে মিঃ বকরা। শইকীয়াই গৰ্বেৰে সৈতে
বিকাশ বকরাক কলে।

এই সময়ত বাহিৰত কাৰবাৰ মাজত তৰ্কাতৰ্কি হোৱা শুনা গ'ল।

কিহৰ কাঁজিয়া বাহিৰত ? শইকীয়াই জানিব খুজিলে।

এটা টেক্‌চি ড্ৰাইভাৰে আপোনাক লগ পাব খুজিছে চাব। এজন
অফিচাৰে কলে।

লৈ আহক।

অফিচাৰজনে জুম্বাক লৈ আহিলে।

কি লাগে ? সুধিলে শইকীয়াই।

বেমাৰী আনিছে। চাব।

বেমাৰী। কি বেমাৰী ?

নাজানো চাব। মোক মাহুহ এটাই কলে, এই কেটটা বেমাৰী শইকীয়া
চাহাবক চমজাই দিবি। আৰু গাড়ীখন নৱীন ড্ৰাইভাৰক গভাই দিবি। মোক
চাব পকাছটা টকাও দিলে। আৰু এইখন চিঠি।

চিঠিখন পঢ়ি শইকীয়াই ঘপককৈ উঠি অফিচাৰজনক কলে, আহকছোন।

এজন নহয় এজাক অফিচাৰ তেওঁৰ পাছে পাছে গল।

চৰ্চ মাৰি গাড়িৰ ভিতৰৰ দৃশ্য দেখি শইকীয়াৰ মাত নাইকিয়া হল। কিন্তু
পাচ যুহুৰ্ত্ততে তেওঁ চিঞৰি চিঞৰি বিকাশ বকরাক মাতিলে।

মিঃ বকরা, চাওকহি। এবাৰ নিজ চকুৰে চাই লগত 'নিবাদ' নামৰ খুনী
হাজটোৰ নেজী আৰু তাইৰ প্ৰধান সহকাৰীটোক।

ইয়াৰ পাছৰ ঘটনা আইনৰ হাতত। আমাৰ কাহিনীৰ ইয়াতেই অন্ত।

হে পাঠক, আপোনাৰ যদি কেতিয়াবা এখন টেক্‌চিৰ বৰ্কাৰ হয় তেতিয়া
হলে ৪২৪২ নম্বৰ টেক্‌চিখন অৱশ্যেই বিচাৰিব। যদি পায় তেতিয়াহলে

দেখিব ড্ৰাইভাৰজনে ইহি এটা মাৰি আপোনাক ছুৱাবখন মেলি দি কব, উঠক, ককাইদেউ, অথবা উঠক বাইদেউ। আপুনি উঠি বচাব পাছত ছুৱাবখন মাৰি ইহি মুখেৰে স্থম্বিব, কোনফালে যাব? বাওঁতে বাটত কিবা নহয় কিবা কাহিনী এটা আপোনাক শুনাই দিব। কাহিনীৰ শেষত আপুনি জানি যাব যে আপুনি যাক দৰ্মহা খোৱা ড্ৰাইভাৰ বুলি ভাবিছে সেই মানুহজনেই টেক্‌চিখনৰ মালিক। আপুনি যদি বিশ্বাস প্ৰকাশ কৰে তেন্তে তেওঁ থিক্‌ থিক্‌ কৈ ইহিব। তেতিয়া গাড়ীখনৰ স্বভাৱ-চৰিত্ৰ, আহাৰ-পানীও তাৰ মিতাচাৰিত্তা সন্মৰ্কে সকলো গোপন কথা আপুনি জানি যাব। আৰু জানিব পাৰিব মালিক তথা ড্ৰাইভাৰজনৰ নাম নৱীনচন্দ্ৰ পাটোৱাৰী বুলি। আপুনি যেতিয়া গাড়ীখনৰ পৰা নামি যাব তেতিয়া আপোনাৰ ধাৰণা চম্ব টেক্‌চিখন আৰু তাৰ চালকজন আপোনাৰ বহুতদিনৰ চিনাকি।

— — —